

KAUTHARA 4

ក្បួន ភាសា វាខ្មែរ គ្រប់ ភាសា ខ្មែរ ខ្មែរ ខ្មែរ ខ្មែរ

Conservation of Cham Language and Script

BANI AWAL

HÀNH TRÌNH ĐẤU TRANH VÀ BẢO TỒN

Lưu
hành
nội
bộ

Ts. Putra Podam

Champa Bani International Community

San Jose, California, USA

10-12-2021

KAUTHARA

Nghiên Cứu Bảo Tồn Ngôn Ngữ và Chữ Viết Chăm
Conservation of Cham Language and Script

Sáng lập viên

Prof. Dr Fauzi, Prof. Dr Mohamad Bin Bilal Ali, Dr. Putra Podam

Tổng Biên Tập

Dr. Putra Podam

Ban Biên Tập

Dr. Juli Nguyen, Dr. Nhung, Dr. Rustam

Ban Quản Trị

Wiya Podam

Kenneth Podam

Cơ quan ấn hành

Champa Bani International Community (CBIC)
Po Box 3615, San Jose, CA. 95111, USA

Trụ sở biên tập

3615 Misty Glen CT
San Jose CA 95111, USA
Email: putrapodam@yahoo.com

QUY CHẾ KAUTHARA

Trang web kauthara được thành lập vào đầu năm 2015, mục đích giới thiệu và chuyên tải những sản phẩm công nghệ như font Chăm, bộ gõ Chăm đa năng, bộ chuyển đổi từ Rumi Chăm EFEO sang akhar Thrah, ứng dụng gõ chữ Chăm trên hệ thống Android, ứng dụng gõ chữ Chăm trên hệ thống iOS cũng như chương trình giảng dạy tiếng Chăm và nghiên cứu chữ viết Chăm để đóng góp bảo tồn và phát huy những di sản về văn hóa, ngôn ngữ và chữ viết Chăm. Năm 2020, Kauthara đã bổ sung thêm chủ đề lịch sử, văn hóa và tôn giáo Champa.

Những bài nghiên cứu đăng trong Kauthara không đại diện cho quan điểm hay lập trường của Ban Biên Tập. Nhưng Ban Biên Tập chịu trách nhiệm tuyển chọn những bài có giá trị khoa học để đăng trong Kauthara và có quyền từ chối những bài nào không phù hợp. Mỗi tác giả phải chịu trách nhiệm hoàn toàn về quan điểm và nội dung trong bài viết.

Bản quyền khoa học thuộc về Kauthara, những nội dung in trong Kauthara không được phép in ấn, sao chép hay đăng tải trên các tạp chí khác, nếu chưa nhận được sự đồng ý của Kauthara.

Kauthara sẵn sàng đón nhận những bài viết của các nhà nghiên cứu, hay chuyên gia viết về Champa. Tác giả gửi bài đến địa chỉ:

Ban Biên Tập Kauthara

3615 Misty Glen CT
San Jose CA 95111, USA
Email: putrapodam@yahoo.com

©Kauthara 4
Code: Kauthara-CBIC04
Date: December 10, 2021
Web: kauthara.org

MỤC LỤC		
Stt	Nội dung	Trang
i.	Mục lục	4
ii.	Thuật ngữ	7
iii.	Bản đồ	21
iv.	Lời mở đầu	24
I.	Bài Viết	26
1.	Hội giáo Bani	26
2.	Tham luận: Hội thảo tôn giáo của Hội đồng Sư cả Bình Thuận	42
3.	Hội thảo tôn giáo tại Bình Thuận thành công	47
4.	Thảo luận vấn đề tên gọi “Hội giáo Bani” của Ninh Thuận	50
5.	Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận hơn thập niên hình thành và phát triển	53
6.	Quyết định giữ nguyên "Hội giáo Bani" của Hội đồng Sư cả	55
7.	Ai đề nghị xóa bỏ tổ chức “HĐSC Hội giáo Bani”	57
8.	Mưu đồ xóa tôn giáo Bani	61
9.	Tại sao Islam tiếng việt gọi Hội giáo	68
10.	Đặt tên tôn giáo cho người Chăm	72
11.	Cách ghi đúng tên tôn giáo cho người Chăm	78
12.	Người Chăm Việt Nam không có đạo Bani	83
13.	Ts. Putra Podam người Bani – nhưng không phải theo đạo Bani	87
14.	Tâm thư gửi bà con Chăm Bani	89
15.	Po Gru Châu Minh Hương vị Sư cả Awal đóng góp nhiều thành tích cho sự phát triển cộng đồng	91
16.	Việc làm ý nghĩa của vị sư cả Awal: Đạo Bùi	94
17.	Ts. Trương Văn Món (Sakaya) Balamon giáo và Islam giáo trong tôn giáo Chăm Ahier qua bộ kinh lá buông (agal bac)	97
18.	Dân tộc Chăm có tôn giáo hay không? – phần 1	99
19.	Bà-La-Môn không phải một tôn giáo của Champa-phần 2	101
20.	Tôn giáo và tên gọi phổ thông ở Việt Nam	105
21.	Cần thống nhất danh xưng tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani và tên cơ sở thánh đường	110
22.	Sự thật được phơi bày - hđsc phản đối Ts. Thành phần	112
23.	Ts. Putra Podam “Con dê tế thần”	114
24.	Ts. Thành Phần - Phá cuộc họp Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani	117
25.	Ts. Thành phần, tội đồ dân tộc Chăm vì vụ lợi từ dự án Ấn Độ kích động xóa bỏ tôn giáo cha ông động xóa bỏ tôn giáo cha ông	119

26.	Ts. Thành Phần tiếp tục trở lại chiến trường đã phá tổ chức tôn giáo	121
27.	Vì sao Imam Từ Bat công khai chống chính quyền?	124
28.	Thông tin phết truat Katip Tấn Từ là hoàn toàn bịa đặt	126
29.	Thiên Thị Nín tiếp tục cây thế lực ngấm Khủng bố tinh thần Katip Từ Công Tấn	128
30.	Thiên Thị Nín vu cáo nhà nước Việt Nam và Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani – vi phạm quyền tự do tôn giáo	130
31.	Thánh đường thôn Thành tTn tổ chức suk Muharam vi phạm luật đạo và chống chỉ thị Chính phủ	138
32.	Thông tin tin đồn Bani Awal thôn Thành Tín	140
33.	Thành Tín: Imam Kiều Lượng và băng nhóm chống chỉ thị 16 của Chính phủ	141
34.	Thánh đường nơi thờ phượng Allah, không phải nơi thờ Yang thần hay thờ Ts. Thành Phần	143
35.	Lựu Hoàng Điệp trở lại chiến trường hủy hoại nghĩa trang Hồi giáo Bani Vĩnh Hạnh	148
36.	Lựu Hoàng Điệp – Tín đồ Bani Awal lợi dụng quyền tự do tôn giáo làm trái đời, ngược đạo	151
37.	Nguyễn Ngọc Quỳnh trở lại chiến trường vu cáo thành viên Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận	159
38.	Bản tường thuật (Nguyễn Ngọc Quỳnh)	161
39.	Bản ghi lại một sự việc tại Magik Haluw Ram	164
40.	Inrasara - Kiều Maly tố cáo Chính quyền Ninh Thuận	170
41.	Inrra Sara: Cải cách tôn giáo - Chưa đổi thoạt đã bỏ chạy - Block Putra Podam	173
42.	Hiện tượng nhà thơ Chăm Phú Trạm	175
43.	Trượng Thanh Tới con Virus biến thể mới	187
44.	Tiến sĩ “giả mạo” Thành Đài đề cử Tiến sĩ “Poh Gak “Quảng Đại Cần điều hành dự án quỹ Porome	191
45.	Thành Thanh Dải đang sinh hoạt Islam tại Thụy Điển	196
46.	Thành Thanh Dải lừa Chăm Malaysia và Cham Campuchia làm hộ chiếu giả	199
47.	Dư luận xung quanh Ban lãnh đạo dự án “ma” quỹ Porome âm mưu phục quốc Champa - Phần 1	204
48.	Dự án “ma” quỹ Porome âm mưu phục quốc Champa - Phần 2	207

49.	Dự án “ma” quỹ Porome âm mưu phục quốc Champa – Phần Cuối	217
50.	Thông tin thôn An Nhơn	221
51.	Thành Phần quyết thành lập tôn giáo Bà-ni cho chùa An Nhơn	223
52.	Vì sao Đảng viên Báo Ngọc Tỉnh ký đơn tập thể đã phá tổ chức tôn giáo	225
53.	Hậu quả sau lá đơn xin ra khỏi tổ chức tôn giáo của ban bốn đạo An Nhơn	228
54.	Ts.Thành Phần và Đạo Thanh Chiêu chính thức bị cơ quan an ninh triệu tập	231
55.	Nại cao liêm một chức sắc Ahier chính nghĩa	233
56.	Ts.Putra PoDam muốn trao đổi online với Ts.Thành Phần đề tài: Islam, Hồi giáo, Awal, Ahier, Bani	235
57.	Chính quyền Ninh Thuận qua tâm xử lý thi hài nhiễm covid-19 phù hợp nguyện vọng Chăm Hồi giáo	237
58.	Thành Thanh Dải tuyên truyền và cấp "Passport Champa" giả mạo cho người Chăm	239
59.	Văn hóa Chăm không có triết lý âm-dương	243
60.	Chế Bồng Gga và Po Binthuar có phải là hai nhân vật không?	249
61.	Triển lãm văn hóa truyền thống của Chăm tại Phnom Penh -	253
62.	Vì sao bà Dụng Thị Bích Thùy tuyên truyền công khai clip nói chuyện với ông Lưu Văn Đức	256
63.	Thành Thanh Dải tuyên bố đại diện dân tộc Chăm tại diễn đàn Liên Hiệp Quốc là hành vi lừa bịp	259
II.	PHỤ LỤC	262
III.	HÌNH ẢNH	271
IV.	CHAMPA TRÊN BẢN ĐỒ THẾ GIỚI	281
V.	DÂN SỐ NGƯỜI CHĂM	285
VI.	THẾ GIỚI MELAYU	288

THUẬT NGỮ

Allah: Nhân danh Allah (Aluah), Đấng rất mực Độ Lượng, Đấng rất mực Khoan Dung, mọi ca ngợi dâng lên Allah, Chủ Tể của vũ trụ và muôn loài, cầu xin bình an cho Thiên Sứ Muhammad, gia tộc của Người, và tất cả các bạn hữu của Người. Cầu xin Allah ban phúc lành, hồng phúc, che chở và phù hộ cho các tín đồ của Allah nói chung và cho tín đồ Chăm Awal. Awal (Phổ thông: Hồi giáo, Quốc tế: Islam).

Allah là phiên âm “الله - Allāh” trong tiếng Ả Rập để chỉ định Thượng đế Đấng Toàn Năng. Tại châu Âu, châu Mỹ, Đông Á, Nam Á danh từ Allah được xem như dành riêng cho tín đồ Islam. Tuy nhiên, tại các xứ nói tiếng Ả Rập, Kitô hữu và Do Thái giáo cũng gọi Thiên Chúa là Allah.

Trong kinh sách Bani (Agama: Awal) mà giáo sĩ Acar tại hai tỉnh Ninh Thuận, Bình Thuận đang dùng có đề cập đến “Allah” như nội dung được trình bày dưới đây:

Câu 1: Nhân danh Allah, Đấng Độ Lượng, Đấng Khoan Dung.

Câu 2: Vinh quang thay Ngài! Ngài là Allah Đấng Độ Lượng, Đấng Khoan Dung.

Câu 3: Vinh quang thay Ngài! Ngài là Allah Đấng Chủ Tể của vạn vật và muôn loài.

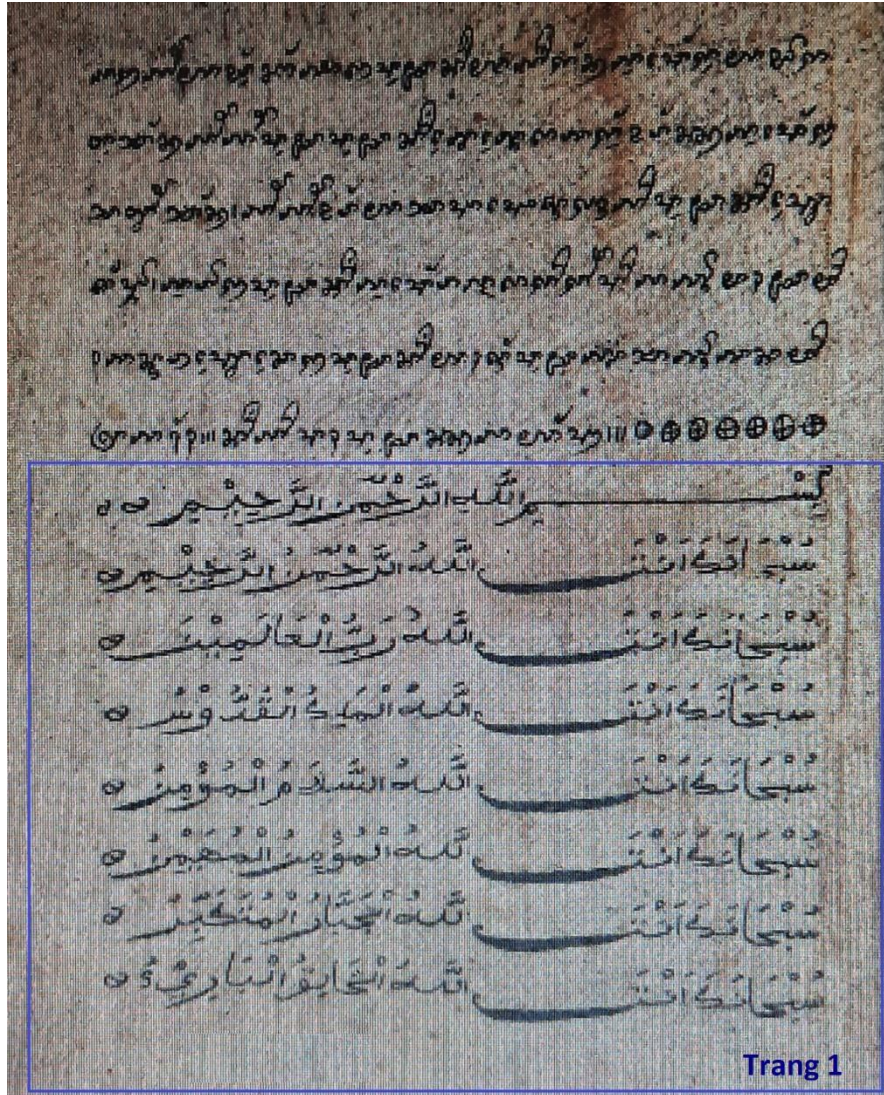
Câu 4: Vinh quang thay Ngài! Ngài là Allah Đấng Vua, Đấng Linh Thiêng.

Câu 5: Vinh quang thay Ngài! Ngài là Allah Đấng Ban Sự Bằng An, Đấng Ban Đức Tin.

Câu 6: Vinh quang thay Ngài! Ngài là Allah Đấng Ban Đức Tin, Đấng Bảo Vệ An Ninh.

Câu 7: Vinh quang thay Ngài! Ngài là Allah Đấng Không Cưỡng Lại được, Đấng Tự Hào.

Câu 8: Vinh quang thay Ngài! Ngài là Allah Đấng Tạo hóa, Đấng Khởi Sự.

Nguồn: Trong kinh sách Bani (Agama: Awal) có 6 trang chứa 68 câu đề cập đến khái niệm “Allah”. Do Ts. Basiron Abdullah dịch.

الله

Allah – Po Aluah

الله Allah trong tiếng Ả Rập (Arab - Arabic) để chỉ định Thiên Chúa, Đức Chúa Trời, Thượng Đế, Đấng Tối Cao, Chúa Tể, Ông Trời (Việt); Po (Chăm); Jehova (Do Thái); Tuhan (Indonesia), ... Danh từ Allah thường chỉ dành riêng cho tín đồ Islam hay agama: Awal. Allah (swt): SWT là viết tắt của "Subhanahu Wa Ta'ala" có nghĩa: “Vinh Quang Thượng Đế, Đấng Quyền Lực Tối cao”.

Người Ả Rập thời tiền Islam tin rằng Allah là Đấng Tạo Hóa, và tín đồ Islam tin rằng: “Quả thật, Rabb (Chúa) của các người là Allah, Đấng đã tạo các tầng trời và trái đất trong sáu ngày rồi Ngài tự lên ngôi trên chiếc Ngai Vương...”. “Ngài đã tạo các tầng trời không cần các cột trụ chống đỡ mà các người có thể nhìn thấy và Ngài đã dựng lên trên mặt đất những quả núi vững chắc, sợ rằng (đất) sẽ rung chuyển với các người và Ngài trải ra nơi đó đủ loại thú vật...”.

Thiên Sứ Adam – آدم Nabi Adam

آدم Adam, theo tiếng Hebrew có nghĩa là “bụi”, “người” hay “loài người”. Trong tiếng Ả Rập có nghĩa là “người sống” hay “nguồn sống”, và Eva (Hawa). Trong Sáng thế ký (Sách Sáng thế) trong Kinh thánh (thường dùng bởi Do Thái giáo và Kitô Giáo) thì “Adam” có nghĩa là “người nam” và “Eva” có nghĩa là “người nữ” đầu tiên do Chúa Trời tạo dựng nên.

Sau khi đã dựng nên trời đất và muôn vật, Chúa Trời nắn một hình người từ bụi đất theo hình ảnh của Ngài và hà sanh khí vào lỗ mũi; thì người trở nên một loài sanh linh. Ngài đặt con người trong vườn Eden để trồng và trông nom khu vườn, cho phép người ăn tất cả các loại cây trong vườn trừ “Cây biết thiện và ác” (Trái Trí Tuệ) hay (Trái cấm). Chúa Trời dặn dò: “...vì ngày nào ngươi ăn, chắc chắn ngươi sẽ phải chết”. Chúa Trời cũng tạo ra các loài thú, rồi Adam đặt tên tên riêng cho muôn loài thú vật. Nhưng về phần Adam thì Ngài chẳng tìm được một ai giống như mình để giúp đỡ, vì thế Chúa Trời làm cho Adam ngủ mê, bèn lấy xương sườn và lấp thịt thể vào. Ngài đã dùng cạnh sườn Adam làm nên một người nữ, đưa đến cùng Adam. Adam nói rằng: "Người này là xương bởi xương tôi, thịt bởi thịt tôi mà ra. Người này sẽ được gọi là người nữ, vì do nơi người nam mà ra". Bởi vậy cho nên người nam sẽ lia cha mẹ mà dính dúi cùng vợ mình, và cả hai sẽ trở nên một thịt. Con người và vợ mình, cả hai đều trần trụi mà không xấu hổ trước mặt nhau.

Thiên sứ Ibrahim - Nabi Abraham

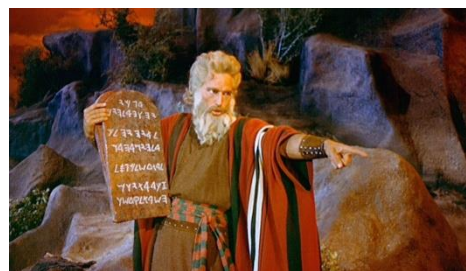
إبراهيم Abraham (Ibrahim) là tổ phụ của người Do Thái và người Ả Rập. Tên ban đầu của ông là Abram nghĩa là "cha cao quý" hoặc "người cha được tôn kính". Về sau ông được Chúa Trời đổi tên thành Abraham, nghĩa là "cha của nhiều dân tộc". Theo tín hữu của Do Thái giáo, Cơ Đốc giáo và Hồi giáo thì ba tôn giáo này thường gọi chung là "các tôn giáo khởi nguồn từ Abraham". Trong Thánh kinh Torah và Thiên kinh Koran, Abraham được miêu tả là vị tổ phụ được Chúa Trời chúc phúc.

Đối với người Do Thái giáo, Cơ Đốc giáo và Hồi giáo, Abraham là tổ phụ của dân Israel qua Isaac, con trai ông. Riêng đối với người Islam, Abraham là một thiên sứ của Islam và là tổ phụ của Muhammad qua Ishmael, một người con trai khác của Abraham.

Thiên sứ Musa (Moses) - Nabi Musa

موسى Thiên sứ Musa (Moses), trong tiếng Hebrew là "Moshe", trong tiếng Ả Rập là "Musa", trong tiếng Việt là "Mô-sét, Mô-se". Là lãnh tụ tôn giáo, người công bố luật pháp, nhà tiên tri, nhà chỉ huy quân sự và sử gia. Ông cũng được xem là người chép kinh Torah (năm sách đầu tiên của Kinh Thánh, còn gọi là Ngũ kinh Moses). Musa cũng là một nhà tiên tri, thiên sứ của Do Thái giáo, Cơ Đốc giáo, Hồi giáo, ... Ông là một thiên tài quân sự, ông cùng với vua Cyrus Đại Đế đóng vai trò vô cùng lớn lao trong lịch sử. Ông trở thành một vị anh hùng dân tộc của người Do Thái.

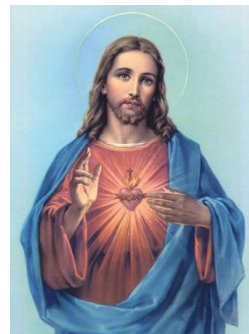

Theo ký thuật của Kinh Thánh, Moses là con của một phụ nữ Hebrew (Do Thái). Khi nhận biết đứa bé sơ sinh là con trai, bà tìm cách cứu con mình khỏi bị giết theo một chiếu chỉ của Pharaoh ra lệnh tàn sát tất cả bé trai thuộc dân tộc Do Thái nô lệ ngay khi chúng vừa chào đời. Cuối cùng, cậu bé Moses được nhận nuôi để trở nên một thành viên của Hoàng gia Ai Cập. Sau khi ra tay giết chết một quân nô Ai Cập để cứu một người Hebrew, Moses bị buộc phải chạy trốn, rồi trở thành mục tử. Về sau ông được Chúa Trời kêu gọi trở về Ai Cập với sứ mạng giải phóng dân tộc mình khỏi ách nô lệ, dẫn dắt họ băng qua Hồng Hải, tiến vào hoang mạc và, vì lòng vô tín và sự cứng lòng của dân Israel, ông cùng với họ lưu lạc trong đó suốt 40 năm. Moses không được vào Đất Hứa, ông sống thọ 120 tuổi.

Thiên sứ Islam (Jesus) - Nabi Islam (Isa)

Jesus: Jesus là người Do Thái, tên thường gọi là “Yeshua” nghĩa là “Đức Chúa là Đấng Cứu Hộ”. Cũng được gọi là Jesus Christ, hay Gia-tô Cơ-đốc là nhà giảng thuyết, người sáng lập Kitô giáo vào thế kỷ I. Những gì chúng ta biết được về Giêsu là do được ghi chép trong Thánh Kinh Tân Ước, đặc biệt là trong bốn sách Phúc Âm.

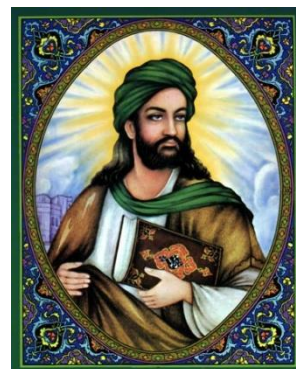

Jesus trong tiếng Ả Rập được chuyển tự là “Isa”. Đối với tín đồ Islam, Isa được xem là một thiên sứ quan trọng của Thiên Chúa, và là người mang lại Injil (Phúc Âm), và cũng là người làm những phép lạ. Tín đồ Islam cũng nhận Jesus là Đấng Masih (Messiah), nhưng họ không dạy rằng Jesus mang đặc tính thần linh. Họ dạy rằng Jesus đã lên thiên đường cả linh hồn và thể xác nhưng không trải qua việc đóng đinh vào thập tự và phục sinh khác với niềm tin truyền thống của Kitô giáo về cái chết và sự phục sinh của Jesus.

Thiên sứ Muhammad - محمد Nabi Muhammad

Muhammad là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh Koran. Muhammad (saw): SAW là viết tắt của chữ âm “sallallahu alayhi wa salaam” hay phiên âm “salla Allah alaihi wa sallam”: có nghĩa là “xin bình an đến với Người”. Sở dĩ tên của Nabi Muhammad (saw) có thêm chữ “saw” theo sau đó là do huấn thị của Allah trong kinh Qran đoạn [33:56] như sau: “Quả thật Allah và các Thiên Thần của Ngài đều gửi Salah lời chúc phúc” cho Nabi (Muhammad). Hỡi những ai có niềm tin! Hãy chúc phúc cho Người (Muhammad) và chào Người bằng lời chào tốt lành”.

سلام **Salam:** Chào, chúc bình an! [Peace], lời chào được sử dụng cho mọi tín đồ Islam hay Bani Awal.

Đáp lại lời chào: **Wa Salam.**

Khuyến khích chào Salam khi gặp nhau, chào Salam khi vào nhà, chào Salam đến trẻ nhỏ, chào Salam đến vợ và những phụ nữ khác, chào Salam đến người Kafir (khác đạo). Người đáp lại: Wa Salam. Trường hợp đứng đối diện, thì người Salam và người đáp lại Wa Salam, cùng bắt tay phải, sau đó đưa bàn tay phải lên đặt trước ngực (ngay trái tim).

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ **As-salamu alaikum:** Chào, chúc bạn bình an! [Peace be upon you]. **Wa alaikumu as-salam:** Cũng, Chúc bạn bình an!

Khi gặp người đồng đạo (tín đồ Islam hay Bani Awal), thường bắt tay nhau chào trịnh trọng với cụm từ “As-salamu alaykum”, sau đó đặt bàn tay phải lên trước ngực (ngay trái tim). Đồng thời người đối diện cùng bắt tay và trả lời trịnh trọng với cụm từ, “Wa alaikumu as-salam”, cùng đồng thời đặt bàn tay phải lên trước ngực (trái tim).

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh: Chúc bình an, may mắn và phước lành. [Peace be upon you and God’s mercy and blessings]. Câu này thường chào trước khi báo cáo hay nói chuyện trước đám đông.

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

Người đáp lại: Waalaikumsalam Warahmatullahi Wabarakatuh.

Bismillaahir Rahmaanir Raheem Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh: [Nhân danh Allah Đáng rất mực độ lượng, Đáng rất mực khoan dung, Allah ban bình an, may mắn và phước lành]. Câu này thường chào trước khi báo cáo trước đám đông.

Bismillaahir Rahmaanir Raheem: Nhân danh Allah Đáng rất mực độ lượng, Đáng rất mực khoan dung. [In the name of Allah, Most Gracious, Most Merciful].

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismillah: Nhân danh Allah. [In the name of Allah].

Subhan Allah: Vinh Quang Allah. [Glorious is Allah]. Thường dùng trong lễ Solat hàng ngày để tán dương Allah!

سُبْحَانَ اللَّهِ

Alhamdulillah: Xin tạ ơn Allah. [Praise be to Allah].

الْحَمْدُ لِلَّهِ

Allahu Akbar: Allah vĩ đại / Allah tối cao. [God is Greatest].

اللَّهُ أَكْبَرُ

Insha Allah: Nếu Allah sẵn lòng / Nếu Allah muốn. ["If Allah wills, it will happen" or "Allah willing"].

إِنْ شَاءَ اللَّهُ

Mashallah = Allah đã muốn / Allah mong muốn. [Allah has willed].

مَا شَاءَ اللَّهُ

HALAL

Halal theo ngôn ngữ Ả Rập có nghĩa là “hợp pháp”, “hợp quy” hay “được phép”. Halal không chỉ nói đến thực phẩm, đồ uống, mà còn áp dụng cho tất cả các khía cạnh đời sống, kinh tế xã hội, với ý nghĩa thể hiện sự quy chuẩn trong tôn giáo nhằm thể hiện giá trị chuẩn mực của Islam. Thực phẩm Halal ngoài việc không sử dụng bất kỳ loại rượu hay thức uống gây nghiện còn phải được làm từ nguồn thực vật, động vật được xử lý theo đúng phương pháp phù hợp với chế độ ăn uống đã đề cập trong Thiên kinh Koran. Là tín đồ Bani Awal, chúng ta hãy nên ăn những thực phẩm Halal để duy trì sức khỏe tốt. Islam xác nhận việc dùng thực phẩm Halal như một vấn đề thờ phượng Allah, như thực hiện một lời cầu nguyện và các hoạt động khác liên quan tôn giáo. Thiên kinh Koran có nêu:

“Hỡi những ai có niềm tin! Hãy ăn những thức ăn tốt sạch mà Allah đã cung cấp cho các người; và hãy biết ơn Allah nếu các người chỉ tôn thờ riêng Ngài”. (Al-Baqarah: 172).

“Và hãy ăn các món được phép dùng và tốt sạch mà Allah đã cung cấp cho các người. Nhưng hãy sợ Allah, Đấng mà các người tin tưởng”. (Al Maidah: 88).

HARAM

حرام Haram có nghĩa là bất hợp pháp, không được phép, phạm quy hay đơn giản là “cấm” ở đây cũng phải theo quy chuẩn của Thiên kinh Koran. Haram là những **HARAM** điều Allah nghiêm cấm, người chấp hành sẽ được ân phước còn người không chấp hành sẽ bị trừng phạt, chẳng hạn như Zina (quan hệ nam nữ ngoài hôn nhân), uống rượu, ...

Một số yếu tố Haram như: Lợn (heo), chó và sản phẩm dẫn xuất của chúng. Động vật có móng vuốt và răng nanh như sư tử, hổ, gấu, rắn, khi... Loài chim săn mồi có móng vuốt như đại bàng, kền kền, ... loài độc hại như chuột, rắn, bọ cạp, ... Động vật được coi là bản như chấy, ruồi, giòi, ... Động vật vừa sống trên đất liền vừa sống dưới nước (lưỡng cư) như cua, ếch, cá sấu, ... Bất kỳ động vật không giết mổ theo luật định Islam. Thực phẩm nào được làm từ máu hoặc chứa đựng máu. Bộ phận của cơ thể con người hoặc nhau thai. Đồ uống có cồn (bia, rượu và rượu mạnh).

MAKAH

Makkah hay Mecca, là một thành phố thuộc Ả Rập Xê Út (Saudi Arabia). Thành phố được nhìn nhận là linh thiêng nhất trong thế giới Hồi giáo và cuộc Hành hương (Haji-Hajj) là điều bắt buộc đối với mọi tín đồ Hồi giáo có khả năng. Makkah sở hữu Kaaba (tòa nhà hình hộp chữ nhật) linh thiêng, đây là nơi các tín đồ Hồi giáo hướng đến khi cầu nguyện.

Makkah trong tiếng Malay hay tiếng Chăm được ghi Makkah hay Makah. Makah trong truyền thống Mã Lai và trong các văn bản chép tay Chăm mang hàm ý chỉ về ba địa danh khác nhau.

Theo Gs.D. Lombard (1990, p.183), Makkah trong truyền thống Mã Lai là một thánh địa ở thế giới siêu hình, chính vì thế ngày xưa khó mà đến nơi này được. Người Chăm có câu: “Nao Makkah Danah”, có nghĩa đi thánh địa Makkah và Madinah, nhưng nghĩa bóng là “đi không bao giờ trở lại”. Sử thi Um Marup, mô tả thánh địa Makkah ở Saudi Arabia.

Cũng theo Gs. D. Lombard (1990, p.196-197), trước thế kỷ 16, Makkah được dùng trong văn chương Malay không ám chỉ thánh địa Hồi giáo ở nước Ả Rập mà là tiểu vương quốc Malacca (Melaka-Malaysia).

Sau thế kỷ XVI, khi Melaka bị quân Bồ Đào Nha chiếm đóng, Po Dharma (1999, p.198) cho rằng thánh địa Makkah được dời từ Melaka đến Kelantan (Malaysia), một tiểu bang có nhiều mối quan hệ khăng khít với vương quốc Champa. Thi phẩm "Nai mai mang Makah" là Makah thuộc Serembi Makah, Kelantan.

ISLAM

Islam (tiếng Ả Rập là: al-'islām), có nghĩa là "vâng mệnh, quy phục Thượng Đế", mà ở Việt Nam gọi là Hồi giáo, người Chăm gọi “Asulam” là một tôn giáo khởi nguồn từ khi Thượng đế tạo ra Adam, độc thân, chỉ có Allah là Thượng đế, là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhammad là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mạc khải Thiên kinh Koran. Theo Islam, các tín đồ phải tuân theo năm điều, đó là năm trụ cột hay năm nghĩa vụ thiêng liêng của các tín đồ. Năm trụ cột của Islam là: Shahadah, Solat, Sawm, Haji, Zakat.

ASULAM

Asulam là tên phiên âm tiếng Chăm từ Islam tiếng Ả Rập (Arab), là một tôn giáo độc thân được du nhập vào Champa từ khoảng cuối thế kỷ thứ IX và phát triển cực thịnh vào khoảng cuối thế kỷ XVI. Lịch sử minh chứng tín đồ Asulam Champa có mối quan hệ mật thiết với thế giới Melayu, đặc biệt là Malaysia. Xem phần Islam.

HỒI GIÁO

Hồi giáo (tiếng Ả Rập: Islam), mang nghĩa “vâng mệnh, quy phục Thượng Đế”, là một tôn giáo Độc Thần do Muhammad sáng lập, nhưng đức tin của Islam thì bắt nguồn từ trước khi Allah tạo ra Adam. “Hồi” ở đây có nghĩa là “Hồi lại”, “Hoàn lại”, “Về lại nguyên thủy”, ngược lại dòng thời gian từ thời Muhamamad đến thời kỳ nguyên thủy ban đầu, nghĩa là từ Rasul cuối cùng Muhammad ngược lại đến nabi Jesus, kế tiếp là nabi Musa, kế tiếp là nabi Ibrahim, rồi đến thời kỳ nguyên thủy là nabi Adam. Hồi ở đây nghĩa là hồi lại trạng thái ban đầu và thực hiện đúng đắn cho một tôn giáo độc thần mà Allah đã chỉ định. "Subhanahu Wa Ta'ala" có nghĩa: “Vinh Quang Thượng Đế, Đấng Quyền Lực Tối cao”. Đồng thời tín đồ Hồi giáo phải hoàn thiện theo lời dạy của Thiên kinh Koran và cố gắng giữ Ngũ trụ.

Vấn đề thứ hai, Ts. Putra Podam làm rõ như sau: Dân tộc 回: huí [huái] có nguồn gốc từ những người Ả Rập, Ba Tư, ... là một trong những sắc tộc theo Islam sớm như người Duy Ngô Nhĩ (Uyghur), người kazakhstan, người Dongxiang, người Kyrgyz, người Uzbek, người Salar, người Tajikistan, người Bonan, người Tatar và người Chăm ở đảo Hải Nam. Người “Hu” cải đạo sang Islam và được người Trung Quốc gọi là “Huǐjiào”. Ngược lại, trong tiếng Trung Quốc hiện đại, từ Islam được phiên âm thành “Yīsilán jiào” chứ không gọi là “Huǐjiào” vì đơn giản Trung Quốc có rất nhiều sắc dân theo Islam chứ không chỉ riêng người “Hu”.

Ở Việt Nam nhiều người theo vì thấy dân tộc Chăm theo tôn giáo mặc trang phục và hành lễ giống người “Huǐjiào” ở Trung Quốc, nên đặt tên tôn giáo là: “Hồi giáo”. Cách giải thích này chỉ mang tính chủ quan và hoàn toàn không đúng.

MUSLIM

Muslim là phiên âm tiếng Ả Rập (Arab). Nghĩa là những người theo Islam hay những tín đồ Islam. Nói các khác, những ai qui phục Mệnh Lệnh và Chỉ Thị của Allah (swt) "Subhanahu Wa Ta'ala" như tôn giáo Islam đã qui định thì được gọi là người Muslim (tín đồ Hồi giáo).

JAWA

Jawa để chỉ tín đồ Hồi giáo (Islam, Asulam) có ba giai đoạn chính khác nhau. Thời kỳ đầu, khi nói đến Jawa thì người ta thường nghĩ đến những người Muslim hay những người Muslim có da ngăm đen như người Muslim Trung Đông, Indian, Bangladesh, Indonesia, Malaysia,... Thời kỳ thứ hai, Jawa chỉ giới hạn cho người Muslim Indonesia, Malaysia, hay Jawa Kur gồm Muslim Chăm Kampuchia và Chăm Châu Đốc... Thời kỳ ba, Jawa được xác định cụ thể là một dân tộc ở Indonesia và quê hương của người Jawa là phần trung và đông của đảo Jawa, có dân số gần 100 triệu người, là dân tộc đông nhất ở Indonesia và có một nền lịch sử rục rịch.

BANI

Bani là phiên âm tiếng Ả Rập (Arab - Arabic). Nghĩa là “đạo”, nhưng thường dùng với nghĩa tín đồ thờ phượng Allah (Aluah) là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhammad

(Muhamat) là vị Thiên sứ (Nabi-Rasul) cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh Quran (Koran).

Theo thuật ngữ thì từ Bani có một số ngữ nghĩa như:

- Bani: trong tiếng Ả Rập dùng để chỉ tín đồ theo đạo thờ thượng đế Allah.

Theo R.P Durrand (1903), tên gọi Bani là phiên âm theo từ gốc Ả Rập “Beni”, có nghĩa là những “đứa con”.

Theo E. Aymonier & A. Cabaton (1906), thì Bani “باني hay بني” tiếng Ả Rập nghĩa là “con cháu”, còn theo tôn giáo thì nghĩa “Hồi giáo”. Ngoài ra tự điển còn định nghĩa:

- Cam Bani: Người Chăm Hồi giáo
- Bani Ibrahim: Hồi giáo
- Bani Nabi: Hồi giáo
- Bani Muhhamat: Hồi giáo
- Banī Java: Hồi giáo của người Mã Lai.

Trong Surah Al-Baqarah câu 40 Allah phán gọi sắc dân Israel rằng:

يٰۤاَيُّهَا اِسْرٰٓءِٔل

(Ya Bani Israel - Hồi sắc dân Israel!)

Từ căn cứ trên, khẳng định Bani với nghĩa rộng là “tôn giáo”, “đạo Hồi”, nhưng nghĩa hẹp thì chỉ sắc dân có tín đồ thờ phượng Allah.

Bani nghĩa đầu tiên là đạo, thường dùng để chỉ người mới nhập đạo, người có đạo, hay người có đức tin với thượng đế Allah. Như Bani Islam (tín đồ theo đạo Islam), Bani Jawa (nghĩa là người Jawa theo đạo mới, hay người Hồi giáo Jawa, và đơn giản chỉ gọi Jawa). Bani Chăm (Người Chăm theo đạo mới Islam và thờ phượng Allah), Bani Awal (Người Chăm theo đạo Awal thờ phượng Allah).

Ngoài ra, Bani, Bini (Bin) thường dùng như tên lót cho giới tính nam của tín đồ Islam như: Muhammad Bin Bilal Ali, Bin Laden, Muhammad Bin Putra, Cei Sak Bin Bangu, ...

Người Chăm thường nói: Núr Nì (viết tắt của chữ Anak Bani): có nghĩa là đứa con Bani hay tín đồ Islam.

Ngoài ra Chăm còn nói: Núr Bì (viết tắt anak Nabi, mà Nabi ở đây là tên các thiên sứ), vậy Anak Nabi mang nghĩa là tín đồ của thiên sứ Muhammad.

Người Chăm nói riêng và Champa nói chung đều gọi danh xưng là: “Agama Awal”, mang nghĩa tôn giáo Awal là tôn giáo của người Chăm có từ thế kỷ 17, kế thừa Asulam (Islam) từ thế kỷ thứ 9.

Người Chăm không bao giờ nói: “Agama Bani”, vì Bani không phải đạo mang tên “Bani”.

Những lập luận từ nguồn gốc lịch sử tôn giáo Chăm và thực tế minh chứng rằng Chăm có một tôn giáo là “Awal” đó là giới giáo sĩ Acar hiện đang thờ phượng thượng đế

Allah. Người Chăm chưa bao giờ tồn tại một tôn giáo mang tên “Bani”, mà từ Bani chỉ mang nghĩa tín đồ theo đạo thờ phượng Đấng Allah. Những từ thường thấy như: Anak Bani, Chăm Bani, Bani Chăm, Bani Kur, Bani Jawa, Bani Isael, Bani Islam, Bani Islam Châu Đốc, ... và có thể gọi “Bani Ahier” vì Chăm theo Hindu xưa đến thế kỷ 17 cải đạo Ahier và thờ phượng Allah như Đấng Tối cao cho đến ngày nay.

Cụ thể: Khi thực hiện “lễ cắt bao quy đầu” thì người Chăm Islam Nam bộ, Chăm Kampuchia, Chăm Ninh Thuận hay Bình Thuận đều gọi “Khatan tama Bani” nghĩa chính là lễ cắt bao quy đầu, nhưng thường gọi lễ nhập đạo. Ở đây ám chỉ dĩ nhiên là nhập đạo Islam (Asulam) chứ không mang nghĩa khác như nhập đạo Hindu, Tin Lành, Thiên Chúa giáo hay Phật giáo, ... Nhưng đối với người Chăm thì cụm từ “Khatan tama Bani” (nhập đạo), ám chỉ không phải nhập đạo Hindu, mà nhập đạo mới Islam (Asulam) theo thờ phượng thượng đế Allah.

Từ “Bani” chỉ có nghĩa là đạo hay người Chăm nhập đạo mới (ám chỉ tín đồ theo đức tin Allah), hay chỉ nhóm sắc dân Chăm tôn thờ Allah, hay đơn giản là người “Có đạo” (Ám chỉ đạo Asulam không phải đạo Balamon). Điều này cũng như người Việt gọi hai từ “Xóm đạo”, là xóm những người theo Công giáo, chứ không phải xóm của những người theo Phật giáo, Hòa Hảo hay Cao Đài, ...

Một số người Chăm tại Ninh Thuận thường hiểu lầm “Bani” là đạo tên Bani. “Chăm Bani” là người Chăm theo đạo tên Bani. Đây là cách hiểu sai, không đúng hay không chính xác. Vì trên thế giới không có đạo nào tên Bani.

AWAL

Theo sử sách Chăm và Mã Lai, vua Po Rome (Mustafa) là vị vua Islam (Hồi giáo), là bậc Hiền nhân (Wali), là người am hiểu tinh thông Thiên kinh Koran và giáo lý Asulam. Người Chăm theo Asulam thời đó, mặc dù tự nhận mình là tín đồ Bani, nhưng Chăm Bani vẫn tiếp tục duy trì chế độ mẫu hệ và mẫu cư, một qui chế tổ chức gia đình và xã hội hoàn toàn khác với phong tục của Asulam chính thống giáo. Sau thế kỷ 17, do tình hình xung đột tôn giáo trong xã hội người Chăm ngày càng phức tạp, do đó, vua Po Rome quyết định hóa giải tôn giáo thành hai thuật ngữ là Awal và Ahier, với ý nghĩa như sau:

Awal: Là người Chăm (Chăm Jat, Chăm theo Hindu, ...) đã theo Asulam từ trước, từ nhiều thế kỷ trước, cụ thể từ thế kỷ thứ 9, nhưng vẫn còn tiếp nhận văn hóa bản địa Champa. Thuật ngữ Awal (gốc từ Ả Rập - Arabic) có nghĩa là “đầu tiên, trước” để ám chỉ cho những người Chăm đã theo Asulam từ trước triều đại vua Po Rome (1627-1651) và chỉ chấp nhận Po Allah Thượng đế, là Đấng Tối cao và Duy nhất.

Ahier: Là người Chăm theo Hindu giáo, nhưng tiếp nhận nghi lễ mang yếu tố bản địa Champa. Thuật ngữ Ahier (gốc từ Ả Rập - Arabic) có nghĩa là “muộn, sau” để ám chỉ cho người Chăm theo Hindu chấp nhận thờ thêm Po Allah (Đấng Toàn năng) sau khi vua Po Rome đứng ra hòa giải. Po Allah xuất hiện trong cộng đồng Chăm Ahier không phải là Thượng đế Duy nhất mà là Đấng Thượng đế Tối cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng khác của người Chăm Ahier ở Champa.

Do vậy, thuật ngữ Awal không làm thay đổi giá trị thực thể nội tại của Asulam, mà từ Awal chỉ khẳng định thêm rằng người Chăm đã theo Asulam và tôn thờ Allah từ trước (nghĩa là người Chăm theo Asulam từ trước triều đại Po Rome). Trong khi thuật ngữ Ahier, có thay đổi giá trị nội tại của người Chăm đã theo Hindu, bằng cách Po Rome dùng quyền lực ép người Chăm theo Hindu phải thờ thêm Allah của tôn giáo Asulam. Nghĩa là vua Po Rome đã truyền đạo Asulam cho người Chăm Hindu và mong sau này người Chăm Hindu thay đổi nhận thức chỉ tôn thờ Đấng Allah Duy nhất, hay thờ phượng thêm Đấng Allah để cùng Chăm Asulam (Awal) giải quyết mâu thuẫn, xung đột tôn giáo ở Champa xưa.

BANI AWAL

Dựa vào ngữ nghĩa của “Awal” và “Bani” ở trên, thì từ: Bani Awal (Đạo Awal - Hồi giáo Awal) là một hệ phái mới xuất hiện ở vương quốc Champa, tức hệ phái Hồi giáo thuộc dòng Awal, do ảnh hưởng văn hóa bản địa Champa và do tình hình xã hội Champa phức tạp mà triều đại Po Rome đã tạo ra.

Hệ phái “Awal” đã định ra gồm hai tầng lớp:

1). Tầng lớp thứ nhất: đó là tầng lớp cao nhất gồm Giáo sĩ (Acar- ulama) và những bậc Hiền nhân (wali) trực tiếp chỉ thờ phượng thượng đế Allah, Đấng Tối cao, Duy nhất và Muhammad là Thiên sứ cuối cùng, và

2). Tầng lớp thứ hai: là những tín đồ Gahéh (thường dân) như Ts. Putra Podam, Ts. Phú Văn Hãn, Ts. Bá Trung Phụ, ... là tín đồ chỉ phục vụ, phục tùng Giáo sĩ (Acar-ulama) hay bậc Hiền nhân (Wali) và gián tiếp thờ phượng Allah. Nhưng lớp tín đồ Gahéh sau này nêu trang bị đầy đủ kiến thức, Thiên kinh Koran và giáo lý thì cũng có thể trở thành giáo sĩ (Acar) để trực tiếp thờ phượng Allah. Do vậy, khi bàn đến tôn giáo, hay khi nói đến hệ phái Awal (Hồi giáo Awal) thì chúng ta hãy nói đến tầng lớp giáo sĩ (Acar) và hệ thống giáo lý, giáo luật của “Awal” chứ không nói đến tín đồ (Gahéh) tầng lớp thứ hai hay tín đồ Awal thông thường.

“Awal” tiếng Việt là: “Hồi giáo” là tên tôn giáo đúng và phù hợp về mặt ngữ nghĩa được kế thừa từ tôn giáo Asulam mà tổ tiên người Chăm đã tiếp nhận từ thế kỷ thứ 9 cũng như được vua Po Rome (Mustafa) đã truyền lại được hậu duệ, tín đồ Awal gìn giữ đến ngày nay. Hồi giáo nói chung đã được Ban Tôn giáo Chính phủ công nhận là một tôn giáo tại Việt Nam. “Hồi giáo Awal” hay “Hồi giáo Islam” là tên gọi chính thức được Nhà nước công nhận là Hồi giáo thuộc tôn giáo của người Chăm.

Theo nhiều nghiên cứu cho thấy, Hồi giáo Awal ở Ninh Thuận còn sót lại nhiều dấu tích của hệ phái Shiah của người Ba Tư, ngược lại Hồi giáo Awal ở Bình Thuận lại mang đậm các dấu tích của Islam Sunni, và cả hai khu vực thuộc Panduranga đều phủ đầy nét văn hoá Islam Malaysia. Sai lầm của nhiều nhà nghiên cứu cho rằng Hồi giáo Awal ở Champa là Hồi giáo bản địa nhưng không đưa ra lý lẽ đâu là tính bản địa và đâu là vết tích Islam chính thống giáo, bởi thực sự họ chưa hiểu cặn kẽ về Hồi giáo chính thống. Cũng như sự nhận định sai lầm khi cho rằng Hồi giáo ở Saudi Arabia và Hồi giáo ở Malaysia là chuẩn là chính thống giáo. Từ nhận định trên nên các kết quả nghiên cứu đã bị sai lệch.

Khái niệm Islam chính thống giáo là những gì thuộc giáo lý như (Thiên kinh Koran, Hadith, ...), còn tín đồ hay người theo Hồi giáo cũng như các nhánh, các hệ phái, các chi phái, ...là họ đang bám vào giáo lý Hồi giáo để dần dần hoàn thiện sự chính thống giáo một cách trọn vẹn. Ví dụ ở Kelantan-Malaysia vào đầu thế kỷ 20, phụ nữ vẫn chỉ che người đến phần ngực phía dưới và lộ nguyên phần ngực phía trên và đôi vai như người Thái, người Lào, ...trái hẳn với luật Hồi giáo là phụ nữ phải che kín người. Các vùng như Kelantan, Terengganu, Kedah,...cúng các lễ tục Mak Yong (cúng cho người bệnh) như Raja Praong, cúng bảy công chúa con của thần biển, cúng thần Yang trong lễ cắt bao quy đầu, cúng thần yang trong lễ tục thả Diều,... Đến tận 1950, khi đảng Hồi giáo Liên Malaysia (PMIP; sau là PAS) lên nắm quyền thì Hồi giáo tại Malaysia được loại bỏ dần những tín ngưỡng ảnh hưởng yang thần bởi chính quyền đã dùng vũ lực dẹp bỏ các lễ tục hay tín ngưỡng trên. Từ đó Hồi giáo tại Malaysia được hoàn thiện dần Islam chính thống giáo. Tuy nhiên, hiện nay ở một số nơi hẻo lánh thuộc hải đảo xa xôi Indonesia, Malaysia, các tín đồ Hồi giáo vẫn còn thực hiện một số lễ tục truyền thống như cúng thần sông, thần núi, tổ tiên, ...dưới vỏ bọc của Hồi giáo (Islam).

Chăm Hồi giáo Awal, mặc dù tự nhận mình là tín đồ Islam, nhưng Chăm Hồi giáo Awal vẫn tiếp tục duy trì chế độ mẫu hệ và mẫu cư, một qui chế tổ chức gia đình và xã hội hoàn toàn khác với phong tục của Hồi giáo chính thống giáo.

CAMPA (Champa)

Champa là một vương quốc độc lập từ giữa năm 190 - 192 sau Công Nguyên, ở miền Trung Việt Nam. Biên giới từ phía bắc tỉnh Quảng Bình kéo dài đến phía Nam của tỉnh Đồng Nai (Biên Hòa). Champa trong thời kỳ hưng thịnh từ thế kỷ thứ 7 đến thế kỷ thứ 10, nhưng sau đó suy tàn dần, cụ thể là đối mặt với các mối đe dọa cuộc Nam Tiến của Việt Nam. Cuối cùng Champa bị xóa tên trên bản đồ thế giới vào năm 1832.

URANG CAMPA (Urang Champa)

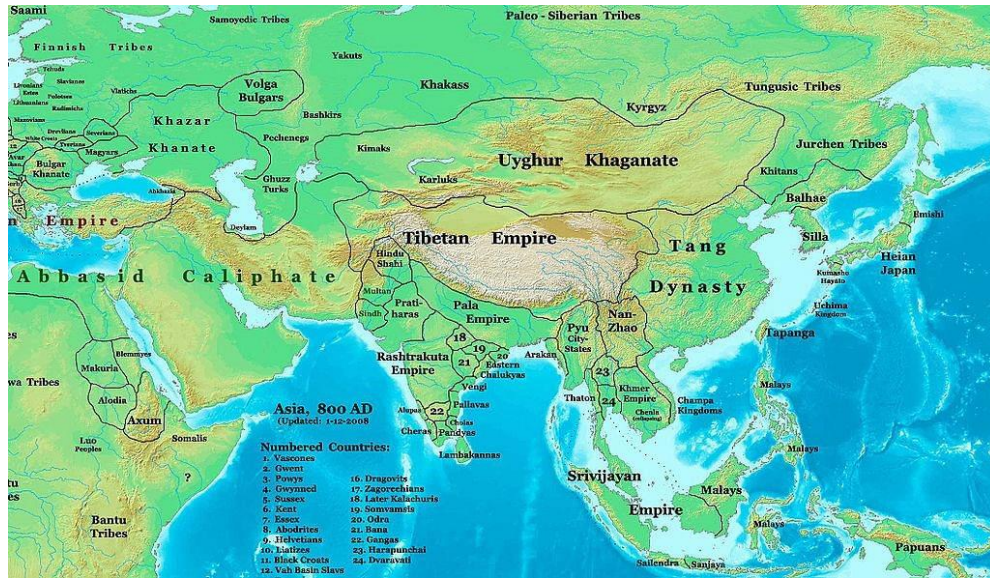
Người Champa (urang Campa) bao gồm người Chăm sống ở các tỉnh ven biển, các sắc dân Jrai, Rade, Churu, Raglai, Koho, Ma, Stieng, Kotu,... sống ở Cao Nguyên. Những sắc dân này có nhiều đặc điểm tương đồng về nhân chủng, ngôn ngữ và văn hóa,...

CAM (Cham)

Chăm là thân dân của Champa hay sắc tộc bản địa Champa, có quốc gia độc lập từ thế kỷ thứ II. Sau một vài thế kỷ Champa bị hàng loạt cuộc tấn công hay Nam Tiến của người Việt Nam, cuối cùng Champa đã bị xóa tên trên bản đồ thế giới vào năm 1832 (thế kỷ XIX). Ngày nay, người Chăm sống rải rác ở nhiều khu vực, bao gồm Việt Nam, Kampuchia, Thái Lan, Malaysia, Indonesia, Mỹ và Pháp,... và rải rác một số tỉnh ở Việt Nam như: Ninh Thuận, Bình Thuận, Đồng Nai, An Giang, Tây Ninh, Thành phố Hồ Chí Minh,...

BẢN ĐỒ

CHAMPA – Á CHÂU

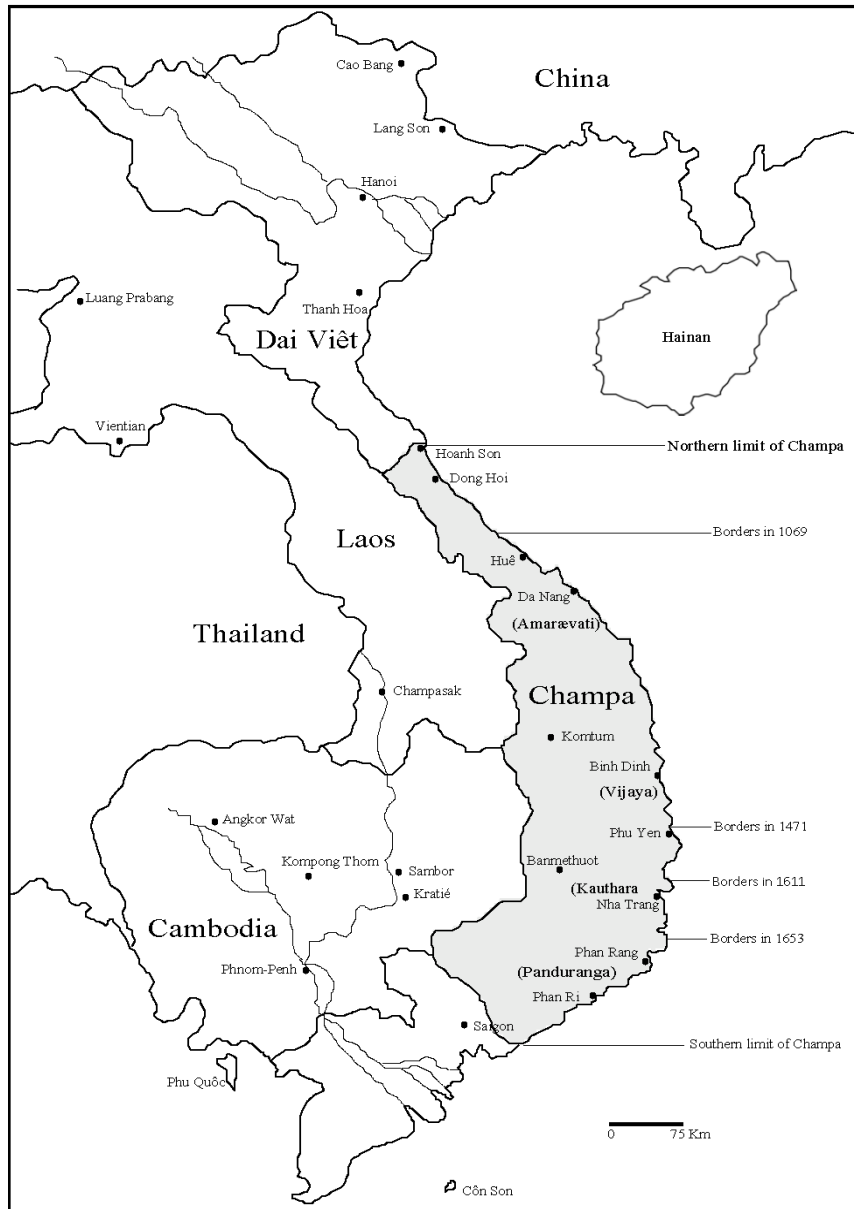
Sources: File Asia 800ad.jpg. From Wikimedia Commons, the free media repository.

CHAMPA - THE GIỚI MALAY

Sources: G. Moussay and Duong Tan Thi, *Peribahasa Cam-Dictons and Proverbes Cam*. Kuala Lumpur: Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan Malaysia & EFEO, 2002, p.13.

CHAMPA - ĐẠI VIỆT

Sources: Danny Wong Tze Ken, *The Nguyen and Champa during 17th and 18th Century: A Study of Nguyen Foreign Relations*, Paris-San Jose: Champaka, Monograph 5, 2007, p.192.

LỜI MỞ ĐẦU

Thành Ariya (Thành viên BBT Kauthara.org)

Tôn giáo là một hiện tượng xã hội tác động lên hai mặt của đời sống con người; cộng đồng và cá thể, một nhu cầu tinh thần của các tín đồ, những người theo tôn giáo, một nhu cầu có tính cộng đồng, dân tộc, khu vực và nhân loại. Tôn giáo không chỉ là việc đạo mà còn là việc đời. Nó không chỉ liên quan đến thế giới tưởng tượng mai sau (thiên đường, địa ngục) mà còn ảnh hưởng đến đời sống thực tại của con người. Sinh hoạt tôn giáo gắn bó chặt chẽ với đời sống văn hóa của mỗi cộng đồng, mỗi dân tộc. Trong đó có Hồi giáo Bani Awal của dân tộc Chăm.

Hồi giáo Bani Awal là một hệ phái của Hồi giáo Champa được các nhà khoa học chứng minh ở các cuộc Hội thảo tôn giáo trong thời gian vừa qua. Trên cơ sở đó, đánh dấu lần đầu tiên trong lịch sử Việt Nam, tín đồ Bani của Agama Awal được chính thức công nhận trong danh mục tôn giáo Việt Nam là Hồi giáo và tổ chức Hội đồng sư cả Hồi giáo Bani. Tín đồ Chăm theo Bani luôn cảm ơn Đảng và Nhà nước đã có chính sách đúng đắn kịp thời phù hợp nguyện vọng của đồng bào Chăm. Hội đồng sư cả Hồi giáo Bani Ninh Thuận, Bình Thuận là một tổ chức duy nhất có tư cách pháp nhân đại diện cho tín đồ Bani, trải qua hơn một thập niên tồn tại, tổ chức này cũng chưa nhận bất cứ ý kiến phản đối từ các nhân sĩ, trí thức, chức sắc Chăm. Đột nhiên những năm gần đây, với sự chủ trương của một vị Tiến sĩ Chăm chỉ đạo lôi kéo phe nhóm đã phá tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani đã âm mưu xóa bỏ tôn giáo Bani trong danh mục tôn giáo Việt Nam và đề nghị Chính phủ Việt Nam cấp mã số riêng cho tôn giáo Bani. Đây là một âm mưu thâm hiểm của một nhóm người Chăm có tư tưởng dân tộc cực đoan đòi hỏi chủ thuyết Bani Awal thành Balamon (Hindu giáo) ảnh hưởng nền văn minh Ấn Độ. Nhiều người Chăm hiện đang đặt nghi vấn! Bani Awal đã tồn tại hàng thế kỷ nay, không ảnh hưởng gì đến bản chất truyền thống phong tục của người Chăm theo Bani xưa. Vì sao nhóm người này lại cố tình chụp mũ vu khống các tầng lớp giáo sĩ (Gru, Imam, Katip, Acar) đứng đầu là Ban thường trực Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani là tổ chức âm mưu đồng hóa chủ thuyết Islam vào người Chăm theo Bani. Mặc dù các nhân sĩ, trí thức, chức sắc, nhà khoa học đều khẳng định: Awal (tín ngưỡng Bani Awal của Acar) là một nhánh của Hồi giáo. Nhưng thực tế, tổ chức HĐSC Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận và Ban Đại diện Cộng đồng Hồi giáo Islam tỉnh Ninh Thuận là 02 tổ chức hoạt động hoàn toàn độc lập có tôn chỉ, mục đích riêng.

Theo nhận định của các nhân sĩ trí thức Chăm: Việc thay đổi tên tôn giáo hay phát sinh thêm tôn giáo mới theo Danh mục tôn giáo Việt Nam là một việc hệ

trọng liên quan đến hệ thống pháp luật, cần trung cầu ý kiến rộng rãi của các tín đồ và tổ chức nhiều cuộc Hội thảo chuyên đề về tôn giáo. Một tôn giáo cần phải đảm các yếu tố giáo chủ, giáo lý, giáo luật, giáo dân trên cơ sở trình lên cấp có thẩm quyền quyết định.

Tập san Kathara 4 ra đời mục đích chỉnh đốn sai lầm một số nhân sĩ trí thức Chăm có nhận thức lệch lạc về Bani. Nhóm tác giả đưa ra những luận chứng khoa học khách quan, thực tiễn nhằm đưa tôn giáo Bani Awal trở về đúng vị trí tên gọi mà các vị chức sắc thường dùng hiện nay: Bani Awal.

HỘI GIÁO BANI

*Chủ tịch Hội đồng Sư cả Bình Thuận
Sư cả. Xích Dự*

Kính gửi:

- Ban Tôn giáo Chính phủ
- Ban Tôn giáo (Sở Nội vụ) tỉnh Bình Thuận

Theo công văn của Ban Tôn giáo Chính phủ số: 981/TGCP-TNTGK, Hà Nội ngày 05/11/2020 về việc tổ chức hội thảo với một số nội dung liên quan đến Hội giáo Bani. Để thống nhất hoạt động tôn giáo và công tác quản lý nhà nước đối với Hội giáo Bani, Ban Tôn giáo Chính phủ tổ chức hội thảo trao đổi, lấy ý kiến của chức sắc, chức việc Hội giáo Bani hai tỉnh: Ninh Thuận, Bình Thuận và một số cơ quan liên quan. Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Bình Thuận đã thống nhất ý kiến về tên tôn giáo, nay báo cáo Ban Tôn giáo Chính phủ và các cơ quan trong tỉnh với nội dung chính như sau:

1. Sơ lược lịch sử hình thành Hội giáo Bani ở Champa

Islam (tiếng Arab là: al-'islām), có nghĩa là "vâng mệnh, quy phục Thượng Đế", mà ở Việt Nam gọi là Hồi giáo, người Chăm gọi "Asulam" là một tôn giáo Độc Thần. Đây là tôn giáo lớn thứ hai trên thế giới, sau Kitô giáo. Islam ra đời vào khoảng thế kỷ thứ 7 tại bán đảo Ả Rập do Thiên sứ Muhammad sáng lập.

Theo nhiều tài liệu nghiên cứu cho rằng Hồi giáo đã du nhập vào Champa từ thế kỷ thứ 9 theo con đường tơ lụa, theo Ed Huber, đã tìm thấy trong Tổng sử một đoạn ghi "Cũng có ở xứ Chăm nhiều trâu sống trên núi. Nhưng người ta không dùng trâu để cày bừa mà chỉ để tế thần". Lúc giết trâu để cúng, họ đọc lời cầu nguyện "Allahu Akbar", đây chính là câu thiên kinh để tôn vinh Allah là đáng tối cao duy nhất. Một số nhà khoa học thì dựa vào hai tấm bia viết bằng tiếng Ả Rập được khai quật ở miền Trung Việt Nam, do Đô Đốc người Pháp gửi sang Paris. Bia thứ nhất từ một ngôi mộ có tên Abu Kamil, niên đại 1039. Bia thứ hai có niên đại khoảng 1025- 1035. Dựa vào hai tấm bia trên, ông P. Ravaisse liền viết bài nghiên cứu vào năm 1922, cho rằng hai tấm bia này phát xuất từ miền Nam Champa từ thế kỷ thứ 9 (Ravaisse, 1922, p.247-289).

Một số Quốc vương Champa thời đó đã theo Hồi giáo như Chế Mân (hoàng tử Harijit) (1285-1307), lên ngôi lấy vương hiệu là Jaya Sinhavarman III, mà tài liệu Trung Quốc gọi là Pou Ti. Chế Mân đã liên kết chính trị với vương quốc Majapahit (Java, Indonesia) bằng cách kết hôn với công chúa Tapasi để làm hoàng hậu.

Chế Bồng Nga - Cei Bunga (1360-1390) là vị vua Hồi giáo được thần dân Champa kính trọng. Để bang giao với thế giới Mã Lai, vua Chế Mân lấy công chúa Siti Zubaidah của Kelantan-Malaysia.

Nhiều nhân vật Champa nổi tiếng đi truyền đạo Islam (Hồi giáo) cho Indonesia như Sunan Ampel (1401-1481), tên thật là Sayyid Ali Rahmatullah, được sinh ra tại Champa (nay là miền Trung Việt Nam). Là con của Maulana Malik Ibrahim "Sunan Gresik" và công chúa Champa. Năm 1433, Sunan Ampel được vua Champa phái sang đảo Jawa đi truyền bá Islam và cải đạo cho các tín đồ Hindu giáo tại đây. Sunan Ampel được lịch sử Indonesia nhắc đến như một vĩ nhân và là một người có công lớn trong việc truyền bá Islam vào Indonesia.

Sau thất bại Vijaya vào năm 1471, nhiều cư dân Champa lưu tán sang Malaysia, Indonesia, Thailand, Cambodia, ... và hầu hết người Chăm ở đây đều bỏ tôn giáo Balamon để cải đạo sang Islam, sau đó quay về Champa truyền đạo cho cộng đồng Chăm. Từ đó Asulam có chỗ đứng chủ đạo trong thần dân Champa.

Triều đại XIV – Vijaya, Đại Việt Sử ký toàn thư, bản kỷ thực lục quyển 12, ghi người kế tục Trà Toàn (1460-1471) là tướng Bồ Trì Trì, tướng Hồi giáo. Theo Việt Nam sử lược ghi người em Trà Toàn kế tục có tên là Trà Toại (1471-1474) (Trần Trọng kim, p.272). Vậy tướng Bồ Trì Trì chính là Trà Toại (quân chủ cuối cùng của liên minh Champa). Sau khi Trà Toàn bị bắt, tướng Bồ Trì Trì sang đất Phiên Lung (thuộc khu vực Panduranga), xưng tân vương Champa.

Theo Ts. Putra Podam, Champa là vương quốc đa chủng tộc, đa văn hóa và đa tôn giáo. Trước thế kỷ thứ 15, dân tộc Champa thờ đa thần mang đậm sắc văn hóa Balamon. Sau thế kỷ thứ 15, dân tộc Champa nhận thêm một nền văn minh mới đó là Hồi Giáo (Islam).

Champa và Malaysia có mối quan hệ thân thiết từ thế kỷ 15, đó là cuộc viếng thăm của vua Po Kabrah (1460 - 1494) đến Malaysia và việc ngài gả em gái là công chúa Po Sah Ina kết hôn với Po Haniim Per, người Islam gốc Mã Lai (Po Dharma, 1999, p.5).

Po At (1553-1579), vị vua theo Hồi giáo (Islam), niên hiệu: Sultan Shafi'i Ibn Abu Khasim. Theo biên niên sử Champa Sakkarai dak rai patao thì Po At là cháu của Po Kunarai (1541-1553), lên ngôi năm Sửu, thoái vị năm Thỏ, trị vì 27 năm. Theo lịch sử, vua Johor (Malaysia) bị quân Bồ Đào Nha tấn công, vua Po At đã gửi một lực lượng gồm 400 thuyền chiến Champa sang giúp Sultan xứ Johor để tấn công quân Bồ Đào Nha ở Melaka.

Trong quá trình du nhập Islam vào Champa lúc đầu gặp nhiều mâu thuẫn vì Champa đang cai trị bởi Balamon. Sự xuất hiện Islam làm cho cộng đồng người Chăm bị phân hóa sâu sắc. Về văn hoá xã hội, Islam giáo du nhập vào Champa đem lại cho thần dân Champa một cuộc cách mạng về tư tưởng. Họ tin vào Thượng Đế, tin vào Đấng Allah, chứ không phải như trước họ tin vào “Vạn vật hữu linh”, vô số thần thánh chi phối cuộc sống sinh hoạt của con người. Từ đó, chủ nghĩa đa thần nhường chỗ cho chủ nghĩa độc thần và Allah tồn tại duy nhất trong tâm thức của mỗi người dân Champa.

Giới thiệu ba tác phẩm nổi tiếng ở Champa trong thời kỳ này để mô tả quá trình truyền bá Islam và Champa và minh chứng sự chia rẽ nhau giữa Chăm theo Balamon và Chăm theo Islam.

Akayet Um Marup, là một sử thi Champa, được sáng tác vào khoảng thế kỷ 17, nội dung chủ yếu là truyền bá Islam vào xã hội Champa. Hoàng tử Um Marup là con trai của vua Harum Mak. Trong một lần vào rừng đi săn, Um Marup đã gặp Nabi (Muhammad S.A.W), Po Ali (Sayyidina Ali), Abu Bakar, Umar, Salman,... được Po Ali thuyết phục cải đạo Islam để thờ phượng Thượng Đế duy nhất. Cuối cùng Um Marup quyết định rời khỏi ngai vàng để cải đạo từ Balamon sang Islam thờ phượng Đấng Allah. Nghe tin, Po Harum Mak hết sức giận dữ và cho quân tấn công. Cuối cùng hoàng tử đã thua và chết trận. Linh hồn hoàng tử Um Marup được Nabi và các thiên thần mang đến với Allah. Kết thúc trận chiến, đức vua Harum Mak đã thua trận và quy hàng bởi sự chống trả của đạo quân Nabi, và cuối cùng đức vua cũng chấp nhận cải đạo sang Islam.

Ariya Nai mai meng Makah, là một tác phẩm đề cập đến vấn đề lịch sử và xã hội Chăm được viết vào khoảng cuối thế kỷ 17 hay đầu thế kỷ 18, công chúa Mã Lai theo đường biển đến Harek Kah Harek Dhei - Champa, nhằm mục đích truyền bá Islam (Hồi giáo chính thống). Trước tiên công chúa cần phải chinh phục trái tim của vị hoàng thân Champa Hồi giáo để trở thành một người Islam. Trong thời gian ở Champa, công chúa Mã Lai được hoàng thân Champa dẫn đi thăm nhiều địa danh ở Champa. Mặc dù rất yêu công chúa đến từ xứ Makah, nhưng vì xã hội Chăm lúc bấy giờ đang khủng hoảng về tôn giáo, nên Hoàng thân không vì tình yêu riêng mà quên đi vai trò lãnh đạo quốc gia. Hơn nữa công chúa Mã Lai cũng không thể kết hôn khi Hoàng thân chưa thực sự cải đạo chính thống giáo, nên đành chấp nhận chia tay hoàng thân Champa và trở về Mã Lai.

Ariya Cam-Bani là tác phẩm văn vần được viết bằng Akhar Thrah vào thế kỷ 19, mô tả chuyện tình giữa cô gái Chăm đạo Balamon và chàng trai Chăm đạo Hồi giáo Bani yêu thương nhau. Do hai người không cùng tôn giáo, nên dư luận bàn tán xôn xao và cha mẹ bên cô gái ngăn cấm không cho con gái qua lại với chàng trai người Chăm Bani. Hai người bất cần sự dị nghị của mọi người và luôn tìm đến nhau. Kết cục cô gái thường xuyên bị đánh đập, không chịu đựng nổi nhục và chịu trút bỏ hơi thở cuối cùng.

Po Rome (1627-1651) lên ngôi vua đóng đô ở Panduranga, kết hôn với công chúa Hồi giáo, chính thức mang tên Thánh Nik Mustafa, tên đầy đủ là: Nik Mustafa Bin Wan Abul Muzaffar Waliyullah. Po Rome chính thức có danh phận là thành viên của dòng dõi vương triều theo Hồi giáo tại (Serembi Makkah, tức là tiểu vương quốc Kelatan-Malaysia). Từ khi xã hội Champa tiếp nhận thêm tôn giáo Hồi giáo thì tình hình xung đột tôn giáo ngày càng trầm trọng trong cộng đồng người Chăm, do đó, vua Po Rome đã giải quyết, hóa giải vấn đề dân tộc, tôn giáo bằng cách đưa người Chăm Balamon cải đạo một phần sang Asulam gọi là "Ahier". Nghĩa là Chăm Balamon phải thờ phượng thêm Allah của bên Hồi giáo như một Đấng Tối Cao, ngoài việc thờ phượng Brahma, Vishnu, Shiva là những vị thần trong Balamon-Ấn Độ giáo. Còn tín đồ Hồi giáo lúc đó cũng có một tên gọi mới theo thuật ngữ là "Awal".

- **Awal:** Thuật ngữ Awal (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là "đầu tiên, trước" để ám chỉ cho những tín đồ Hồi giáo (những người Chăm Balamon hay Chăm Jat đã theo Hồi giáo từ

nhiều thế kỷ trước) cho tới triều đại vua Po Rome và chấp nhận Po Allah là Thượng Đế, Tối Cao và Duy Nhất nhưng chịu ảnh hưởng thêm yếu tố bản địa Champa.

- **Ahier:** Thuật ngữ Ahier (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “muộn, sau” để ám chỉ cho người Chăm đã từng theo Balamon (Brahmanism), nay chấp nhận thờ thêm Po Allah từ triều đại vua Po Rome. Po Allah xuất hiện trong cộng đồng Chăm Ahier không phải là Đấng Thượng Đế Duy nhất mà là Đấng Thượng Đế Tối cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng của người Chăm ở Panduranga như Brahma, Vishnu, Shiva.

Cei Brei (1783-1786), vị vua Hồi giáo. Theo biên niên sử Champa Sakkarai dak rai patao thì Cei Brei là con của vua Po Tisuntiraydapaghoh, nhận tãn phong của Nguyễn Nhạc (Tây Sơn) vào năm Thỏ với chức tãn phong là Ceng (Chương Cơ), trị vì 4 năm và thoái vị năm Ngọ. Trong suốt 30 năm binh đao giữa quân Nguyễn Ánh và Tây Sơn, Po Cei Brei một thời gian ẩn náu ở vùng đất Đồng Nai Thượng, phải từ bỏ vai trò lãnh đạo và dẫn theo những người trung thành tìm đường sang Cao Miên vào năm 1795-1796 và định cư tại Roka Po Pram thuộc tỉnh Thbang Khmum, tức Kompong Cham, nơi sinh hoạt thường xuyên của người Chăm Mã Lai theo Hồi giáo.

Tuan Phaow (1796-1797), là một đề tài nghiên cứu dựa trên tác phẩm Ariya Tuan Phaow, nhằm ghi lại giai đoạn đấu tranh của nhân dân Champa. Tuan Phaow, một vị công hầu đến từ Mã Lai, mà biên niên sử Việt Nam gọi là Tuần Phủ (Po Dharma, 1987, II:74). Thế kỷ 18, xứ Panduranga-Champa bị chìm đắm trong một cuộc khủng hoảng chính trị trầm trọng, bắt nguồn từ sự xung đột vào năm 1771 giữa quân Tây Sơn và quân Nguyễn Ánh. Panduranga-Champa bị cuốn vào cuộc chiến giữa hai thế lực thù địch mà chẳng liên quan gì đến Champa.

Katip Sumat (1833-1834), là vị học sĩ Chăm Islam sinh ở Kampuchea sang Serembi Mekah (tiểu vương quốc Kelantan, Malaysia) du học về triết lý Hồi Giáo. Ông là một người rất tinh thông về Thiên kinh Koran và người Chăm tôn sùng như một vị siêu nhân về quyền năng màu nhiệm. Năm 1832 đánh dấu năm từ trần của Lê Văn Duyệt, tổng trấn Gia Định Thành. Lợi dụng cơ hội này, vua Minh Mệnh xua quân chinh phạt và thống trị toàn bộ lãnh thổ Champa. Năm 1833, Katip Sumat về Panduranga chiêu mộ quân làm cuộc Jihad (Thánh chiến) lấy học thuyết Islam làm nền tảng và Đức Tin tôn giáo làm ý chí đấu tranh chống triều đình Huế. Cuộc khởi nghĩa của Katip Sumat đã thất bại và ông cho lui quân về miền rừng núi ở Đồng Nai Thượng.

Katip Ja Thak Wa (1834-1835), trước biến cố về chính sách hà khắc của vua Minh Mệnh, Katip Ja Thak Wa, người Chăm Hồi giáo Bani, một nhân vật quan trọng trong triều đình Champa, có quan hệ mật thiết với Hồi giáo (Islam), đã từng tham gia chỉ huy trong phong trào Katip Sumat và đứng ra lãnh đạo nhân dân Champa, tổ chức mật trận chống triều đình vua Minh Mệnh vào năm 1834.

Kết thúc của cuộc nổi dậy năm 1835, sự liên kết của Chăm với thế giới bên ngoài cũng giảm đi đáng kể. Tình hình này tiếp diễn cho đến nửa sau của thế kỷ 19, khi Bình Thuận và năm tỉnh khác ở miền Nam đã được nhà Nguyễn trao lại cho người Pháp vào cuối cuộc chiến Pháp - Việt năm 1858-1861. Sự xuất hiện của thuộc địa Pháp tại Việt Nam thực sự đã kết thúc những chính sách hà khắc của Nhà Nguyễn. Sự phân hủy bộ máy hành chính của nhà Nguyễn khi đối mặt với sự kiểm soát mạnh mẽ của Pháp ở các

tinh đã cho thấy sự khởi đầu của những khát vọng khôi phục bản sắc của người Chăm xưa. Những nỗ lực để thiết lập lại mối liên kết truyền thống với thế giới bên ngoài, bao gồm cả những tiểu bang của Mã Lai, đóng một vai trò quan trọng. Điều này được thể hiện qua các báo cáo của các giáo sĩ tôn giáo (ulama) từ bán đảo Mã Lai đã thường xuyên đến vùng đất Champa trước đây trong những năm cuối của thế kỷ 19 và những thập kỷ đầu của thế kỷ 20. Giống như những người tiên nhiệm của họ, nhiều người trong số những du khách đó ở lại lâu dài ở Champa cũng như trong số những người Chăm ở Kampuchea. Họ kết hôn với người Chăm và sinh con. Một số trong những gia đình này vẫn còn ở Champa và Kampuchea, củng cố các mối quan hệ đã được thiết lập trong những thế kỷ trước đó. (trích từ Quan hệ Việt Nam-Champa và mạng lưới khu vực Malay và Hồi giáo trong các thế kỷ 17-19) bởi Danny Wong Tze Ken.

2). Ngũ nghĩa gốc từ Bani

Theo khái niệm và quy định chung về tín ngưỡng, tôn giáo số: 02/2016/QH14 ngày 18/11/2016 của Quốc hội Việt Nam trong điều 2 với nội dung như sau:

Tín ngưỡng: Là niềm tin của con người được thể hiện thông qua những lễ nghi gắn liền với phong tục, tập quán truyền thống để mang lại sự bình an về tinh thần cho cá nhân và cộng đồng.

Tôn giáo: Là niềm tin của con người tồn tại với hệ thống quan niệm và hoạt động bao gồm đối tượng tôn thờ, giáo lý, giáo luật, lễ nghi và tổ chức. Một tôn giáo phải có đủ 4 yếu tố cấu thành, đó là: giáo chủ, giáo lý, giáo luật và tín đồ.

Theo Ban tôn giáo chính phủ thì ở Việt Nam đã được công nhận gồm 14 tôn giáo, trong đó có Hồi giáo. Ở cộng đồng Chăm đức tin về Hồi giáo được chia thành hai hệ chính là: Hồi giáo Isam (Hồi giáo chính thống) và Hồi giáo Bani (Hồi giáo hệ phái Champa).

Hồi giáo Bani hiện nay sử dụng thiên kinh Koran (Qur'an của Islam) làm kim chỉ nam, tôn thờ Đấng Tối cao Allah và phụng sự Thiên sứ Muhammad như Hồi giáo Islam (Chính thống giáo).

Islam du nhập vào Champa khoảng thế kỷ 9, nhưng phát triển cực thịnh vào thế kỷ thứ 16 ảnh hưởng từ quốc gia Mã Lai và một số quốc gia khác ở Đông Nam Á. Để chỉ tôn giáo Islam người Chăm phiên âm thành từ Asulam. Đối với tôn giáo Asulam thì người Chăm còn dùng từ Bani (nghĩa tương tự Muslim) được dùng rất phổ biến không chỉ dành riêng cho người Chăm Ninh Thuận, Bình Thuận, mà còn sử dụng ở người Chăm Nam Bộ, Chăm Kampuchea,...

Hồi giáo Bani (Người Chăm dùng: Asulam Bani hay Awal Bani) là một tôn giáo độc thần, chỉ thờ phượng Allah là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhammad là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh.

Hệ phái Hồi giáo Bani của người Chăm gồm hai tầng lớp:

- Tầng lớp giáo sĩ Acar (ulama): trực tiếp chỉ thờ phượng Allah.

- Tầng lớp tín đồ Bani: phục tùng giáo sĩ Acar và thờ phượng Allah. Nhưng lớp tín đồ nếu trang bị đầy đủ kiến thức và Thiên kinh Koran thì cũng có thể trở thành giáo sĩ Acar để trực tiếp thờ phượng Allah.

Theo thuật ngữ thì từ Bani có một số nghĩa như:

- Bani: thường dùng để chỉ tín đồ thờ phượng Allah. Nhưng theo R.P Durrand (1903), tên gọi Bani là phiên âm theo từ gốc Ả Rập có nghĩa là “con trai”.

- Bani: trong tiếng Ả Rập dùng để chỉ sắc dân như: Bani Israel (sắc dân Do Thái), Bani Chăm (nhóm người Chăm theo đạo mới).

- Bani: chỉ tín đồ Asulam (Hồi giáo) của người Chăm (tương tự Muslim của Islam). Bani còn thường dùng để chỉ người mới nhập đạo, người có đạo, hay người có đức tin với thượng đế Allah. Ví dụ: Bani Jawa: nghĩa là: người Jawa cải đạo Hindu theo đạo mới, ám chỉ theo Hồi giáo, gọi tắt là người Jawa.

Khi thực hiện “lễ cắt bao quy đầu”, thì người Chăm Nam bộ, Chăm Kampuchea, Chăm Ninh Thuận hay Bình Thuận đều gọi “Khatan tamâ Bani” nghĩa chính là lễ cắt bao quy đầu, nhưng thường gọi lễ nhập đạo. Ở đây ám chỉ dĩ nhiên là nhập đạo Islam (Asulam) chứ không mang nghĩa khác như nhập đạo Balamon, Tin Lành, Thiên Chúa giáo hay Phật giáo,... Nhưng nghĩa đối với riêng người Chăm thì cụm từ ‘Khatan tamâ Bani’ (nhập đạo), ám chỉ không phải nhập đạo Balamon, mà nhập đạo mới Asulam theo thờ phượng thượng đế Allah.

Từ “Bani” chỉ có nghĩa là tín đồ, hay người Chăm nhập đạo mới (ám chỉ theo đức tin Allah), hay chỉ nhóm sắc dân Chăm tôn thờ Allah, hay đơn giản là người “Có đạo” (Ám chỉ đạo Asulam không phải đạo Balamon). Điều này cũng như người Việt gọi hai từ “Xóm đạo”, là xóm những người theo Công giáo, chứ không phải người theo Phật giáo, Hòa Hảo hay Cao Đài,...

Theo nghĩa rộng thì người Chăm theo tôn giáo Balamon (Brahmanism) thì chỉ thờ phượng Brahman, Vishnu, Shiva. Nhưng sau cuộc hóa giải của vua Po Rome (1627-1651) thì người Chăm Balamon chấp nhận thờ thêm Po Allah (Đấng Toàn năng). Po Allah xuất hiện trong cộng đồng Chăm Balamon không phải là Thượng đế Duy nhất mà là Đấng Thượng đế Tối cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng khác của người Chăm Balamon ở Panduranga. Từ đó, tôn giáo Balamon có một thuật ngữ mới là: Ahier (nghĩa là Balamon thờ thêm thượng đế Allah). Như vậy có thể gọi Chăm Ahier cũng là tín đồ Bani (Vì thờ phượng thượng đế Allah).

Từ những nhận định trên khẳng định, Bani không phải là đạo mang tên Bani, mà Bani là tín đồ của Hồi giáo Champa cũng giống như tên quốc tế Muslim là tín đồ của Islam.

Một số người tại Ninh Thuận, Bình Thuận thường hiểu lầm “Bani” là đạo tên Bani. “Chăm Bani” là người Chăm theo đạo Bani. Đây là cách hiểu sai, Không đúng hay Không chính xác. Vì trên thế giới không có đạo nào tên Bani.

3). Sự tương đồng và khác biệt giữa Hồi giáo Bani và Hồi giáo chính thống

Theo nhiều nghiên cứu cho thấy, Hồi giáo Bani ở Ninh Thuận còn sót lại nhiều dấu tích của hệ phái Shiah của người Ba Tư, ngược lại Hồi giáo Bani ở Bình Thuận lại mang đậm các dấu tích của Islam Sunni, và cả hai khu vực thuộc Panduranga đều phủ đầy nét văn hoá Islam Mã Lai.

Khái niệm Islam chính thống giáo là những gì thuộc giáo lý như (thiên kinh Koran, Hadith,...), còn tín đồ hay người theo Islam cũng như các nhánh, các hệ phái, các chi phái...là họ đang bám vào giáo lý Islam để dần dần hoàn thiện sự chính thống giáo một cách trọn vẹn. Ví dụ ở Kelantan-Malaysia vào đầu thế kỷ 20, phụ nữ vẫn chỉ che đến phần ngực phía dưới và lộ nguyên phần ngực phía trên và đôi vai như người Thái, trái hẳn với luật Islam phụ nữ phải che kín. Các vùng như Kelantan, Terengganu, Kedah,...cùng các lễ tục Mak Yong (cúng cho người bệnh) như Raja Praong, cúng bầy công chúa con của thần biển, cúng thần Yang trong lễ cắt bao quy đầu, cúng thần yang trong lễ tục thả Diều,... Đền tận 1950, khi đảng Hồi giáo Liên Malaysia (PMIP; sau là PAS) lên nắm quyền thì Islam tại Malaysia được loại bỏ dần những tín ngưỡng ảnh hưởng (Yang) thần bởi chính quyền đã dùng vũ lực dẹp bỏ các lễ tục hay tín ngưỡng trên. Từ đó Islam tại Malaysia được hoàn thiện dần Islam chính thống giáo như ngày hôm nay. Tuy nhiên, hiện nay ở một số nơi hẻo lánh thuộc hải đảo xa xôi Indonesia, Malaysia, các tín đồ Islam vẫn còn thực hiện một số lễ tục truyền thống như cúng thần sông, thần núi, tổ tiên,...dưới vỏ bọc của Islam.

Hồi giáo Bani: là một hệ phái mới xuất hiện ở Champa do ảnh hưởng văn hóa bản địa Champa, là một tôn giáo tiếp nhận từ Islam trên thế giới. Khi bàn đến hệ phái Hồi giáo Bani (Awal Bani) thì phải bàn đến tầng lớp giáo sĩ Acar (ulama) và hệ thống hành lễ của Acar chứ không nói đến tín đồ Bani thông thường.

a). Sự tương đồng

Hồi giáo Bani sử dụng thiên kinh Koran (Qur'an của Islam), tôn thờ Đấng Tối cao Allah và phụng sự Thiên sứ Muhammad như Hồi giáo Chính thống (Islam).

Hồi giáo chính thống, các tín đồ phải tuân theo năm điều, đó là năm trụ cột hay năm nghĩa vụ thiêng liêng của các tín đồ. Những bổn phận này đóng vai trò quan trọng trong việc bảo vệ ý thức của tín đồ với cộng đồng Islam nói chung. Năm trụ cột của Islam là: Shahadah, Solat, Sawm, Haji, Zakat.

Năm trụ cột của Islam chính thống giáo được liệt kê ở trên thì được giáo sĩ Acar của Hồi giáo Bani (hệ phái Acar) được thực hiện cả năm trụ cột. Cụ thể, Shahadah, được tuyên thệ trong nghi thức nhập thành viên giáo sĩ. Solat, được cầu nguyện năm lần một ngày vào tháng Ramadan và thực hiện trụ cột Sawm. Yakat, được thực hiện từ ngày thứ 27 (tuh brah) đến ngày thứ 30 (cuối cùng) tổ chức Yakat chia sẻ gạo và chia sẻ cơm (Yakat) cho cho bà con trong dòng họ và người nghèo.

Riêng trụ cột Haji (hành hương), thì các giáo sĩ Acar, Imam đều thực hiện hành hương bằng hình thức tổ chức đi thăm các Thánh đường (Masjid-Magik) khác trong khu vực vào tháng Ramadan (Ramawan). Vì điều kiện khó khăn, giáo sĩ Acar của Hồi giáo Bani rất ít có mối quan hệ với thế giới bên ngoài nên rất hạn chế giao lưu so với Islam

chính thống giáo trong nước. Tuy nhiên trong thời kỳ mới đã có một số Acar đi du lịch nước ngoài, điều này chứng tỏ giáo sĩ Acar cũng đã nhận thức được và hội nhập với phần còn lại của thế giới.

Hơn nữa Hội đồng Tối cao Islam thế giới đã thống nhất và chấp thuận xem hệ phái Hồi giáo Bani như là một hệ phái riêng của Islam thế giới nên đã chấp thuận và khuyến khích cho hệ phái Hồi giáo Bani (Awal Bani) là giáo sĩ Acar được phép đi hành hương (Haji) tại Makkah, và được thực hiện những nghi thức ở ngôi đền Kabah tại Masjid al-Haram, vương quốc Saudi Arabia.

Hành hương (Haji) tại Makkah đã được giáo sĩ Hồi giáo Bani thực hiện lần đầu tiên vào năm 2013 do chính phủ Saudi Arabia đài thọ. Trong đó có Imam Từ Công Dư, phó chủ tịch Hội đồng Sư cả Ninh Thuận và Imam Não Thanh Quyết. Lần thứ hai được chính phủ Thổ Nhĩ Kỳ mời đi Haji gồm Imam Từ Công Dư và Imam Đạo Văn Thị nhưng tình hình Covid-19 nên không đi được.

Thánh đường (Masjid hay Magik): của Hồi giáo Bani hay Hồi giáo Islam trên thế giới đều thiết kế xây theo hướng về phía thánh địa Makkah hay từ bất cứ địa điểm nào Masjid (Magik) luôn hướng về vị trí của Kaaba được gọi là “qibla” hay “Kiblat”. Ở Việt Nam hướng Kiblat trùng với hướng Tây (hướng mặt trời lặn), do đó thánh đường ở Việt Nam thường xây về phía Tây và cửa chính ra vào thường là hướng Đông. Tuy nhiên ở thành phố San Jose – California, hướng Kaaba (hướng Kiblat) nằm lệch ở hướng 15 độ Bắc.

Ramadan (Người Chăm gọi: Ramawan) là tên gọi tháng 9 của niên lịch Islam, người Chăm Hồi giáo Bani thường gọi tháng Ramadan là Bulan Aek (tháng lễ thức nhịn chay). Đây là tháng lễ lớn nhất của Hồi giáo Bani nói riêng và của Islam trên toàn thế giới nói chung. Tuy nhiên, tháng Ramadan của hệ phái Hồi giáo Bani có một số điểm khác biệt so với Hồi giáo Islam.

Kabur rak (lễ táo mộ): Lễ táo mộ của Hồi giáo Bani một phần thuộc về tôn giáo, phần còn lại thuộc về tín ngưỡng dân gian tạo thành một nét văn hóa riêng mang tính bản địa Champa. Những đoàn người, già, trẻ, gái, trai, chức sắc Acar, nhất là những phụ nữ, trong những bộ trang phục áo dài trắng mới nhất cùng những dụng cụ và lễ vật dâng cúng đến nghĩa trang.

Lễ táo mộ của người Chăm Hồi giáo Bani ngày nay là một phần di sản từ Islam chính thống giáo mà tổ tiên đã từng theo trước đây, đó là lễ ziyarah kubur. Lễ táo mộ nhằm chăm sóc phần mộ của ông bà, tổ tiên. Do ảnh hưởng Islam, người Chăm Hồi giáo Bani khi chết đi được chôn trong nghĩa trang gọi là Kabur Rak hay Gahul Rak (Kabur là những ngôi mộ), nhưng hiện nay người Chăm thường quen gọi từ Ghur. Mỗi dòng họ có một khu nghĩa trang riêng để chôn cất người thân khi qua đời, khu mộ riêng của từng dòng họ được xem là gia phả riêng của tộc họ đó. Các ngôi mộ được chôn theo dãy, gần sát nhau, hai phía đầu và chân mộ đặt hai hòn đá hay bia đá làm thành hai dãy đá dài. Mỗi mộ phần là hai bia đá, đầu hướng Bắc – Chân hướng Nam, người nằm nghiêng bên phải mặt về hướng Tây (hướng Makkah). Chú ý: Thi thể người chết không nằm ngửa, mà phải nằm nghiêng mặt nhìn về hướng Tây (hướng Kiblat trong tư thế đang hành lễ).

Quan sát các ngôi mộ của Chăm Hồi giáo Bani, thấy những hòn đá, không khắc tên, thẳng đều chính là cách xây mộ của người Islam thời khởi nguyên, thời mà thiên sứ Muhamad còn sống và tự mình giảng dạy những khúc mắc về Islam cho các tín hữu và các vị Sahabat (bạn đạo).

Katan (Lễ cắt bao quy đầu): là lễ cắt bao quy đầu dành cho nam giới, có nguồn gốc từ Saudi Arabia với nghi lễ Khatan, trong khi Chăm Châu Đốc dùng từ Khotan hay Malay dùng từ Sunat. Katan đối với người Chăm Hồi giáo Bani là lễ cắt bao quy đầu (giúp vệ sinh sạch sẽ dương vật và ngăn ngừa nhiều căn bệnh liên quan), đồng thời được đặt tên và có ý nghĩa là nhập đạo, cho dù cha mẹ đã là Hồi giáo Bani (dù hoài thai trong bụng mẹ đã là Hồi giáo Bani) hoặc dù trước đó theo bất kỳ tôn giáo hay tín ngưỡng nào như (Chăm Jat, Chăm Balamon, Phật giáo, Thiên chúa,...) nay Katan để chính thức được công nhận thành viên Hồi giáo Bani, là tín đồ của Allah, Đấng Toàn năng và Duy nhất.

Theo Hồi giáo Islam, bé trai mới sinh khoảng vài tháng tuổi thì cha mẹ phải làm lễ cắt tóc (Cakak mbuk) và đặt tên (Brei angan). Lễ này chỉ tổ chức riêng biệt, cá nhân chứ không tổ chức theo dạng tập trung. Để thực hiện lễ cắt tóc, bé trai được đặt trên một cái mâm và thực hiện lễ tục này. Để cắt tóc, người ta cắt ba lọn tóc và sau đó đặt tên cho em bé. Tên thường đặt cho bé trai như: Muhammad, Ali, Abdullah, Husien, Sau khi thực hiện lễ cắt tóc và đặt tên xong, các bé trai được xức dầu thơm và kết thúc lễ tục. Ngoài lễ cắt tóc và đặt tên cho bé trai, Chăm Bani Islam nói riêng và tín đồ Islam nói chung phải tổ chức lễ Katan (Cắt bao quy đầu cho bé trai).

Theo Hồi giáo Bani, bé trai trước khi trưởng thành khoảng 12 tuổi thường phải làm lễ “Katan” hay “Khatan”, người Nam bộ gọi “Khotan”, còn người Malaysia gọi “Sunat”. Từ “Khatan” nguồn gốc tiếng Arabic, là hành động cắt bao quy đầu. “Ngak Khatan” là hành động cắt bao quy đầu. Người Islam không có lễ nhập đạo mà hoài thai trong bụng mẹ là đã Islam rồi. Nhưng họ khuyến khích Khatan lễ cắt bao quy đầu cho trẻ từ lúc mới sinh được bảy ngày, vì điều này sẽ giúp trẻ mau lành vết thương. Hoặc lớn lên khoảng 5 tuổi, khi nhận thức được vết thương. Người Chăm thường dùng từ “ngak Khatan tamâ Bani” chứ không ai nói “ngak Khatan tamâ Islam”, điều này được dùng cho cả Chăm Ninh Thuận, Bình Thuận, Chăm Nam bộ và Chăm Campuchia.

Tama Bani (Lễ nhập đạo): Mọi tín đồ của Hồi giáo Bani hay Hồi giáo Islam, muốn kết hôn thì phải tìm bạn đời là người cùng đồng đạo, đó là luật định và bắt buộc.

Trường hợp người ngoại đạo “Kafir” muốn cải đạo hay muốn kết hôn với tín đồ Hồi giáo chính thống (Islam hay Bani Islam) hay Hồi giáo Bani (Bani Awal) thì bắt buộc phải cải đạo sang Bani Islam hay Bani Awal.

a1. Cải đạo sang Hồi giáo Bani: Muốn cải đạo sang Hồi giáo Bani thì bắt buộc phải thực hiện nghi lễ Kareh (lễ cắt tóc và lễ đặt tên) dành cho nữ giới, và nghi lễ Katan (lễ cắt da quy đầu và lễ đặt tên) dành cho nam giới. Sau khi thực hiện nghi lễ Katan hay Kareh, thì mọi người đã trở thành tín đồ hệ phái Hồi giáo Bani.

a2. Cải đạo sang Hồi giáo Islam: Muốn cải đạo sang Islam (Bani Islam) thì phải hiểu việc muốn trở thành tín đồ Islam và cách hành xử của một tín đồ Islam.

1. Đọc Thiên kinh Koran: Thiên kinh được viết với những từ ngữ thuần khiết của Thượng đế và là đỉnh cao của Kinh thánh và Do Thái. Cuốn thánh thư Hadith là nền tảng của luật Islam.

2. Thực hiện nghi thức phải đọc tuyên thệ Shahadah:

"Ashhadu Alla Ilaha Illa Allah, Wa Ashhadu Anna Muhammad Rasulu Allah".

[Tôi chứng nhận không có Thượng Đế nào khác ngoài Allah. Và tôi chứng nhận Muhammad là Thiên Sứ của Allah].

3. Sống theo nguyên tắc giáo luật Islam: Thường xuyên cầu nguyện với Allah và thực hiện nghĩa vụ và sống theo một số cách nhất định như thực hiện chế độ ăn Halal, ăn uống bằng tay phải, không bao giờ dùng tay trái, vệ sinh cá nhân đúng cách, tránh sự tương tác không cần thiết với người khác giới, cấm hoạt động tình dục ngoài hôn nhân, cấm phụ nữ đã kết hôn quan hệ tình dục trong thời gian kinh nguyệt, tuân thủ quy tắc ăn mặc của một tín đồ Islam.

4. Áp dụng năm trụ cột: Tín đồ Islam phải hành động năm trụ cột cốt lõi của Islam là: Shahadah, Salah (salat, solat), Sawm, Zakat, và Hajj (Haji).

5. Tin tưởng vào sáu Tín điều: Mọi tín đồ Islam phải có lòng tin vào Đấng Allah và mệnh lệnh toàn năng của Ngài. Sáu tín điều bắt buộc là: Tôn thờ Allah duy nhất, thiên thần của Ngài (người hầu của Chúa), Thiên kinh Koran (Quran), Sứ giả của Ngài (các Thiên sứ như Jesus, Abraham,...), Ngày phán xét (Chúa sẽ phán xét tất cả vật thể sống trên trái đất vào một thời điểm), Định mệnh (Chúa tiền định mọi việc).

Như vậy, bạn đã trở thành tín đồ Hồi giáo Bani hay Hồi giáo Islam, theo giáo luật khi trở thành tín đồ Hồi giáo Bani hay Hồi giáo Islam thì tín đồ phải tuyệt đối phục tùng tôn thờ Allah duy nhất, cấm tôn thờ người hay vật khác cùng với Allah. Bên cạnh đó phải tuyệt đối tuân thủ và làm theo những gì do Thiên Sứ Muhammad hướng dẫn.

Ngoài ra còn một số lễ khác liên quan đến lễ nghi vòng đời người của của Hồi giáo Bani đều tương tự Hồi giáo Islam, nhưng chỉ khác về mặt nghi thức.

b). Sự khác biệt

Hồi giáo Bani: Sự khác biệt thấy rõ nhất giữa Hồi giáo Islam và Hồi giáo Bani là Hồi giáo Bani (Tầng lớp giáo sĩ Acar) không thực hiện cầu nguyện (Solat) 5 lần/ngày, nhưng chỉ thực hiện 5 lần /ngày vào tháng Ramadan (Ramawan) mà thôi.

Hồi giáo Islam: Tín đồ (Muslim) phải cầu nguyện năm lần một ngày, vào lúc bình minh, giữa trưa, giữa chiều, khi mặt trời lặn và tối. Tín đồ có thể cầu nguyện tại bất cứ đâu - tại trường học, nơi làm việc, tại nhà hay ngoài trời - nhưng phải theo quy định. Trước khi cầu nguyện, tín đồ phải ở trong một trạng thái tinh thần và thể xác thanh khiết. Đó là trụ cột thứ hai cầu nguyện Solat.

Ngoài ra còn một số khác biệt giữa hai hệ phái, nhưng chung quy lại tất cả tín đồ và hệ phái đều đang cải thiện dần bám lấy giáo lý, giáo luật và thiên kinh Koran để phát triển tốt và phù hợp theo văn hóa của dân tộc.

c). Đánh giá

Đặc tính đầu của Islam là sự liên hệ mật thiết giữa tôn giáo và chính trị, tức là giữa Đời và Đạo. Chính vì thế ngay sau khi Muhammad qua đời, sự chia rẽ xảy ra ngay giữa các đồng đạo, tạo thành các nhóm chính trị chống đối nhau, đưa đến sự thành hình nhiều Chi phái lớn như Sunni, Shia, Sufiyya, Kharijite, Ahmadiyya, và nhiều giáo phái nhỏ khác, trong đó có hệ phái Hồi giáo Bani (Asulam Bani). Khi nói đến Hồi giáo (Islam) thì nói đến những gì thuộc giáo lý như (thiên kinh Koran, Hadith,...), còn tín đồ hay người theo đạo cũng như các nhánh, các hệ phái, các chi phái...là họ đang bám vào giáo lý Islam để dần dần hoàn thiện sự chính thống giáo một cách trọn vẹn. Vậy thử đặt câu hỏi: Hồi giáo trên thế giới cũng như tín đồ Muslim đã có đức tin tuyệt đối vào Koran và Hadith chưa? Câu trả lời là chưa. Với từ Hồi giáo chính thống thì thực tế Islam ở nước nào gọi là chính thống? vì thực tế họ chỉ đang bám vào giáo lý Islam để hoàn thiện dần mà thôi.

Sai lầm của nhiều nhà nghiên cứu cho rằng Hồi giáo Bani ở Champa là Hồi giáo bản địa nhưng không đưa ra lý lẽ đâu là tính bản địa và đâu là vết tích chính thống giáo, bởi thực sự họ chưa hiểu cặn kẽ về Hồi giáo chính thống. Cũng như sự nhận định sai lầm khi cho rằng Islam ở Saudi Arabia và Islam Malaysia là chuẩn là chính thống giáo. Từ nhận định trên nên các kết quả nghiên cứu đã bị sai lệch.

4). Mọi quan hệ giữa cộng đồng Hồi giáo Bani trong tỉnh với Hồi giáo chính thống trong nước và trên thế giới.

Như đã sơ lược lịch sử hình thành Hồi giáo Bani ở mục 1, thì Hồi giáo (Islam) đã truyền sang Champa từ thế kỷ thứ 9 và phát triển cực mạnh vào thế kỷ 16, và nhiều Quốc vương Champa là người Hồi giáo. Sau khi thủ đô Vijaya sụp đổ vào năm 1471 nhiều cư dân Champa ly tán sang Malaysia, Indonesia, Thailand, Cambodia,... và hầu hết người Chăm ở đây đều bỏ tôn giáo Balamon để cải đạo sang Islam, sau đó quay về Champa truyền đạo cho cộng đồng Chăm. Từ đó Hồi giáo (Asulam Bani) có chỗ đứng chủ đạo trong thần dân Champa. Đặc biệt vào thời kỳ vua Po Rome (1627-1651), thì Champa có mối quan hệ tốt với thế giới Mã Lai và dòng tộc Po Rome có danh phận và gia phả đang lưu tại Malaysia.

Quốc gia Đông Nam Á được coi là trung tâm Hồi giáo lớn thứ hai sau Trung Đông. Đặc điểm nổi bật của Hồi giáo trong khu vực này là sự liên kết các cộng đồng Hồi giáo qua việc cùng chia sẻ văn hoá Melayu. Một số quốc gia Hồi giáo như Malaysia, Indonesia, Singapore, Brunei, Thái Lan phần lớn nói tiếng Melayu, còn lại các cộng đồng Hồi giáo ở Việt Nam, Campuchia, Lào, Philippines thì cùng ngữ hệ Melayu-Polynesian. Tiếng Melayu là ngôn ngữ giao tiếp của các cộng đồng Hồi giáo trong khu vực là sợi dây gắn chặt các cộng đồng này với nhau trong các mối quan hệ. Bên cạnh sự tương đồng về ngôn ngữ, các cộng đồng này còn có nhiều phong tục, tập quán giống nhau như các lễ nghi, trang phục, ẩm thực,...

Từ khi Minh Mệnh thống trị Champa, thì cộng đồng người Chăm tại chỗ không còn mối liên hệ với thế giới bên ngoài. Sau khi Pháp xuất hiện tại Việt Nam thì những nỗ lực để thiết lập lại mối liên kết truyền thống với thế giới bên ngoài, như Mã Lai, Thái Lan, Campuchia,... Nhưng trên thực tế mối liên hệ này chỉ phát triển mạnh ở tín đồ Islam

(Muslim ở Việt Nam), nghĩa là mối liên hệ chỉ tồn tại ở Hồi giáo Islam trong nước và Islam trên thế giới.

Trước 1963, người Chăm Ninh Thuận, Bình Thuận thường gọi người Chăm Nam Bộ là người Jawa (người theo Islam), sau năm 1963, sự du nhập trở lại của Islam chính thống giáo tại Sài Gòn vào cộng đồng người Chăm Hồi giáo Bani ở Ninh Thuận xuất phát từ mối quan hệ chặt chẽ giữa ông Từ Công Xuân (cựu dân biểu) và người Chăm Hồi giáo Islam Châu Đốc.

Vào những năm 1964-1975, trong chiến tranh Đông Dương lần thứ hai và những cuộc nội chiến ở Kampuchea thì xuất hiện vai trò FULRO. Tổ chức này đã kêu gọi cộng đồng Chăm trong nước tham gia để đòi quyền lợi cho người Chăm và gây áp lực cho chính quyền Sài Gòn và đã ban hành nhiều đạo luật đặc biệt về đất đai, kinh tế, xã hội, giáo dục,... dành cho dân tộc thiểu số và hình thành một đơn vị hành chính cao nhất trong nội các Việt Nam Cộng Hòa, đó là Bộ Phát Triển Sắc Tộc đặc dưới sự điều hành của Bộ Trưởng Sắc Tộc gốc người thiểu số.

Những năm 1984-2017, Pgs.Ts Po Dharma người Chăm công tác với cương vị giám đốc Viện Viễn Đông Pháp (EFEO) và tùy viên Phái bộ Pháp tại Mã Lai thì tình hình người Chăm có mối quan hệ tốt với thế giới Hồi giáo, nhưng chỉ dừng lại ở người Chăm Mã Lai, Thái Lan, Campuchia,... và Hồi giáo Islam, còn người Hồi giáo Bani thì rất ít.

Năm 2013, Hội đồng Tối cao Islam thế giới đã thống nhất và chấp thuận xem hệ phái Hồi giáo Bani là một hệ phái của Islam thế giới nên đã chấp thuận và khuyến khích cho hệ phái Hồi giáo Bani là giáo sĩ Acar được phép đi hành hương Haji tại Makkah. Hành hương (Haji) tại Makkah đã được giáo sĩ Acar Bani lần đầu tiên do chính phủ Saudi Arabia đài thọ, đó có Imam Từ Công Dư, phó chủ tịch Hội đồng Sư cả Ninh Thuận và Imam Nãi Thanh Quyết. Lần thứ hai được chính phủ Thổ Nhĩ Kỳ mời đi Haji gồm Imam Từ Công Dư và Imam Đạo Văn Thị nhưng chưa đi được. Việc hành hương Haji tại Makkah mang lại nhiều hồng phúc thiêng liêng cho các bầy tôi như thể hiện sự độc tôn hóa Allah, đặc ân tha thứ của Allah dành cho những người hành hương, những tín đồ Islam có cơ hội quen biết và giao lưu với nhau, học hỏi các giáo luật tôn giáo và những hồng phúc khác.

Ngay nay, các nước Hồi giáo không chỉ có quan hệ tôn giáo mà quan hệ hợp tác kinh tế, thương mại giữa Việt Nam và các nước Hồi giáo phát triển khá mạnh. Từ đó, góp phần tăng cường giao lưu, tiếp xúc và sinh hoạt tôn giáo cùng với cộng đồng Hồi giáo tại đây. Bên cạnh đó, có một số người sang các nước như: Ả Rập, Malaysia, Indonesia, Thái Lan,... để làm việc theo diện “Công nhân xuất khẩu lao động”, nhưng phần lớn chỉ tồn tại ở người Hồi giáo Islam, còn Hồi giáo Bani thì rất khiêm tốn.

5). Ý kiến của chức sắc, tín đồ cộng đồng Hồi giáo Bani trong tỉnh về vấn đề tên tôn giáo

Theo Ban Tôn giáo Chính phủ công nhận thì tại Việt Nam có 14 tôn giáo, trong đó có Hồi giáo (Islam). Riêng Hồi giáo ở người Chăm thì có hai hệ phái. Hệ phái Hồi giáo Champa gọi là Hồi giáo Bani (Asulam Bani hay Awal Bani). Trong khi đó Hồi giáo

Islam (Hồi giáo chính thống) là hệ phái đang bám chắc vào giáo lý, giáo luật, thiên kinh Koran,... hoàn thiện và hội nhập theo sự phát triển của thế giới.

Danh xưng "Hồi giáo" tuy các tín đồ Islam thế giới hay Islam Việt Nam không đồng thuận ban đầu, nhưng từ "Hồi giáo" là tiếng Việt nên sau này tín đồ đã chấp nhận. Theo nghiên cứu cho thấy, từ "Hồi giáo" hình thành từ hai lý do:

Lý do 1: Dân tộc "Hui" có nguồn gốc từ những người Ả Rập, Ba Tư, ... là một trong những sắc tộc theo Islam sớm như người Duy Ngô Nhĩ (Uyghur), người kazakhstan, người Dongxiang, người Kyrgyz, người Uzbek, người Salar, người Tajikistan, người Bonan, người Tatar và người Chăm ở đảo Hải Nam. Người "Hui" cải đạo sang Islam và được người Trung Quốc gọi là "Huǐjiào" (Hồi giáo) hay tôn giáo của người "Hui". Ngược lại, trong tiếng Trung Quốc hiện đại, từ Islam được phiên âm thành "Yīsīlán jiào" (Y Sur Lan giáo) chứ không gọi là "Hồi giáo" vì Trung Quốc có rất nhiều sắc dân theo Islam. Ở Việt Nam vì thấy dân tộc Chăm theo tôn giáo mặc trang phục và hành lễ giống người "Huǐjiào" ở Trung Quốc, nên đặt tên tôn giáo là: "Hồi giáo".

Lý do 2: Trong tiếng Ả Rập, Islam nghĩa là "vâng mệnh, quy phục Thượng Đế", mà Việt Nam gọi "Hồi giáo" là một tôn giáo Độc Thần do Muhammad sáng lập, nhưng đức tin của Islam thì bắt nguồn từ trước khi Allah tạo ra Adam. "Hồi" ở đây có nghĩa là "Hồi lại", "Hoàn lại", ngược lại dòng thời gian từ Muhammad đến Jesus, Musa, Ibrahim rồi cuối cùng là Nabi Adam, nghĩa là hồi lại trạng thái ban đầu và thực hiện đúng đắn cho một tôn giáo độc thần mà Allah chỉ định. "Subhanahu Wa Ta'ala" có nghĩa: "Vinh Quang Thượng Đế, Đấng Quyền Lực Tối cao". Đồng thời tín đồ Hồi giáo phải hoàn thiện theo lời dạy của thiên kinh Koran và cố gắng giữ Ngũ trụ.

Trước 1963, người Chăm Ninh Thuận, Bình Thuận thường gọi người Chăm Nam Bộ là người Jawa (người theo Islam), sau năm 1963, sự du nhập trở lại của Islam chính thống giáo tại Sài Gòn vào cộng đồng người Chăm Hồi giáo Bani ở Ninh Thuận. Do đó, cộng đồng mới này không thể dùng từ người Jawa mà phải chọn danh xưng để khác biệt đó là danh xưng quốc tế Islam, và trở thành tên gọi Chăm Islam, và từ đó một số tín đồ Bani của hệ phái (Awal Bani) coi danh xưng "Bani" như tên tôn giáo của mình.

Ngày 25/4/2019, một nhóm gồm 5 người tự xưng là trí thức Chăm, những người này chủ yếu ở An Nhơn và 1 người ở Phước Nhơn, Ninh Thuận tự viết đơn gửi các cấp như: Bộ Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ, UBND tỉnh Ninh Thuận, Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận và Ban Tôn giáo tỉnh Ninh Thuận với đề nghị: xóa bỏ 2 từ "Hồi giáo" trong cụm từ "Hồi giáo Bani" và đề nghị đặt tên mới là: "Tôn giáo Bani".

Từ sự kiện trên, đã gây chia rẽ trong Hội đồng Sư cả Ninh Thuận và gây hoang mang dư luận trong cộng đồng Chăm, đặc biệt ở tỉnh Ninh Thuận.

Đối với tỉnh Bình Thuận, Hội đồng Sư cả đã quán triệt không để tình hình trên xảy ra trong tỉnh, và tiếp xúc một số người có ý kiến như sau:

Theo ý kiến ông tiến sĩ Putra Podam, người Chăm Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận cho rằng "Thứ nhất, Hồi giáo xuất hiện ở cộng đồng Chăm từ nhiều thế kỷ trước và người Chăm gọi là Asulam, còn tín đồ theo Asulam thì được gọi là Bani (Bani là tiếng Ả Rập). Nghĩa Bani là tín đồ tôn thờ thượng đế Allah tương tự như từ Muslim của Islam. Tôn

giáo của hệ phái Acar nên giữ “Hồi giáo Bani” để phân biệt với hệ phái mới là: “Hồi giáo Islam”. Do đó không thể gọi Bani là tên tôn giáo như một số người đang hiểu. Thứ hai, từ Bani nên viết không dấu, không viết (Bà Ni, hay Bani)”.

Theo ý kiến Imam Bô, chức sắc Bình Thuận cho rằng “Hồi giáo Bani có từ lâu đời, nên không thể xóa từ Hồi giáo, đề nghị giữ tên Hồi giáo Bani”.

Theo ý kiến Imam Tuyên ở Tánh Linh cho rằng: “nên giữ Hồi giáo Bani là tên mà người Chăm đã dùng, không nên thay đổi để làm xáo trộn trong cộng đồng Chăm”.

Theo ý kiến ông Nguyễn Đố, tín đồ Bani xã Phan Hòa cho rằng, Hồi giáo là tên tiếng Việt gọi từ Islam (tên quốc tế) là tôn giáo đã truyền sang Champa từ xưa mà nhiều tài liệu phương Tây đã nghiên cứu. Tín đồ Bani không nên bỏ từ Hồi giáo, vì bỏ từ Hồi giáo là đồng nghĩa bỏ tôn thờ Allah. Do đó, hãy giữ Hồi giáo nói chung và tôn giáo Hồi giáo Bani của người Chăm.

Theo ý kiến của nhiều chức sắc và Hội đồng Sư cả trong tỉnh khẳng định, không thay đổi tên Hồi giáo Bani có từ lâu và tên tổ chức đã đặt: “Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani”. Hồi giáo Bani mang ý nghĩa Hồi giáo của tín đồ Bani là hệ phái mới của người Chăm có ảnh hưởng tính bản địa. Hơn nữa, Hồi giáo Bani tiếp nhận từ Islam chính thống về đức tin tôn thờ Allah, về phụng sự Thiên sứ Muhammad và thiên kinh Koran, ...

6. Hoạt động tôn giáo của cộng đồng Hồi giáo Bani tại địa phương

Hiện nay ở Bình Thuận có 10 thánh đường Hồi giáo Bani, được phân bố cụ thể như sau:

- Huyện Bắc Bình gồm có 6 thánh đường được bố trí ở 2 xã Phan Thanh và Phan Hòa: Xã Phan Thanh gồm có 3 thánh đường: Thánh đường Châu Hanh, Thanh Kiệt, Cảnh Diễn. Xã Phan Hòa gồm có 3 thánh đường: Thánh đường Bình Thắng, Bình Minh, Bình Hòa.
- Huyện Tuy Phong có 1 thánh đường: Thánh đường Vĩnh Hanh ở xã Phú Lạc.
- Huyện Hàm Thuận Bắc có 2 thánh đường: Thánh đường Lâm và Giang Mâu ở xã Hàm Trí.
- Huyện Tánh Linh có 1 Thánh đường: Thánh đường Bichăm ở thị trấn Lạc Tánh.

Người Chăm gọi thánh đường là “Magik” phiên âm từ tiếng Ảrập là “Masjid”, mà theo tiếng Việt gọi là thánh đường. Thánh đường Hồi giáo trên thế giới có quy định riêng về kiến trúc và cách bài trí bên trong, thường có mái vòm và cột tháp cao thể hiện sự tôn nghiêm và uy nghi của nơi hành lễ. Ngược lại, thánh đường Hồi giáo Bani chỉ được thiết kế đơn giản với mái ngói, tường vôi.

Thực trạng cơ sở thờ tự hay thánh đường (Magik – Masjid) của hệ phái Hồi giáo Bani đã xuống cấp nhiều do xây dựng ban đầu tạm thời vì không có kinh phí. Mỗi lần xây dựng hay sửa chữa thánh đường phải đóng góp từ tín đồ hay người dân mà không có khoảng kinh phí nào khác. Hiện nay thánh đường xuống cấp nặng như thánh đường Bình Minh, thánh đường Bình Hòa, ...

Đội ngũ chức sắc vẫn ổn định và đặc biệt một số thánh đường có tín đồ mới, do đó cần nhu cầu đào tạo và bồi dưỡng cho những giáo sĩ mới là đối tượng Acar (ulama). Hiện nay, việc đào tạo, bồi dưỡng cho tín đồ rất khó khăn vì chưa có trụ sở cũng như chưa có

đội ngũ đào tạo, mà mỗi tín đồ tự chọn thầy (gru) để theo học, tự trao dồi kiến thức và học thuộc thiên kinh Koran.

+ Hoạt động của Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani từ Đại hội nhiệm kỳ 2016-2021 đến nay: Hội đồng đã có nhiều nỗ lực, củng cố, hoạt động có nề nếp, tổ chức các hoạt động tôn giáo diễn ra ổn định, mang tính thống nhất giữa các thánh đường trong tỉnh theo tinh thần tiết kiệm, giữ vững thuần phong mỹ tục, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc Chăm. Chức sắc, chức việc và bà con tín đồ luôn đoàn kết, thực hiện tốt Quy chế hoạt động của Hội đồng Sư cả, chấp hành tốt các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, tích cực tham gia các phong trào ở địa phương do chính quyền và Mặt trận phát động.

+ Khó khăn – Nguyên nhân

Hoạt động của Hội đồng Sư cả không có nguồn hỗ trợ nào khác nên gặp nhiều khó khăn về mặt tài chính. Do đó các hoạt động hàng năm luôn gặp khó khăn về kinh phí do không có nguồn thu nhập nào khác, tín đồ nghèo đói không khả năng hỗ trợ do mất mùa, hạn hán thiên tai, bão lụt,...

Hoạt động của Hội đồng cũng rất khó khăn về nhiều mặt, đặc biệt khó khăn về cơ sở vật chất, trang thiết bị để phục vụ cho công việc hội họp và sinh hoạt tôn giáo,...

Kết luận

Hồi giáo (Islam) đã du nhập vào Champa từ khoảng cuối thế kỷ thứ 9 theo con đường tơ lụa và phát triển tùy thuộc từng thời kỳ lịch sử của từng triều đại vua chúa Champa. Đặc biệt khởi sắc từ quốc vương Chế Mân, Chế Bồng Nga, Sunan Ampel, Bồ Trì trì, Kabrah, Po Haniim Per, Po At, Po Rome, và tiếp nối cha ông như Cei Brei, Tuan Phaow, Katip Sumat, Katip Ja Thak Wa, Les Kosem, Po Dharma, Putra Podam,... tín đồ Chăm Hồi giáo Bani ở Kampuchea, Champa và Việt Nam ngày nay tiếp tục gìn giữ mối quan hệ mật thiết giữa Champa và Malaysia nói riêng, giữa Champa với thế giới Melayu và thế giới Hồi giáo nói chung.

Tiếp tục củng cố và gìn giữ tôn giáo, phong tục, tập quán của người Chăm Bani. Giữ vững lập trường bảo vệ tên tổ chức “Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani” đã hoạt động ổn định.

Khẳng định “Bani” không phải là tên tôn giáo, mà là tên tín đồ của người Chăm theo thờ phượng thượng đế Allah. Hồi giáo theo tiếng Chăm là “Asulam” và tín đồ Asulam là “Bani”, tương tự tên quốc tế là “Islam” và tín đồ là “Muslim”.

Khẳng định viết đúng tên “Bani” vì chữ Chăm không mang “dấu thanh”. Không nên viết có dấu là “Bà Ni hay Bànì”, vì như vậy sẽ hiểu lầm khác vì có chữ “Bà”. Yêu cầu cấp trên sửa tên tổ chức thành: “Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani”.

Khẳng định viết đúng tên tôn giáo của người Chăm hệ phái Acar là: “Hồi giáo Bani”, và tín đồ của người Chăm thờ phượng Allah là “Bani”.

Khẳng định Hồi giáo Bani của người Chăm là một tôn giáo Độc Thân, đang sử dụng thiên kinh Koran làm kim chỉ nam, tôn thờ Đấng Tối cao Allah và phụng sự Thiên sứ Muhammad như Hồi giáo Islam (Chính thống giáo).

Hiểu đúng tên tôn giáo rất quan trọng, vì tôn giáo chi phối sâu sắc đời sống xã hội của người Chăm. Tôn giáo gắn chặt với quá trình phát triển lịch sử của dân tộc Chăm. Vấn đề tôn giáo của người Chăm gắn liền với vấn đề dân tộc và có mối quan hệ với sự phát triển của các tôn giáo trên thế giới đặc biệt là thế giới Hồi giáo và thế giới Melayu. Do đó Hồi giáo của người Chăm ngày nay cũng có ảnh hưởng và chịu sự tác động từ thế giới bên ngoài.

Thay mặt Ban Thường trực Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh trân trọng cảm ơn.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Ban Tôn giáo Chính phủ;
- Ban Tôn giáo (Sở Nội vụ) tỉnh Bình Thuận;
- 10 thánh đường (Magik) trong tỉnh;
- Lưu VP Hội đồng;
- M,40 Trung.

TM Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani
Chủ tịch
Sư cả. Xích Dự

Sư cả. Xích Dự (Chủ tịch Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận).

THAM LUẬN: HỘI THẢO TÔN GIÁO CỦA HỘI ĐỒNG SƯ CẢ BÌNH THUẬN

Báo cáo viên: Imam. Huỳnh Trung

- Thưa quý vị Ban Tôn giáo Chính phủ
- Thưa Ban Tôn giáo (Sở Nội vụ) tỉnh Bình Thuận
- Thưa Ban Tôn giáo (Sở Nội vụ) tỉnh Ninh Thuận
- Thưa các vị Sư cả thánh đường ở Bình Thuận – Ninh Thuận
- Thưa các quý vị Đại biểu khách quý, thưa toàn thể hội nghị

Theo công văn của Ban Tôn giáo Chính phủ số: 981/TGCP-TNTGK, Hà Nội ngày 05/11/2020 về việc tổ chức hội thảo với một số nội dung liên quan đến Hồi giáo Bani. Để thống nhất hoạt động tôn giáo và công tác quản lý nhà nước đối với Hồi giáo Bani, Ban Tôn giáo Chính phủ tổ chức hội thảo trao đổi, lấy ý kiến của chức sắc, chức việc Hồi giáo Bani hai tỉnh: Ninh Thuận, Bình Thuận và một số cơ quan liên quan. Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận đã thống nhất ý kiến về tên tôn giáo, nay báo cáo Ban Tôn giáo Chính phủ và các cơ quan trong tỉnh với nội dung chính như sau:

Kính thưa hội nghị!

Đảng và Nhà nước đã nhận định tôn giáo là nhu cầu của một bộ phận nhân dân, trong tôn giáo có những giá trị tốt đẹp về lối sống, đạo đức, văn hoá,... Tuy nhiên, để tôn giáo hoạt động tích cực và đúng hướng thì vấn đề điều chỉnh tên cho tôn giáo ở người Chăm Bani phải đúng như bản thân nó đã được truyền đến người Champa trong xã hội truyền thống.

Nhân đây chúng tôi xin trình bày sơ lược về nguồn gốc Hồi giáo và Hồi giáo Bani ở người Chăm như sau:

1. Sơ lược lịch sử Hồi giáo Bani ở Champa

Islam theo tiếng Ả Rập có nghĩa là "vâng mệnh, quy phục Thượng Đế", mà ở Việt Nam gọi là Hồi giáo, người Chăm gọi "Asulam" là một tôn giáo Độc Thần. Đây là tôn giáo lớn thứ hai trên thế giới, sau Kitô giáo. Islam ra đời vào khoảng thế kỷ thứ 7 tại bán đảo Ả Rập do Thiên sứ Muhammad sáng lập.

Theo nhiều tài liệu nghiên cứu cho rằng Hồi giáo đã du nhập vào Champa từ thế kỷ thứ 9 theo con đường tơ lụa theo tác giả Ed Huber. Hồi giáo phát triển tùy thuộc từng thời kỳ lịch sử của từng triều đại vua chúa Champa. Đặc biệt khởi sắc từ quốc vương Chế Mân, Chế Bồng Nga, Sunan Ampel, Bồ Trì trì, Kabrah, Po Haniim Per, Po At,...

Từ khi vua Po Rome (1627-1651) lên ngôi vua đóng đô ở Panduranga, kết hôn với công chúa Hồi giáo, chính thức mang tên Thánh Nik Mustafa. Po Rome chính thức có danh phận là thành viên của dòng dõi vương triều theo Hồi giáo tại Malaysia. Khi xung đột tôn giáo, Po Rome đã giải quyết vấn đề dân tộc, tôn giáo bằng cách đưa người Chăm Balamon cải đạo một phần sang Asulam gọi là "Ahier". Nghĩa là Chăm Balamon phải

thờ phượng thêm Allah của bên Hồi giáo như một Đấng Tối Cao, ngoài việc thờ phượng Brahma, Vishnu, Shiva là những vị thần trong Balamon-Ấn Độ giáo. Còn tín đồ Hồi giáo lúc đó cũng có một tên gọi mới theo thuật ngữ là “Awal”.

- **Awal:** Thuật ngữ Awal (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “đầu tiên, trước” để ám chỉ cho những tín đồ Hồi giáo (những người Chăm Balamon hay Chăm Jat đã theo Hồi giáo từ nhiều thế kỷ trước) cho tới triều đại vua Po Rome và chấp nhận Po Allah là Thượng Đế, Tối Cao và Duy Nhất nhưng chịu ảnh hưởng thêm yếu tố bản địa Champa.

- **Ahier:** Thuật ngữ Ahier (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “muộn, sau” để ám chỉ cho người Chăm đã từng theo Balamon (Brahmanism), nay chấp nhận thờ thêm Po Allah từ triều đại vua Po Rome. Po Allah xuất hiện trong cộng đồng Chăm Ahier không phải là Đấng Thượng Đế Duy nhất mà là Đấng Thượng Đế Tối cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng của người Chăm ở Panduranga như Brahma, Vishnu, Shiva.

Tiếp nối cha ông Cei Brei, Tuan Phaow, Katip Sumat, Katip Ja Thak Wa, Les Kosem, Po Dharma, Putra Podam,... tín đồ Chăm Hồi giáo Bani ở Kampuchea, Champa và Việt Nam ngày nay tiếp tục gìn giữ mối quan hệ mật thiết giữa Champa và Malaysia nói riêng, giữa Champa với thế giới Malayu và thế giới Hồi giáo nói chung.

2). Ngữ nghĩa gốc từ Bani

Theo Ban tôn giáo chính phủ thì ở Việt Nam đã được công nhận gồm 14 tôn giáo, trong đó có Hồi giáo. Ở cộng đồng Chăm đức tin về Hồi giáo được chia thành hai hệ chính là: Hồi giáo Isam (Hồi giáo chính thống) và Hồi giáo Bani (Hồi giáo hệ phái Champa).

Hồi giáo Bani hiện nay sử dụng thiên kinh Koran làm kim chỉ nam, tôn thờ Đấng Tối cao Allah và phụng sự Thiên sứ Muhammad như Hồi giáo Islam.

Đối với tôn giáo Hồi giáo (Asulam) thì người Chăm còn dùng từ Bani (nghĩa tương tự Muslim) được dùng rất phổ biến không chỉ dành riêng cho người Chăm Ninh Thuận, Bình Thuận, mà còn sử dụng ở người Chăm Nam Bộ, Chăm Campuchia,...

Hệ phái Hồi giáo Bani của người Chăm gồm hai tầng lớp:

- Tầng lớp giáo sĩ Acar (ulama): trực tiếp chỉ thờ phượng Allah.
- Tầng lớp tín đồ Bani: phục tùng giáo sĩ Acar và thờ phượng Allah. Nhưng lớp tín đồ nếu trang bị đầy đủ kiến thức và Thiên kinh Koran thì cũng có thể trở thành giáo sĩ Acar để trực tiếp thờ phượng Allah.

Theo thuật ngữ thì từ Bani có một số ngữ nghĩa như:

- Bani: thường dùng để chỉ tín đồ thờ phượng Allah. Nhưng theo R.P Durrand (1903), tên gọi Bani là phiên âm theo từ gốc Ả Rập có nghĩa là “con trai”.
- Bani: trong tiếng Ả Rập dùng để chỉ sắc dân như: Bani Israel (sắc dân Do Thái), Bani Chăm (nhóm người Chăm theo đạo mới).
- Bani: chỉ tín đồ Asulam (Hồi giáo) của người Chăm (tương tự Muslim của Islam). Bani còn thường dùng để chỉ người mới nhập đạo, người có đạo, hay người có đức tin với

thượng đế Allah. Ví dụ: Bani Jawa: nghĩa là: người Jawa cải đạo Hindu theo đạo mới, ám chỉ theo Hồi giáo, gọi tắt là người Jawa.

Khi thực hiện “lễ cắt bao quy đầu”, thì người Chăm Nam bộ, Chăm Kampuchea, Chăm Ninh Thuận hay Bình Thuận đều gọi “Khatan tamâ Bani” nghĩa chính là lễ cắt bao quy đầu, nhưng thường gọi lễ nhập đạo. Ở đây ám chỉ dĩ nhiên là nhập đạo Islam (Asulam) chứ không mang nghĩa khác như nhập đạo Balamon, Tin Lành, Thiên Chúa giáo hay Phật giáo,... Nhưng nghĩa đối với riêng người Chăm thì cụm từ ‘Khatan tamâ Bani’ (nhập đạo), ám chỉ không phải nhập đạo Balamon, mà nhập đạo mới Asulam theo thờ phượng thượng đế Allah.

Từ “Bani” chỉ có nghĩa là tín đồ, hay người Chăm nhập đạo mới (ám chỉ theo đức tin Allah), hay chỉ nhóm sắc dân Chăm tôn thờ Allah, hay đơn giản là người “Có đạo” (Ám chỉ đạo Asulam không phải đạo Balamon). Điều này cũng như người Việt gọi hai từ “Xóm đạo”, là xóm những người theo Công giáo, chứ không phải người theo Phật giáo, Hòa Hảo hay Cao Đài,...

Từ nhận định trên khẳng định, Bani không phải là đạo mang tên Bani, mà Bani là tín đồ của Hồi giáo Champa cũng giống như tên quốc tế Muslim là tín đồ của Islam.

Một số người tại Ninh Thuận, Bình Thuận thường hiểu lầm “Bani” là đạo tên Bani. “Chăm Bani” là người Chăm theo đạo Bani. Đây là cách Hiểu sai, Không đúng hay Không chính xác. Vì trên thế giới không có đạo nào tên Bani.

3). Ý kiến của chức sắc, tín đồ cộng đồng Hồi giáo Bani trong tỉnh về vấn đề tên tôn giáo

Theo Ban Tôn giáo Chính phủ công nhận thì tại Việt Nam có 14 tôn giáo, trong đó có Hồi giáo (Islam). Riêng Hồi giáo ở người Chăm thì có hai hệ phái. Hệ phái Hồi giáo Champa gọi là Hồi giáo Bani. Trong khi đó Hồi giáo Islam (Hồi giáo chính thống) là hệ phái đang bám chắc vào giáo lý, giáo luật, thiên kinh Koran,... hoàn thiện và hội nhập theo sự phát triển của thế giới.

Islam truyền sang Champa từ lâu đời, và danh xưng "Hồi giáo" được các nhà nghiên cứu phương Tây sử dụng trong các công trình nghiên cứu.

Trước 1963, người Chăm Ninh Thuận, Bình Thuận thường gọi người Chăm Nam Bộ là người Jawa (người theo Islam), sau năm 1963, sự du nhập trở lại của Islam chính thống giáo tại Sài Gòn vào cộng đồng người Chăm Hồi giáo Bani ở Ninh Thuận. Do đó, cộng đồng mới này không thể dùng từ người Jawa mà phải chọn danh xưng để khác biệt đó là danh xưng quốc tế Islam, và trở thành tên gọi Chăm Islam, và từ đó một số tín đồ Bani coi danh xưng “Bani” như tên tôn giáo của mình.

Theo ý kiến ông tiến sĩ Putra Podam, người Chăm Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận cho rằng “Thứ nhất, Hồi giáo xuất hiện ở cộng đồng Chăm từ nhiều thế kỷ trước và người Chăm gọi là Asulam, còn tín đồ theo Asulam thì được gọi là Bani (Bani là tiếng Ả Rập). Nghĩa Bani là tín đồ tôn thờ thượng đế Allah tương tự như từ Muslim của Islam. Tôn giáo của hệ phái Acar nên giữ “Hồi giáo Bani” để phân biệt với hệ phái mới là: “Hồi giáo

Islam”. Do đó không thể gọi Bani là tên tôn giáo như một số người đang hiểu. Thứ hai, từ Bani nên viết không dấu, không viết (Bà Ni, hay Bànì)”.

Theo ý kiến Imam Bò, chức sắc Bình Thuận cho rằng “Hồi giáo Bani có từ lâu đời, nên không thể xóa từ Hồi giáo, đề nghị giữ tên Hồi giáo Bani”.

Theo ý kiến Imam Tuyền ở Tánh Linh cho rằng: “nên giữ Hồi giáo Bani là tên mà người Chăm đã dùng, không nên thay đổi để làm xáo trộn trong cộng đồng Chăm”.

Theo ý kiến ông Nguyễn Đố, tín đồ Bani xã Phan Hòa cho rằng, Hồi giáo là tên tiếng Việt gọi từ Islam (tên quốc tế) là tôn giáo đã truyền sang Champa từ xưa mà nhiều tài liệu phương Tây đã nghiên cứu. Tín đồ Bani không nên bỏ từ Hồi giáo, vì bỏ từ Hồi giáo là đồng nghĩa bỏ tôn thờ Allah. Do đó, hãy giữ Hồi giáo nói chung và tôn giáo Hồi giáo Bani của người Chăm.

Theo ý kiến của nhiều chức sắc và Hội đồng Sur cả trong tỉnh khẳng định, không thay đổi tên Hồi giáo Bani có từ lâu và tên tổ chức đã đặt: “Hồi đồng Sur cả Hồi giáo Bani”. Hồi giáo Bani mang ý nghĩa Hồi giáo của tín đồ Bani là hệ phái mới của người Chăm có ảnh hưởng tính bản địa. Hơn nữa, Hồi giáo Bani tiếp nhận từ Islam chính thống về đức tin tôn thờ Allah, về phụng sự Thiên sứ Muhammad và thiên kinh Koran,...

4. Hoạt động tôn giáo của cộng đồng Hồi giáo Bani tại địa phương

Hiện nay ở Bình Thuận có 10 thánh đường Hồi giáo Bani, như: Thánh đường Châu Hanh, Thanh Kiệt, Cảnh Diển, Bình Thắng, Bình Minh, Bình Hòa, Vĩnh Hanh, Lâm Giang và Giang Mâu, Bicham.

Người Chăm gọi thánh đường là “Magik” phiên âm từ tiếng Ả Rập là “Masjid”, mà theo tiếng Việt gọi là thánh đường.

Thực trạng cơ sở thờ tự hay thánh đường (Magik – Masjid) của hệ phái Hồi giáo Bani đã xuống cấp nhiều do xây dựng ban đầu tạm thời vì không có kinh phí. Mỗi lần xây dựng hay sửa chữa thánh đường phải đóng góp từ tín đồ hay người dân mà không có khoảng kinh phí nào khác. Hiện nay thánh đường xuống cấp nặng như thánh đường Bình Minh, thánh đường Bình Hòa,...

Đội ngũ chức sắc vẫn ổn định và đặc biệt một số thánh đường có tín đồ mới, do đó cần nhu cầu đào tạo và bồi dưỡng cho những giáo sĩ mới là đối tượng Acar. Hiện nay, việc đào tạo, bồi dưỡng cho tín đồ rất khó khăn vì chưa có trụ sở cũng như chưa có đội ngũ đào tạo, mà mỗi tín đồ tự chọn thầy để theo học, tự trao dồi kiến thức và học thuộc thiên kinh Koran.

+ Hoạt động của Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani từ Đại hội nhiệm kỳ 2016-2021 đến nay: Hội đồng đã có nhiều nỗ lực, củng cố, hoạt động có nề nếp, tổ chức các hoạt động tôn giáo diễn ra ổn định, mang tính thống nhất giữa các thánh đường trong tỉnh theo tinh thần tiết kiệm, giữ vững thuần phong mỹ tục, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc Chăm. Chức sắc, chức việc và bà con tín đồ luôn đoàn kết, thực hiện tốt Quy chế hoạt động của Hội đồng Sur cả, chấp hành tốt các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, tích cực tham gia các phong trào ở địa phương do chính quyền và Mặt trận phát động.

+ Khó khăn – Nguyên nhân

Hoạt động của Hội đồng Sur cả không có nguồn hỗ trợ nào khác nên gặp nhiều khó khăn về mặt tài chính. Do đó các hoạt động hàng năm luôn gặp khó khăn về kinh phí do không có nguồn thu nhập nào khác, tín đồ nghèo đói không khả năng hỗ trợ do mất mùa, hạn hán thiên tai, bão lụt,...

Hoạt động của Hội đồng cũng rất khó khăn về nhiều mặt, đặc biệt khó khăn về cơ sở vật chất, trang thiết bị để phục vụ cho công việc hội họp và sinh hoạt tôn giáo,...

Kết luận

Tiếp tục củng cố và gìn giữ tôn giáo, phong tục, tập quán của người Chăm Bani. Giữ vững lập trường bảo vệ tên tổ chức “Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani” đã hoạt động ổn định.

Khẳng định “Bani” không phải là tên tôn giáo, mà là tên tín đồ của người Chăm theo thờ phượng thượng đế Allah. Hồi giáo theo tiếng Chăm là “Asulam” và tín đồ Asulam là “Bani”, tương tự tên quốc tế là “Islam” và tín đồ là “Muslim”.

Khẳng định viết đúng tên “Bani” vì chữ Chăm không mang “dấu thanh”. Không nên viết có dấu là “Bà Ni hay Bànì”, vì như vậy sẽ hiểu lầm khác vì có chữ “Bà”. Yêu cầu cấp trên sửa tên tổ chức thành: “Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani”.

Khẳng định viết đúng tên tôn giáo của người Chăm hệ phái Acar là: “Hồi giáo Bani”, và tín đồ của người Chăm thờ phượng Allah là “Bani”.

Khẳng định Hồi giáo Bani của người Chăm là một tôn giáo Độc Thần, đang sử dụng thiên kinh Koran làm kim chỉ nam, tôn thờ Đấng Tối cao Allah và phụng sự Thiên sứ Muhammad như Hồi giáo Islam (Chính thống giáo).

Thay mặt Ban Thường trực Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani kính trân trọng cảm ơn.

Phan Thiết, ngày 13 tháng 11 năm 2020.

Báo cáo viên

Imam. Huỳnh Trung

HỘI THẢO TÔN GIÁO TẠI BÌNH THUẬN THÀNH CÔNG

Ali Abdullah (Độc giả trong nước)

Theo Kauthara đưa tin cuộc họp bàn luận về tên tôn giáo người Chăm Bani được tổ chức ngày 13/11/2020 tại Bình Thuận do Ban Tôn giáo Chính phủ tổ chức. Hội thảo đã bàn bạc, trao đổi sôi nổi, kết thúc và thành công tốt đẹp.

1. Thành phần tham dự:

- Ban Tôn giáo Chính phủ; một số cơ quan liên quan của tỉnh Ninh Thuận và tỉnh Bình Thuận;
- Chức sắc, chức việc Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận: 32 người
- Chức sắc, chức việc Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận: 21 người
- Báo chí truyền thông tỉnh.

2. Nội dung báo cáo: gồm 2 phần

2.1. Về tên tôn giáo:

- Tóm tắt lịch sử hình thành Hồi giáo Bani địa phương, giải thích về nguồn gốc tên gọi “Hồi giáo Bani” hay “Bani”.
- Sự tương đồng và khác biệt giữa Hồi giáo Bani và Hồi giáo chính thống về giáo lý, giáo luật và lễ nghi.
- Những nội dung Hồi giáo Bani đã tiếp thu trong giáo lý, giáo luật, lễ nghi của Hồi giáo chính thống? Những nội dung tiếp thu từ tín ngưỡng, văn hóa của dân tộc Chăm?
- Mối quan hệ giữa cộng đồng Hồi giáo Bani trong tỉnh và Hồi giáo chính thống ở trong nước và thế giới.
- Tổng hợp ý kiến của chức sắc, chức việc, tín đồ cộng đồng Hồi giáo Bani trong tỉnh về vấn đề tên tôn giáo và giải thích cụ thể.

2.2). Về hoạt động tôn giáo Hồi giáo Bani tại địa phương

- Tình hình tín đồ, chức sắc, chức việc (số lượng, hoạt động chủ yếu).
- Thực trạng cơ sở thờ tự.
- Thực trạng hoạt động đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ chức sắc, chức việc.
- Kết quả hoạt động của Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tính từ Đại hội nhiệm kỳ 2016-2021 đến nay (tháng 11/2020).
- Những khó khăn, vướng mắc và nguyên nhân.
- Kiến nghị, đề xuất./.

3. Tài liệu và đại diện báo cáo

Theo thông tin cả hai tỉnh phải nộp bản báo cáo chung, tổng quan cho Ban Tôn giáo Chính phủ, và một bản tóm tắt báo cáo tại hội thảo.

Tại hội thảo, đại diện Hội đồng Sư cả Bình Thuận do Imam Huỳnh Trung báo cáo.

Đại diện Ninh Thuận do ông Đồng Dương Long báo cáo nội dung phần 1, và Imam Từ Công Dư báo cáo phần 2.

4. Kết quả ý kiến

Hội thảo báo cáo xong, sau ý kiến của chủ trì hội thảo, Ban Tôn giáo chính phủ và một số cơ quan, các chức sắc (Acar) cả hai tỉnh trao đổi ý kiến thảo luận, dân chủ và kết quả ý kiến được ghi chính thức như sau:

- Tổng số chức sắc hai tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận tham gia là: 53 người
- Ý kiến thăm dò chung thì kết quả: 94% đồng ý giữ “Hội giáo Bani”, và 6% phản đối dùng “Hội giáo Bani”.
- Ý kiến riêng cho phép 14 người trình bày ý kiến thì kết quả:
 - Đồng ý “Hội giáo Bani”: 11 người.
 - Không đồng ý “Hội giáo Bani”: 3 người.

Lưu ý:

- Bình Thuận: Chức sắc (Acar) đồng ý tên tôn giáo: Hội giáo Bani, 100%,
- Ninh Thuận: Chức sắc (Acar) đồng ý tên tôn giáo: Hội giáo Bani, 100%, riêng Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Ninh Thuận không đồng ý là 3 người (gồm 2 quý ông và 1 quý bà).

5. Kết Luận

Đây là lần đầu tiên Nhà nước Việt Nam nói chung Ban Tôn giáo Chính phủ và các cơ quan liên quan, đã quan tâm đến vấn đề tôn giáo của người Chăm. Hội thảo lấy ý kiến về tên tôn giáo rất ý nghĩa cho cộng đồng Chăm nói chung và người Chăm Bani nói riêng.

Thống nhất tên tôn giáo giúp tín đồ khẳng định đúng đắn tên tôn giáo và hoạt động của tôn giáo đồng thời giúp công tác quản lý nhà nước đối với tôn giáo Hội giáo Bani một cách thuận lợi.

Theo kết luận khẳng định tại Việt Nam có tồn tại tôn giáo Hội giáo, là tên phiên chữ tiếng Việt từ tên gốc Islam (Quốc tế). Nhưng người Chăm có hai hệ phái là: Hội giáo Bani (hệ phái của người Chăm) và Hội giáo Islam (Hệ phái chính thống giáo).

Hội giáo Bani sử dụng thiên kinh Koran (Qur'an của Islam) làm kim chỉ nam, tôn thờ Đấng Tối cao Allah (Po Awluah) và phụng sự Thiên sứ Muhammad như Hội giáo Islam (Chính thống giáo).

Theo kết quả hội thảo khẳng định, Bani là tên tín đồ của Hồi giáo Bani (tiếng Chăm là: Asulam Bani hay Awal Bani), tên Bani của người Chăm đang sử dụng như tên Quốc tế Muslim của Islam.

Bani, không phải tên tôn giáo như một vài người hiểu không đúng, hiểu không chính xác.

Bani viết đúng là Bani, không viết Bà Ni hay Bàn ni như hiện nay.

Hội thảo khẳng định, “Hồi giáo Bani” là tên gọi đúng của hệ phái tôn giáo Chăm đã tồn tại từ các triều đại Champa nhiều thế kỷ trước.

Sau khi trao đổi, và thống nhất ý kiến, chủ trì đã đọc biên bản báo cáo của hội thảo tuyên bố thành công tốt đẹp và kết thúc.

Một số hình tại Hội thảo

4a)

THẢO LUẬN VẤN ĐỀ TÊN GỌI “HỘI GIÁO BANI” NINH THUẬN

Đổng Dương Long (Thư ký Hội đồng Sur cả)

- Kính thưa quý lãnh đạo
- Kính thưa hội nghị

Cho phép chúng tôi thay mặt Hội đồng Sur cả Hội giáo Bani báo cáo tham luận về việc đặt tên tôn giáo trong cộng đồng người Chăm Bani tỉnh Ninh Thuận.

Hội đồng Sur cả Hội giáo Bani là một tổ chức tôn giáo, đại diện cho cộng đồng tín đồ Chăm Bani trong tỉnh, được UBND tỉnh Ninh Thuận chấp thuận tại văn bản số 2749/UBND-VX ngày 06 tháng 9 năm 2006, tiếp sau đó Hội đồng chức sắc Balamon, Ban đại diện cộng đồng Hồi giáo Islam tỉnh Ninh Thuận được hình thành; nổi mừng chưa vui thì Hội đồng Sur cả Hội giáo Bani, Hội đồng Chức sắc Balamon giáo tỉnh Bình Thuận khai hoa nở nhụy. tất cả Hội đồng cùng một nhịp đi vào hoạt động có tư cách pháp nhân và được công nhận như một tôn giáo chính thức. đây là một vinh dự cho toàn chức sắc, chức việc và các tín đồ trong cộng đồng người Chăm tỉnh Ninh-Bình Thuận.

Chúng tôi báo lên thời gian thành lập tổ chức các tôn giáo của người Chăm, sau 31 năm đất nước thống nhất, non sông liền một dải để hội nghị đồng thuận với chúng tôi về sự quan tâm đặc biệt của nhà nước đối với tín ngưỡng-tôn giáo của người Chăm.

Kính thưa hội nghị

Tôi xin chia sẻ ý kiến của riêng mình về vấn đề đặt tên tôn giáo của người Chăm Bani như sau:

Cộng đồng người Chăm ở Việt Nam hiện nay có 3 bộ phận chính, được phân chia theo tín ngưỡng-tôn giáo: cộng đồng Chăm Ahier thường được gọi Chăm Balamon (Chăm ảnh hưởng Ấn Độ giáo); Chăm Awal thường được gọi là Chăm Bani (Chăm ảnh hưởng Islam giáo); Chăm Islam hay Asulam (Chăm theo Islam giáo chính thống). Trong đó cộng đồng Chăm Awal/Bani tập trung ở địa bàn hai tỉnh Ninh Thuận, Bình Thuận, được hình thành trên cơ sở tiếp nhận và tiếp biến từ Islam giáo, một tôn giáo được du nhập vào Champa khoảng thế kỷ XVI-XVII từ Mã Lai qua đường tơ lụa. So với các cộng đồng Islam giáo trên thế giới, cộng đồng Chăm Awal có một cách thức thực hành Islam giáo rất riêng biệt, chẳng hạn như họ tôn thờ Allah (mà họ gọi là Po Awluah) nhưng vẫn duy trì tín ngưỡng bản địa như cúng tổ tiên và bảo lưu tính truyền thống mẫu hệ của người Chăm. Do đó các nhà nghiên cứu thường gọi đây là cộng đồng Chăm ảnh hưởng Hồi giáo mang yếu tố “bản địa hóa” để phân biệt với cộng đồng Hồi giáo chính thống, trong bài tham luận này chúng tôi cũng muốn góp thêm về các đặt thù có tính liên đới giữa tín ngưỡng-tôn giáo của người Chăm Awal, hầu làm rõ tính chất phi chính thống và bản địa trong cách thực hành Hồi giáo trong cộng đồng Chăm Bani.

Một người Hồi giáo được gọi là chính thống khi họ phải tuân theo những quy định và thực hành nghiêm ngặt các quy định của giáo luật có trong thiên kinh Koran hay các quy ước ngầm của giáo quy. Trong đó đặt biệt một tín đồ Hồi giáo phải thực hiện năm nghi

thức bắt buộc của tôn giáo, được xem như năm nền tảng của Islam, nhưng người Chăm theo đạo Hồi giáo Bani không lệ thuộc vào giáo luật Hồi giáo chính thống như xác tín: xác nhận sự tin tưởng tuyệt đối vào thượng đế Allah duy nhất và Muhammad là thiên sứ của người, Solah- hành lễ ngày 5 lần, thứ sáu hàng tuần phải dự lễ ở Thành đường; Zakat- luật bố thí; Haji-hành hương đến thánh địa Mecca và Siyam-nhịn chay (chỉ ăn lúc mặt trời lặn) vào tháng Ramadan (tháng 9 Hồi lịch).

Về việc thực hiện tháng nhịn chay Ramadan; nếu là tín đồ Hồi giáo đều thực hiện nghi thức này trong suốt tháng 9 Hồi lịch (trừ một số trường hợp đặt biệt được giáo luật cho miễn) ngược lại các tín đồ Chăm Awal cũng không thực hiện nghi thức này. Thay vào đó, các giáo sĩ của cộng đồng gọi là Po Acar sẽ vào Magik (mỗi palei Chăm có một Magik) ở đó các Acar hành lễ ngày 5 lần, nhịn ăn vào lúc mặt trời mọc và chỉ được ăn khi mặt trời lặn, cơm do gia đình hoặc tín đồ mang đến và trong suốt tháng tịnh chay họ phải ở trong Magik không được ra ngoài, trong khi mọi tín đồ vẫn sinh hoạt bình thường bên ngoài.

Người Chăm Awal chỉ đến Magik cầu nguyện, dâng lễ trong các dịp đặt biệt khi Magik mở cửa như lễ hội Suk hàng tháng, lễ hội Suk-Yeng, tháng Ramawan và lễ Waha.

Những biểu hiện trên cho thấy, khi du nhập vào Champa, Hồi giáo không còn giữ được những đặt tính chính thống, làm nền tảng cho Islam. Người Chăm đã làm biến đổi căn bản những nền tảng cấu thành nên đức tin Hồi giáo, nhất là năm nền tảng của Islam, từ những yếu tố trên chúng ta thấy rằng người Chăm Bani là một cộng đồng Hồi giáo theo dòng Bani hay là một hình thái đặc thù Hồi giáo Bani của người Chăm ở Việt Nam.

Từ những minh chứng trên các bậc hương chức, tông sư hào mục nhất và các giáo làng là những người có uy tín đã vận động nhân dân đóng góp xây dựng những Magik khá khang trang, tường xây mái ngói kiên cố thay cho mái tranh vách đất, những tường thành bao quanh thay cho những cây rừng từ núi mang về. những công trình bề thế xứng tầm với sự phát triển của con dân 7 làng palei Chăm, có lẽ cách đây hơn 80 năm mà các bậc cha ông ta đã khắc dấu ấn trên tấm trang trí với dòng chữ: Thánh đường Hồi giáo Bani thôn Phước Nhơn, Thánh đường Hồi giáo Bani thôn Lương Tri và các Magik khác đều có dòng chữ Alluah-Muhammad trước cửa chính và bên trong Magik, chúng tôi nghĩ rằng trong mỗi người Chăm Bani, các công trình thờ phượng đều mang dấu ấn Hồi giáo bản địa. Từ đó khi tổ chức tôn giáo Chăm Bani được Nhà nước cho phép thành lập họ không ngần ngại sử dụng ngay tên gọi Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận được hội đồng chức sắc, bô lão, trí thức và các nhà khoa học đồng tình qua các cuộc thảo luận. Bởi khi xét về mặt lịch sử nguồn gốc “Hồi giáo Bani” dùng làm tên một tổ chức tôn giáo cho cộng đồng Chăm Bani là đúng và hợp lý, tên gọi này được xác lập từ khi mọi người nhận biết có sự hiện diện của nhóm Bani trong cộng đồng người Chăm ở Việt Nam, nghĩa là, nó có mặt và trường tồn bằng tất cả chiều dài của các thế hệ Chăm từ khi có Bani cộng lại. Phần nữa người dân Chăm đã quen và chưa từng có một ai than phiền với tên gọi này, Vậy không lý do gì phải thay thế và loại bỏ.

Tiếp thay, vào ngày 15 tháng 05 năm 2019 có một đơn kiến nghị gửi: -Bộ Nội vụ - Ban Tôn giáo Chính Phủ - UBND tỉnh Ninh Thuận – Sở Nội vụ tỉnh – Ban Tôn giáo tỉnh

(Không quan tâm đến cơ quan chủ quản) về việc thay đổi tên tôn giáo Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận thành tôn giáo Bani tỉnh Ninh Thuận.

Sau khi xem xét, các cơ quan chức năng chuyển về Hội đồng Sư cả để lấy ý kiến:

- Ngày 05 tháng 7 năm 2019 Ban Thường trực Hội đồng Sư cả họp bàn và thống nhất cao 7/7 thành viên không đồng tình thay đổi tên tổ chức vì dùng từ “Hồi giáo Bani” là đúng và ổn định bởi nó đã có từ xa xưa.

- Ngày 07 tháng 7 năm 2019 Ban Thường trực triệu tập một cuộc họp lấy ý kiến các thành viên ban chấp hành, gồm 24 thành viên tham dự, kết quả qua phiếu thăm dò, kết quả: Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani: 09 phiếu và Hội đồng Sư cả Bani: 15 phiếu.

- Ngày 20 tháng 7 năm 2020 tổ chức cuộc họp lấy ý kiến về tên tổ chức, do Ban Thường trực chủ trì, thành phần được mời gồm 27 thành viên ban chấp hành, kết quả: Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani: 14 phiếu; Hội đồng Sư cả Bani 13 phiếu.

- Ngày 26 tháng 9 năm 2020 Ban Thường trực tổ chức cuộc họp lấy ý kiến có quy mô rộng hơn gồm:

- Ban Thường trực Hội đồng Sư cả; 07 vị Sư cả chủ trì 7 Magik; Hội đồng Bôn đạo thuộc 7 Magik; Các thành viên hội đồng Sư cả mở rộng.

Tổng số 45 vị, có ông Thành Phần tham dự họp, cuộc trao đổi hết sức gay gắt, ai cũng có những lập luận để bảo vệ tên ghi trong tổ chức tôn giáo là Hồi giáo Bani hay tôn giáo Bani. Cuộc thảo luận chưa đến hồi kết, Sư cả Chủ tịch Hội đồng phát biểu: sau khi nghe các thành viên trao đổi, bàn bạc của riêng tôi là nên dùng từ Hội đồng Sư cả Bani tỉnh Ninh Thuận cho tên gọi tổ chức tôn giáo Chăm Bani. Từ một góc hội trường tiếng vỗ tay tán thưởng như đồng tình ủng hộ. tiếp đó các vị Sư cả, các Imam trong Hội đồng Bôn đạo đứng lên phản đối và bỏ cuộc họp ra về kể cả Chủ tịch và thư ký ghi biên bản, đây là một sự phản kháng bằng hành động cũng từ góc hội trường đó, nhiều ánh mắt ngược nhìn như thất vọng, như mời gọi. Cuộc họp bất thành, biên bản không được thông qua và không một ai ký tên, nhiều vị còn tuyên rằng nếu ban Thường trực mời họp để bàn về tên tổ chức tôn giáo thì họ không tham dự nữa. một cuộc họp việc chia tay không một lời chào hỏi một sự việc chưa hề xảy ra. Thế là tình đoàn kết lại rạn nứt, sự mâu thuẫn trong nội bộ lại nâng tầm. Xin những ai đó đừng nghĩ rằng: mình nói người ta nghe, mình làm người ta theo, hãy dừng lại khi chưa quá muộn. Trong hội nghị quan trọng này do Ban Tôn giáo Chính phủ tổ chức chúng tôi có những đề nghị:

1- Cộng đồng người Chăm Bani tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận nên thống nhất tên cho tổ chức Hội đồng Sư cả. Một tổ chức tôn giáo được nhà nước cho phép hoạt động. Đừng làm mất đoàn kết những người anh em đồng tộc.

2- Đề nghị Ban Tôn giáo tỉnh Ninh Thuận tạo điều kiện thuận lợi, tổ chức sớm đại hội IV nhiệm kỳ 2021-2025. Để chọn những người tài, người giỏi hầu hàn gắn những mâu thuẫn không đáng có trong cộng đồng Chăm Bani tỉnh nhà.

Đây là những tâm tư từ con tim của người trong cuộc mong hội nghị cùng chia sẻ. Xin trân trọng và kính chúc quý lãnh đạo sức khỏe an lành.

HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BANI NINH THUẬN HƠN THẬP NIÊN HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN

Inra Putra (Độc giả trong nước)

Email: inraputra@gmail.com

Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh thuận được thành lập theo Quyết định công nhận số: 4106/QĐ-UBND ngày 01 tháng 10 năm 2007 của UBND Tỉnh Ninh thuận về việc công nhận thành phần nhân sự Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận nhiệm kỳ I (2007 - 2010). Lần đầu tiên trong lịch sử Việt nam, một tôn giáo Chăm được nhà nước Việt nam chính thức thừa nhận theo Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo ngày 18 tháng 6 năm 2004. Cộng đồng người Chăm Hội giáo Bani luôn cảm ơn Đảng và Nhà nước đã có chính sách đúng đắn kịp thời phù hợp nguyện vọng của đồng bào.

Tôn giáo là một hiện tượng xã hội tác động lên hai mặt của đời sống con người; cộng đồng và cá thể. Tôn giáo xuất hiện từ buổi bình minh của nhân loại và tồn tại cho đến ngày nay. Tôn giáo là một nhu cầu tinh thần của các tín đồ, những người theo tôn giáo, một nhu cầu có tính cộng đồng, dân tộc, khu vực và nhân loại. Tôn giáo không chỉ là việc đạo mà còn là việc đời. Nó không chỉ liên quan đến thế giới tưởng tượng mai sau (thiên đường, địa ngục) mà còn ảnh hưởng đến đời sống thực tại của con người. Sinh hoạt tôn giáo gắn bó chặt chẽ với đời sống văn hóa của mỗi cộng đồng, mỗi dân tộc. Trong đó có Hội giáo Bani của dân tộc Chăm.

Trải qua hơn một thập niên hình thành, Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani đề ra phương hướng, nhiệm vụ hoạt động là tiếp tục phát huy, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; phối hợp giải quyết các hoạt động tín ngưỡng tôn giáo theo pháp luật. Xây dựng qui chế hoạt động theo nghi lễ tôn giáo phù hợp với nhu cầu thực tế của các tín đồ, đúng theo giáo luật và pháp luật. Thực hiện tốt công tác quản lý, giáo luật về các hoạt động tín ngưỡng tôn giáo Hội giáo Bani. Vận động chắc chắn, tín đồ thực hiện các nghi lễ tiết kiệm và bảo tồn các giá trị văn hóa; củng cố và xây dựng Hội đồng Sư cả vững mạnh. Bộ máy tổ chức của Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Tỉnh Ninh thuận bao gồm: Ban thường trực (04 vị: Chủ tịch, 02 Phó chủ tịch, 01 Thư ký); Ban chấp hành (36 vị: chức sắc 07 làng Chăm Bani); 07 Ban giúp việc (Ban giáo lí, Ban Sakawi, Ban kế hoạch, Ban hòa giải, Ban phong tục, Ban phụ nữ, Ban tài chính). Tuy nhiên trong hoạt động nhiệm kỳ 2016 -2021, một số Ban giúp việc của Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani chưa thật sự phát huy hiệu quả vai trò giúp cho Hội đồng, đôi khi còn nhân danh tổ chức định hướng dư luận tín đồ chống đối Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani, làm xáo trộn mất đoàn kết nội trong Hội đồng, ảnh hưởng rất lớn đến sự bình yên trong đồng Chăm Bani trong thời gian vừa qua, trái với qui chế hoạt động của Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani, một số trí thức Chăm còn nhân danh là nhà khoa học lợi dụng hoạt động tôn giáo tín ngưỡng để tham gia dự án phi chính phủ của Ấn độ nhằm âm mưu xóa bỏ Hội giáo Bani để trục lợi cá nhân, vi phạm nghiêm trọng Luật Tín ngưỡng, tôn giáo được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam thông qua ngày 18 tháng 11 năm 2016, có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01 tháng 01 năm 2018.

Hình 1. Bà Trần Thị Minh Thu, đại diện Ban Tôn giáo Chính phủ tặng hoa chúc mừng tại buổi khai mạc lễ hội Suk Yeng.

Thiết nghĩ, cộng đồng Chăm Hồi giáo Bani chúng tôi kiến nghị đến Ban tôn giáo Chính phủ căn cứ kết quả Hội thảo tại Bình Thuận bàn về tôn giáo “Hồi giáo Bani” để ban hành một Nghị quyết thống nhất tên gọi tôn giáo cho người Chăm Hồi giáo Bani một cách nhất quán tránh gây nên xáo trộn trong cộng đồng. Đối với Hội đồng Su cả Hội giáo Bani Tỉnh Ninh Thuận cần phải điều chỉnh qui chế hoạt động, tinh giản các Ban giúp việc của Hội đồng theo đúng Luật Tín ngưỡng, tôn giáo.

Hình 2. Các vị chức sắc, chức việc Bani Awal tham dự khai mạc lễ hội Suk Yeng.

QUYẾT ĐỊNH GIỮ NGUYÊN "HỘI GIÁO BANİ" CỦA HỘI ĐỒNG SƯ CẢ

Ts. Putra Podam

Sự kiện thứ 6 ngày 10 tháng 1 năm 2020, tại thôn Văn Lâm đã tổ chức Lễ Suk Yeng, bà con đến Thánh đường thật đông đúc, không những người trong làng mà còn từ các làng khác đến tham dự. Cũng theo thông lệ, các giới chức Sắc cũng như đại diện trí thức trao đổi một số vấn đề liên quan đến Tôn giáo. Điểm nổi bật là vấn đề tôn giáo “Hội giáo Bani” được đưa ra thảo luận và kết quả vẫn tôn trọng ý kiến của Hội đồng Sư cả (HĐSC) và giới chức Sắc là giữ nguyên tôn giáo “Hội giáo Bani”.

Nhân dịp này HĐSC cũng khẳng định “Hội giáo Bani” là tôn giáo Độc thần, chỉ thờ phụng Allah là Đấng tối cao và duy nhất và Muhammad là Thiên sứ được mặc khải Thiên kinh Qur’an. (Ngoài ra Tín đồ Bani hay tín ngưỡng Bani còn ảnh hưởng văn hóa dân gian và phong tục bản địa).

Nhân dịp Suk Yeng ở Thánh đường Văn Lâm, thấy rõ rằng hai chữ Suk Yeng được viết chính xác. Suk viết Paok Kak chứ không phải Paok Gak (như BBSSCC).

Trên lịch tổ chức Lễ hội Suk Yeng 2020. Bên góc trái dùng cụm từ: " Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani" và dưới góc phải do Sư cả Imam Trần Công Dư đã ký đã ghi: TM. Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani.

Trở lại chuyện ồn ào tuần vừa qua về việc Ts. Thành Phần và gia đình đã gửi đơn Ban Tôn giáo Chính phủ yêu cầu đổi “Hội giáo Bani” thành tôn giáo Chăm “Tôn giáo Bani”.

Sự kiện ở trên được HĐSC tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận đã họp và quyết định vẫn giữ nguyên là “Hội giáo Bani”.

Vấn đề chính ở đây là sau khi họp xong, các chức Sắc có sự chia rẽ trong nội bộ vì một số đồng ý thay đổi và đa số khác đề nghị giữ nguyên.

Từ vấn đề trên Putra Podam nhận một số cuộc gọi và gửi văn bản từ thành viên HĐSC Ninh Thuận yêu cầu giải thích. Từ đó tôi viết một bài phản biện.

Vấn đề chính bài phản biện của tôi, nếu các bạn đọc thật kỹ thì không thấy hay không tìm ra câu chữ nào mà tôi truyền đạo Islam (Tất cả chỉ là lời lẽ bóp méo sự thật và tìm nguyên cớ để chụp mũ hay hạ bệ tôi mà thôi).

Tôi biết vấn đề tôn giáo là vấn đề nhạy cảm là trách nhiệm của giới chức Sắc và HĐSC mà tại sao do một nhóm gia đình gồm 5 người đứng ra ký tên đòi thay đổi tôn giáo theo ý kiến chủ quan của riêng mình.

Tôi tự hỏi nếu xóa “Hội giáo Bani” thì thay từ nào cho hợp lý. Bani không phải danh xưng tôn giáo, và giả sử nếu có đồng ý đặt “Tôn giáo Bani” thì liệu Ban Tôn giáo Chính phủ có đồng ý là một tôn giáo hay không hay chỉ là một tín ngưỡng của dân tộc Chăm?

Trong khi Ban Tôn giáo Chính phủ hiện nay chỉ công nhân Việt Nam có 14 tôn giáo trong đó có Balamon và Hồi giáo.

Ví dụ cụ thể, tôn giáo “Phật giáo Hòa Hảo” lấy hai từ kế thừa “Phật giáo” là kế thừa mọi thứ liên quan đến giáo lý giáo luật,...Nếu chỉ lấy tên “Tôn giáo Hòa Hảo” (bỏ từ Phật giáo) thì liệu Ban Tôn giáo Chính phủ có còn công nhận là một tôn giáo hay không?

Tương tự tôn giáo “Hồi giáo” được chính phủ công nhận, trong xã hội Chăm tồn tại cả hai tôn giáo là “Hồi giáo Islam” và “Hồi giáo Bani”. Riêng “Hồi giáo Bani” nếu bỏ từ “Hồi giáo” thì liệu “Tôn giáo Bani” được Chính phủ công nhận hay không? Hay chỉ là một “Tín ngưỡng” vì liên quan đến nhiều yếu tố như Đức tin, Giáo lý, Giáo luật,...

Vấn đề đặt tên “Hồi giáo” ở Việt Nam đã bị Ngài Đại sứ Ả Rập yêu cầu hủy bỏ và thay từ “Islam” đúng nội hàm và ý nghĩa, nhưng đã bị phía Việt Nam từ chối.

Quay lại tôn giáo Chăm, “Balamon” phiên âm từ tiếng Phạn: Brahma và Balamon giáo là (Brahmanism). Đạo Balamon là một tôn giáo cổ của Ấn Độ, phát triển mạnh đến thế kỷ thứ nhất sau Tây lịch thì biến thành Ấn Độ giáo (Hinduism). Vậy Tôn giáo Hindu kế thừa từ Balamon của Ấn Độ. Đạo Balamon được Ban Tôn giáo Chính phủ công nhận tồn tại ở Việt Nam và viết tiếng Việt là: “Bà – La – Môn”.

Tự đặt câu hỏi, nếu ta thay tên “Bà-La-Môn” thành tên khác cho riêng Chăm, bản sắc Chăm thì liệu Ban Tôn giáo Chính phủ công nhận không?

Trở lại vấn đề chính. Chuyện xảy ra ồn ào tuần vừa rồi là vì các bạn không đọc kỹ bài viết của tôi, một người chụp mũ tôi truyền đạo Islam (và mọi người cứ tin vào đó và phản đối theo) trong khi không tìm ra câu chữ nào.

Nhân dịp Suk Yeng, chúc bà con Ninh Thuận, Bình Thuận vui vẻ và bình an, để tiếp sức cho mùa Ramadan (Ramawan) sắp tới.

AI ĐỀ NGHỊ XÓA BỎ TỔ CHỨC “HỘI GIÁO BANI”

Ts. Putra Podam

1. Khái niệm

Theo quy định chung về tín ngưỡng, tôn giáo số: 02/2016/QH14 ngày 18/11/2016 của Quốc hội trong điều 2 với nội dung như sau:

Tín ngưỡng: Là niềm tin của con người được thể hiện thông qua những lễ nghi gắn liền với phong tục, tập quán truyền thống để mang lại sự bình an về tinh thần cho cá nhân và cộng đồng.

Tôn giáo: Là niềm tin của con người tồn tại với hệ thống quan niệm và hoạt động bao gồm đối tượng tôn thờ, giáo lý, giáo luật, lễ nghi và tổ chức.

Theo Ban tôn giáo chính phủ thì ở Việt Nam đã được công nhận 14 tôn giáo được sắp xếp theo thứ tự như sau: Phật giáo, Công giáo, Tin lành, Cao Đài, Phật giáo Hòa hảo, Hồi giáo, Baha'i, Tịnh độ cư sỹ Phật hội VN, Tứ ân Hiếu nghĩa, Bửu Sơn Kỳ Hương, Giáo hội Phật đường Nam tông Minh sư đạo, Minh lý đạo tam tông miếu, Balamon, tôn giáo Mặc môn.

Một tôn giáo phải có đủ 4 yếu tố cấu thành, đó là: giáo chủ, giáo lý, giáo luật và tín đồ.

2. Sự khác nhau giữa tôn giáo và tín ngưỡng

Một: nếu tôn giáo phải có đủ bốn yếu tố cấu thành, đó là: giáo chủ, giáo lý, giáo luật và tín đồ. Giáo chủ là người sáng lập ra tôn giáo ấy (Thích ca Mâu ni sáng lập ra đạo Phật, đức chúa Jesus sáng lập ra đạo Công giáo, nhà tiên tri Mohammad sáng lập ra đạo Hồi,...); giáo lý là những lời dạy của đức giáo chủ đối với tín đồ; giáo luật là những điều luật do giáo hội soạn thảo và ban hành để duy trì nếp sống đạo trong tôn giáo đó; tín đồ là những người tự nguyện theo tôn giáo. Các loại hình tín ngưỡng dân gian không có 4 yếu tố đó.

Hai: nếu đối với tín đồ tôn giáo, một người, trong một thời điểm cụ thể, chỉ có thể có một tôn giáo. Thì tín ngưỡng của một người dân có thể đồng thời sinh hoạt ở nhiều tín ngưỡng khác nhau.

Ba: nếu các tôn giáo đều có hệ thống kinh điển đầy đủ, đồ sộ như bộ kinh, luật, luận rất đồ sộ của Phật giáo; bộ “Kinh thánh” và “Giáo luật” của đạo Công giáo; bộ kinh “Qur’an” của Hồi giáo,... thì các loại hình tín ngưỡng chỉ có một số bài văn tế (đối với tín ngưỡng thờ thành hoàng), bài khấn (đối với tín ngưỡng thờ tổ tiên và thờ Mẫu),...

Bốn: nếu các tôn giáo đều có các giáo sĩ hành đạo chuyên nghiệp và theo nghề suốt đời, thì trong các sinh hoạt tín ngưỡng dân gian không có ai làm việc này một cách chuyên nghiệp cả.

3. Đặc điểm tôn giáo của người Chăm

Căn cứ vào danh sách tôn giáo ở Việt Nam của Ban tôn giáo chính phủ ở phần 1 và Sự khác nhau giữa tôn giáo và tín ngưỡng ở phần 2. Khẳng định Dân tộc Chăm theo hai tôn giáo điển hình là: Balamon (Hindu) và Hồi giáo (Islam). Trong Hồi giáo (Islam) ở Việt Nam có 2 chi nhánh:

- Nhánh Hồi giáo Islam, và
- Nhánh Hồi giáo Bani (Hồi giáo nhưng ảnh hưởng tín ngưỡng dân gian và văn hóa dân tộc bản địa Champa).

a). Nhánh Hồi giáo Islam: Hay còn gọi Chăm Islam là nhóm theo Hồi Giáo chính thống từ khi du nhập vào Champa. Năm 1963, sự du nhập lại của Islam vào cộng đồng người Chăm Awal xuất phát từ mối quan hệ chặt chẽ giữa ông Từ Công Xuân (cựu dân biểu) và người Chăm Hồi Giáo gốc Châu Đốc, vốn là cộng đồng đã theo Hồi Giáo chính thống khi họ di cư sang Campuchia. Hiện nay Chăm Islam ở Việt Nam có khuynh hướng giao lưu với các tín đồ Hồi giáo chính thống ở các quốc gia Đông Nam Á như Malaysia, Indonesia,... và có mối quan hệ gắn bó với cộng đồng Islam trên thế giới.

b). Nhánh Hồi giáo Bani: Mặc dù tự nhận mình là tín đồ Hồi Giáo, nhưng Chăm Bani (Bani: gốc từ Ả Rập) vẫn tiếp tục duy trì chế độ mẫu hệ và mẫu cư, một qui chế tổ chức gia đình và xã hội hoàn toàn đi ngược với phong tục của Hồi Giáo, và tiếp tục thực hiện nhiều nghi lễ mang yếu tố bản địa của Champa.

Sau thế kỷ 17, do tình hình xung đột tôn giáo trong cộng đồng người Chăm, vị vua Po Rome hóa giải thành tôn giáo mới theo thuật ngữ là Awal và Ahier.

c). Chăm Awal: Là người Chăm theo Bani nhưng tiếp nhận nhiều nghi lễ mang yếu tố bản địa. Thuật ngữ Awal (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “đầu tiên, trước” để ám chỉ cho người Chăm theo Hồi giáo trước triều đại vua Po Rome (1627-1651) và chấp nhận Po Allah là đáng thượng đế tối cao và duy nhất và chịu ảnh hưởng thêm yếu tố dân gian bản địa Champa.

d). Chăm Ahier: Là người Chăm Balamon (nay bỏ thờ Brahman, Vishnu, Shiva,... mà thay vào đó thờ Allah và yang thần vua chúa Champa), nhưng tiếp nhận nhiều nghi lễ mang yếu tố bản địa. Thuật ngữ Ahier (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “muộn, sau” để ám chỉ cho người Chăm chấp nhận thờ Po Allah (Po Sipajieng - đáng tạo hóa) sau khi vua Po Rome lên ngôi. Po Allah xuất hiện trong cộng đồng Chăm Ahier không phải là đáng Thượng Đế duy nhất mà là Đáng thượng đế tối cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng của người Chăm ở Panduranga.

Người Chăm Awal ở Việt Nam là một cộng đồng có tín ngưỡng riêng nhưng lúc nào cũng liên kết chặt chẽ với người Chăm Ahier. Các chức sắc Chăm Awal cũng thường chủ trì một số nghi lễ riêng của người Chăm Ahier, mặc dù nghi lễ này không liên quan đến giáo lý của Islam. Vào dịp lễ Rija, lễ tế thần nông, Palao Sah, lễ chém trâu, các vị chức sắc Chăm Awal đều có mặt thực hiện liên quan Allah khi Chăm Ahier tổ chức.

4. Xóa bỏ “Hồi giáo Bani”

Vừa qua một nhóm người gồm 5 người tự xưng là trí thức Chăm, những người này chủ yếu ở An Nhơn và 1 người ở Phước Nhơn, ý đồ xóa bỏ cụm từ “Hồi giáo Bani” mà cha ông ta đã gây dựng từ lâu. Họ viết rải truyền đơn và gặp từng người để xin ký tên.

Trong đơn gửi các cấp như: Bộ Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ, UBND tỉnh Ninh Thuận, Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận và Ban Tôn giáo tỉnh Ninh Thuận với đề nghị:

- Xóa bỏ 2 từ “Hồi giáo” trong cụm từ “Hồi giáo Bani” và
- Đề nghị đặt tên mới là: “Tôn giáo Bani”

Đơn trên đã gửi các cấp đã liệt kê trong đơn (kèm theo).

Cuộc họp Hội đồng sư cả tại Ninh Thuận đã tranh luận gay gắt giữa phe đã bôi trơn và phe muốn gìn giữ đúng như tên đã dùng là “Hồi giáo Bani”. Kết luận HĐSC đã phản đối và tẩy chay lá đơn và người sáng lập ra môn phái “Tôn giáo Bani”.

Sau khi thất bại, người thành lập “Tôn giáo Bani” chưa chịu rút kinh nghiệm lại sang tỉnh Bình Thuận tiếp tục đi đêm gặp nhiều người để bôi trơn.

Cuộc họp HĐSC Bình Thuận tổ chức vào thứ 6 ngày 28/12/2019 có đưa ra vấn đề việc trao đổi Tôn giáo thành Tín ngưỡng Chăm. HĐCS đã trao đổi sôi nổi, gay gắt, cuối cùng chia thành 2 phe và chê bai nhau về kiến thức tôn giáo. Quan điểm Sở Nội vụ Bình Thuận không can thiệp vào nội bộ và chỉ trả lời đơn giản “Việc của quý vị chúng tôi không can thiệp”, và kết quả cuối cùng vẫn giữ nguyên và đề nghị không thay đổi.

Nội dung Lý do 3 trong đơn đề nghị ghi: “Tôn giáo Bani là tôn giáo đa thần do chính ông bà tổ tiên chúng tôi sáng lập nên dựa trên nền tảng của tín ngưỡng dân gian và văn hóa bản địa. Tên gọi Bani là tên gọi chính thức của tôn giáo người Chăm Bani do ông bà tổ tiên của chúng tôi đã sử dụng từ xa xưa cho tới bây giờ. Về niềm tin tôn giáo, ngoài niềm tin về thượng đế (Po Awluah), tín đồ tôn giáo Bani còn tin các vị thần. Về thực hành nghi lễ, tín đồ tôn giáo Bani thực hiện nhiều nghi lễ cúng bái các vị thần và ông bà tổ tiên như Rija Nagar, Rija Harei, Rija Giyap, Mbang Muk Kei,... Vì vậy, tôn giáo Bani không phải là Hồi giáo”.

Đọc qua nội dung 3 trên đã rõ đó là ý đồ muốn xóa cụm từ “Hồi giáo Bani” và đổi thành tên mới là “Tôn giáo Bani” của người Chăm.

Như đã nói phần trên “Hồi giáo Bani” đã được Ban Tôn giáo Chính phủ đã được công nhận là một tôn giáo tại Việt Nam. Vì đã hội tụ đủ 4 yếu tố cấu thành, đó là: giáo chủ, giáo lý, giáo luật và tín đồ.

Tôi tự hỏi nếu xóa “Hồi giáo Bani” thì thay từ nào cho hợp lý. Bani không phải danh xưng tôn giáo, và gài sừ nếu có đồng ý đặt “Tôn giáo Bani” thì liệu Ban Tôn giáo Chính phủ có đồng ý là một tôn giáo hay không hay chỉ là một tín ngưỡng của dân tộc Chăm?

Ví dụ, tôn giáo “Phật giáo Hòa Hảo” lấy hai từ kế thừa “Phật giáo” là kế thừa mọi thứ liên quan đến giáo lý giáo luật,... Nếu chỉ lấy tên “Tôn giáo Hòa Hảo” (bỏ từ Phật giáo) thì liệu Ban Tôn giáo Chính phủ có còn công nhận là một tôn giáo hay không?

Tương tự tôn giáo “Hồi giáo” được chính phủ công nhận, trong xã hội Chăm tồn tại cả hai tôn giáo là “Hồi giáo Islam” và “Hồi giáo Bani”. Riêng “Hồi giáo Bani” nếu bỏ từ “Hồi giáo” thì liệu “Tôn giáo Bani” được Chính phủ công nhận hay không? Hay chỉ là một “Tín ngưỡng” vì liên quan đến nhiều yếu tố như Đức tin, Giáo lý, Giáo luật,...

Vấn đề đặt tên “Hồi giáo” ở Việt Nam đã bị Ngài Đại sứ Arab yêu cầu hủy bỏ và thay từ “Islam” mới đúng nội hàm và ý nghĩa, nhưng đã bị phía Việt Nam từ chối.

Việc thay đổi “Hồi giáo Bani” thành “Tôn giáo Bani” đã làm xáo trộn trong Hội đồng Sư cả nói riêng và trong cộng đồng Chăm Bani nói chung. Là thể hiện thiếu trách nhiệm, thiếu kiến thức của nhóm 5 người tự xưng là trí thức Chăm.

Vấn đề trên hiện nay đang bàn tán xôn xao và làm xáo trộn dư luận trong cộng đồng người Chăm. Thiết nghĩ Các cơ quan chức năng hãy quan tâm và giải quyết kịp thời để sau này tránh những sự việc đáng tiếc xảy ra.

Quý vị sáng lập "Tôn giáo Bà ni" hãy trả lời câu hỏi sau

“Tôn giáo Bà ni” của người Chăm. Có đủ 4 yếu tố cấu thành, đó là: giáo chủ, giáo lý, giáo luật và tín đồ không?

- 1). Nếu Bà ni là tôn giáo của người Chăm thì Đấng tối cao (Đấng tạo hóa) là ai?
- 2). Nếu Bà ni là tôn giáo của người Chăm thì giáo chủ là ai?
- 2). Nếu Bà ni là tôn giáo của người Chăm thì giáo lý do ai viết? Viết bằng tiếng gì?
- 3). Nếu Bà ni là tôn giáo của người Chăm thì giáo luật do luật sư nào viết, viết cho ai và viết bằng tiếng gì?
- 4). “Tôn giáo Bà ni” có đầy và đủ các điều kiện trên không? Hay chỉ là một tín ngưỡng riêng của người Chăm?
- 5). Tại sao muốn xóa bỏ “Hồi giáo Bani” để sáng lập một tín ngưỡng của người Chăm là “Tôn giáo Bà ni”?

Đề nghị người sáng lập hãy trả lời các câu hỏi trên để làm rõ dư luận trong cộng đồng Chăm hiện nay

Hiện nay 10 thánh đường ở Bình Thuận đã ổn định và thống nhất tên: Thánh đường Hồi giáo Bani + Tên Palei.

- Thánh đường Hồi giáo Bani Thanh Kiệt

- Thánh đường Hồi giáo Bani Châu Hạnh

Ngoài ra, ở Bình Thuận từ Thánh đường còn dùng theo tiếng Chăm: Magik là phiên âm từ tên Quốc tế: Masjid.

MUU ĐỒ XÓA TÔN GIÁO BANI

BBT Kauthara.org

Bani là phiên âm tiếng Arabic (Arab - Ả Rập). Nghĩa là “đạo”, nhưng thường dùng với nghĩa “tín đồ Hồi giáo” hay “Muslim” chỉ thờ phượng Allah là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhammad là vị Thiên sứ (Nabi) cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh Koran.

Theo thuật ngữ thì từ Bani có một số ngữ nghĩa như:

- Bani: trong tiếng Arabic dùng để chỉ tín đồ của thượng đế Allah. Nhưng theo R.P Durrand (1903), tên gọi *Bani* là phiên âm theo từ gốc Arab “*Beni*”, có nghĩa là “*đứa con*”.
- Bani dùng để chỉ sắc dân như: Bani Israel (sắc dân Do Thái), Bani Chăm (nhóm sắc dân Chăm theo đạo mới).
- Bani, Bini là “đạo” thường dùng để chỉ người mới nhập đạo, người có đạo, hay người có đức tin với thượng đế Allah. Ví dụ: Bani Jawa: nghĩa là: người Jawa theo đạo mới, hay người Hồi giáo Jawa.
- Bani, Bini thường dùng như tên lót Bin theo Islam như: Muhammad Bin Bilal Ali,...
- Bani hay Bini trong tiếng Malay còn có nghĩa là phụ nữ hay vợ,
- Bani là tín đồ Hồi giáo cũng như Muslim là tín đồ Islam.

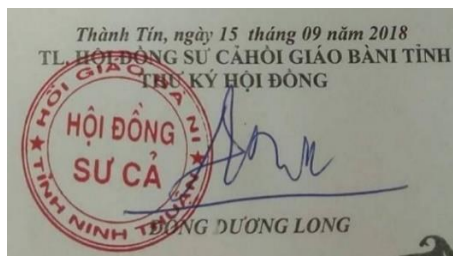
Cụ thể: Khi thực hiện “lễ cắt bao quy đầu” thì người Chăm Nam bộ, Chăm Kampuchea, Chăm Ninh Thuận hay Bình Thuận đều gọi “Khatan tamâ Bani” nghĩa chính là lễ cắt bao quy đầu, nhưng thường gọi lễ nhập đạo. Ở đây ám chỉ dĩ nhiên là nhập đạo Islam (Asulam) chứ không mang nghĩa khác như nhập đạo Balamon, Tin Lành, Thiên Chúa giáo hay Phật giáo,... Nhưng nghĩa đối với riêng người Chăm thì cụm từ “Khatan tamâ Bani” (nhập đạo), ám chỉ không phải nhập đạo Balamon, mà nhập đạo mới Asulam theo thờ phượng thượng đế Allah.

Từ “Bani” chỉ có nghĩa là đạo hay người Chăm nhập đạo mới (ám chỉ theo đức tin Allah), hay chỉ nhóm sắc dân Chăm tôn thờ Allah, hay đơn giản là người “Có đạo” (Ám chỉ đạo Asulam không phải đạo Balamon). Điều này cũng như người Việt gọi hai từ “Xóm đạo”, là xóm những người theo Công giáo, chứ không phải người theo Phật giáo, Hòa Hảo hay Cao Đài,...

Một số người Chăm tại Ninh Thuận thường hiểu lầm “Bani” là đạo tên Bani. “Chăm Bani” là người Chăm theo đạo Bani. Đây là cách hiểu sai, không đúng hay không chính xác. Vì trên thế giới không có đạo nào tên Bani.

1. Quyết định thành lập và hoạt động của tổ chức Hội đồng Sư cả

Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận đầu tiên nhiệm kỳ (2007-2010) được thành lập theo Quyết định số 4106/QĐ-UBND của UBND Tỉnh Ninh Thuận. Dựa vào quyết định này, tên tổ chức được: Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận được hoạt động cho đến ngày hôm nay.

Hình 1. Con dấu “Hội giáo Bani” của Hội đồng Sư cả tỉnh Ninh Thuận.

Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Bình Thuận được thành lập Ban Đại diện lâm thời và chính thức được Sở Nội vụ cấp Giấy chứng nhận hoạt động tôn giáo ngày 03/12/2009. Theo quyết định này, nhân sự của Ban Đại diện lâm thời cộng đồng Hội giáo Bani và Tổ thư ký gồm: 11 vị Sư cả ở 10 thánh đường trong tỉnh, và Tổ thư ký có 9 vị Imam.

Ngày 18/9/2012, tại Thành phố Phan Thiết tổ chức Đại hội thành lập Hội đồng nhiệm kỳ thứ nhất 2012-2016 lấy tên “Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Bình Thuận”. Tham dự Đại hội có đại diện Tỉnh ủy, UBMTTQ Việt Nam, Sở Nội vụ tỉnh cùng 250 đại biểu là chức sắc, giáo sĩ đại diện cho hơn 19 nghìn tín đồ Hội giáo Bani trong toàn tỉnh. Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Bình Thuận hoạt động theo Quyết định số 2161/2012/QĐ-UBND ngày (31/10/2012).

Hình 2. Con dấu “Hội giáo Bani” của Hội đồng Sư cả tỉnh Bình Thuận.

Hình 3. Trụ sở của Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận.

Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận và tỉnh Bình Thuận là một tổ chức của Hồi giáo Bani được thành lập theo nguyện vọng của các chức sắc, tín đồ Hồi giáo Bani trong tỉnh và được sự chấp thuận của cơ quan Nhà nước có thẩm quyền.

Hội đồng Sư cả có nhiệm vụ hướng dẫn và theo dõi các hoạt động nghi lễ tôn giáo; hướng dẫn các chức sắc, tín đồ sinh hoạt tôn giáo theo đúng giáo luật và pháp luật.

Hình 4. Ban Tôn giáo Chính phủ thăm chúc lễ Ramadan (Ramawan) của Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận ngày 24-5-2020.

2. Xóa “Hồi giáo Bani” gây hoang mang dư luận

Tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani cả hai tỉnh Ninh Thuận - Bình Thuận đang hoạt động tích cực và rất thuận lòng dân, thì đột ngột nhận thông tin đề nghị xóa bỏ tên tổ chức này và thay tên tổ chức khác?

Sự tình như sau:

Ngày 25/4/2019, Ts. Thành Phần cùng thành viên gia đình là Nguyễn Thị Bi (vợ), Thành Thị Thanh Tuyền (em vợ), Hứa Đình Ôren (người làm trong nhà), Đào Danh Yến

Nhi (học trò), nhóm gồm 5 người tự nhận danh đại diện trí thức Chăm Ninh Bình Thuận và tự viết đơn đề nghị xóa bỏ tôn giáo: “Hồi giáo Bani” gửi các cấp:

- Bộ Nội vụ
- Ban Tôn giáo Chính phủ
- UBND tỉnh Ninh Thuận
- Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận
- Ban Tôn giáo tỉnh Ninh Thuận

(Đơn 1. Kiến nghị xóa Hồi giáo Bani - kèm bên dưới)

Khi nhận đơn kiến nghị trên, cuộc họp Hội đồng Sư cả Ninh Thuận đã tranh luận gay gắt giữa phe đã bôi trơn và chức sắc muốn giữ đúng tên “Hồi giáo Bani”. Kết luận HĐSC đã phản đối và tẩy chay lá đơn đề nghị của người sáng lập ra môn phái “Tôn giáo Bani”.

Cuộc họp HĐSC Bình Thuận tổ chức vào thứ 6 ngày 28/12/2019 có đưa vấn đề này ra xin ý kiến. HĐCS đã trao đổi sôi nổi, gay gắt và có ý kiến trái chiều về kiến thức tôn giáo. Quan điểm Sở Nội vụ Bình Thuận không can thiệp vào nội bộ và chỉ trả lời đơn giản “Việc của quý vị chúng tôi không can thiệp”, và kết quả cuối cùng vẫn giữ nguyên và đề nghị không thay đổi.

Khi đơn đề nghị xóa bỏ Hồi giáo Bani chưa ráo mực, thì Ts.Thành Phần cùng nhóm tiếp tục viết đơn lên cấp trên CẤM giết trâu trong đám tang của người Chăm và nhóm này còn thực hiện nhiều mưu đồ khác như đề nghị thờ “Po Kuk” không thờ “Po Allah”, đây là âm mưu nhằm xóa sổ Hồi giáo Bani của Champa.

3. Xóa “Hồi giáo Bani” là sự “Háo danh”? “Vụ lợi”? hay “Ý đồ khác”?

Sau khi nhóm Ts. Thành Phần gửi đơn kiến nghị xóa bỏ “Hồi giáo Bani”, tín đồ Bani (Muslim) tại tỉnh Ninh Thuận chia bè phái, chê bai nhau về kiến thức tôn giáo,... Acar Nguyễn Ngọc Quỳnh bị nhóm này lợi dụng và hậu quả bị Sứ cả trong làng loại bỏ khỏi sinh hoạt tôn giáo.

Từ sự việc trên, nhóm trí thức Chăm tại Sài Gòn đi tìm hiểu và biết một số thông tin, Ts. Thành Phần đang thực hiện dự án Ấn Độ về việc xóa bỏ “Hồi giáo Bani” và sẽ đưa ra lý thuyết mới cho cộng Chăm Awal đó là tầng lớp giáo sĩ (Ulama) như Acar, Imam,...

Vậy vụ việc đề nghị xóa bỏ “Hồi giáo Bani” và dùng nhóm “đàn em” ủng hộ là bước “dọn đường” là “bôi trơn hành lang” để dự án “Ấn Độ” nghiệm thu thành công. Nhóm làm việc: “VÌ T.I.Ề.N” và “vì t.i.ề.n”.

Rõ khô,...vì “háo danh”, vì “vụ lợi”,... mà sẵn sàng bán đứng dân tộc, bán đứng tổ tiên, “mưu đồ” xóa bỏ tôn giáo “Hồi giáo Champa hay Hồi giáo Bani” của cha ông hơn một nghìn năm, từ thế kỷ thứ 9 (IX) do tổ tiên và các nhân vật lịch sử tạo nên như: vua Chế Mân, vua Chế Bồng Nga, Sunan Ampel, Bồ Trì Trì, Po Kah Brah, Po At, Po Rome,...Cei Brei, Tuan Phaow, Katip Sumat, Katip Ja Thak Wa,...

4. Hội nghị tôn giáo Chăm là sự quan tâm của Đảng?

Theo thông tin nghe lén đáng tin cậy, trong thời gian tới cuối năm năm 2020, Ban Tôn giáo Chính phủ, Vụ Tôn giáo,... sẽ phối hợp tỉnh Ninh-Bình Thuận và HĐSC để tổ chức Hội nghị lấy ý kiến tên tôn giáo “Hội giáo Bani” hay “Bani”?

Từ thông tin phần nào đó tác động gay hoang mang, bức xúc cho giới giáo sĩ (ulama – Acar) và tín đồ “Hội giáo Bani” (tiếng Chăm: Bani Awal).

Từ thông tin trên, cộng đồng Chăm có quyền đặt câu hỏi:

-Tại sao Ban Tôn giáo Chính phủ lại “quan tâm” và “coi trọng” đơn kiến nghị xóa bỏ “Hội giáo Bani” của cá nhân Ts. Thành Phần?

-Tại sao Ban Tôn giáo Chính phủ lại quan tâm và tích cực tham gia chuẩn bị Hội nghị lấy ý kiến xóa bỏ “Hội giáo Bani”???

5. Chính phủ ưu tiên dân tộc Chăm tự do tôn giáo? Tự do ngôn luận và tự do vận động cho Hội nghị?

Chặng đường nước rút nhằm vận động và tranh phiếu cử tri giữa hai đảng Dân chủ và Cộng hòa ở Mỹ. Sự việc này dù gì cũng đã gây chia rẽ giữa người dân trong nước và ảnh hưởng đến thế giới bên ngoài.

Cộng đồng Chăm “Hội giáo Bani” (hệ phái: Hội giáo Champa hay Bani Awal) hiện nay rất quan tâm và chuẩn bị tinh thần cho Hội nghị Tôn giáo sắp tới. Kéo theo sự tranh luận gây gắt trở thành nhục mạ lẫn nhau trên Facebook cộng đồng.

Nhóm ủng hộ xóa bỏ “Hội giáo Bani” đi đêm, bôi trơn, và lợi dụng sự cả tin để kéo nhóm kéo phái.

Sáng ngày 26 tháng 09 năm 2020 Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận có triệu tập mở phiên họp Ban chấp hành mở rộng với 67 thành viên tham dự để lấy ý kiến giải trình tên tổ chức tôn giáo Hội đồng Sư cả. Bất ngờ Ts. Thành Phần, khách không mời mà đến, tự động vào phòng họp và tự động phát biểu ý kiến và kết quả cuộc họp bị bãi bỏ vì tình hình xáo trộn vô tổ chức.

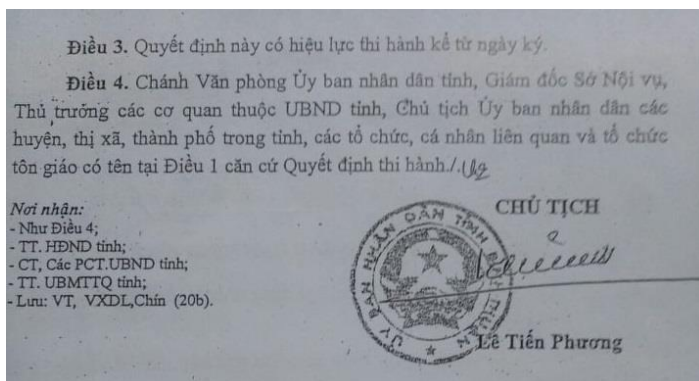
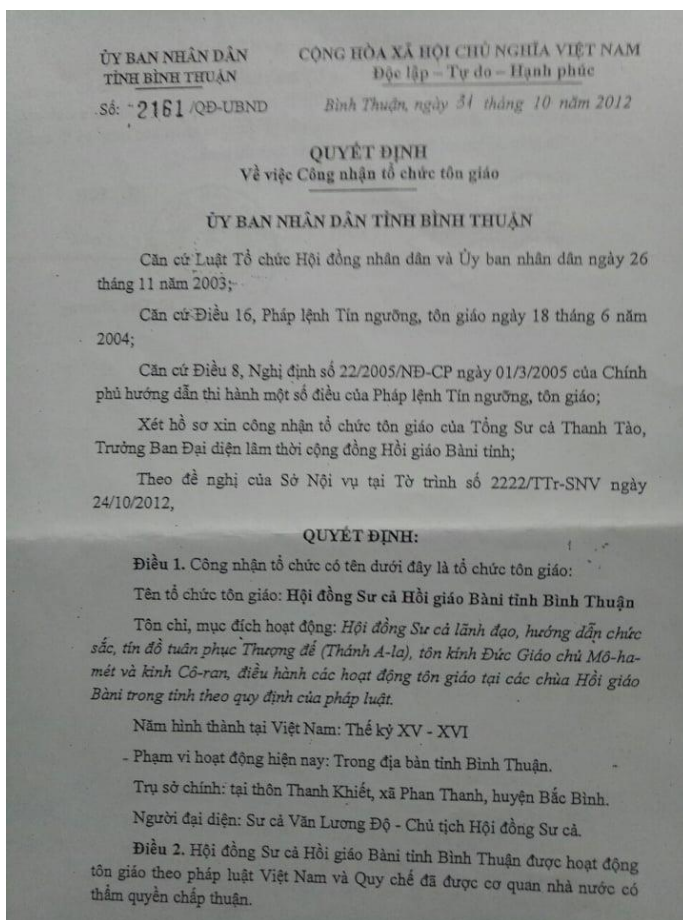
Ngày 4/10/2020 Ts. Thành Phần tiếp tục vào vận động xóa bỏ “Hội giáo Bani” tại tỉnh Bình Thuận. Điểm đến đầu tiên là vùng xa cộng đồng Chăm Tánh Linh. Và nhiều cuộc gọi đến trí thức xã Phan Hòa nhằm vận động nói xấu Putra Podam là Islam cực đoan, là IS là phản bội tổ tiên,... Nhưng thực tế chính Ts. Thành Phần là người “Háo danh”, “Vụ lợi” và vì T.I.E.N

Để bảo vệ tôn giáo Champa, bảo vệ dân tộc Champa, Ts. Putra Podam liền cho xuất bản sách “Hội giáo Bani” và gửi cho cộng đồng Chăm tham khảo trước hầu tìm và hiểu đúng về Hội giáo Bani tại Champa.

Tình hình hiện nay những người quan tâm đến tôn giáo Chăm đang tìm kiếm Giải thuật đơn giản và hiệu quả cao để kéo giới Giáo sĩ Acar về phía mình.

Người Mỹ hiện nay đang chia rẽ giữa phe “Cộng Hòa” và phe “Dân Chủ”, thì....

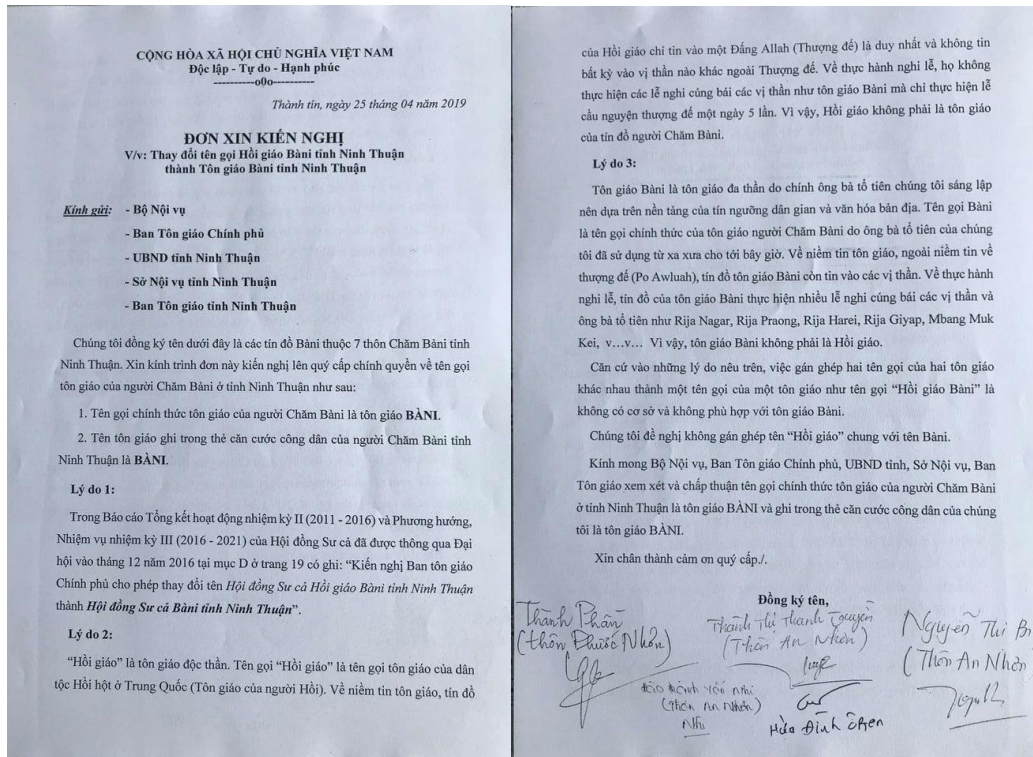
Người Chăm hiện nay đang chia rẽ giữa phe “Bảo Tồn” và phe “Cải Biến”.

Hình 6. Quyết định công nhận tổ chức tôn giáo "Hồi giáo Bani" Bình Thuận.

Hình 7. Ts. Putra Podam thăm thánh đường Hồi giáo Bani haluw Katuh

Hình 8. Đơn kiến nghị xóa tôn giáo "Hồi giáo Bani" của Ts. Thành Phần

TẠI SAO ISLAM TIẾNG VIỆT GỌI HỒI GIÁO

Ts. Putra Podam

Islam (tiếng Chăm: Asulam, Athulam, Athalam), là một tôn giáo độc thần thuộc nhóm các tôn giáo Abraham. Đây là tôn giáo lớn thứ hai trên thế giới, sau Kitô giáo, và tôn giáo đang phát triển nhanh nhất, với số tín đồ trên 1,6 tỷ người. Islam giáo ra đời vào khoảng thế kỷ thứ 7 tại bán đảo Ả Rập (Arab), do Thiên sứ Muhamat (Nabi Muhammad) sáng lập, nhưng đức tin của Islam thì bắt nguồn từ trước khi Thượng Đế Aluah (Allah) tạo ra Adam, với thượng đế Allah là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhammad là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh Koran qua thiên thần Jibrael. Do vậy, Islam là một phiên bản hoàn chỉnh và phổ quát về một đức tin nguyên thủy thông qua các thời kỳ Thiên sứ (nabi) như Adam, Abraham, Moses, Jesus và nabi Muhammad là vị rasul cuối cùng. Bốn quyển thiên kinh của Allah đều được ban xuống cho loài người đều vào tháng Ramawan (Ramadan). Thiên kinh Zabur (thiên kinh của thiên sứ Dawood/ David); Thiên kinh Taurah (Torah - Cựu Ước) được ban xuống cho Musa (Moses); Thiên kinh Injeel (Gospel - Tân Ước) được ban xuống cho Thiên sứ Isa (Jesus); Cuối cùng là thiên kinh Koran (Quran) được ban xuống cho Muhammad vào đêm 27 tháng Ramadan.

Từ cơ sở trên các giới khoa học, tôn giáo, viện ngôn ngữ, Ban Tôn giáo Chính phủ và các cơ quan chức năng liên quan đã xem xét và đặt tên tôn giáo Islam là Hồi giáo.

Hồi giáo nghĩa là gì?

Hồi giáo (tiếng Ả Rập: Islam), mang nghĩa “vâng mệnh, quy phục Thượng Đế”, là một tôn giáo Độc Thần do Muhammad sáng lập, nhưng đức tin của Islam thì bắt nguồn từ trước khi Allah tạo ra Adam. “Hồi” ở đây có nghĩa là “Hồi lại”, “Hoàn lại”, “Về lại nguyên thủy”, ngược lại dòng thời gian từ thời Muhamamad đến thời kỳ nguyên thủy ban đầu, nghĩa là từ Rasul cuối cùng Muhammad ngược lại đến nabi Jesus, kế tiếp là nabi Musa, kế tiếp là nabi Ibrahim, rồi đến thời kỳ nguyên thủy là nabi Adam. Hồi ở đây nghĩa là hồi lại trạng thái ban đầu và thực hiện đúng đắn cho một tôn giáo độc thần mà Allah đã chỉ định. "Subhanahu Wa Ta'ala" có nghĩa: “Vinh Quang Thượng Đế, Đấng Quyền Lực Tối cao”. Đồng thời tín đồ Hồi giáo phải hoàn thiện theo lời dạy của Thiên kinh Koran và cố gắng giữ Ngũ trụ.

Một số nhà khoa học không tìm hiểu vấn đề theo hướng khoa học lịch sử, mà chỉ đánh giá vấn đề theo lối văn học nghệ thuật hay chỉ nghe phiên âm từ gần trùng nhau liền gán ghép tên Hồi giáo ở Việt Nam có nguồn gốc từ dân tộc (Hui- Huái) ở Trung Quốc, và cho rằng Chính phủ Việt Nam đặt tên một dân tộc Hui [huái] cho tôn giáo của

người Chăm là Hồi giáo. Đây là quan điểm sai lầm, cứ sao chép rồi lập đi lập lại mà không hiểu nghĩa gốc của nó.

Theo Putra Podam, đơn giản từ 回 huí [huái] chỉ có nghĩa hồi, hoàn, trở về,... theo âm Hán Việt hay Hán Nôm.

Hãy cùng tìm hiểu từ trong Hình 1. Như hình dưới đây:

: Phiên âm Mandarin là Huí [huái] đọc là: khuáy

Hình 1. Âm Pinyin: huí; âm Hán Việt: hồi, hồi; âm Nôm: hòì, hòì, ...

Những âm trên đều mang nghĩa “hồi”, “hoàn”, “về”.

Ví dụ:

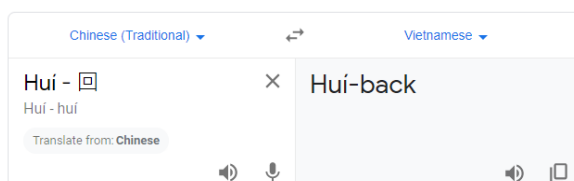
Hồi quốc: về nước;

Hồi gia: về nhà;

Hồi tín: trả lời thư;

Hồi tâm chuyển ý: thay đổi ý kiến,...

Theo chuyển ngữ trực tuyến (online) trong Hình 2. Như dưới đây:

Hình 2. Từ 回: theo Mandarin là huí [huái] mang nghĩa “back”, trở về, hồi, hoàn, ...

Vấn đề trên Putra Podam làm rõ như sau: Dân tộc 回: huí [huái] có nguồn gốc từ những người Ả Rập, Ba Tư,... là một trong những sắc tộc theo Islam sớm như người Duy Ngô Nhĩ (Uyghur), người kazakhstan, người Dongxiang, người Kyrgyz, người Uzbek, người Salar, người Tajikistan, người Bonan, người Tatar và người Chăm ở đảo Hải Nam. Người “Huí” cải đạo sang Islam và được người Trung Quốc gọi là “Huíjiào”. Ngược lại, trong tiếng Trung Quốc hiện đại, từ Islam được phiên âm thành “Yīsīlán jiào” chứ không gọi là “Huíjiào” vì đơn giản Trung Quốc có rất nhiều sắc dân theo Islam chứ không chỉ riêng người “Huí”.

Ở Việt Nam nhiều người thù ghét vì thấy dân tộc Chăm theo tôn giáo mặc trang phục và hành lễ giống người “Huíjiào” ở Trung Quốc, nên đặt tên tôn giáo là: “Hồi giáo”. Cách giải thích này chỉ mang tính chủ quan và hoàn toàn không đúng.

Kết luận:

Islam: nghĩa “vâng mệnh, quy phục Thượng Đế”, là một tôn giáo độc thần thuộc nhóm các tôn giáo Abraham do Thiên sứ Muhammad) sáng lập, nhưng đức tin của Islam thì bắt nguồn từ trước khi Thượng Đế Allah tạo ra Adam, với thượng đế Allah là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhammad là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh Koran qua thiên thần Jibrael. Do vậy, Islam là một phiên bản hoàn chỉnh và phổ quát về một đức tin nguyên thủy thông qua các thời kỳ Thiên sứ như Adam, Abraham, Moses, Jesus và Muhammad là vị rasul cuối cùng.

Từ ngữ nghĩa nguồn gốc từ Islam, Viện ngôn ngữ ở Việt Nam chính thức định nghĩa từ “Islam” là “Hồi giáo” và đặt tên cho tôn giáo Islam là một tôn giáo lớn thứ hai trên thế giới.

Vấn đề tên sắc dân Hui [huái] (đọc là khuáy) ở Trung Quốc chỉ là trường hợp trùng hợp ngẫu nhiên về nghĩa: Hồi, hoàn, về, back,...

Người “Hui” cải đạo sang Islam và được người Trung Quốc gọi là “Huǐjiào”. Ngược lại, trong tiếng Trung Quốc hiện đại, từ Islam được phiên âm thành “Yīslán jiào” chứ không gọi là “Huǐjiào”.

Khi Islam truyền sang Champa từ khoảng thế kỷ thứ 9, thì Islam được Champa gọi Asulam, Athulam, Athalam,... cho đến thế kỷ 17 do tình hình xã hội Champa phức tạp về tôn giáo nên vua Po Rome sử dụng thuật ngữ Awal, Ahier để yêu cầu tất cả dân tộc Chăm phải tôn thờ Đấng Allah. Từ “Awal” để ám chỉ cho tín đồ Bani đã theo Islam từ nguyên thủy rồi tiếp đến gọi Asulam, rồi tiếp đến gọi Awal (Awal mang nghĩa tín đồ Bani đã theo Islam từ trước, từ thế kỷ thứ 9, từ trước triều đại vua Po Rome và trải qua nhiều giai đoạn lịch sử cho đến triều đại vua Po Rome và đến ngày nay).

Khi Chính phủ Việt Nam đặt tên “Islam” thành tên “Hồi giáo” thì nhiều nước theo Islam trên thế giới, đặc biệt Bộ Ngoại giao Ả Rập phản đối và yêu cầu Chính phủ Việt Nam nên gọi đúng gốc từ Islam, nhưng kết quả Ban Tôn giáo Chính phủ Việt Nam không chấp thuận. Vì cho rằng Hồi giáo là tôn giáo Islam được ghi theo tiếng Việt, nghĩa là Tiếng Việt gọi: Hồi giáo; và tiếng Quốc tế: Islam.

Do vậy tín đồ Bani tại Việt Nam có bốn từ gọi tương đương về tên tôn giáo tùy theo từng giai đoạn lịch sử như:

ISLAM: (tên quốc tế);

ASULAM: (tên tiếng Chăm từ thế kỷ 9);

AWAL: (tên tiếng Chăm từ thế kỷ 17);

HỒI GIÁO: (tên phổ thông được Chính phủ Việt Nam công nhận).

Hình 3. Ngôi đền Kabah (Kaba), trung tâm thánh địa thiêng liêng nhất của Hồi giáo tại Ả Rập Xê Út (Saudi Arabia).

Hình 4. Thánh đường cổ Kampung Laut, do người Champa xây trong khuôn viên Penkalan Chepa vào thế kỷ 17 thuộc tiểu bang Kelantan, Malaysia. [Serambi Makah].

Hình 5. Magik Chăm ngày xưa, mẫu ngôi thánh đường Champa.

ĐẶT TÊN TÔN GIÁO CHO NGƯỜI CHĂM

Ts. Putra Podam

Trong thời gian vừa qua nhiều bạn trẻ Chăm yêu cầu Putra Podam cho biết và giải thích rõ về tên tôn giáo của người Chăm. Nhân đây Putra Podam sẽ đưa ý kiến vắn tắt nội dung liên quan về tên tôn giáo của người Chăm Bani.

1. Sơ lược tên tôn giáo Asulam của người Chăm

Islam là một tôn giáo độc thần thuộc nhóm các tôn giáo Abraham là tôn giáo lớn thứ hai trên thế giới chỉ sau Kitô giáo, với thượng đế Allah là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhamat (Muhammad) là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh Koran.

Islam phiên ngữ theo tiếng Việt là Hồi giáo với ý và ngữ nghĩa như sau:

Nghĩa thứ nhất: Islam theo tiếng Ả Rập mang nghĩa “vâng mệnh, quy phục Thượng Đế”, mà Chính phủ Việt Nam gọi “Hồi giáo” là một tôn giáo Độc Thần do Muhammad sáng lập, nhưng đức tin của Islam thì bắt nguồn từ trước khi Allah tạo ra Adam. “Hồi” ở đây có nghĩa là “Hồi lại”, “Hoàn lại”, ngược lại dòng thời gian từ thời Muhammad ngược đến Nabi Jesus, Nabi Musa, Nabi Ibrahim rồi tới Thiên sứ ban đầu là Nabi Adam. Hồi ở đây nghĩa là hồi lại trạng thái ban đầu và thực hiện đúng đắn cho một tôn giáo độc thần mà Allah đã chỉ định. "Subhanahu Wa Ta'ala" có nghĩa: “Vinh Quang Thượng Đế, Đấng Quyền Lực Tối cao”. Đồng thời tín đồ Hồi giáo phải hoàn thiện theo lời dạy của Thiên kinh Koran và cố gắng giữ Ngũ trụ.

Nghĩa thứ hai: Ngoài ra một vài tác giả thường đưa ra Hồi Giáo được đặt tên từ người “Hồi” hay người “Hồi Hồi” từ Trung Quốc. Theo Putra Podam, đây chỉ là ý kiến cá nhân không có cơ sở lại được nhiều người sao chép và cứ lặp lại.

Vấn đề này làm rõ như sau: Dân tộc “Hui” có nguồn gốc từ những người Ả Rập, Ba Tư,... là một trong những sắc tộc theo Islam sớm như người Duy Ngô Nhĩ (Uyghur), người kazakhstan, người Dongxiang, người Kyrgyz, người Uzbek, người Salar, người Tajikistan, người Bonan, người Tatar và người Chăm ở đảo Hải Nam. Người “Hui” cải đạo sang Islam và được người Trung Quốc gọi là “Huǐjiào” nghĩa là tôn giáo của người “Hui”. Ngược lại, trong tiếng Trung Quốc hiện đại, từ Islam được phiên âm thành “Yīsīlán jiào” (Y Sư Lan giáo) chứ không gọi là “Hồi giáo” vì Trung Quốc có rất nhiều sắc dân theo Islam. Ở Việt Nam nhiều người theo nhầm vì thấy dân tộc Chăm theo tôn giáo mặc trang phục và hành lễ giống người “Huǐjiào” ở Trung Quốc, nên đặt tên tôn giáo là: “Hồi giáo”. Cách giải thích này chỉ mang tính chủ quan.

GIAI ĐOẠN 1: Về khoa học lịch sử, người Chăm đã tiếp cận thế giới Islam từ khoảng thế kỷ thứ 9 và phát triển tùy theo từng giai đoạn lịch sử từ thế kỷ 13, Quốc vương Chế Mân (1285-1307), vị vua ảnh hưởng Asulam khi bang giao với thế giới Melayu, và kết hôn với công chúa Tapasi Majapahit (Indonesia).

Thế kỷ 14, Chế Bồng Nga (1360-1390), là giai đoạn cực thịnh trong lịch sử Champa, ông đã chấn hưng nhà nước Champa từ một quốc gia suy đồi trở nên hùng mạnh, là một vị

vua Asulam, khi lên ngôi vua Chế Bồng Nga lấy niên hiệu là Sultan Zainal Abidin và cưới công chúa Siti Zubaidah Kelantan-Malaysia.

Thế kỷ 16, Po At (1553-1579), vị vua Asulam, lịch sử ghi Po At đã giúp vua Johor-Malaysia một vương quốc Hồi giáo bằng cách gửi lực lượng 400 thuyền chiến Champa sang giúp Sultan xứ Johor để tấn công quân Bồ Đào Nha ở Melaka-Malaysia,...

Từ khi tiếp cận thế giới Islam, người Chăm đã tiếp thu thêm nền văn hóa, văn minh mới. Islam xuất hiện trong tài liệu Chăm Thrah với tên gọi Asulam, Athulam, Athalam,... được người Chăm sử dụng từ khi tiếp nhận Islam đầu thế kỷ thứ 9 đến thế kỷ 16.

Trong giai đoạn 1, tín đồ Chăm Bani gọi tôn giáo của mình là Asulam.

GIẢI ĐOẠN 2: Thế kỷ 17, Po Rome (1627-1651), lấy công chúa bia Than Cih hay Sucih là tín đồ Bani của Asulam con gái vua Po Mah Taha (1622-1627), ông là một vị vua sùng bái Asulam. Po Rome chính thức là người có danh phận là thành viên của dòng dõi vương triều theo Asulam tại Malaysia. Biên niên sử Malaysia ghi lại khi Po Rome ở Makkah (Serembi Makkah, tức là tiểu vương quốc Kelantan-Malaysia). Tại đây, Po Rome kết hôn với công chúa Islam, chính thức mang tên Thánh Nik Mustafa, tên đầy đủ là: Nik Mustafa Bin Wan Abul Muzaffar Waliullah.

Chăm Bani, mặc dù tự nhận mình là tín đồ Asulam, nhưng Chăm Bani vẫn tiếp tục duy trì chế độ mẫu hệ và mẫu cư, một qui chế tổ chức gia đình và xã hội hoàn toàn đi ngược với phong tục của Asulam chính thống giáo. Sau thế kỷ 17, do tình hình xung đột tôn giáo trong xã hội người Chăm giữa Balamon và Asulam ngày càng phức tạp, do đó vua Po Rome quyết định hóa giải thành hai thuật ngữ mới mang tên: AVAL và AHIER, với ý nghĩa như sau:

AWAL: Là tín đồ Chăm Bani đã theo Asulam từ trước, từ thế kỷ thứ 9 cho đến thế kỷ 17 (triều đại Po Rome) nhưng vẫn tiếp nhận văn hóa bản địa Champa. Thuật ngữ Awal (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “đầu tiên, trước” để ám chỉ cho những tín đồ Chăm Bani đã theo Asulam từ nhiều triều đại trước cho đến triều đại vua Po Rome (1627-1651) và chỉ chấp nhận Po Allah Thượng đế, là Đấng Tối cao và Duy nhất. Vậy, từ AWAL chỉ xuất hiện từ thế kỷ 17, và Awal vẫn mang nghĩa chính là Asulam.

AHIER: Là người Chăm theo tôn giáo Balamon (Brahmanism), nhưng tiếp nhận nhiều nghi lễ mang yếu tố bản địa Champa. Thuật ngữ Ahier (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “muộn, sau” để ám chỉ cho người Chăm Balamon chấp nhận thờ thêm Po ALLAH sau khi vua Po Rome hóa giải. Po ALLAH xuất hiện trong cộng đồng Chăm Balamon không phải là Thượng đế Duy nhất mà là Đấng Tối Cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng khác của người Chăm Balamon ở Panduranga như Brahman, Vishnu, Shiva.

Thuật ngữ AWAL không làm thay đổi giá trị thực thể nội tại của Asulam, mà từ AWAL chỉ khẳng định thêm rằng tín đồ Chăm Bani đã theo Asulam và tôn thờ Allah từ trước (nghĩa người Chăm Bani đã theo Asulam từ trước triều đại Po Rome).

Trong khi thuật ngữ AHIER, có thay đổi giá trị nội tại trong tín đồ Chăm theo Balamon, bằng cách Po Rome đã dùng quyền lực ép tín đồ Chăm Balamon phải thờ thêm Allah của Asulam, nghĩa là Chăm Ahier (trước kia chỉ thờ Brahman, Vishnu và Shiva

nay phải thờ thêm Allah của Asulam như một Đấng Tối Cao). Điều này chính vua Po Rome đã truyền đạo Asulam cho tín đồ Chăm Balamon và mong sau này tín đồ Chăm Balamon phải thay đổi nhận thức chỉ tôn thờ Đấng Allah Duy nhất, hay thờ phượng thêm Đấng Allah để cùng tín đồ Bani của Asulam giải quyết mâu thuẫn, xung đột tôn giáo ở Panduranga xưa.

Trong giai đoạn 2, tín đồ Chăm Bani gọi mình là Awal (Awal mang nghĩa Auslam từ giai đoạn đầu).

Thế kỷ 18, Cei Brei (1783-1786) là vị vua Asulam, ông được xem như là ông tổ của người Chăm ở Kampuchea và Nam Bộ Việt Nam.

Tuan Phaow (1796-1797), là một vị công hầu đến từ Malaysia mà biên niên sử Việt Nam gọi là Tuần Phủ. Tuan Phaow cho chúng ta một bằng chứng về sự khởi nghĩa của nhân dân Champa chống Việt Nam và cung cấp thông tin liên quan đến cuộc khủng hoảng chính trị mà Panduranga-Champa gánh chịu trong những năm cuối cùng của thế kỷ 18,...

Thế kỷ 19, Katip Sumat (1833-1834), là vị học sĩ Chăm Asulam sinh ở Kampuchea sang Serembi Mekah (tiểu vương quốc Kelantan, Malaysia) du học về triết lý Islam. Ông là một người rất tinh thông về Thiên kinh Koran và người Chăm tôn sùng như một vị siêu nhân về quyền năng mẫu nhiệm đã lãnh đạo nhân dân Champa chống triều đình Huế.

Katip Ja Thak Wa (1834-1835) là tín đồ Chăm Bani, một nhân vật quan trọng trong triều đình Champa, có quan hệ mật thiết với nhiều nhân vật Asulam, đã từng tham gia chỉ huy trong phong trào Katip Sumat và đứng ra lãnh đạo nhân dân Champa tổ chức mặt trận chống triều đình vua Minh Mệnh,...

Thế kỷ 20, Thiếu Tướng Les Kosem - Haji Les Kosem (bí danh Po Nagar), sinh ngày 27-3-1927 tại Kompong Cham, ông là tín đồ Chăm Bani tại Kampuchea, là sĩ quan quân đội Kampuchea có vai trò quan trọng trong chiến tranh Đông Dương lần thứ hai và những cuộc nội chiến ở Kampuchea. Là lãnh tụ phong trào Fulro, một nhân vật đấu tranh nhằm giải phóng dân tộc Champa bị áp bức, đã từng đóng vai trò quan trọng trên bàn cờ chính trị Đông Dương vào những năm 1964-1975, là nhân vật Chăm Bani đã từng gây ảnh hưởng lớn đến cộng đồng Chăm tại Việt Nam.

Sau triều đại vua Po Rome, các triều đại khác vẫn tự nhận mình là tín đồ Bani của tôn giáo Asulam, mặc dù vua Po Rome đã dùng thuật ngữ mới là Awal. Tuy nhiên thuật ngữ Awal rất ít dùng chỉ giáo sĩ Acar dùng trao đổi với bên Ahier.

2. Đặt tên tôn giáo

Một tín ngưỡng được gọi là tôn giáo phải có đủ bốn yếu tố cấu thành, đó là: giáo chủ, giáo lý, giáo luật và tín đồ. Giáo chủ là người sáng lập ra tôn giáo ấy (như đức chúa Jesus sáng lập ra đạo Công giáo, Thiên sứ Muhammad sáng lập ra đạo Islam,...); giáo lý là những lời dạy của đức giáo chủ đối với tín đồ; giáo luật là những điều luật do giáo hội soạn thảo và ban hành để duy trì nếp sống đạo trong tôn giáo đó; tín đồ là những người tự nguyện theo tôn giáo đó. Thì các loại hình tín ngưỡng dân gian không có bốn yếu tố đó.

Hai: nếu đối với tín đồ tôn giáo, một người, trong một thời điểm cụ thể, chỉ có thể có một tôn giáo. Thì tín ngưỡng của một người dân có thể đồng thời sinh hoạt ở nhiều tín ngưỡng khác nhau.

Ba: nếu các tôn giáo đều có hệ thống kinh điển đầy đủ, đồ sộ như bộ kinh, luật, luận rất đồ sộ của Phật giáo; bộ “Kinh thánh” và “Giáo luật” của đạo Công giáo; Thiên kinh “Koran” của Islam,... thì các loại hình tín ngưỡng chỉ có một số bài văn tế (đối với tín ngưỡng thờ thành hoàng), bài khấn (đối với tín ngưỡng thờ tổ tiên và thờ Mẫu),...

Bốn: nếu các tôn giáo đều có các giáo sĩ hành đạo chuyên nghiệp và theo nghề suốt đời, thì trong các sinh hoạt tín ngưỡng dân gian không có ai làm việc này một cách chuyên nghiệp cả.

Từ bốn yếu tố trên, thì tín đồ Bani Awal nói riêng hay Bani Islam nói chung được công nhận là tín đồ Bani đang sinh hoạt tôn giáo là Islam.

Theo Ban tôn giáo chính phủ thì Việt Nam đã được công nhận 14 tôn giáo đặt tên và sắp xếp theo thứ tự như sau: Phật giáo, Công giáo, Tin lành, Cao Đài, Phật giáo Hòa hảo, Hồi giáo, Baha'i, Tịnh độ cư sỹ Phật hội VN, Tứ ân Hiếu nghĩa, Bửu Sơn Kỳ Hương, Giáo hội Phật đường Nam tông Minh sư đạo, Minh lý đạo tam tông miếu, Balamon, tôn giáo Mặc môn.

Trong đó Islam được phiên theo tiếng Việt là Hồi giáo, và từ Hồi Giáo tuy nhiều lần đã bị Bộ Ngoại giao Ả Rập phản đối, nhưng phía Việt Nam không chấp thuận từ Islam. Do đó, trên văn bản liên quan tôn giáo Chăm thường ghi: Hồi giáo Islam (Hồi giáo chính thống) và Hồi giáo Bani (Hồi giáo theo dòng Bani hay Hồi giáo theo hệ phái Bani là Hồi giáo Champa), điều này cũng tương tự như Hồi giáo dòng Sunni ở Ả Rập, Hồi giáo dòng Shi-a ở Iran hay dòng Wahabi,... vì trên thế giới có hàng trăm hệ phái, chi phái, giáo phái,... liên quan đến Hồi giáo.

Quay lại vấn đề Chăm, để đặt tên tôn giáo Chăm cần phải căn cứ vào giai đoạn khoa học lịch sử của Champa thời đó như đã nêu ở trên.

Giai đoạn 1 tên tôn giáo là: Asulam

Giai đoạn 2 tên thuật ngữ là: Awal (Awal mang nghĩa Asulam từ trước, từ đầu)

Do đó đối với tín đồ Bani thì tôn giáo của mình sẽ được chọn là: Asulam (chọn tên giai đoạn trước từ thế kỷ 9 đến thế kỷ 16). Hay tên Awal (chọn tên giai đoạn sau từ thế kỷ 17 cho đến nay).

Ngoài hai tên gọi đã nêu trên, thì tên gọi thứ ba được đặt là: Awal Bani hay Bani Awal (nghĩa là Hồi giáo Bani hay Hồi giáo dòng Bani là hình thái Hồi giáo Champa) do Hội Champa Bani USA sáng lập.

Do đó để đặt tên danh mục tôn giáo cho tín đồ Bani, đề nghị Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani hai tỉnh Bình Thuận, Ninh Thuận, Sở Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ xem xét bốn tên gọi như gợi ý dưới đây:

Islam: (tên quốc tế);

Asulam: (tên từ thế kỷ thứ 9);

Awal: (tên từ giai đoạn thế kỷ 17);

Hồi giáo: (tên phổ thông được Chính phủ Việt Nam công nhận).

Hiểu và sử dụng đúng tên tôn giáo rất quan trọng, vì tôn giáo chi phối sâu sắc đời sống xã hội của người Chăm. Tôn giáo gắn chặt với quá trình phát triển lịch sử của dân tộc Chăm. Vấn đề tôn giáo của người Chăm gắn liền với vấn đề dân tộc và có mối quan hệ với sự phát triển của các tôn giáo trên thế giới đặc biệt là thế giới Hồi giáo và thế giới Melayu. Do đó Hồi giáo của người Chăm ngày nay cũng có ảnh hưởng và chịu sự tác động từ thế giới bên ngoài.

3. Hồi giáo Champa

Hồi giáo Bani (hay Hồi giáo Champa) là một tôn giáo độc thần, chỉ thờ phượng Allah là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhamat là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh.

Hồi giáo Bani của người Chăm được *chia thành hai tầng lớp*:

- **Tầng lớp tín đồ giáo sĩ:** Acar (ulama): trực tiếp chỉ thờ phượng Allah.

- **Tầng lớp tín đồ thông thường (Gaheh):** phục tùng giáo sĩ Acar và thờ phượng Allah. Nhưng lớp tín đồ nêu trên bị đầy đủ kiên thức và Thiên kinh Koran thì cũng có thể trở thành giáo sĩ Acar để trực tiếp thờ phượng Allah.

Vậy khi bàn đến Hồi giáo Bani, thì chúng ta chỉ bàn đến tầng lớp giới giáo sĩ Acar, Imam, Po Gru,...đó là tầng lớp trực tiếp tôn thờ Allah đại diện cho Hồi giáo dòng Bani ở Champa.

Theo thuật ngữ thì từ Bani có một số ngữ nghĩa như:

- Bani: thường dùng để chỉ tín đồ thờ phượng Allah. Nhưng theo R.P Durrand (1903), tên gọi Bani là phiên âm theo từ gốc Ả Rập có nghĩa là “đứa con”.

- Bani: trong tiếng Ả Rập dùng để chỉ sắc dân như: Bani Israel (sắc dân Do Thái), Bani Chăm (nhóm người Chăm theo đạo mới).

- Bani: chỉ tín đồ Asulam (Hồi giáo) của người Chăm (tương tự Muslim của Islam). Bani còn thường dùng để chỉ người mới nhập đạo, người có đạo, hay người có đức tin với thượng đế Allah. Ví dụ: Bani Jawa: nghĩa là: người Jawa cải đạo Hindu theo đạo mới, ám chỉ theo Hồi giáo, gọi tắt là người Jawa.

Khi thực hiện “lễ cắt bao quy đầu”, thì người Chăm Nam bộ, Chăm Kampuchea, Chăm Ninh Thuận hay Bình Thuận đều gọi “Khatan tamâ Bani” nghĩa chính là lễ cắt bao quy đầu, nhưng thường gọi lễ nhập đạo. Ở đây ám chỉ dĩ nhiên là nhập đạo Islam (Asulam) chứ không mang nghĩa khác như nhập đạo Balamon, Tin Lành, Thiên Chúa giáo hay Phật giáo,...Nhưng nghĩa đối với riêng người Chăm thì cụm từ ‘Khatan tamâ Bani’ (nhập đạo), ám chỉ không phải nhập đạo Balamon, mà nhập đạo mới Asulam theo thờ phượng thượng đế Allah.

Từ “Bani” chỉ có nghĩa là tín đồ, hay người Chăm nhập đạo mới (ám chỉ theo đức tin Allah), hay chỉ nhóm sắc dân Chăm tôn thờ Allah, hay đơn giản là người “Có đạo” (Ám chỉ đạo Asulam không phải đạo Balamon). Điều này cũng như người Việt gọi hai từ “Xóm đạo”, là xóm những người theo Công giáo, chứ không phải người theo Phật giáo, Hòa Hảo hay Cao Đài,...

Theo nghĩa rộng thì người Chăm theo tôn giáo Balamon (Brahmanism) thì chỉ thờ phượng Brahman, Vishnu, Shiva. Nhưng sau cuộc hóa giải của vua Po Rome (1627-1651) thì người Chăm Balamon chấp nhận thờ thêm Po Allah (Đấng Toàn năng). Po Allah xuất hiện trong cộng đồng Chăm Balamon không phải là Thượng đế Duy nhất mà là Đấng Thượng đế Tối cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng khác của người Chăm Balamon ở Panduranga. Từ đó, tôn giáo Balamon có một thuật ngữ mới là: Ahier (nghĩa là Balamon thờ thêm thượng đế Allah). Như vậy có thể gọi Chăm Ahier cũng là tín đồ Bani (Vì Chăm Balamon có thờ phượng thượng đế Allah).

Từ những nhận định trên khẳng định, Bani không phải là đạo mang tên Bani, mà Bani là tín đồ của Hồi giáo Champa cũng giống như tên quốc tế Muslim là tín đồ của Islam.

Một số người tại Ninh Thuận thường hiểu lầm “Bani” là đạo tên Bani. “Chăm Bani” là người Chăm theo đạo Bani. Đây là cách Hiểu sai, Không đúng hay Không chính xác. Vì trên thế giới không có đạo nào tên Bani.

Hình 1. Ts. Putra Podam và con gái Wiya Podam

CÁCH GHI ĐÚNG TÊN TÔN GIÁO CHO NGƯỜI CHĂM

Ts. Putra Podam

1. Sơ lược tôn giáo du nhập vào Champa

a). Tôn giáo Balamon

Balamon phiên âm từ tiếng Phạn: Brahma và Balamon giáo là (*Brahmanism*). Đạo Balamon là một tôn giáo cổ của Ấn Độ, phát triển mạnh đến thế kỷ thứ nhất sau Tây lịch thì biến thành Ấn Độ giáo (*Hinduism*). Những công trình kiến trúc nổi tiếng của Ấn Độ và các nước Đông Nam Á như: Kharujaho, Mahabalipuram, Angkor Watt, Tháp Champa ở Việt Nam và nhiều tác phẩm triết học lớn của Ấn Độ như Ramayana, Mahabharata đều ra đời trên nền tảng của Đạo Balamon. Đạo Balamon du nhập vào Champa khoảng thế kỷ thứ II tồn tại và biến đổi trong cộng đồng người Chăm. Những bia ký bằng chữ Phạn có niên đại thế kỷ VII được tìm thấy ở Quảng Nam và Phú Yên ở triều đại Bhadresvaravamin cũng ghi nhận điều này. Đối với Champa họ tiếp nhận cả Brahma, Vishnu và Shiva.

Sự phát triển Balamon ở Champa mạnh hay yếu có thể soi qua quá trình sử dụng tiếng Chăm cổ của người Chăm. Balamon chỉ phát triển đến thế kỷ thứ 8 và sau đó suy thoái dần từ thế kỷ 10 cho đến sự sụp đổ Vijaya vào thế kỷ 15.

b). Tôn giáo Hồi giáo (Islam)

Hồi giáo (tiếng Ả Rập là: الإسلام al-'islām), là một tôn giáo độc thần. Đây là tôn giáo lớn thứ hai trên thế giới, sau Kitô giáo. Hồi giáo ra đời vào khoảng thế kỷ thứ 7 tại bán đảo Ả Rập, do Muhammad sáng lập. Đạo Hồi chỉ tôn thờ Allah là Đấng tối cao và duy nhất và Muhammad là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mặc khải Thiên Kinh.

Hồi giáo trong tiếng Ả Rập là Islam nghĩa là "vâng mệnh, quy phục Thiên Chúa". Hồi giáo truyền sang Trung Quốc và được người Trung Quốc gọi là Huijiao (Hồi giáo Trung Quốc). Dân tộc bản địa người Hui cải đạo sang Islam và được người Trung Quốc sử dụng danh xưng Hui (Hồi) như tên gọi chính thức cho tộc người này theo Hồi giáo, tức là tôn giáo của dân tộc Hui (Hồi).

Do đó có một số tên gọi chính như sau:

- Islam: Tên gọi quốc tế
- Asulam: Tên gọi Chăm
- Hồi giáo: Tên gọi Phổ thông

Đối với Champa, một số nhà khoa học dựa vào hai tấm bia viết bằng tiếng Ả Rập có niên đại vào năm 1039 do Đô Đốc người Pháp gửi sang Paris, ông P. Ravaisse liền viết bài nghiên cứu vào năm 1922 và phỏng đoán rằng hai tấm bia này phát xuất từ miền nam Champa. Kể từ đó, ông đưa ra kết luận vương quốc Champa đã du nhập Hồi Giáo kể từ thế kỷ thứ XI. Năm 1979, Ts. P. Y. Manguin phản đối quan điểm của P. Ravaisse bằng

cách chứng minh rằng hai tấm bia này không phát xuất từ vương quốc Champa, mà phát xuất từ một quốc gia khác.

Sau bài viết của Ts. P. Y. Manguin vào năm 1979, vấn đề nguồn gốc của hai tấm bia Ả Rập lại tái diễn trên bàn hội nghị quốc tế về bia ký Đông Nam Á được tổ chức tại Kuala Lumpur vào ngày 9 và 10-11-2011. Dựa vào nội dung và phong văn của tấm bia, Gs. Ludvik Kalus (Đại Học Sorbonne, Paris) khẳng định rằng hai tấm bia Ả Rập không xuất phát từ vương quốc Champa mà từ thị trấn Kairouan của Tunisia, một quốc gia nằm ở Trung Đông. Do đó, vương quốc Champa không thể theo Hồi Giáo vào thế kỷ thứ XI. Cũng theo Gs. Ludvik Kalus, sự hiện hữu của Hồi Giáo tại miền Nam Trung Hoa vào thế kỷ thứ VIII là một yếu tố lịch sử mà không ai có quyền chối cãi. Champa là vương quốc nằm trên bờ biển Nam Hải. Chính vì thế, các thương thuyền Ả Rập khi di chuyển từ Ấn Độ Dương đến miền nam Trung Hoa buộc phải ghé bến Champa để tiếp tế lương thực và nước uống. Nhưng sự dừng chân của thương thuyền Ả Rập trên hải cảng Champa không thể cấu thành một yếu tố hữu đưa ra kết luận rằng vương quốc Champa đã theo Hồi Giáo vào thế kỷ thứ XI như ông P. Ravaisse đã nêu ra, vì rằng nhiều tư liệu văn học và lịch sử chứng minh sự du nhập của Hồi Giáo vào khu vực Đông Nam Á chỉ diễn ra sau thế kỷ thứ XVI. Vương quốc Mã Lai Đa Đảo là quốc gia đón nhận Hồi Giáo đầu tiên kể từ thế kỷ thứ XVI. Kể từ đó, một số tín đồ Chăm bắt đầu tiếp nhận ảnh hưởng văn hóa Hồi Giáo qua trung gian của các thương thuyền Mã Lai thường ghé qua các bờ biển Champa, kéo theo sự ra đời của một cộng đồng theo Hồi Giáo mà người ta thường gọi là Chăm Bani tại Panduranga.

Sau nhiều thăng trầm của lịch sử cũng như tình hình xung đột tôn giáo trong cộng đồng người Chăm vào thế kỷ 17, vị vua Po Romé (1627-1651) giải quyết bằng cách hóa giải thành hai tôn giáo mới theo thuật ngữ là Awal và Ahier.

- Chăm Awal: Là người Chăm Hồi giáo nhưng tiếp nhận nhiều nghi lễ mang yếu tố Champa bản địa. Thuật ngữ Awal (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “đầu tiên, trước” để ám chỉ cho những người Chăm theo Hồi giáo trước triều đại vua Po Rome và chấp nhận Po Allah (Asulam) là đáng thượng đế tối cao và duy nhất và chịu ảnh hưởng thêm yếu tố dân gian bản địa Champa.

- Chăm Ahier: Là người Chăm Balamon (Brahmanism), nhưng tiếp nhận nhiều nghi lễ mang yếu tố bản địa. Thuật ngữ Ahier (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “muộn, sau” để ám chỉ cho người Chăm chấp nhận thờ Po Allah (Po Sipajieng - đấng tạo hóa) sau khi vua Po Rome lên ngôi. Po Allah xuất hiện trong cộng đồng Chăm Ahier không phải là Đấng Thượng Đế duy nhất mà là Đấng thượng đế tối cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng của người Chăm ở Panduranga như Brahma, Vishnu, Shiva.

Từ đó trong cộng đồng Chăm xuất hiện thuật ngữ mới để chỉ tôn giáo là Chăm Ahier và Chăm Awal. Tuy nhiên, do thói quen từ trước dùng là Chăm Balamon, Chăm Bani nên cộng đồng người Chăm ít khi dùng hai thuật ngữ Ahier, Awal mà thuật ngữ này chỉ có chức sắc Chăm dùng mà thôi.

Năm 1963, sự du nhập trở lại của Islam chính thống giáo vào cộng đồng người Chăm Awal xuất phát từ mối quan hệ chặt chẽ giữa ông Từ Công Xuân (cựu dân biểu) và người Chăm Hồi Giáo gốc Châu Đốc, vốn là cộng đồng đã theo Hồi Giáo chính thống khi họ di

cư sang Campuchia. Hiện nay Chăm Islam ở Việt Nam có khuynh hướng giao lưu với các tín đồ Hồi giáo chính thống ở các quốc gia Đông Nam Á như Malaysia, Indonesia,... và có mối quan hệ gắn bó với cộng đồng Islam trên thế giới.

Dân số Chăm theo Asulam (Islam) chiếm khoảng 80% tổng dân số Chăm trong và ngoài nước.

2). Cách ghi đúng tên tôn giáo ở người Chăm

Tôn giáo: Là niềm tin của con người tồn tại với hệ thống quan niệm và hoạt động bao gồm đối tượng tôn thờ, giáo lý, giáo luật, lễ nghi và tổ chức. Do đó Ban Tôn giáo Chính phủ công nhận ở người Chăm chỉ có 2 tôn giáo là: Balamon và Hồi giáo.

a). Chăm Balamon: Hiện nay người Chăm ở Ninh Thuận và Bình Thuận là Chăm Ahier (Balamon thờ Allah), tuy nhiên họ tự nhận mình là tôn giáo Balamon.

Như ở phần 1). Balamon du nhập vào Champa và tiếp nhận cả Brahma, Vishnu và Shiva, điều này chỉ đúng khi ở trước thế kỷ 17.

Sau thế kỷ 17 do tình hình xung đột tôn giáo trong cộng đồng người Chăm, vị vua Po Rome (1627-1651), đã hóa giải thành tôn giáo mới theo thuật ngữ là Awal và Ahier.

b). Chăm Awal: Là người Chăm Bani nhưng tiếp nhận nhiều nghi lễ mang yếu tố bản địa. Thuật ngữ Awal (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “đầu tiên, trước” để ám chỉ cho người Chăm theo Hồi giáo trước triều đại vua Po Rome (1627-1651) và chấp nhận Po Allah là đáng thượng đế tối cao và duy nhất và chịu ảnh hưởng thêm yếu tố dân gian và văn hóa bản địa Champa.

c). Chăm Ahier: Là người Chăm Balamon (Hindu), nhưng tiếp nhận nhiều nghi lễ mang yếu tố bản địa. Thuật ngữ Ahier (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “muộn, sau” để ám chỉ cho người Chăm chấp nhận thờ Po Allah (Po Sipajieng - đáng tạo hóa) sau khi vua Po Rome lên ngôi. Po Allah xuất hiện trong cộng đồng Chăm Ahier không phải là Đấng Thượng Đế duy nhất mà là Đấng thượng đế tối cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng của người Chăm ở Panduranga.

d). Căn cứ vào điểm a). và điểm c). trong mục 2, thì người Chăm tự nhận mình là tôn giáo Balamon là không còn đúng và không chính xác. Bởi lẽ Chăm Balamon ở Ninh Bình Thuận đã chấp nhận thêm Po Allah (bên Hồi giáo) là Đấng tối cao, đứng đầu trong danh sách các thần linh khác ở Champa.

Có lẽ do quen thuộc nên người Chăm tự nhận mình là Balamon. Nhưng chính xác hơn nên gọi như các bên chức sắc “Haluw Janâng” là: Ahier (Hệ phái Hồi giáo Champa).

Vậy tên gọi chính xác tôn giáo của Chăm theo Balamon là: Ahier.

Và tín đồ theo Ahier gọi là: Chăm Ahier.

e). Đối với dân tộc Chăm nói chung và tôn giáo Islam nói riêng, từ Bani đã được sử dụng rất phổ biến không chỉ riêng ở người Chăm Ninh Thuận, Bình Thuận, mà còn sử dụng ở người Chăm Châu Đốc, Chăm Campuchia và Chăm Malay.

Nếu một người Chăm mới vô đạo họ gọi là “Tama Bani” (vào Bani), chứ không ai gọi là “Tama Islam” (vào Islam). Điều này được sử dụng cho cả Chăm Ninh Thuận, Bình Thuận, Chăm Châu Đốc, Chăm Campuchia hay Chăm Malay.

Vậy Bani có nghĩa là gì:

- Bani trong tiếng Ả Rập dùng để chỉ đứa con trai, tín đồ theo Islam,
- Bani dùng để chỉ sắc dân như: Bani Israel (sắc dân Do Thái), Bani Chăm (nhóm sắc dân Chăm),
- Bani, Bini dùng để chỉ người mới vô đạo, người có đạo, hay đạo
- Bani, Bini thường dùng như tên lót Bin theo Islam như: Mohamad Bin Bilal Ali,
- Bani hay Bini trong tiếng Ả Rập còn có nghĩa là phụ nữ hay vợ,

Do vậy khi vào đạo dù Chăm Châu Đốc, Chăm Campuchia hay Chăm Ninh Thuận hay Bình Thuận đều tự gọi “Tama Bani” có nghĩa là vô đạo, nhập đạo. Ở đây ám chỉ dĩ nhiên là vô đạo Islam chứ không mang nghĩa khác như vô đạo Tin Lành, Thiên Chúa giáo hay Phật giáo,...

Nhưng đối với người Chăm cụm từ “Tama Bani” (vào đạo) ám chỉ đối lập với tôn giáo Balamon có nghĩa là không phải người theo Balamon mà theo Allah (Asulam).

Từ “Chăm Bani” chỉ mang nghĩa: Chăm vô đạo mới (ám chỉ tín đồ của Allah), hay chỉ nhóm sắc dân Chăm tôn thờ Allah, hay đơn giản là người có đạo (Ám chỉ khác đạo Balamon). (Điều này cũng như người Việt gọi hai từ “Xóm đạo”, ở đây ám chỉ là xóm những người theo Công giáo, chứ không phải người theo Phật giáo, Hòa hảo hay Cao đài,...).

f). Căn cứ vào điểm b). ở mục 1). và điểm e). ở mục 2). thì người Chăm làm lễ nhập đạo “Tama Bani” vô đạo mới, và tôn giáo của họ dĩ nhiên là: Asulam

Căn cứ vào điểm b). và điểm c). ở mục 2). thì người Chăm làm lễ nhập đạo “Tama Bani” vô đạo mới, và tôn giáo của họ dĩ nhiên là: Awal

Từ điểm f). này khẳng định tôn giáo của người Chăm Bani gọi theo tiếng Chăm là: Asulam và Awal.

Do vậy, người Chăm Islam Châu Đốc lấy tên tôn giáo sẽ là: Asulam (Thay vì lấy tên quốc tế là Islam hay tiếng Việt là Hồi giáo)

Người Chăm Bani Bình Thuận, Ninh Thuận lấy tên tôn giáo sẽ là: Awal (Thay vì lấy tên tiếng Việt là Hồi giáo)

g). Nếu người Chăm ở Ninh Thuận hay Bình Thuận, không thích dùng từ tiếng Việt “Hồi giáo” thì có thể viết đơn gửi các cấp trình bày. Trước tiên phải nêu rõ những khái niệm hay phải định nghĩa rõ về một số về danh từ chỉ tôn giáo của người Chăm liên quan hầu để định hướng dư luận trong cộng đồng người Chăm.

- Người Chăm Châu Đốc nếu không thích từ "Hồi giáo Islam", thì xin Ban tôn giáo Chính phủ đặt tên mới là: Islam.

- Người Chăm Bani nếu không thích từ "Hồi giáo Bani", thì xin Ban tôn giáo Chính phủ đặt tên mới là, tôn giáo: Awal, vì Bani không phải tên tôn giáo như đã trình bày ở trên.

- Người Chăm Balamon có thể giữ nguyên Balamon, mặc dù không đúng nhưng vì do tính quen thuộc, hoặc xin đổi qua tên: Ahier.

Nội dung trong Phần 2 này là tiếp nối nội dung trong Phần 1. Nếu các bạn chưa đọc nội dung trong Phần 1 thì tìm tham khảo trước để dễ dàng nhận định đúng sự việc.

Tiếng Chăm: Magik Bani Isalam (Thánh đường đạo Islam). Ở đây sử dụng từ Bani là: Đạo

NGƯỜI CHĂM VIỆT NAM KHÔNG CÓ ĐẠO BANI

Ts. Putra Podam

Từ khi Champa lập quốc từ thế kỷ 2 (năm 192) cho đến khi bị xóa trên bản đồ thế giới vào thế kỷ 19 (năm 1832), dù là thân dân Champa hay công dân Việt Nam thì người Chăm chưa bao giờ có đạo tên Bani. Đạo Bani không có trên thế giới.

Từ khi tiếp nhận tôn giáo mới Islam (Quốc tế), người Chăm thường gọi tôn giáo của mình là Asulam.

Đến khoảng thế kỷ 17, triều đại vua Po Rome (1627-1651), thuật ngữ Awal (tiếng Ả Rập) xuất hiện, có nghĩa là “đầu tiên, trước” để ám chỉ cho những tín đồ Asulam (những người Chăm Balamon hay Chăm Jat đã theo Islam (Asulam) từ nhiều thế kỷ trước) cho tới triều đại vua Po Rome và chấp nhận Po Allah (Aluah) là Thượng Đế, Tối Cao và Duy Nhất nhưng chịu ảnh hưởng thêm yếu tố bản địa Champa.

Thuật ngữ tôn giáo xuất hiện trong cộng đồng Chăm là:

- Islam (thế giới Ả Rập gọi)
- Asulam (người Chăm gọi từ thế kỷ 9)
- Awal (người Chăm gọi từ thế kỷ 17)
- Hồi giáo (người Việt gọi), và Hồi Giáo được công nhận là tôn giáo từ Islam.

Trong quá trình lịch sử Champa, Đại Việt hay Việt Nam, thì từ BANI chưa xuất hiện mang ý nghĩa tôn giáo trong cộng đồng Chăm.

Theo thuật ngữ thì từ Bani có một số ngữ nghĩa:

- Bani: thường dùng để chỉ tín đồ thờ phượng Allah.
- Bani: trong tiếng Ả Rập dùng để chỉ sắc dân như: Bani Israel (sắc dân Do Thái), Bani Chăm (nhóm người Chăm theo đạo mới).
- Bani, Bini là “đạo” thường dùng để chỉ người mới nhập đạo, người có đạo, hay người có đức tin với thượng đế Allah. Ví dụ: Bani Jawa: nghĩa là: người Jawa cải đạo Hindu theo đạo mới, ám chỉ theo Hồi giáo, gọi tắt là người Jawa.
- Bani, Bini thường dùng như tên lót Bin theo Islam như: Muhammad Bin Bilal Ali,...
- Bani hay Bini trong tiếng Malay còn có nghĩa là phụ nữ hay vợ.

Khi thực hiện “lễ cắt bao quy đầu”, thì người Chăm Nam bộ, Chăm Kampuchea, Chăm Ninh Thuận hay Bình Thuận đều gọi “Khatan tamâ Bani” nghĩa chính là lễ cắt bao quy đầu, nhưng thường gọi lễ nhập đạo. Ở đây ám chỉ dĩ nhiên là nhập đạo Islam (Asulam) chứ không mang nghĩa khác như nhập đạo Balamon, Tin Lành, Thiên Chúa giáo hay Phật giáo,... Nhưng nghĩa đối với riêng người Chăm thì cụm từ ‘Khatan tamâ Bani’ (nhập đạo), ám chỉ không phải nhập đạo Balamon, mà nhập đạo mới Asulam theo thờ phượng thượng đế Allah.

Từ “Bani” chỉ có nghĩa là đạo hay người Chăm nhập đạo mới (ám chỉ theo đức tin Allah), hay chỉ nhóm sắc dân Chăm tôn thờ Allah, hay đơn giản là người “Có đạo” (Ám chỉ đạo Asulam không phải đạo Balamon). Điều này cũng như người Việt gọi hai từ “Xóm đạo”, là xóm những người theo Công giáo, chứ không phải người theo Phật giáo, Hòa Hảo hay Cao Đài,...

Một số người Chăm tại Ninh Thuận thường hiểu lầm “Bani” là đạo tên Bani. “Chăm Bani” là người Chăm theo đạo Bani. Đây là cách hiểu sai, không đúng hay không chính xác. Vì trên thế giới không có đạo nào tên Bani.

Hình 1. Chân dung Chế Bồng Nga (1360-1390) là vị vua Hồi giáo. Khi lên ngôi vua Chế Bồng Nga lấy niên hiệu là Sultan Zainal Abidin và cưới công chúa Siti Zubaidah Kelantan-Malaysia.

Hình 2. Chân dung Chế Bồng Nga (1360-1390) là vị vua Hồi giáo. Khi lên ngôi vua Chế Bồng Nga lấy niên hiệu là Sultan Zainal Abidin và cưới công chúa Siti Zubaidah Kelantan-Malaysia.

Hình 3. Chế Bồng Nga, lên ngôi vua niên hiệu Hồi giáo: Sultan Zainal Abidin. Nguồn: VTV1 – Đài truyền hình Việt Nam.

Hình 4. Nữ điện ảnh Tiara trong vai công chúa Siti Zubaidah là chính hậu của vua Chế Bồng Nga (Sultan Zainal Abidin). Kịch do Malaysia thực hiện

Hình 5. Nữ điện ảnh Tiara trong vai công chúa Siti Zubaidah là chính hậu của vua Chế Bồng Nga (Sultan Zainal Abidin).

Hình 6. Vua Po Rome, niên hiệu: Nik Mustafa Bin Wan Abul Muzaffar Waliyullah. Dòng dõi vương triều theo Asulam tại Serembi Makkah, tức là tiểu vương quốc Kelantan-Malaysia. Ảnh: Internet.

Hình 7. Giáo sĩ (Acar), giai đoạn Awal, là tầng lớp cao nhất đại diện dòng họ trực tiếp thờ phượng thượng đế Po Allah, là tín đồ Bani tầng lớp 1.

Hình 7. Tín đồ Bani tầng lớp thứ 2, nhiệm vụ phục vụ giáo sĩ (Acar) và gián tiếp thờ phượng Po Allah.

Hình 8. Tín đồ Bani tầng lớp thứ 2 (ngày thường).

TS. PUTRA PODAM NGƯỜI BANI – NHƯNG KHÔNG PHẢI THEO ĐẠO BANI

Ts. Putra Podam

Bani là phiên âm tiếng Arabic (Arab - Ả Rập). Nghĩa là “đạo”, nhưng ở Champa Bani thường dùng với nghĩa “tín đồ” hay “Muslim” chỉ thờ phượng Allah (Awluah) là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhammad (Muhamat) là vị Thiên sứ (Nabi-Rasul) cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh Quran (Koran).

Theo thuật ngữ thì từ Bani có một số ngữ nghĩa như:

- **Bani**: trong tiếng Arabic dùng để chỉ tín đồ theo đạo thờ thượng đế Allah. Nhưng theo R.P Durrand (1903), tên gọi *Bani* là phiên âm theo từ gốc Arab “*Beni*”, có nghĩa là những “*đứa con*”.

- **Bani** với nghĩa rộng là “đạo”, nhưng nghĩa hẹp thì chỉ sắc dân có tín đồ thờ phượng Allah. Như Bani Islam (tín đồ theo Islam chính thống), Bani Israel (sắc dân Do Thái là những tín đồ thờ Allah), Bani Jawa (Sắc dân Melayu nói chung, và sắc dân đảo Jawa nói riêng thờ phượng đạo mới đó là Islam), Bani Chăm (sắc dân Chăm theo đạo mới, đạo Islam và thờ phượng Allah), Bani Awal (sắc dân Chăm theo đạo mới, đạo Awal. Awal là tôn giáo của Champa có từ thế kỷ thứ 17 mà hiện nay giáo sĩ Acar đang thờ phượng).

- **Bani**, Bini là “đạo” thường dùng để chỉ người mới nhập đạo, người có đạo, hay người có đức tin với thượng đế Allah. Ví dụ: Bani Jawa: nghĩa là: người Jawa theo đạo mới, hay người Hồi giáo Jawa, và đơn giản chỉ gọi Jawa.

- **Bani**, Bini thường dùng như tên lót cho giới tính nam “Bin” theo Islam như: Muhammad Bin Bilal Ali, Bin Laden, Muhammad Bin Putra, Cei Sak Bin Bangu,...

- Người Chăm thường nói: Núr Nì (viết tắt của chữ Anâk Bini hay Anak Bini): có nghĩa là đứa con của Bini hay con chiên, nghĩa là tín đồ của Allah.

- Ngoài ra Chăm còn nói: Núr Bì (viết tắt Anâk Nabi, mà nabi ở đây là thiên sứ Muhammad), vậy Anâk Nabi mang nghĩa là tín đồ của thiên sứ Muhammad.

- Người Chăm nói riêng và Champa nói chung đều gọi danh xưng là: “Agama Awal”, mang nghĩa tôn giáo Awal là tôn giáo của người Chăm.

- Người **Chăm không bao giờ nói: “Agama Bani”**, vì Bani không phải tôn giáo.

Những lập luận từ nguồn gốc lịch sử tôn giáo Chăm và thực tế minh chứng rằng Chăm có một tôn giáo là “Awal” đó là giới giáo sĩ Acar hiện đang thờ phượng thượng đế Allah. Người Chăm chưa bao giờ tồn tại một tôn giáo mang tên “Bani”, mà từ Bani chỉ mang nghĩa tín đồ theo đạo thờ phượng Đấng Allah. Những từ thường thấy như: *Anâk Bani*, *Chăm Bani*, *Bani Chăm*, *Bani Kur*, *Bani Jawa*, *Bani Isael*, *Bani Islam*, *Bani Islam Châu Đốc*,... thậm chí cũng có thể gọi “*Bani Ahier*” vì Chăm theo Hindu xưa đến thế kỷ 17 thờ phượng Allah là Đấng Tối cao cho đến nay.

Cụ thể: Khi thực hiện “lễ cắt bao quy đầu” thì người Chăm Islam Nam bộ, Chăm Kampuchia, Chăm Ninh Thuận hay Bình Thuận đều gọi “Khatan tamâ Bani” nghĩa chính

là lễ cắt bao quy đầu, nhưng thường gọi lễ nhập đạo. Ở đây ám chỉ dĩ nhiên là nhập đạo Islam (Asulam) chứ không mang nghĩa khác như nhập đạo Hindu (Balamon), Tin Lành, Thiên Chúa giáo hay Phật giáo,... Nhưng đối với người Chăm thì cụm từ ‘Khatan tamâ Bani’ (nhập đạo), ám chỉ không phải nhập đạo Hindu, mà nhập đạo mới Islam (Asulam) theo thờ phượng thượng đế Allah.

Từ “Bani” chỉ có nghĩa là đạo hay người Chăm nhập đạo mới (ám chỉ tín đồ theo đức tin Allah), hay chỉ nhóm sắc dân Chăm tôn thờ Allah, hay đơn giản là người “Có đạo” (Ám chỉ đạo Asulam không phải đạo Balamon). Điều này cũng như người Việt gọi hai từ “Xóm đạo”, là xóm những người theo Công giáo, chứ không phải xóm của những người theo Phật giáo, Hòa Hảo hay Cao Đài,...

Một số người Chăm tại Ninh Thuận, Bình Thuận thường hiểu lầm “Bani” là đạo tên Bani. “Chăm Bani” là người Chăm theo đạo tên Bani. Đây là cách hiểu sai, không đúng hay không chính xác. Vì trên thế giới không có đạo nào tên Bani.

TÂM THƯ GỬI BÀ CON CHĂM BANI

Ts. Putra Podam

Xin giới thiệu: Ts. Putra Podam (Văn Ngọc Sáng), người Chăm Bani thuộc làng Bình Minh, xã Phan Hòa, tỉnh Bình Thuận. Là hậu duệ Bani của các đời ông, đời tổ làm Po Gru.

Trong thời gian gần đây bà con Chăm, nhất là một vài giới trẻ do chưa hiểu lịch sử tôn giáo Champa, và nhiều vấn đề khác liên quan, đã nghe lời xúi giục của một vài người khác mà đi chống lại Po Gru của mình, chống lại Hội đồng Sư cả, Hội đồng tôn giáo và Ban Tôn giáo Chính phủ, điều này đã làm xáo trộn trong cộng đồng Chăm hiện nay.

Putra Podam kêu gọi, vấn đề tín ngưỡng, tôn giáo của người Chăm Bani thì do Hội đồng Sư cả, cơ quan Chính phủ, giới trí thức Chăm, giới thần học và một số tín đồ am hiểu về thiên kinh, luật định, giáo lý, giáo luật, và phong tục đã đóng góp ý kiến xây dựng. Điều này đã thông qua Hội nghị tôn giáo do Ban Tôn giáo Chính phủ tổ chức tại Phan Thiết vào ngày 13/11/2020. Bà con hãy yên tâm, hãy tin tưởng vào tổ chức Tôn giáo, Hội đồng Sư cả, tin vào giáo sĩ giới Acar (Po Gru, Imam, Katip, Acar) của mình.

Bà con đang nhầm lẫn “Bani” tên tôn giáo thay vì “Bani” chỉ là tên đạo liên quan Islam hay tên tín đồ thờ Allah,

Tôn giáo đúng của tín đồ “Bani” hiện nay là “Awal”, với cặp phạm trù “Awal – Ahier”, cặp phạm trù này đều là tín đồ Bani thờ Allah.

Ví dụ:

Họ tên: Putra Podam

Tôn giáo: Awal (nếu Chính phủ đồng ý ghi tiếng dân tộc/Chăm), chứ không phải tôn giáo: Bani (vì Bani không phải tên tôn giáo).

Tôn giáo: Hồi giáo (nếu Chính phủ quy định ghi tiếng phổ thông / tiếng Việt).

Vấn đề: Bà con đang kiến nghị dùng tiếng Chăm hay tiếng phổ thông. Vì quy định tiếng phổ thông hiện nay phải dùng tiếng Việt.

Do đó: Ban Tôn giáo Chính phủ ghi tiếng Việt: Hồi giáo (là đúng). Nếu ghi tiếng Chăm: Awal (là đúng).

Nếu bà con kiến nghị không dùng tiếng phổ thông, mà dùng tiếng Chăm thì rất khó, điều này phải thông qua nhiều bộ, ngành, thay đổi nhiều thủ tục, giấy tờ, tốn kém tiền bạc và thời gian.

HÃY HÌNH DUNG:

Nếu bà con đề nghị thay “Hồi giáo” thành “Awal” được, thì phải thay tất cả tiếng Việt phổ thông thành tiếng Chăm như:

-Tên làng: “Thành Tín” đổi thành: “Cuah Patih”,

-Tên làng: “Tuần Tú” đổi thành: “Katuh”,

-Tên làng: “Bình Thắng” đổi thành: “Panet”.

Hay:

-Tỉnh: “Bình Thuận” đổi thành: “Panduranga”,

-Thay tên: “Phan Thiết” đổi thành: “Malithit”,

-Thay tên: “Phan Rí” đổi thành: “Parik”,...

Putra Podam liệt kê những danh từ ở trên, bà con xem có đâu tranh ghi tiếng Chăm được không?

Putra Podam, dù gì cũng là trí thức Chăm, yêu văn hóa, yêu tôn giáo, dân tộc Chăm và Champa. Putra Podam là một Tiến sĩ Chăm, là giảng sư, chứng nhận giảng viên cao cấp, giảng dạy Đại học Tây Nguyên 25 năm, trợ giảng Đại học Công nghệ Malaysia,... đã đóng góp 5 năm làm trưởng ban người Việt Nam tại Malaysia, do Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Việt Nam tại Malaysia và Bí thư thứ nhất chỉ định.

Như vậy Putra Podam đã từng đóng góp cho đất nước nói chung hay cho dân tộc Chăm nói riêng.

Một lần nữa Putra Podam kêu gọi bà con tín đồ BANI thuộc tôn giáo AWAL (Hồi giáo/ Hồi giáo Bani) hãy tin tưởng vào Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani, tín tưởng vào giới giáo sĩ Acar, tin tưởng vào lãnh đạo địa phương và Ban Tôn giáo Chính phủ, hãy đọc và tin tưởng vào những bài viết của Putra Podam trên trang báo điện tử Kauthara.ORG. Những bài viết đăng trên Kauthara là những bài viết khoa học và có giá trị.

Mong bà con hãy yên tâm, chúc bà con Chăm Bani nói riêng và đồng tộc Chăm nói chung, lời chúc sức khỏe và công việc luôn thuận lợi.

**PO GRU CHÂU MINH HƯƠNG
VỊ SƯ CẢ AWAL ĐÓNG GÓP NHIỀU THÀNH TÍCH
CHO SỰ PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG**

BBT: Kauthara.org

Po Gru Châu Minh Hương

Trong thời gian hiện nay, cộng đồng Chăm đang đối diện chống Đại dịch Covid-19 có nguy cơ lây lan trên diện rộng ở Ninh Phước nói chung và người Chăm thôn Tuấn tú nói riêng. Trước thực trạng này, Cả sư Châu Minh Hương là người đi đầu tuyên truyền cho người dân thực hiện tốt phòng chống dịch Covid-19, của Bộ Y tế với thông điệp 5K, kêu gọi mọi tín đồ cùng nhau thực hiện việc chung sống an toàn với dịch bệnh.

Nhiều năm qua, dưới sự lãnh đạo tinh thần của Cả sư (Po gru), bà con Tín đồ Bani Awal thôn Tuấn Tú (Palei Katuh) ngày càng thấm nhuần những chỉ dạy trong giáo lý Awal, sống hòa nhã, đùm bọc, yêu thương và che chở lẫn nhau.

Trong thời gian qua, Cả sư (Po Gru) đã có nhiều đóng góp tích cực cho sự phát triển nền anh sinh xã hội ở địa phương, cùng các tín đồ, giáo sĩ hành đạo, sống phúc âm, phụng sự Thường đế (Allah), phụng sự dân tộc góp phần gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Cả sư (Po Gru) không chỉ có nhiều đóng góp cho sự phát triển tôn giáo Hồi giáo (agama: Awal) tại địa phương mà là một cầu nối của Tín đồ Bani Awal thực hiện tốt trong công cuộc xây dựng đại đoàn kết dân tộc.

Trò chuyện với chúng tôi, Cả sư (Po Gru) lặp đi lặp lại nhiều lần: "Một tín đồ tốt trước hết phải là một công dân tốt, chấp hành nghiêm các quy định của pháp luật". Po Gru quan niệm rằng, một tín đồ không vi phạm pháp luật chính là người con ngoan đạo của tín đồ Bani Awal, là một trong những điều kiện để sàng lọc dần dần tín đồ đến với giáo lý tôn giáo".

Đầu năm 2018, ở địa phương rộ lên một nhóm tín đồ Bani Awal nghe theo sự chỉ thị Ts. Thành Phần người đầu tiên khơi mào viết đơn gửi Chánh phủ, chống phá Hội đồng Sư cả (HĐSC), đề nghị cấm Chăm chém trâu trong tang lễ người Chăm, cấm làm đám phước (ndam phuel),... và lôi kéo nhiều phần tử nhẹ dạ cả tin tạo thành nhóm đối nghịch tuyên truyền phản đạo chống tầng lớp giáo sĩ (Po Gru, Imam, Katip, Acar) kéo dài trong thời gian qua và nay trở thành “đề tài nóng” như chiến trường tranh chấp tôn giáo, gây chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc.

Ngay khi nhận ra sự xuất hiện của một nhóm tín đồ Bani Awal có tư tưởng cực đoan trong việc tranh chấp tên gọi tôn giáo “Hồi giáo Bani” và “Bani”, bên cạnh sự vào cuộc quyết liệt của ngành chức năng, Po Gru còn phối hợp chặt chẽ với chính quyền địa phương, các tổ chức đoàn thể cung cấp tới bà con tín đồ những thông tin thiết thực, bổ ích về tôn chỉ mục đích của tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Ninh Thuận là một tổ chức được nhà nước Việt Nam công nhận theo Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo ngày 18 tháng 6 năm 2004, trải qua hơn 15 năm hoạt động, rất có ích, tốt đời đẹp đạo, thuận lòng dân. Những yêu sách đòi hỏi Chính phủ Việt Nam trả lại Tôn giáo “Bani” một cách phi khoa học của một nhóm tín đồ Bani Awal nêu trên, là một yêu cầu phi pháp không có cơ sở. Trên phương diện pháp lý: Tôn giáo “Bani” mà họ yêu cầu chưa từng Nhà nước Việt Nam công nhận (kể từ thời Pháp Thuộc đến nay), mà chỉ công nhận tín ngưỡng Awal (từ thế kỷ 17 do Po Rome khởi xướng) của hệ thống Acar là nhánh Hồi giáo theo danh mục tôn giáo Việt Nam.

Po Gru cho biết, ngoài cảm hóa tín đồ dựa vào giáo lý Awal, Po Gru còn tuyên truyền việc nhận diện diễn biến của kẻ xấu lợi dụng quyền tự do tôn giáo để chống phá Nhà nước. Hơn nữa Po Gru thường xuyên tới thăm hỏi, chia sẻ cách làm ăn với từng gia đình tín đồ, nắm bắt tâm tư nguyện vọng của bà con để phát hiện những diễn biến xấu, nhận thức sai lệch của những người nhẹ dạ để kịp thời chân chính, hướng tín đồ theo đúng con đường hành đạo mà giáo lý Awal đã chỉ dạy.

Những năm qua, Po Gru còn được xem là “chiếc cầu nối” vững chắc, đưa chủ trương của Nhà nước đến với bà con tín đồ địa phương, sống noi gương cho các chức sắc, tín đồ học tập. Po Gru chia sẻ, với vai trò là Cả sư, người đứng đầu của Thánh đường (Magik) khoảng 2.000 tín đồ, gia đình ông luôn cố gắng học tập, thấm nhuần đạo lý được chỉ dạy trong Giáo lý Awal để cảm hóa tín đồ những lời hay, ý đẹp vào cuộc sống, trở thành hành động của từng tín đồ.

Trong tháng Ramadan (Ramawan) là tháng tịnh chay của người Chăm Bani Awal tập trung các tín đồ vào Thánh đường (Magik) để cầu nguyện Thượng đế (Po Allah) ban phước lành cho mọi tín đồ Chăm Bani Awal, Po Gru vẫn thường nhắc nhở bà con tín đồ phải luôn xây dựng mối đại đoàn kết giữa các dân tộc theo hương ước, qui ước địa phương và tôn chỉ mục đích của tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận quy định. Nhờ được Cả sư tuyên truyền, phổ biến mà bà con tín đồ Bani Awal thôn Tuấn Tú (Palei Katuh) luôn sống, làm việc theo pháp luật. Các tín đồ được Cả sư giáo dục về lòng yêu nước, nghĩa vụ công dân đối với Tổ quốc. Những năm qua Cả sư còn phối hợp với chính quyền, đoàn thể, tổ chức các buổi sinh hoạt, nói chuyện thời sự, nhận diện, phê phán cái xấu, từ đó xây dựng đời sống lành mạnh, yên vui trong cộng đồng dân cư.

Tuấn Tú (Palei Katuh) là địa phương có 100% đồng bào là Chăm Bani Awal. Nhờ sự quan tâm đầu tư, giúp đỡ của chính quyền địa phương, cuộc sống của các tín đồ ngày càng thay da đổi thịt khởi sắc.

Với vai trò là Cả sư Phó Chủ tịch Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận đương nhiệm và Cả sư phụ trách Thánh đường (Magik Palei Katuh), trong những lần sinh hoạt tại Thánh đường, ông thường xuyên căn dặn bà con tín đồ luôn thực hiện tiết kiệm các lễ nghi tôn giáo phù hợp với xu thế hiện đại và phải tuân thủ pháp luật bằng những

việc làm thiết thực, góp phần tích cực phát triển phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc, sống tốt đời, đẹp đạo, giữ vững ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội ở cơ sở. Hơn nữa Cử sự Châu Minh Hương là một Cử sự rất uyên thâm về giáo lý Awal có tinh thần tiên bộ trong việc cải cách tôn giáo phù hợp với xu thế đương thời.

Vừa qua, Cử sự Châu Minh Hương một lần nữa được chính quyền các cấp tuyên dương là một trong những gương điển hình tiên tiến trong sự nghiệp đại đoàn kết dân tộc.

VIỆC LÀM Ý NGHĨA CỦA VỊ SƯ CẢ AWAL: ĐẠO BÙI

BBT Kauthara.org

Từ ngày thụ phong Sư cả, Po Gru Đạo Bui dành tất cả tâm huyết của mình chăm lo cho Tín đồ Bani Awal về đời sống tinh thần lẫn vật chất, hướng cho họ sống một cuộc sống “tốt đời, đẹp đạo”, đi đầu trong tham gia các hoạt động từ thiện, xã hội ở địa phương. Những việc làm xuất phát từ cái tâm của vị Cả Sư đã thực sự lan tỏa sâu rộng không những tại Thánh đường Hồi giáo Bani ở Lương Tri mà lan tỏa vùng Chấm lân cận ngoài địa phương.

Cầu nối đoàn kết giữa các vị chức sắc, tín đồ Bani Awal với chính quyền

Năm 2016, cả sư Đạo Bui được thụ phong phẩm vị Sư Cả phụ trách Sang Magik Palei Cang. Những ngày đầu tiên nhậm chức vị Cả Sư, ấn tượng mà vị này để lại không thể quên được là hầu hết các con đường trong thôn đều là đường đất, mùa mưa đi lại rất lầy lội, mùa hè thì bụi bặm. Đặc biệt, tình hình an ninh trật tự trong thôn còn diễn biến phức tạp, một số gia đình còn theo tôn giáo khác trái với phong tục truyền thống của người Chấm Bani Awal. Trước thực trạng đó, Cả sư Đạo Bui ngày đêm trăn trở tìm phương cách để góp phần đổi thay cuộc sống của tín đồ Bani Awal nơi đây.

Với suy nghĩ: “Chỉ có sự đoàn kết mới giúp tín đồ vượt qua mọi khó khăn vươn lên xây dựng đời sống mới”, trong tháng Ramawan là tháng tịnh chay của người Chấm Bani Awal tập trung các tín đồ vào Sang Magik (Thánh đường) để cầu nguyện Po Allah ban phước lành cho mọi tín đồ Chấm Bani Awal.

Nhân dịp này, Cả sư Đạo Bui thường khuyên nhủ tín đồ cần phải sống đoàn kết, hòa đồng, biết yêu thương, giúp đỡ, đùm bọc, sẻ chia khó khăn với những người xung quanh. Đặc biệt, Cả sư nhắc nhở họ phải luôn sống “tốt đời đẹp đạo”, đề cao tinh thần sống và làm việc tuân thủ pháp luật của Nhà nước, quy ước, hương ước của địa phương, tích cực tham gia các hoạt động, phong trào yêu nước, nhất là cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư “Ngày vì người nghèo”,... tham gia phòng chống các tệ nạn xã hội, góp phần giữ gìn an ninh trật tự ở địa phương. Trước những lời lẽ thuyết phục của Cả sư Đạo Bui, tín đồ Bani Awal ở Palei Cang hăng hái thực hiện, nhiều hoạt động, phong trào ở địa phương cũng được tín đồ tham gia sôi nổi, mang lại nhiều kết quả đáng kể.

Đặc biệt, hằng năm, tín đồ Bani Awal ở Lương Tri đều hưởng ứng việc xóa nhà dột nát, tạm bợ do Nhà nước phát động; phong trào sản xuất, kinh doanh giỏi, xóa đói, giảm nghèo, xây dựng gia đình văn hóa, làng văn hóa được đẩy mạnh...

Từ trong tín đồ Bani Awal trong thôn ngày càng xuất hiện nhiều tấm gương người tốt, việc tốt, tấm gương sống “tốt đời, đẹp đạo”. Ông còn tham gia với chính quyền thành lập tổ hòa giải ở địa phương. Cả sư Đạo Bui vận dụng giáo luật Bani Awal cảm hóa các tín đồ để giải quyết những mâu thuẫn cá nhân, gia đình với hướng hòa giải tích cực, thuận tình dân, nhiều trường hợp mâu thuẫn gia đình, cá nhân, mất đoàn kết nội bộ trong tín đồ

đều được giải quyết thấu tình, đạt lí. Đặc biệt, có nhiều cặp vợ chồng hôn nhân gắn bó vững chắc sau khi được tổ hòa giải giúp đỡ đã hàn gắn và quyết tâm xây dựng gia đình hạnh phúc.

Tấm gương từ thiện, hoạt động xã hội

Để tạo sự quan tâm, chung tay xây dựng công tác khuyến học, khuyến tài ở địa phương Cả sư Đạo Bùi tích cực tuyên truyền, vận động tín đồ đầu tư cho con em được đến trường học, góp phần nâng cao dân trí bồi dưỡng nhân tài tại địa phương. Song song với việc đó, Cả sư vận động các nguồn tài trợ trong và ngoài nước xây dựng quỹ khuyến học để động viên những trường hợp khó khăn, khơi dậy niềm đam mê học tập của con em địa phương, ... Đây cũng chính là động lực để con em địa phương vượt khó vươn lên, tích cực thi đua học tập tốt, lao động tốt. Từ chỗ không có sinh viên nào theo học các trường cao đẳng, Đại học trước đây, đến nay ở địa phương có hơn 40 sinh viên, trong đó có nhiều sinh viên ra trường thành đạt, trở về góp sức xây dựng thôn nhà ngày càng giàu đẹp tiêu biểu như: Thạc sĩ, Luật sư Đồng Mây Hồng Trúng, Kỹ sư Đạo Văn Hồng, ... "Trong những lần gặp mặt con em địa phương đến hành hương tại Sang Magik. Cả sư Đạo Bùi thường nhắc nhở các cháu cần phải biết giúp đỡ, hỗ trợ nhau trong học tập. Đặc biệt, người đi trước thành đạt rồi cần giúp đỡ người đi sau, cứ như thế thì việc học của con em địa phương mới đi lên được". Bên cạnh đó, ông còn kêu gọi, vận động các nguồn tài trợ từ Chăm kiều ở Hoa Kỳ là người con của quê hương hướng về quê nguồn giúp đỡ tín đồ khắc phục khó khăn trước đại dịch Covid-19 đang hoành hành lây lan khắp các làng Chăm. Đến nay, nhiều tín đồ Bani Awal ở địa phương vẫn không quên hình ảnh Cả sư Đạo Bùi ngày đêm tích cực phối hợp với các đoàn thể địa phương tuyên truyền người dân thực hiện tốt phòng chống dịch Covid-19, của Bộ Y tế với thông điệp 5K, kêu gọi mọi tín đồ cùng nhau thực hiện việc chung sống an toàn với dịch bệnh.

Nhiều năm qua, với uy tín của bản thân, Cả sư Đạo Bùi đã vận động tín đồ đóng góp quỹ vì người nghèo, đền ơn đáp nghĩa, phát huy tốt các tộc họ tham gia và hưởng ứng rất hữu hiệu. Theo như Cả sư Đạo Bùi chia sẻ. Việc bớt một nắm gạo trong mỗi bữa cơm sẽ tạo cho người cho cảm thấy không bị thiệt hại về kinh tế gia đình mà người nhận lại cảm thấy thoải mái hơn. Qua đó, thể hiện tinh thần “lá lành đùm lá rách”, “lá rách ít đùm lá rách nhiều” của dân tộc Việt Nam.

Để góp phần làm cho bộ mặt tín đồ Bani Awal nói riêng, người dân thôn Lương Tri nói chung ngày càng khang trang, sạch đẹp hơn, Cả sư Đạo Bùi tích cực vận động các nguồn tài trợ, phối hợp với chính quyền, ban ngành, đoàn thể địa phương xây dựng các công trình phúc lợi trên địa bàn. Điển hình, địa phương nằm trong khu vực thấp trũng, mùa mưa đến các con đường nơi đây thường lầy lội, Cả sư đã vận động tín đồ đóng góp công sức và tiền của xây dựng các con đường bê tông, giúp cho người dân đi lại, giao lưu, buôn bán thuận tiện hơn... Ông còn phối hợp với Ban phong tục trích quỹ cùng người dân tham gia xây dựng hệ thống điện chiếu sáng đường nông thôn, tạo cho cảnh quan thôn nhà thêm văn minh, góp phần xây dựng nông thôn mới ở địa phương.

Với những việc làm của Cả sư Đạo Bùi, đời sống vật chất lẫn tinh thần của người dân địa phương không ngừng được nâng cao, tỉ lệ hộ nghèo giảm qua các năm, số hộ đạt tiêu chuẩn gia đình văn hóa ngày càng nhiều. Nhiều năm liền thôn nhà đạt danh hiệu khu dân cư tiên tiến và tín đồ bình yên, được cấp trên khen thưởng vì đã có thành tích xuất sắc

trong phong trào quần chúng bảo vệ an ninh Tổ quốc. Riêng cá nhân Cử sư Đạo Bùi được nhận nhiều bằng khen, giấy khen vì đã tích cực tham gia nhiều phong thi đua yêu nước tại địa phương.

Trao đổi với chúng tôi, Imam Đạo Văn Thị , Phó Chủ tịch Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận chia sẻ: “Cử sư Đạo Bùi là cựu Phó Chủ tịch Hội đồng sư cả Hội giáo Bani Tỉnh Ninh Thuận nhiệm kỳ 2011-2016 , là người rất uyên thâm về giáo lý Bani Awal và Sakawi Chăm, ông là một vị sư cả có tinh thần cấp tiến trong việc cải cách tôn giáo Bani Awal phù hợp với xu thế hiện đại, ông là một vị sư cả rất có uy tín trong đồng người Chăm Bani Awal trong vùng nói chung và người dân địa phương nói riêng. Cử sư Đạo Bùi là một cầu nối của Tín đồ Bani Awal trong việc thực hiện tốt các chủ trương chính sách của Đảng và pháp luật Nhà nước”.

Những năm qua, Cử sư Đạo Bùi tích cực tham gia tuyên truyền, vận động tín đồ tham gia tốt các hoạt động, phong trào thi đua yêu nước, đặc biệt là phối hợp với Mặt trận và chính quyền ở địa phương thực hiện tốt cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”. Nổi bật, ông tham gia vận động tín đồ đóng góp công sức, kinh phí để xây dựng giao thông và điện chiếu sáng đường nông thôn, đẩy mạnh phong trào xóa đói giảm nghèo, xây dựng đời sống mới trong địa phương. Trong hoạt động từ thiện, nhân đạo, Cử sư Đạo Bùi là tấm gương sáng ở địa phương giúp đỡ tín đồ có hoàn cảnh khó khăn. Chính quyền địa phương luôn đánh giá rất cao công lao của ông đóng góp vì sự nghiệp xây dựng đoàn kết tôn giáo trên địa bàn và sự nghiệp xây dựng các phong trào thi đua ở địa phương”.

* Trích nguồn " Báo cáo gương điển hình tiên tiến của Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Tỉnh Ninh Thuận tại Hội nghị Tổng kết công tác mặt trận Tỉnh Ninh Thuận năm 2020

Hình 1. Cử sư Đạo Bùi và gia đình.

TS. TRƯƠNG VĂN MÓN (SAKAYA) BALAMON GIÁO VÀ ISLAM GIÁO TRONG TÔN GIÁO CHĂM AHIER QUA BỘ KINH LÁ BUÔNG (AGAL BAC)

Ts. Trương Văn Món (Sakaya)

"*Yếu tố bản địa, Balamôn giáo và Islam giáo trong tôn giáo của người Chăm Ahier qua bộ kinh lá buông (Agal bac) mới phát hiện*" là tạp chí nghiên cứu tôn giáo Số 1 (151) 2016, 86-99 của tác giả Ts. Trương Văn Món (Sakaya).

Ngày trang đầu tiên (p86), phần tóm tắt, tác giả khẳng định: "*Tôn giáo Balamôn ở người Chăm Ahier không hoàn toàn chính thống mà là sự dung hòa các yếu tố bản địa, Balamôn giáo và Islam giáo*"

Đầu trang (p87), tác giả cũng nhấn mạnh: "*qua gần 20 năm nghiên cứu thực địa, đặc biệt dựa vào văn bản lá buông (agal bac) mà các tu sĩ Basaih, Adhia của người Chăm Ahier đang lưu giữ và sử dụng để hành lễ hiện nay, chúng tôi nhận thấy rằng: Kinh kệ và nghi thức hành lễ của tu sĩ Chăm Ahier đã bị Islam giáo hóa, yếu tố bản địa và Balamôn giáo rất mờ nhạt. Hay nói cách khác, kinh sách và lễ nghi của người Chăm Ahier hiện nay là sự dung hợp các yếu tố bản địa, Balamôn giáo và Islam giáo, chứ không thuần túy là Balamôn giáo.*"

Phần cuối trong trang (p97), tác giả đúc kết: "*Tài liệu văn bản lá buông (agal bac) của người Chăm góp phần làm sáng tỏ một số vấn đề về người Chăm Ahier. Nghiên cứu tài liệu này, chúng tôi không tìm được gì thêm về yếu tố Balamôn giáo, mà bộ kinh này chỉ chứa đựng tàn dư của Balamôn giáo và một ít văn hóa bản địa, còn lại là bị Islam giáo hóa hoàn toàn. Giữa cộng đồng Chăm Ahier và Chăm Awal/Bani không đứng biệt lập mà có mối quan hệ với nhau khăng khít. Chính những yếu tố này đã tạo thành bản sắc văn hóa, tôn giáo riêng của cộng đồng người Chăm vùng Panduranga (Ninh - Bình Thuận ngày nay) bắt đầu từ sau thế kỷ XV, khi nền văn minh Ấn Độ sụp đổ ở Champa cũng như các quốc gia Đông Nam Á. Vì vậy, không nên gọi "Chăm Balamôn" mà phải trả về nghĩa gốc, tên tự gọi của dân tộc Chăm là "Chăm Ahier" (nhóm Chăm theo Islam giáo sau) và Chăm Islam giáo cũ là "Chăm Awal" (nhóm Chăm theo Islam giáo trước).*

Qua bài viết của Ts. Trương Văn Món (Sakaya) khẳng định qua gần 20 năm nghiên cứu thực địa, đặc biệt dựa vào văn bản lá buông (agal bac, tác giả mới khám phá và phát hiện rằng: "*Balamôn ở người Chăm Ahier không hoàn toàn chính thống mà là sự dung hòa...Balamôn giáo và Islam giáo*".

Tác giả cũng mạnh dạn đề nghị rằng: "Văn bản lá buông (agal bac) của tu sĩ chỉ chứa đựng tàn dư của Balamôn...còn lại bị Islam giáo hóa hoàn toàn". Và đề nghị đồng Chăm không nên gọi "Chăm Balamôn" mà phải trả về nghĩa gốc, tên tự gọi của dân tộc Chăm là "Chăm Ahier" (nhóm Chăm theo Islam giáo sau) và Chăm Islam giáo cũ là "Chăm Awal" (nhóm Chăm theo Islam giáo trước).

LINK: "*Yếu tố bản địa, Balamôn giáo và Islam giáo trong tôn giáo của người Chăm Ahier qua bộ kinh lá buông (Agal bac) mới phát hiện*" là tạp chí nghiên cứu tôn giáo Số 1 (151) 2016, 86-99 của tác giả Trương Văn Món (Sakaya).

Hình 1. *Ts. Trương Văn Món (Sakaya), người Chăm Ahier ở làng Bàu Trúc.*

DÂN TỘC CHĂM CÓ TÔN GIÁO HAY KHÔNG? – Phần 1

Ts. Putra Podam

Thời gian gần đây, xã hội Chăm bỗng dưng nóng lên bởi đề tài tôn giáo. Người tạo ra làn sóng này chính là Tiến sĩ Thành Phần. Sinh năm: 17/04/1954 tại Phước Nhơn, xã Xuân Hải, huyện Ninh Hải, tỉnh Ninh Thuận. Ts. Thành Phần khơi mào lập nhóm gồm năm người trong gia đình, tự viết ký đơn gửi Bộ Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ, Sở Nội vụ-Ban Tôn giáo Ninh Thuận đề nghị xóa bỏ tên tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận. (Xem nội dung đơn đính kèm bên dưới).

Để hiểu rõ tôn giáo Chăm, tôi lấy ví dụ với thuật ngữ: đảng cộng sản

Thuật ngữ: *Đảng Cộng Sản*, có thể dùng để chỉ bất kỳ đảng nào theo Chủ Nghĩa Cộng Sản.

- **Đảng Cộng sản Liên Xô** (tiếng Nga: Коммунистическая партия Советского Союза, Kommunisticheskaya partiya Sovetskogo Soyuz; viết tắt: КПСС, KPSS) là tổ chức chính trị cầm quyền và chính đảng hợp pháp duy nhất tại Liên Xô (cho tới khi nó bị cấm hoàn toàn sau Cuộc đảo chính Xô viết năm 1991) và là một trong những Đảng Cộng sản lớn nhất thế giới. *Đảng Cộng sản Liên Xô* theo Chủ nghĩa cộng sản khoa học. Chủ nghĩa *Mác - Lênin* là cơ sở lý luận cho hoạt động của Đảng.

- **Đảng Cộng sản Pháp** (tiếng Pháp: Parti communiste français hay PCF) là một chính đảng ở Pháp ủng hộ các nguyên tắc của Chủ nghĩa cộng sản. Đảng Cộng sản Pháp (PCF), chính đảng theo chủ nghĩa *Mác - Lênin* của giai cấp công nhân và nhân dân lao động Pháp. Đảng Cộng sản Pháp không phải là đảng cầm quyền, nhưng luôn giữ vai trò quan trọng trong nền chính trị của Pháp.

- **Đảng Cộng sản nước Đức** (tiếng Đức: Kommunistische Partei Deutschlands – KPD) là một chính đảng lớn tại Đức theo Chủ nghĩa cộng sản từ năm 1918 cho đến năm 1933. Được thành lập sau Chiến tranh thế giới lần thứ nhất bởi những người theo lý tưởng chủ nghĩa xã hội phản đối chiến tranh dưới sự lãnh đạo của Rosa Luxemburg, đảng từ bỏ chủ nghĩa Luxemburg và dần hướng theo Chủ nghĩa *Mác - Lênin* và Chủ nghĩa *Stalin*.

- **Đảng Cộng sản Trung Quốc** (tiếng Ho giản thể: 中国共产党; tiếng Hoa phồn thể: 中國共產黨; bính âm: Zhōngguó Gòngchǎndǎng; Hán-Việt: Trung Quốc Cộng sản Đảng) là đảng chính trị thành lập và điều hành Cộng hòa Nhân dân Trung hoa. Đảng Cộng sản Trung Quốc được tổ chức chính thức trên cơ sở nguyên tắc tập trung dân chủ, một nguyên tắc do nhà lý luận *Mác* xít Nga và Vladimir Lenin. Đảng Cộng sản Trung Quốc cam kết ủng hộ Chủ nghĩa cộng sản và tiếp tục tham gia Hội nghị Quốc tế của các Đảng Cộng sản và Công nhân hằng năm. Theo điều lệ đảng, Đảng Cộng sản Trung Quốc tuân theo chủ nghĩa *Mác-Lênin*, tư tưởng *Mao Trạch Đông*, học thuyết *Đặng Tiểu Bình*, và tư tưởng *Tập Cận Bình*.

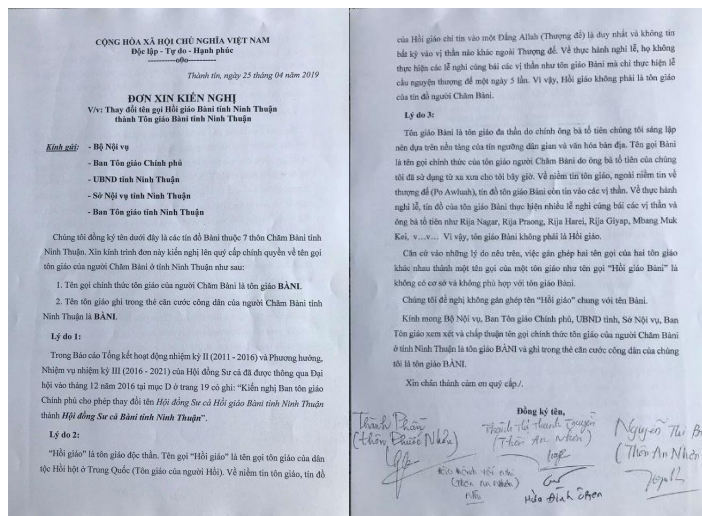
- **Đảng Cộng sản Cuba** (tiếng Tây Ban Nha: Partido Comunista de Cuba - PCC) hiện là chính đảng duy nhất được công nhận chính thức tại Cuba theo Chủ nghĩa cộng sản. Đảng Cộng sản Cuba hoạt động dựa trên nền tảng chủ nghĩa *Mác - Lênin*.

- **Đảng Cộng sản Việt Nam** là đảng cầm quyền và là chính đảng duy nhất được phép hoạt động tại Việt Nam theo Hiến pháp theo Chủ nghĩa cộng sản. Theo Cương lĩnh và Điều lệ chính thức hiện nay, Đảng là đại diện của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc, lấy Chủ nghĩa *Mác - Lênin* và Tư tưởng *Hồ Chí Minh* làm kim chỉ nam cho mọi hoạt động.

Nếu hiểu được thuật ngữ: **Đảng Cộng Sản** là Đảng theo **Chủ Nghĩa Cộng Sản**. Hoạt động dựa trên nền tảng chủ nghĩa *Mác - Lênin* làm cơ sở lý luận cho hoạt động của Đảng.....Thì chúng ta sẽ hiểu được Bani có phải một Tôn giáo Chăm không? (theo Chủ nghĩa tư tưởng Ts. Thành Phần).

Hình 1. Ts. Thành Phần, quê Phước Nhơn, xã Xuân Hải, huyện Ninh Hải, tỉnh Ninh Thuận.

BÀ-LA-MÔN KHÔNG PHẢI MỘT TÔN GIÁO CỦA CHAMPA-Phần 2

Ts. Putra Podam

Khi bàn đến tôn giáo, một đề tài luôn nhạy cảm, ở đây không phải vấn đề về tôn giáo mà liên quan đến tôn giáo. Nhà nước Việt Nam hiểu rõ nhu cầu tâm linh của người dân Việt Nam, vì, hầu hết người dân luôn có tín ngưỡng truyền thống thờ tổ tiên, thờ các vị Thành hoàng, những anh hùng có công xây dựng quê hương, chống giặc ngoại xâm... Do vậy, dù là tôn giáo nào, tín ngưỡng nào, từ nước nào đến, từ đâu tới thì cộng đồng cũng sẵn sàng tiếp nhận, miễn là tín ngưỡng đó luôn hướng tới điều thiện, không xâm hại đến lợi ích quốc gia và đi ngược lại truyền thống văn hóa dân tộc.

Champa độc lập năm 192 (thế kỷ 2), có lẽ đã tiếp nhận một tôn giáo từ bên ngoài, tên gọi tôn giáo lúc đó thì chưa rõ, nhưng chắc chắn tôn giáo ấy đến từ Ấn Độ (India).

1. Bà-La-Môn giáo (Brahmanism)

Bà-La-Môn (Phiên âm từ tiếng Phạn: Brahma - brāhmaṇa), là danh từ chỉ một đẳng cấp. Bà-La-Môn là một tôn giáo rất cổ ở Ấn Độ bắt nguồn từ Vệ-Đà giáo. Các giai đoạn chính gồm: Vệ-Đà giáo (Vedism), Bà-La-Môn giáo (Brahmanism), và Ấn Độ giáo (Hinduism).

Bà-La-Môn bắt nguồn từ Vệ-Đà giáo, một tôn giáo cổ nhất của loài người khoảng 1000-800 năm trước Tây lịch. Đạo Bà-La-Môn đưa ra những kinh sách giải thích và bình luận Kinh Véda như: Kinh Brahmana, Kinh Upanishad, Giải thích về Maya (tức là Thế giới ảo ảnh) và về Niết bàn. Đạo Bà-La-Môn thờ Đấng Brahma là Đấng tối cao, là linh hồn của vũ trụ.

Bà-La-Môn phát triển đến thế kỷ thứ nhất sau Tây lịch thì cải biến thành Ấn Độ giáo.

Vậy Bà-La-Môn đã bị khai tử khi Champa chưa thành lập.

Tôn giáo Bà-La-Môn quy định thứ tự của các đẳng cấp trong xã hội Ấn Độ như sau:

- 1). **Bà-la-môn** (Brahman) gồm những Giáo sĩ, tu sĩ, triết gia, học giả và các vị lãnh đạo tôn giáo, tức là những người giữ quyền thống trị tinh thần, phụ trách về lễ nghi, cúng bái. Ấn Độ coi họ là đẳng cấp cao thượng nhất, sinh từ miệng Brahma thay ông cầm cương lãnh đạo tinh thần dân tộc, nên có quyền ưu tiên được tôn kính, và an hưởng cuộc đời sung sướng nhất. Dân chúng Ấn Độ rất tôn trọng đẳng cấp này.
- 2). **Sát-đế-ly** hay Sát-đế-lợi (Kshatriya) là hàng vua chúa quý phái, Ấn Độ coi họ sinh từ cánh tay Brahma, thay mặt cho Brahma nắm giữ quyền hành thống trị dân chúng.
- 3). **Vệ-xá** (Vaisya) là những người bình dân, thương gia, nông dân. Ấn Độ coi họ sinh ra từ bắp vế Brahma, có nhiệm vụ đảm đương về kinh tế trong nước (mua bán, trồng trọt, thu hoa lợi cho quốc gia).

4). **Thủ-Đà-La** (Sudra) là hàng tiện dân. Ấn Độ coi họ sinh từ gót chân Brahma, phải thủ phận và phải phục vụ các giai cấp trên.

5). **Chiên Đà La** (Ba-ri-a, Pariah, Dalit) là giai cấp người cùng khổ. Ấn Độ coi họ là đẳng cấp hạ tiện nhất. Họ phải làm các nghề hạ tiện nhất (gánh phân, dọn nhà vệ sinh, giết mổ gia súc), bị coi như sống ngoài lề xã hội loài người, bị các giai cấp trên đối xử như thú vật, bị coi là thứ ti tiện, vô cùng khổ nhục, tối tăm, không được chạm tay vào người thuộc các đẳng cấp khác, thậm chí không được giẫm lên cái bóng của những người thuộc đẳng cấp cao như Bà-la-môn, Sát-đế-ly.

Tên gọi 5 đẳng cấp của Bà-la-môn: là phiên âm từ tiếng Phạn của Ấn Độ, chứ không phải tiếng Chăm hay tiếng Việt.

Đẳng cấp 1: Bà-la-môn (Brahman)

Đẳng cấp 2: Sát-đế-ly hay Sát-đế-lợi (Kshastriya)

Đẳng cấp 3: Vệ-xá (Vaisya)

Đẳng cấp 4: Thủ-Đà-La (Sudra)

Đẳng cấp 5: Chiên Đà La (Ba-ri-a, Pariah, Dalit)

Tôn giáo: Bà-la-môn nằm trong danh mục tôn giáo của Chính phủ rõ không phải một tôn giáo của Champa, mà Bà-la-môn phiên âm từ tiếng Phạn (Brahman) của Ấn Độ.

2. Ấn Độ giáo (Hinduism)

Là tôn giáo lâu đời nhất thế giới. Ngày nay Hindu với khoảng 900 triệu tín đồ, Ấn Độ giáo là tôn giáo lớn thứ ba sau Thiên chúa giáo và Hồi giáo. *Ấn Độ giáo* vẫn giữ những nét chính của *Đạo Bà-La-Môn*, thờ *Đấng Brahma*, về sau thờ *thêm hai Đấng nữa là Shiva và Vishnu*. Ba Đấng ấy hợp lại gọi là Tam vị Nhất thể.

- Đấng Brahma là Thần Sáng tạo,
- Đấng Shiva là Thần Tranh đấu (hủy diệt)
- Đấng Vishnu là Thần Bảo tồn.

Ngoài ra, Ấn Độ giáo còn thờ các vị Thần thuở xưa khác như:

- Thần Sấm Indra.
- Thần Mặt Trời Surya
- Thần lửa Agni
- Thần gió Vayu.
- Thần không trung Varuna.

Ấn Độ giáo vẫn giữ sự phân chia giai cấp của xã hội giống như Đạo Bà-La-Môn. Ấn Độ giáo phân thành nhiều Chi phái, chủ yếu có 2 phái lớn là Vishnu và Shiva, đồng thời nuôi dưỡng nhiều môn phái triết học mà nổi tiếng nhất là 2 môn phái: Védanta và Yoga.

Đến thế kỷ 19 và 20, một số nhà hoạt động nổi tiếng của Ấn Độ giáo như: Ram Mohan Roy, Rama Krishna, Viveka Nanda, đã làm cuộc canh tân lớn đối với Ấn Độ giáo, phục hồi những giá trị cơ bản và loại trừ các yếu tố lạc hậu và thái quá ra khỏi tư tưởng của Đạo này. Chính nhờ khả năng thay đổi thích ứng mà Ấn Độ giáo vẫn luôn luôn là tôn giáo chính của người Ấn và có ảnh hưởng sâu xa đến mọi tầng lớp dân chúng từ xưa tới nay.

Luận Bàn:

- Bà-La-Môn (Phiên âm từ tiếng Phạn: Brahma - brāhmaṇa), là danh từ chỉ một đẳng cấp. Bà-La-Môn là một tôn giáo rất cổ ở Ấn Độ bắt nguồn từ Vệ-Đà giáo. Các giai đoạn chính: Vệ-Đà giáo (Vedism), Bà-La-Môn giáo (Brahmanism), và Ấn Độ giáo (Hinduism).

- Bà-La-Môn phát triển đến thế kỷ thứ nhất sau Tây lịch thì cải biến thành Ấn Độ giáo (Hinduism)

- Khi Bà-La-Môn cải biến thành Hindu từ thế kỷ I, thì Champa chưa thành lập.

- Champa từ thế kỷ 2 đến thế kỷ 15 (sụp đổ Vijaya), giai đoạn này chắc chắn Champa theo đạo Hindu (minh chứng trên đền tháp cổ có cả Brahma, Vishnu và Shiva) thuộc Ấn Giáo.

- Đến thế kỷ 17, vua Po Rome hóa giải hai tôn giáo lớn mà Champa tiếp nhận Hindu (từ Ấn Độ) và Islam (từ Ả Rập) thành hai tín ngưỡng là Awal và Ahier.

- Awal thờ Allah, Thượng đế *Tối Cao và Duy Nhất*

- Ahier thờ Allah, Thượng đế *Tối Cao và không duy nhất*. Vì Ahier còn *chấp nhận nhiều Yang, Thần khác*.

- *Vậy từ thế kỷ 17 đến nay, Champa chỉ tồn tại hai tín ngưỡng là Awal và Ahier. Đây chính là hai hệ phái tôn giáo của người Chăm.*

Cụ thể: Bani Awal và Bani Ahier (tiếng Ả Rập). Dịch sang tiếng Phổ thông: Hồi giáo Awal và Hồi giáo Ahier.

Điều đáng buồn:

- Chăm ngày nay không nhận diện được nguồn gốc tôn giáo của mình

- Chăm ngày nay không nhận diện được *Thượng đế của mình là ai? Thiên sứ (Nabi) của mình tên gì? Thiên kinh của mình ghi chữ gì, tiếng gì? và nội dung ra sao?*

- Điều đáng buồn hơn, vì *hầu như người Chăm Ahier xem Bà-La-Môn là một tôn giáo của Champa, xem Bà-La-Môn là một tôn giáo do chính tổ tiên Champa gây dựng, mà không hiểu Bà-La-Môn là một tôn giáo đến từ Ấn Độ.*

- Do đó, *Chăm Ahier cứ ngộ nhận và luôn tự hào Bà-La-Môn là tôn giáo của mình?*

- *Và người Chăm đang muốn có thêm tôn giáo Bani?*

- Thực tế ngày nay, Chăm Ahier theo tín ngưỡng Ahier là một hệ phái của Hồi giáo chứ không phải Bà-La-Môn hay Hindu.

- Bà-La-Môn: không phải một tôn giáo của Champa.

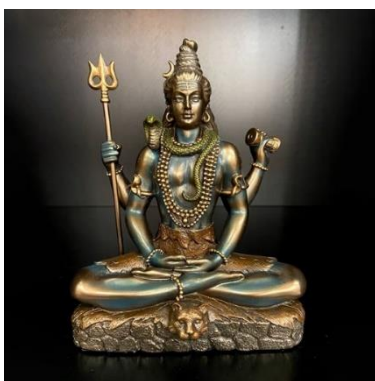
- Bani không phải tên tôn giáo, càng không phải một tôn giáo của Champa.

Hình 1. Thần Brahma của Hindu giáo là chúa tể thiên giới, Chăm không còn tôn thờ. Ngày nay Chăm Ahier chỉ thờ Đấng Tối cao Allah và các vị yàng thần Champa.

Hình 2. Thần Vishnu của Hindu giáo là đối nghịch thần Shiva, Chăm không còn tôn thờ. Ngày nay Chăm Ahier chỉ thờ Đấng Tối cao Allah và các vị yàng thần Champa.

Hình 3. Thần Shiva của Hindu giáo là đối nghịch thần Vishnu, Chăm không còn tôn thờ. Ngày nay Chăm Ahier chỉ thờ Đấng Tối cao Allah và các vị yàng thần Champa.

TÔN GIÁO VÀ TÊN GỌI PHỔ THÔNG Ở VIỆT NAM

Ts. Putra Podam

Tiếng phổ thông là ngôn ngữ được thống nhất để sử dụng trên toàn quốc, đại diện cho một quốc gia, dùng để phân biệt với tiếng địa phương ở mỗi vùng miền. Chẳng hạn:

Nước Cambodia (phiên âm: Campuchia), tiếng phổ thông là tiếng Khmer là ngôn ngữ của người Khmer, là ngôn ngữ chính thức của nước Campuchia.

Nước Thailand (phiên âm: Thái Lan), tiếng phổ thông là tiếng Thái, là tiếng mẹ đẻ của người Thái, dân tộc chiếm đa số ở Thái Lan.

Nước Malaysia (phiên âm: Ma-lai-xi-a, gọi tắt là Mã Lai), đại diện là người Melayu, ngôn ngữ chính là tiếng Malay hay còn gọi là Bahasa Malaysia là ngôn ngữ chính của dân tộc. Ngoài ra, nước Malaysia còn có hai dân tộc lớn là Ấn Độ và Trung Quốc. Do đó, chính phủ Malaysia đã quyết định chọn tiếng Anh là ngôn ngữ chính. Điều đó đồng nghĩa trong hệ thống giáo dục và các cơ quan hành chính tại Malaysia, ngôn ngữ được sử dụng chính là tiếng Anh.

Vương quốc Champa (phiên âm: Chiêm Thành), chữ “Chăm” là phiên âm từ chữ “Cham”, là quốc gia độc lập từ thế kỷ thứ 2 (năm 192) đến năm 1832 bị xóa khỏi bản đồ thế giới. Champa là quốc gia đa chủng gồm một số dân tộc chính như: Cham (Chăm), Jrai (Jarai), Raday (Ê đê), Bana, Kaho (K’ho), Raglai, Churu (Chu Ru), S’tiêng, ... tiếng phổ thông là tiếng Cham là một ngôn ngữ thuộc ngữ tộc Malay-Polynesia của ngữ hệ Nam Đảo.

Nước Việt Nam, tiếng phổ thông là tiếng Việt, là ngôn chính thức tại Việt Nam. Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam 2013, tại Chương I Điều 5 Mục 3, ghi tiếng Việt là ngôn ngữ quốc gia của Việt Nam. Vậy tiếng của 53 dân tộc còn lại gọi là tiếng dân tộc thiểu số. Dù tiếng Việt có lượng lớn từ vựng chuyển hoá từ tiếng Hán thành âm Hán Việt và từ Hán Việt nhưng dựa trên ngữ pháp và quy ước căn bản.

VẤN ĐỀ 1: Tên quốc gia, tên nhân vật

France: là tên chính của Cộng hòa Pháp. Tiếng phổ thông: **Pháp**

The United States of America (USA). Tiếng phổ thông: **Hoa Kỳ**

Zhōngguó: là tên nước cộng hòa Nhân dân Trung Hoa. Hán-Việt: **Trung Quốc**

Beijing: là tên thủ đô của Trung Hoa. Hán-Việt: **Bắc Kinh**

Dèng Xiǎopíng: là một nhà chính trị người Trung Quốc. Hán-Việt: **Đặng Tiểu Bình**

VẤN ĐỀ 2: Tên tôn giáo trên thế giới

“Con người có tổ có tông. Như cây có cội như sông có nguồn”, bất kể con người, sự vật hay hiện tượng hay cả thần thánh đều có nguồn gốc, lịch sử ra đời và phát triển. Như:

1. **Judaism**: tiếng phổ thông là “**Do Thái Giáo**”
2. **Catholicism**: tiếng phổ thông là “**Công Giáo**”
3. **Protestantism**: tiếng phổ thông là “**Tin Lành**”
4. **Brāhmaṇa**: tiếng phổ thông là “**Bà-La-Môn**”, một tôn giáo rất cổ của Ấn Độ, “Bà-La-Môn” là danh từ chỉ một đẳng cấp cao nhất của tôn giáo. Bà-La-Môn mất vào khoảng thế kỷ I.
5. **Hinduism**: tiếng phổ thông là “**Ấn Độ giáo**” (kế thừa đạo Bà-La-Môn)
6. **Buddhism**: tiếng phổ thông là “**Phật giáo**”
7. **Islam**: tiếng phổ thông là “**Hồi giáo**”

.....

Luận Bàn:

Căn cứ vấn đề 2 ta thấy:

1. Brāhmaṇa: tiếng phổ thông là “**Bà-La-Môn**”, một tôn giáo rất cổ của **Ấn Độ**.

- Bà-La-Môn (Phiên âm từ tiếng Phạn: Brahma - brāhmaṇa), là danh từ chỉ một đẳng cấp. Bà-La-Môn là một tôn giáo rất cổ ở Ấn Độ bắt nguồn từ Vệ-Đà giáo. Các giai đoạn chính: Vệ-Đà giáo (Vedism), Bà-La-Môn giáo (Brahmanism), và Ấn Độ giáo (Hinduism).

- Bà-La-Môn phát triển đến thế kỷ thứ nhất sau Tây lịch thì cải biến thành Ấn Độ giáo (Hinduism).

- Vương quốc Champa độc lập từ thế kỷ 2 đến thế kỷ 15 (sụp đổ Vijaya), giai đoạn này chắc chắn Champa theo đạo Hindu (minh chứng trên đền tháp cổ có cả Brahma, Vishnu và Shiva) thuộc Ấn Giáo.

- Đến thế kỷ 17, vua Po Rome hóa giải hai tôn giáo lớn mà Champa tiếp nhận Hindu (từ Ấn Độ) và Islam (từ Ả Rập) thành hai tín ngưỡng là Awal và Ahier.

- Awal thờ Allah, Thượng đế Tối Cao và Duy Nhất

- Ahier thờ Allah, Thượng đế Tối Cao và không duy nhất. Vì Ahier còn chấp nhận nhiều Yang, Thần khác.

- Vậy từ thế kỷ 17 đến nay, Champa chỉ tồn tại hai tín ngưỡng là Awal và Ahier. Đây chính là hai hệ phái tôn giáo của người Chăm.

- Bani Awal và Bani Ahier (tiếng Ả Rập). Bani Awal: là Hồi giáo Awal (Hồi giáo cũ) và Bani Ahier: là Hồi giáo Ahier (Hồi giáo mới).

Lưu ý 1: Bà-La-Môn là tên đẳng cấp của tôn giáo ở **Ấn Độ**, như trình bày ở trên. Thế mà Ts. Thành Phần và Inra Sara tuyên truyền cho giới trẻ Chăm tôn giáo Bà-La-Môn là một tôn giáo của người Chăm. Hiện nay, hầu như (95%) Chăm Ahier sai lầm và cứ tưởng Bà-La-Môn là tôn giáo của người Chăm, nên rất tự hào và ca rằng Bà-La-Môn là tôn giáo của người Chăm độc nhất vô nhị trên thế giới.

2. **Buddhism**: tiếng phổ thông là “**Phật giáo**” là từ Hán Việt.

Phật giáo là tôn giáo ra đời ở Ấn Độ do Đức Phật Thích Ca Mâu Ni (Shakyamuni) là người đầu tiên sáng lập ra đạo Phật. Đạo Phật có hai nhánh chính là Tiểu Thừa và Đại Thừa. Mỗi nhánh lại được chia làm nhiều phân nhánh. Tuy nhiên, hiện nay chỉ còn tồn tại ba hình thức chính là Tiểu thừa ở Đông Nam Á, và hai nhánh Đại thừa, đó là các truyền thống Phật giáo Trung Quốc và Phật giáo Tây Tạng.

Vậy “Phật giáo” có phải một tôn giáo của người Việt không?

Trên báo chí của Ban Tôn giáo Chính phủ thường xuất hiện từ “Phật giáo Ấn Độ”, “Phật giáo Trung Quốc”, “Phật giáo Tây Tạng”, “Phật giáo Việt Nam”, ...

Lưu ý 2: Phật giáo là tên phổ thông của “Buddhism” là tôn giáo ra đời ở Ấn Độ.

Phật giáo, không phải tôn giáo do người Việt sáng lập?

Tương tự:

Catholicism: tiếng phổ thông là “**Công Giáo**”, không phải tôn giáo của người Việt.

Protestantism: tiếng phổ thông là “**Tin Lành**”, không phải tôn giáo của người Việt.

Kết luận:

Căn cứ những điều trình bày vắn tắt ở trên, nhận định:

- **Phật giáo**, không phải tôn giáo do người Việt sáng lập.

- **Công Giáo**, không phải tôn giáo của người Việt.

- **Tin Lành**, không phải tôn giáo của người Việt.

Vậy:

Bà-La-Môn, có phải tôn giáo do người Chăm sáng lập không? Câu trả lời là **Không**

Bà-Ni là gì? Bà-ni không phải tên tôn giáo. Bà-ni phiên âm từ Bani (tiếng Ả Rập), nghĩa là đạo ám chỉ cho những tín đồ theo thờ phượng Đấng Tối Cao Allah. Như:

Bani Do Thái

Bani Isael

Bani Jawa

Bani Cham

Bani Awal

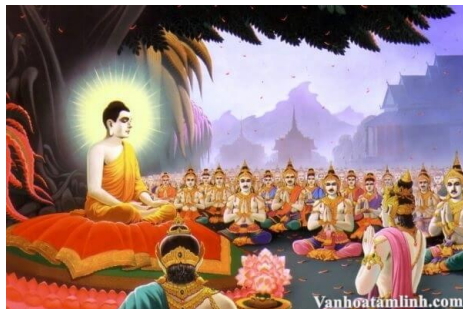
Bani Ahier

Champa từ thế kỷ 17 đến nay chỉ tồn tại hai tín ngưỡng là Awal và Ahier. Hai tín ngưỡng này tiếp nhận và cải biến từ hai tôn giáo lớn: Hindu (từ Ấn Độ) và Islam (từ Ả Rập). Awal và Ahier đều có một điểm chung là tôn thờ Đấng Tối Cao Allah.

Do đó Awal và Ahier là hai hệ phái thuộc Islam ở Champa hay còn gọi Islam Champa.

Theo nguồn gốc lịch sử tôn giáo, người Chăm không sáng lập ra tôn giáo nào!!!

Thế Ts. Thành Phần, từ nay đừng tố cáo Chính phủ Việt Nam xóa tôn giáo Bani. Rất mong các bạn trẻ yêu Champa, từ nay đừng nghe những lời tuyên truyền sai sự thật.

Hình 1. Phật giáo Ấn Độ.

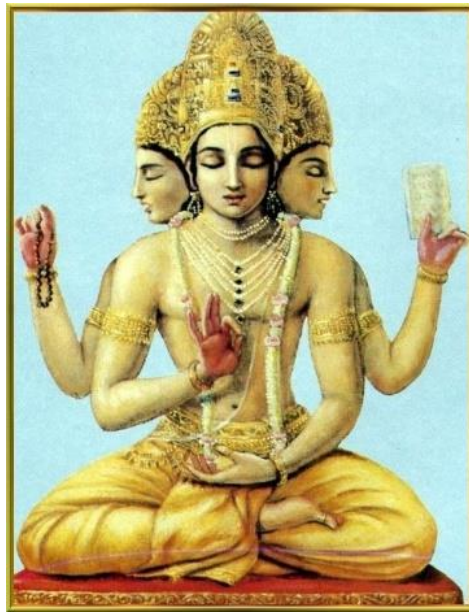
Hình 2. Phật giáo Trung quốc.

Hình 3. Phật giáo Việt Nam.

Hình 4. Bà-La-Môn, thần Brahma Ấn Độ.

Hình 5. Bà-La-Môn, thần Brahma Ấn Độ.

CẦN THỐNG NHẤT DANH XUNG TỔ CHỨC HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BANI VÀ TÊN CƠ SỞ THÁNH ĐƯỜNG

Ts. Putra PoDam

Theo tờ trình Số:078B/TT-HĐSC của Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Bình Thuận ngày 15/10/2021 về việc tổ chức Đại hội nhiệm kỳ 2021-2026. Mục đích Đại hội nhằm báo cáo qui chế tổ chức và hoạt động, quy ước cộng đồng Hội giáo Bani tỉnh Bình Thuận nhiệm kỳ mới, giới thiệu nhân sự và suy cử Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh, công bố kết quả Ban Thường trực Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh và thông qua nghị quyết đại hội.

Tháng 12/2021, Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận cũng sẽ tổ chức Đại hội để bầu nhân sự mới, đặc biệt sẽ bầu chức Chủ tịch Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận.

A. Ý Kiến

Nhân dịp Đại hội nhiệm kỳ 2021 - 2026 cả hai tỉnh Bình Thuận và Ninh Thuận, tổ chức Kauthara.ORG có một vài ý kiến đề nghị như sau:

Ý kiến 1: Cần chuẩn xác tên gọi tổ chức

- Tên cũ: "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani"
- Đề nghị tên mới: "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani"

Ý kiến 2: Cần chuẩn xác tên cơ sở (Haluw) "Magik" sang tiếng Việt đúng

- Tên cũ: "Nhà chùa"
- Đề nghị tên mới: "Thánh đường"

Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani hai tỉnh Bình Thuận và Ninh Thuận cần tổ chức cuộc họp lấy ý kiến phiếu đa số để kiến nghị Sở Nội vụ và Ban Tôn giáo Chính phủ.

B. Giải thích

Ý kiến 1: Tên cũ "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani" đổi sang tên mới "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani" là hoàn toàn chính xác, bởi:

Lý do 1: Bani, viết theo Chữ Chăm Thrah là: bn{ , viết theo Rumi Champa là Bani (hai âm tiết)

Lý do 2: Bani không phải tiếng Việt, và không có nghĩa trong tiếng Việt; nhưng nếu viết thành Bani cũng không phải tiếng Việt và cũng không có nghĩa cho cả tiếng Việt và tiếng Chăm.

Từ lý do 1 và lý do 2, Hội đồng Sư cả nên viết đúng tên tổ chức: "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani"

Ý kiến 2: Tên cũ "Nhà chùa" đổi sang tên mới "Thánh đường" là hoàn toàn chính xác, bởi:

Tên gốc "Masjid", được phiên âm sang tiếng Chăm là: "Magik", mà hiện nay trên báo chí liên quan sự kiện Ban Tôn giáo Chính phủ đều dùng cụm từ "Thánh đường".

Hơn nữa, Masjid hay Magik là nơi thờ phượng "Thượng đế Allah" mà tiếng Việt quen dùng "Thánh Allah" (mặc dù chưa chuẩn xác)

Do đó, ngôi nhà thờ phượng "Thánh Allah" mà Ban Tôn giáo Chính phủ dùng "Thánh đường" là hoàn toàn phù hợp.

Bởi từ "Nhà thờ" hay "Nhà nguyện" đã được tín đồ tôn giáo khác dùng, còn "Nhà chùa" không phù hợp.

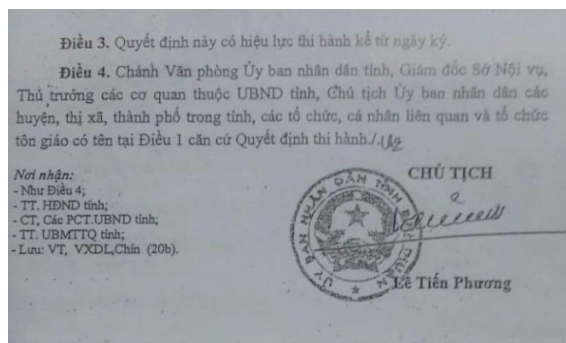
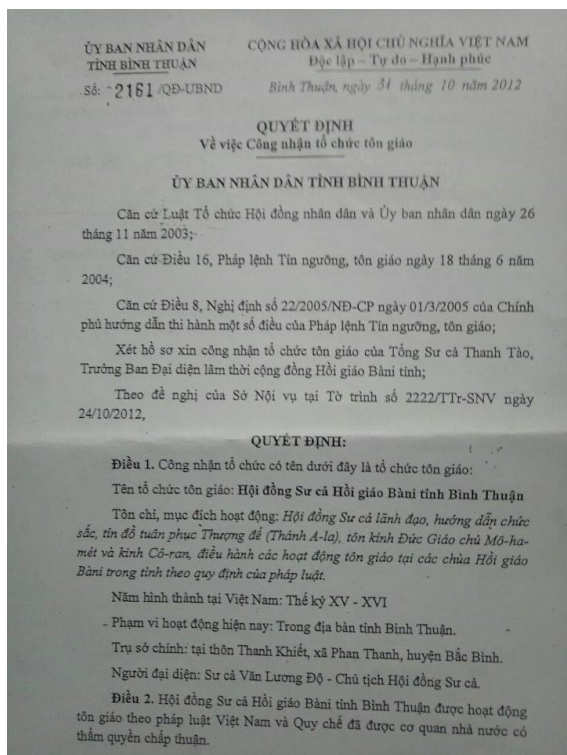
Căn cứ Ý kiến 1, Ý kiến 2 và Giải thích ở trên,

Tổ chức Kauthara.ORG, đề nghị tổ chức: Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani, Sở Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ nên xem xét và đặt tên tổ chức và tên cơ sở cho phù hợp theo nguyện vọng của người dân.

Tên tổ chức: Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani (thay tên cũ: Hội đồng sư cả Hồi giáo Bani)

Tên cơ sở: Thánh đường (thay tên cũ: Nhà chùa)

Tổ chức Kauthara.ORG, rất mong các HĐSC, Sở Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ xem xét và giải quyết.

SỰ THẬT ĐƯỢC PHƠI BÀY - HĐSC PHẢN ĐỐI TS. THÀNH PHẦN

BBT. Kauthara.org

Để chuẩn bị cho việc xin đổi tên: "Hội giáo Bani" sang "Tôn giáo Bani" Ts. Thành Phần, đã cố gắng ngoại giao hành lang hay còn gọi đi bôi trơn trước một số chức sắc Chăm Bani Ninh Thuận về việc đổi tên tôn giáo.

Khi nhận thức việc đề nghị của Ts. Thành Phần không đúng, các chức sắc và trí thức Chăm liên quan đều từ chối. Danh sách Ts. Thành Phần liên lạc gồm:

1. Gru Glai (Văn Lâm) - Chủ tịch Hội đồng Sư cả
2. Imam Từ Công Dư (Văn Lâm) - PCT Hội đồng Sư cả
3. Imam Thị (palei Cang - Lương Trị) - Thư ký HĐSC
4. Ông Đồng Dương Long (Palei Pamblap) - Thư ký

TS. Thành Phần có lập nhóm gồm 56 thành viên tham gia, mục đích để rao giảng tôn giáo và bôi nhọ tôi (TS. Putra Podam). Nhiều thành viên trong nhóm TS. Thành Phần đã chửi tôi với ngôn từ dơ bẩn (Tôi sẽ trình bày trong bài viết lần sau).

Trong Tin nhắn của Ts. Thành Phần có trình bày cho nhóm riêng gồm 56 Thành viên với nội dung trách móc HĐSC Ninh Thuận (Có hình nhắn tin của Ts. Thành Phần kèm theo), Nội dung 2 tin nhắn như sau:

"Trong mùa Ramawan vừa qua tôi cũng tìm cách phát biểu trong các Haluw sang Magik ở Ninh Thuận và giải thích rất cặn kẽ và đề nghị HĐSC cần phải làm đơn đề nghị gấp trình lên Ban Tôn giáo để bỏ từ Hội giáo chỉ lấy tôn giáo Bani thôi. Nhưng cả Po Gru và Ban Thường trực HĐSC bỏ ngoài tai không muốn nghe điều này. Vấn đề này tôi đã trình bày và giải thích rất rõ và rất kỹ trong HĐSC Bani Ninh Thuận. Nhưng tiếc rằng Ban Thường trực HĐSC Bani Ninh Thuận không tiếp nhận ý kiến của tôi."

"Tôi cũng đã gọi điện thoại nhiều lần cho thư ký Đồng Dương Long nhưng Anh Long cũng không muốn nghe những lời tôi đề nghị. Tôi cũng gọi điện thoại cho Imam Thị (Thư ký HĐSC NT) nhiều lần để giải thích cần làm đơn kiến nghị ngay. Nhưng bị Imam Thị từ chối".

Như vậy đã rõ hai nội dung ở trên mà Ts. Thành Phần đã trình bày cho nhóm, với mục đích kẻ lẽ công lao mà bị HĐSC cũng như Ban Thư ký, Ban thường trực đã từ chối.

Dù đã biết rõ HĐSC đã từ chối, nhưng Ts. Thành Phần và nhóm gia đình gồm 5 người đồng ký tên vào đơn gửi các cấp như:

1. Bộ Nội vụ,
2. Ban Tôn giáo Chính phủ,
3. UBND tỉnh Ninh Thuận,
4. Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận

5. Ban Tôn giáo tỉnh Ninh Thuận

Với nội dung đề nghị:

- Xóa bỏ cụm từ “Hội giáo Bani” và xin đổi thành “Tôn giáo Bani”

Hồ sơ trên được Hội đồng Sư cả (HĐSC) tiếp nhận và xử lý. Trong cuộc họp HĐSC có trao đổi và kết quả từ chối nội dung đề nghị của TS. Thành Phần.

Sau khi HĐSC Ninh Thuận quyết định giữ nguyên, nhóm TS. Thành Phần tiếp tục gửi đơn qua HĐSC tỉnh Bình Thuận, trong cuộc họp của HĐSC Bình Thuận cũng bác bỏ lá đơn, nghĩa là vẫn giữ nguyên tên: “Hội giáo Bani”.

Trước tình hình bị xáo trộn thông tin và mâu thuẫn với nhau giữa chức sắc tôn giáo. Thành viên HĐSC Ninh Thuận viết đơn và cung cấp hồ sơ cho tôi viết để trình bày nhằm làm rõ vấn đề.

Tôi có viết bài đăng trên trang mạng kauthara.org. Nhưng đã bị TS. Thành Phần gọi điện cho một số phần tử nhằm kích động, và một số trí thức Chăm không nhìn nhận vấn đề đúng, sai, không đọc kỹ nội dung, chỉ nghe lời bình luận bóp méo sự thật của 2 anh em Đặng Chánh Linh và Chế Mỹ Lan (2 người này nhạo báng tôi 2 năm nay - nhưng tôi chưa trả lời lần nào). Một số các bạn đã bình luận với lời lẽ không hay.

Thậm chí Acar Nguyễn Ngọc Quỳnh (là một chức sắc vô đạo đức, một chức sắc bị lạc lối với Đức tin) đã bị xúi giục đăng sau rồi tự vỗ ngực xưng tên chữ tôi là "Này tiến sĩ ngu dốt nhảm nhí, anh nên dừng lại được rồi, một người như anh chẳng có tư cách để bàn luận về Tôn giáo Bani của chúng tôi,...". Một Accar mất tư cách, Hỏi thử Nguyễn Ngọc Quỳnh còn xứng đáng làm Acar nữa không? có còn để chúng ta tôn trọng nữa hay không?

Được các bạn cung cấp tin nhắn của Ts. Thành Phần, tôi thông báo lại. Việc Ts. Thành Phần đã làm đều bị HĐSC 2 tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận đồng phản đối.

Việc này không liên quan đến tôi, nhưng các bạn đã chữ tôi. Chăm có nên phải vậy không?

TS. PUTRA PODAM “CON DÊ TẾ THẦN”

Karim Abdul Rahman

Sự Kiện

Năm 2019, tôi còn nhớ trên một trang fb, (không nhớ rõ tên) có đăng tải: ‘Sao gọi là “Hồi giáo Bani”’. Hồi giáo chỉ dùng cho Islam thôi’.

Dẫu biết đây là một khích bác nguy hiểm và sai lầm, là ngòi nổ cho một cuộc tranh cãi vô bổ, gây ra sự khủng hoảng cho xã hội, nhưng vì không muốn tham gia các cuộc tranh cãi vô bổ (nhất là đề tài liên quan đến vấn đề tôn giáo) nên tôi cho qua đi, với ý nghĩ là để cho nó tự chìm khi không có người quan tâm và bàn đến. Thời gian sau, có thư Ts. Thành Phần yêu cầu chính phủ cho thay đổi tên gọi “Hồi giáo Bani”.

Một phiên họp liên quan đến “Hồi giáo Bani” có sự tham gia của Hội Đồng Sư Cả Bani, bô lão và thân hào nhân sĩ Chăm được tổ chức để giải quyết vấn đề đã nêu.

Yêu Cầu Bất Thành

Ở phiên họp, sau khi nghiên cứu vụ việc Hội Đồng Sư Cả ở cả hai khu vực Ninh Thuận và Bình Thuận đi đến quyết định là, ‘không đồng tình’.

Đồng thời, nêu lí giải: Tên gọi “Hồi giáo Bani” là hợp lí, nó đã có từ xa xưa, đã ổn định, không cần thiết phải thay đổi.

Lời Bình

•Mâu thuẫn “Bani” trong cộng đồng Chăm là có kẻ châm ngòi (dù vô tình hay hữu ý). Bà con nên tìm biết về người này để đề phòng sự kiện tương tự lại xảy ra.

•Ts. Thành Phần trước kia thừa nhận tên gọi “Hồi giáo Bani” là đúng. Nhưng sau khi có đăng tải quan điểm: ‘Hồi giáo chỉ sử dụng cho Islam’ thì thay đổi quan điểm và làm đơn kiến nghị lên chính quyền xin thay đổi tên gọi “Hồi giáo Bani”.

Vậy, sự thay đổi quan điểm này bắt nguồn từ chủ ý hay bởi các tác động nào? Có chăng từ nỗi lo âu là sợ một ai đó quy cho cái tội là đang đưa người Bani vào Islam?

Điều này, chỉ có Ts. Thành Phần mới hiểu rõ, và có thể giải thích với mọi người.

•Sự quyết định Hội Đồng Sư Cả là đúng. Bởi, khi xét về mặt lịch sử, nguồn gốc “Hồi giáo Bani” dùng làm tên gọi cho Bani là chuẩn và hợp lí. Tên gọi này đã được xác lập từ khi mọi người nhận biết có sự hiện diện của nhóm Bani trong cộng đồng người Chăm ở VN, nghĩa là, nó có mặt và trường tồn bằng tất cả chiều dài của các thế hệ Chăm từ khi có Bani cộng lại. Và chưa từng có một sự than phiền nào về tên gọi này. Vậy, không có lí do gì để phải bị thay thế hay loại bỏ. Thêm nữa, người ngoài và người dân Chăm ít nhiều đã quen với tên gọi này. Nhiều “Sang Magik” Thánh đường cũng đã được xây dựng và được mang tên: “Thánh đường Hồi giáo Bani”. Nếu bỏ tên gọi này và thay vào một tên gọi khác sẽ gây ra hệ lụy gì? Sẽ gây ra bao nhiêu tổn thất? Ai là người đứng ra đền bù cho các tổn thất này? Cần thời gian bao lâu mới có lại được sự ổn định và sự nhận biết

của mọi người đối với cái tên gọi mới như đã có với cái tên gọi cũ? ,... Có ai tính toán được?

Kết luận:

Việc đề nghị thay đổi tên gọi “Hồi giáo Bani” là một việc làm nhảm lẫn, phát xuất từ nhận định hẹp, không mang lại sự tiến bộ nào cho cộng đồng xã hội người Chăm.

Văn Ngọc Sáng ‘Con Dê Tế Thần’

Đúng vào dịp này, Putra Podam - Văn Ngọc Sáng (VNS) xuất hiện (như một sự đồng tình với kết quả phiên hợp) khi tuyên bố: ‘ai dám..’ (ai dám xoá bỏ tên “Hồi giáo Bani”).

Thế là, một cuộc tranh cãi nổ ra. Phe đối lập quay mũi dùi tấn công VNS khi thấy trong bài viết của VNS liên quan đến Bani thường xuất hiện hình ảnh Thánh đường Islam, hay dùng từ Ramawan chưa thêm Ramadan, như một cách giữ thể diện hay trút cơn giận...(!?)

Căn cứ vào sự kiện vừa nêu, phe đối lập lập luận rằng, VNS đang có ý đồ truyền bá Islam và đưa Bani của người Chăm vào Islam. Lời tuyên truyền sai lầm này đã đẩy lên làn sóng chống VNS. Biến VNS thành ‘con dê tế thần’.

Lời Bình

Sự thật, có đúng với những gì mà phe đối lập đang truyền tải không?

Câu trả lời:

Tất nhiên là không.

Bởi, những hình ảnh ‘sang Magik’ hay từ Ramawan (Ramadan) không phải là bằng chứng để có thể buộc tội VNS.

Ngược lại, những hình ảnh ‘sang Magik’ Thánh đường Islam, từ Ramawan (Ramadan) chỉ là minh chứng cho tính cách đồng dạng giữa cấu trúc Bani và Islam, còn chưa từ chỉ nhằm làm rõ thêm nghĩa từ trong nghiên cứu Bani và Islam. Việc làm này là phong cách khoa học trong nghiên cứu.

Thêm nữa, trên thực tế chưa ai tìm thấy hiện tượng tiêu cực nào phát sinh từ hình ảnh ‘sang Magik’, từ Ramawan (Ramadan) đã được đưa lên, ngược lại, việc làm trên có thể tăng thêm hiểu biết cho mọi người.

Sự kiện người Bani vào Islam không bắt nguồn từ một vài từ ngữ hay một vài hình ảnh được phổ biến trên fb, mà phần nhiều là từ các mối liên hệ cư sĩ xin hay sống cận cư với cộng đồng lớn hơn Islam khi định cư ở nước ngoài. Sự kiện này đã xảy ra từ lâu, có thể nói là từ khi chưa có Putra Podam.

Xét về nguồn gốc lịch sử Bani là một nhánh của Islam. Điều thú vị và hấp dẫn chính là sự tương đồng và khác biệt giữa chúng. Các học giả các nước vì điều khác lạ này mà kéo nhau đến. Chăm được thom lây bởi sự quan tâm này.

Việc VNS đang làm mà mọi người quy chụp cho cái tội truyền bá Islam hay đưa cộng đồng Bani vào Islam chính là việc giới thiệu Bani ra thế giới bên ngoài, nghĩa là, đang giúp Bani.

Như vậy, VNS đáng được khen thưởng, chứ không phải bị buộc tội.

Việc thiếu suy nghĩ đã làm hỏng đi tính nhân văn của người Chăm, khi nó đẩy tầng lớp thanh niên Chăm tham gia vào sự nhầm lẫn mà cứ tưởng mình đang bảo vệ chân lý. Kết tội oan cho người nhưng lại tưởng mình đang chống kẻ tội tệ.

Kết luận:

Những người chống VNS vì không suy nghĩ cho thấu đáo trước khi hành sự nên vấp phải nhầm lẫn, tạo nên sự tiêu cực trong xã hội, dẫn đến việc kết tội oan cho một người, là vô tình đã phạm phải một tội ác.

TS. THÀNH PHẦN – PHÁ CUỘC HỌP HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BANI

nguoiduatin...@gmail.com

Sáng nay 27/9/2020, Trang tin tức Kauthara.org có nhận thông tin từ độc giả: Người đưa tin, email: nguoiduatin...@gmail.com, về việc nội dung cuộc họp của Hội đồng Sư cả như sau:

Sáng ngày 26 tháng 09 năm 2020 Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận có triệu tập mở phiên họp Ban chấp hành mở rộng với 67 thành viên tham dự để lấy ý kiến giải trình tên tổ chức tôn giáo Hội đồng Sư cả.

Bao gồm các vị sư cả, chức sắc, trí thức Chăm Bani với sự chủ trì của Ban thường trực Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani:

Thành phần tham dự:

- Ban thường trực Hội đồng Sư cả
- 7 vị sư cả thuộc HĐSC
- Các thành viên HĐSC

Tổng số thành viên tham dự là: 45 người.

Đặc biệt sự có mặt của Sư cả Nguyễn Lại – Chủ tịch Hội đồng Sư Cả;

Imam Từ Công Dư – Phó Chủ tịch thường trực;

Imam Đạo Văn Thị – Phó Chủ tịch thường trực; và

Ông Đồng Dương Long – Thư kí.

Phiên hành đang tiến hành, mở đầu phiên họp Ông Đồng Dương Long- Thư kí HĐSC triển khai phiên họp mục đích lấy ý kiến giải trình tên tổ chức tôn giáo Hội đồng Sư cả và thông báo chuẩn bị nhân sự cho Đại hội nhiệm kỳ IV.

Theo thông tin từ Ban thường trực Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani cho biết, ông Thành Phần không nằm trong danh sách được mời dự phiên họp, nhưng ông ta tự ý đi vào phòng họp và có những hành vi không tôn trọng cuộc họp.

Nói thêm: Theo thông tin đáng tin cậy, ông Thành Phần có nhận tài trợ từ Tổ chức Ấn độ để nghiên cứu dự án về Tôn giáo Hội giáo Bani nhằm để chứng minh, Tôn giáo Bani xuất phát từ Balamon giáo và Phật giáo không liên quan đến Hội giáo theo đúng dự án cam kết của Tổ chức Ấn Độ mà ông ta đang thực hiện triển khai dự án. Quan điểm ông Thành Phần cho rằng, người Chăm không nên thờ Po Allah, mà phải thờ Po Kuk vì theo Thành Phần, Po Kuk sinh ra Po Allah (cai quản Bani) và Po Ganuer Mantri (cai quản Balamon).

Vào năm 2018, Thành Phần có làm đơn kiến nghị, đích danh ông ta cầm xin chữ kí các tín đồ người Chăm Bani ở 0 7 làng Chăm để gửi thỉnh nguyện thư đến chính quyền

các cấp nhằm xóa bỏ tên từ Hồi giáo Bani. Tuy nhiên, mọi ý đồ của Thành Phần bị các trí thức Chăm và Hội đồng Sư cả Bani Tỉnh Ninh thuận bác bỏ tẩy chay ý đồ của ông ta.

Khi nghe tin Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani có triệu tập phiên họp Ban chấp hành mở rộng, ông Thành Phần vận động Chủ tịch Hội đồng Sư cả Bani và phe nhóm ông ta để chống lại Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani nhằm xóa bỏ từ Hồi giáo ra khỏi tên tổ chức.

Dù ông Thành Phần không nằm trong danh sách mời dự phiên họp, nhưng ông ta tự ý đi vào phòng họp và tự đứng lên phát biểu gây xáo trộn cả phiên họp, các vị Sư cả đề nghị ông ta giữ trật tự nhưng ông Thành Phần không chấp hành. Các chức sắc tham dự phiên họp vì quá bức xúc nên không tiếp tục tham gia phiên họp và mọi người bỏ về nhà.

Qua 21 ý kiến thăm dò của các đại biểu dự phiên họp với kết quả:

- 13 ý kiến quan điểm tôn giáo “Hồi giáo Bani”
- 08 ý kiến xóa bỏ từ Hồi giáo chỉ còn Bani.

TS. THÀNH PHẦN, TỘI ĐỒ DÂN TỘC CHĂM VÌ VỤ LỢI TỪ DỰ ÁN ẨM ĐỘ, KÍCH ĐỘNG XÓA BỎ TÔN GIÁO CHA ÔNG

Ts. Putra Podam

Trích một đoạn báo cáo của Sư cả Xích Dự, chủ tịch Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận viết:

“Hồi giáo đã du nhập vào Champa từ khoảng cuối thế kỷ thứ 9 theo con đường tơ lụa và phát triển tùy thuộc từng thời kỳ lịch sử của từng triều đại vua chúa Champa. Đặc biệt khởi sắc từ quốc vương Chế Mân, Chế Bồng Nga, Sunan Ampel, Bồ Trì trị, Kabrah, Po Haniim Per, Po At, Po Rome, và tiếp nối cha ông như Cei Brei, Tuan Phaow, Katip Sumat, Katip Ja Thak Wa, Les Kosem,... tín đồ Chăm Hồi giáo Bani ở Kampuchea, Champa và Việt Nam ngày nay tiếp tục gìn giữ mối quan hệ mật thiết giữa Champa và Malaysia nói riêng, giữa Champa với thế giới Malayu và thế giới Hồi giáo nói chung.

Từ đó, tín đồ Hồi giáo Bani, tiếp tục củng cố và gìn giữ tôn giáo, phong tục, tập quán của người Chăm Bani. Giữ vững lập trường bảo vệ tên tổ chức “Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani” đã hoạt động ổn định. Khẳng định “Bani” không phải là tên tôn giáo, mà là tên tín đồ của người Chăm theo thờ phượng thượng đế Allah. Hồi giáo theo tiếng Chăm là “Asulam” và tín đồ Asulam là “Bani”, tương tự tên quốc tế là “Islam” và tín đồ là “Muslim”. Khẳng định viết đúng tên tôn giáo của người Chăm hệ phái Acar là: “Hồi giáo Bani”, và tín đồ của người Chăm thờ phượng Allah là “Bani”. Khẳng định Hồi giáo Bani của người Chăm là một tôn giáo Độc Thần, đang sử dụng thiên kinh Koran làm kim chỉ nam, tôn thờ Đấng Tối cao Allah và phụng sự Thiên sứ Muhammad”.

Đó là kết luận được báo cáo tại Hội thảo về tên gọi tôn giáo của người Chăm, do Ban Tôn giáo Chính phủ tổ chức tại Phan Thiết-Bình Thuận vào ngày 13/11/2020. Tại Hội thảo, Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận thống nhất tên gọi “Hồi giáo Bani” tri tỉ lệ 100%, và Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận thống nhất tên gọi “Hồi giáo Bani” với tỉ lệ 100%, riêng Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Ninh Thuận không đồng ý là 3 người (gồm 2 quý ông và 1 quý bà).

Hội thảo Ban Tôn giáo Chính phủ thành công, người Chăm rất vui mừng vì trong cộng đồng sẽ kết thúc sự kích động gây chia rẽ tôn giáo do ông Thành Phần cầm đầu.

Ngày 17/11/2020, ông Thành Phần tiếp tục gửi Đơn kiến nghị ra Hội đồng Dân tộc của Quốc hội, đề nghị xóa bỏ tôn giáo Hồi giáo Bani của người Chăm, đồng thời yêu cầu thành lập đạo Bani, nhưng trong đơn không giải thích đạo Bani là đạo gì? Đạo Bani có nguồn gốc từ đâu? Thờ yang hay thánh thần nào? (thờ thần Shiva hay Phật Thích ca Mâu Ni?), Giáo chủ là ai? Giáo lý, giáo luật ai biên soạn? và tín đồ thuộc làng nào, tỉnh nào?

Một điều thật khôi hài là ông Thành Phần là kẻ chủ mưu, dám đến từng làng và gặp từng người để dụ dỗ những người nhẹ dạ, cả tin để ký tên vào đơn kiến nghị, nhưng chính ông Thành Phần không dám đứng tên trong bản kiến nghị mà đưa cho vợ là Nguyễn Thị Bi đứng ký tên thay mặt gia đình Thành Phần.

Trước đó, ngày 25/4/2019, ông Thành Phần đã từng lập nhóm gồm 5 người trong gia đình ký đơn kiến nghị gửi Bộ Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ và Ban Tôn giáo (Sở Nội vụ) Ninh Thuận đề nghị xóa bỏ tôn giáo Hồi giáo Bani, mà Thành Phần coi thường nhân dân, tín đồ, bỏ lão trí thức, chức sắc và Hội đồng Sư cả Ninh Thuận.

Ngày 24/9/2019, sự việc xóa bỏ tôn giáo Hồi giáo Bani chưa giải quyết đến đâu, thì ông Thành Phần tiếp tục viết đơn kiến nghị gửi nhiều cơ quan liên quan như: Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch; Ban Tôn giáo Chính phủ- Bộ Nội vụ và cơ quan trong tỉnh Ninh Thuận với đề nghị “loại bỏ tục chém trâu trong nghi lễ đám tang đối với dân tộc Chăm theo tôn giáo Bani”.

Ngày 5/12/2019, ông Thành Phần tiếp tục kích động nhiều phần tử cực đoan từ bên trong “Nội ứng ngoại hợp” bằng cách tiếp xúc và rao giảng để ru ngủ một số giới chức sắc từ bỏ hồi giáo Bani, từ bỏ thờ thượng đế Allah, từ bỏ nabi Muhamat và đề nghị thờ Po Kuk (trong khi Thành Phần chưa hiểu thuật ngữ Aluahu Po Kuk là gì?).

Năm 2019, khi Ts. Putra Podam, người Chăm Bani ở Bình Thuận, giải thích từ “Magik” được dân Bình Thuận dịch nghĩa tiếng Việt là “Thánh đường”, thì ông Thành Phần phản đối Putra Podam, là Magik nên dịch là “Nhà Chùa”. Và trong tuyên truyền Thành Phần luôn gọi Magik là “Nhà Chùa”.

Một điều xét về tư cách, ông Thành Phần thường lấy tên tín đồ Bani ra làm trò cười, trò khôi hài giải thích từ “BANI” mang nghĩa “ÂM HỘ PHỤ NỮ”. Thành Phần thường giải thích cho sinh viên ông ta, cho nhiều người và bị Putra Podam phản đối. Trong khi nói chuyện tôn giáo với người Malaysia bị người Mã Lai cười, từ Bani, Bini trong tiếng Mã Lai nghĩa là phụ nữ, vì Thành Phần không biết tiếng Anh nên dịch “BANI” ra nghĩa ‘ÂM HỘ PHỤ NỮ’. Từ đó đi đâu Thành Phần cũng rao giảng từ TỰC trên và kết luận. Bani là nghĩa Âm hộ nên đại diện cho Đàn Bà, và Balamon đại diện cho đàn ông trong quan điểm lý thuyết tôn giáo của ông ta.

Một vài minh chứng được nêu ở trên cho thấy ông Thành Phần là tội đồ dân tộc, là kẻ chủ mưu làm xáo trộn cộng đồng Chăm Bani, chia rẽ chức sắc Hội đồng Ninh Thuận và Bình Thuận vì mưu đồ cá nhân, vì vụ lợi, vì đồng tiền, vì dự án nước ngoài (Ấn Độ) với cam kết, ông ta sẽ xóa bỏ Hồi giáo Bani, mua chuộc một số đối tượng để dọn đường và bôi trơn trước khi dự án của ông ta cho tổ chức nghiệm thu đề tài vào năm tới.

TS. THÀNH PHẦN TIẾP TỤC TRỞ LẠI CHIẾN TRƯỜNG ĐÁ PHÁ TỔ CHỨC TÔN GIÁO

Cei Sit (Thành viên Kauthara.org)

Sự kiện một nhóm người tự xưng là đại diện cho bô lão, nhân sĩ, trí thức, chức sắc thôn An Nhơn do Ts.Thành Phần cầm đầu gọi đơn lên các cơ quan chức năng vụ không nhục mạ đá phá và xin rút khỏi tổ chức "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani" tỉnh Ninh Thuận. Đây là hành vi bỉ ổi nhất của những kẻ luôn đội lốt trí thức đá phá tổ chức tôn giáo với âm mưu chống chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước và để lại một "vết nhơ" cho cộng đồng Chăm nói chung và tín đồ Bani nói riêng. Thành Phần là nhân vật chính tạo sự "Scandal" trong biến cố này, sẽ trở thành một tội đồ dân tộc được ghi danh vào trang sử đen của lịch sử Champa.

Trước áp lực của dư luận về hành vi của Thành Phần, ngày 06 tháng 11 năm 2021, cơ quan An ninh Huyện Ninh Hải chính thức triệu tập Ts.Thành Phần đến cơ quan công an để thẩm vấn làm rõ hành vi xúi giục, kích động tuyên truyền phản đạo chống tổ chức tôn giáo gây xáo trộn an ninh trật tự tại địa phương của bị can này. Theo nguồn tin của cộng tác viên Kauthara.org đặc trách tại thôn An Nhơn cung cấp cho chúng tôi biết thêm, trước cơ quan công an, Thành Phần đều chối bỏ hành vi của mình gây ra và cho rằng mình không liên quan đến sự việc trên. Thành Phần còn thanh minh rằng chính ông là người giúp đỡ Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani, không có lý do gì mà tín đồ Bani lại kết tội ông ta kích động đá phá Tổ chức tôn giáo. Đây thái độ lừa dối dư luận của ông Thành Phần mà thôi. Có chăng Thành Phần đội lốt nhà giáo đang hành nghề "ném đá giấu tay" tiếp tục tạo sự phản loạn gây ra chiến trường tranh chấp tên gọi tôn giáo trong tín đồ Bani.

Sau một thời gian vắng bóng, hôm nay Ts.Thành Phần tiếp tục trở lại chiến trường lập Facebook giả mạo (Minh Trần, Văn Thanh Vân, Mộc Lan,...) để vu khống nhục mạ những nhân vật bảo vệ chủ thuyết Hội giáo Bani như: Ts. Putra PoDam, Imam Từ Công Dư, Cử sự Xích Dư, Imam Huỳnh Trung, Imam Đạo Văn Thị, Ông Đồng Dương Long,... và tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận với lời hành văn vô cùng đơ bần trên mạng xã hội nhằm để định hướng dư luận xã hội công kích tẩy chay kỳ Đại hội Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận nhiệm kỳ (2021-2026). Với chiêu bài đơ bần này, Thành Phần đã rất thành công khi đã dùng Facebook giả mạo công kích hạ nhục ông Nguyễn Văn Tỷ trong thời gian tranh chấp tâm ảnh hưởng. Cũng cần nhấn mạnh thêm, Nguyễn Văn Tỷ là người anh họ và là bậc thầy đã từng cứu mạng Ts.Phần từ thuở thiếu thời đến khi trưởng thành đạt học vị Tiến sĩ, nhưng vì bản tánh háo danh tham lam của Thành Phần, ông ta bất chấp tất cả dùng những chiêu trò bần thiêu nhất để trừ dập tắt công bác cứ ai không cùng quan điểm với ông ta.

Tuy nhiên mọi hành vi bỉ ổi, lố bịch của Thành Phần bị cộng đồng Chăm phát hiện tẩy chay. Theo thông tin từ tín đồ Bani Phước Nhơn cho biết, Thành Phần là kẻ khoác áo trí thức để kích động băng nhóm tạo phản "Lừa thầy phản bạn" chứ không dám đối diện trực tiếp để tìm nói tiếng nói chung giúp ích cho cộng đồng. Điền hình thư tố cáo về hành

vi gian manh xảo trá của Thành Phần bị ông Nguyễn Văn Tỷ đưa ra công khai lên mạng xã hội trong thời gian qua là ví dụ điển hình. Điều này chứng minh Thành Phần là một con người thích hoạt động trong bóng "Ma" để rình rập khai thác đời tư người khác hơn là đối diện với sự thật. Đây là điều cấm kỵ trong luật pháp, là một trí thức Thành Phần nên tôn trong sự thật, chứ không nên ẩn mình trong bóng tối.

Kauthara cảnh báo với Thành Phần rằng, một ngày không xa mọi hành động bỉ ổi của ông sẽ đưa ra ánh sáng công khai trước công luận. Nếu như ông không nghiêm túc, thiếu thiện chí đối thoại khoa học về đề tài tôn giáo với các vị chức sắc, nhân sĩ trí thức Chăm.

Trở lại câu chuyện, Ts.Thành Phần cầm đầu băng nhóm tự xưng đại diện bộ lão trí nhân sĩ Chăm, bịa đặt vu khống tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận và đề nghị tổ chức này xóa bỏ từ Hội giáo ra khỏi tên tổ chức. Đây là câu chuyện hi hữu chưa từng có tiền lệ của một Tiến sĩ Chăm cầm đầu khơi mào lôi kéo tín đồ Bani tạo thành nhóm đối nghịch và tuyên truyền phản đạo chống tăng lớp giáo sĩ (Po Gru, Imam, Katip, Acar).

Dư luận luôn đặt câu hỏi vì sao, Thành Phần sở hữu đến học vị Tiến sĩ (dù Tiến sĩ một đêm) nhưng không có công trình khoa học giá trị nào liên quan đến Tôn giáo Bani, đề tài mà ông ta luôn đấu tranh đòi hỏi Nhà nước Việt Nam phải công nhận Bani là một tôn giáo độc lập có mã số riêng, nhưng ông ta cũng không chứng minh được cho quan điểm của mình. Độc giả có thể nghi ngờ khả năng chuyên môn của Thành Phần không xứng đáng sở hữu học vị Tiến sĩ của ông hiện nay. Minh chứng cho cơ sở này, ông Nguyễn Văn Tỷ tố cáo Thành Phần, trong thời gian du học nghiên cứu sinh ở Liên xô, ông ta chỉ làm nghề buôn bán "Soong chảo" mà thôi, chứ không học hành gì cả, nên kiến thức chuyên ngành "Dân tộc học" bị hỏng như hiện nay là chuyện đương nhiên (Trích thư cáo lỗi năm 2017 ông Nguyễn Văn Tỷ). Rõ ràng, Thành Phần là một vị Tiến sĩ không có liên hệ, chỉ lo đồng tiền của dự án cũng như không có khả năng chuyên môn để phản biện với các nhà khoa học gốc Chăm: Ts. Phú Văn Hãn, Ts. Bá Trung Phụ, Ts. Văn Ngọc Sáng, Ts. Basiron,... họ là những nhà khoa học chân chính luôn bảo vệ lẽ phải có nền tảng khoa học vững chắc và luôn chứng minh Bani Awal (Awal) là một nhánh Hội giáo, chưa đủ điều kiện trở thành một Tôn giáo độc lập có mã số riêng như Ts.Thành Phần rêu rao trong thời gian qua.

Thật đáng tiếc, một nhóm người tự xưng là nhân sĩ trí thức Chăm An Nhơn lợi dụng người thân là cán bộ Đảng viên hiện đang công tác tại cơ quan nhà nước lại cố sùỵ cho việc làm bỉ ổi do Ts.Thành Phần chủ mưu đã phá tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận (Đây là tổ chức duy nhất được Nhà nước công nhận).

Theo Ts. Putra PoDam cho biết, Ban biên tập Kauthara.org sẽ có phiên họp ra Văn thư chính thức gọi đến Thường trực Huyện ủy Ninh Hải, phản đối một số cán bộ Đảng viên có dấu hiệu suy thoái tư tưởng cố sùỵ cho thân nhân của mình, kí đơn tập thể đã phá Tổ chức tôn giáo, chống chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước về chính sách Tôn giáo.

Kết luận: Thành Phần là thần tượng của tầng lớp trí thức Chăm, kể cả Ts. Putra PoDam, người đã từng xem ông là bậc đàn anh và dành cho ông rất nhiều ân huệ so với những người khác. Tiếc rằng, gần một thập niên qua, Thành Phần, vì quá tham lam với

danh vọng và quyền lực, tự bán rẻ bản thân và danh dự của mình bằng cách lao đầu vào những cuộc gây rối xã hội, chống phá những người trí thức Chăm không đồng tình với chủ thuyết Bani xuất phát từ Hindu giáo của Ấn độ, mà Kauthara.org đã từng đưa ra ánh sáng và khuyên ông nên chấm dứt những hành động dơ bẩn này. Cũng vì bản tính tham độc của một nhà trí thức Chăm thiếu đạo đức, tham quyền và danh vọng, có bản chất tham lam tiền bạc, Thành Phần cầm đầu nhóm đối nghịch phản đạo chống Tổ chức tôn giáo người Chăm gọi lên cơ quan chức năng Ninh Thuận, vì các cơ quan này không liên quan cũng như không can thiệp vào nội bộ của Tôn giáo Chăm.

Xét thấy, Thành Phần là một trí thức Chăm thiếu đạo đức, nên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani có phiên họp thống nhất nhất không mời Ts.Thành Phần tham gia bất cứ phiên họp nào cũng như không cho ông ta phát biểu trên các diễn đàn lễ hội Tôn giáo diễn ra ở các Thánh đường Hội giáo Bani, nghĩa là bất tín nhiệm đối ông ta vĩnh viễn.

Năm 2020, đánh dấu một bước ngoặt mới trong cuộc đời của Thành Phần, một nhân vật đã từng đóng vai thần tượng trong xã hội Chăm nhưng hôm nay bị cộng đồng trí thức Chăm trút phê từ mấy năm qua về tội tham lam bổng lộc dơ bẩn từ dự án Ấn độ nhằm bán tôn giáo Chăm cho ngoại bang, bị giới thanh niên và sinh viên khinh thường vì không đóng vai nghiêm túc của bậc thầy và đàn anh, sau cùng bị Hội Đồng Sư cả Hội giáo Bani tẩy chay.

Thành Phần năm nay đã về hưu, cổ nhân có câu: “Cọp chết để da, người ta chết để tiếng”. Nhưng Thành Phần chết đi để “tiếng” hay là để lại “tai tiếng”: Tai tiếng vì sống không có đạo đức, hiềm thù người Chăm đồng tộc, khinh thường người khác kể cả các bậc giáo sĩ (Po Gru, Imam, Katip, Acar). Thành Phần đừng quên rằng Hội Đồng Sư Cả Hội giáo Bani là cơ quan tối cao đại diện tinh thần cho người Chăm Bani Awal. Một khi đã bị Hội Đồng Sư cả Hội giáo Bani bất tín nhiệm, thế thì Thành Phần sẽ sống với ai đây? Làm sao Thành Phần có thể ngưỡng đầu để vào thánh đường sinh hoạt với các giáo sĩ như xưa nữa? Còn đâu là mặt mũi để nói chuyện với bà con Chăm một khi Thành Phần bị Hội Đồng Sư Cả loại ra khỏi cộng đồng. Đây là bản án vô cùng nhục nhã đối với một vị trí thức Chăm chưa từng xảy ra trong lịch sử của dân tộc này.

VÌ SAO IMAM TỪ BÁT CÔNG KHAI CHỐNG CHÍNH QUYỀN?

Cei Dalim (Thành viên BBT. Kauthara.org)

Imam Từ Bát (Pô Thiện) là giáo sĩ Acar hiện đang phụng sự Thượng đế Allah (Aluah) tại Thánh đường Hồi giáo Bani Thành Tín. Hiện nay, Từ Bát là một thành viên tích cực tham gia dự án quỹ Porome do Ts. Giả mạo Thành Thanh Dải (Thành Đài) chủ trương. Ông Imam Từ Bát công khai cung cấp tài liệu cho ông Thành Thanh Dải quốc tế hóa đề tài tôn giáo Bani đến các hãng thông tấn báo chí quốc tế nhằm vu cáo Chính phủ Việt Nam vi phạm quyền tự do tôn giáo đối với người Chăm.

Theo một nguồn tin khả tín, Imam Từ Bát nhận công điện chỉ đạo từ Ts. Thành Phần kích động đập phá bằng hiệu tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận (*Văn phòng đặc tại Thành Tín*) và chỉ đạo Imam Kiều Lượng tổ chức phiên họp kín phết truất Katip Từ Công Tấn ra khỏi hàng ngũ chức sắc, vì Katip Từ Công Tấn là người bảo vệ chủ thuyết Hồi giáo Bani theo chủ trương của Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận (*Đây là tổ chức được nhà nước Việt Nam công khai thừa nhận theo Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo ngày 18 tháng 6 năm 2004*).

Imam Từ Bát còn công khai trên mạng xã hội tuyên bố “Tao là đạo Bani”. Qua những hành động và phát ngôn của Imam Từ Bát, độc giả đánh giá Imam Từ Bát là giáo sĩ không nghiêm túc, bộc lộ thái độ lưu manh không xứng đáng là một giáo sĩ phụng sự Thượng đế Allah tại Thánh đường Hồi giáo Bani. Nhiều người Chăm còn đặc dấu hỏi? Vì sao Imam Từ Bát với tuổi đời gần trên 55 và có thời gian thâm niên trên 30 năm đứng vào hàng ngũ giáo sĩ Acar, đứng ra ông ta phải là người tiên phong mẫu mực vận động các tín đồ sống “tốt đời đẹp đạo” góp phần thực hiện tốt hương ước, qui ước địa phương và tôn chỉ mục đích tổ chức Hội đồng Sư cả, bản thân ông là thành viên nhưng hôm nay chính ông lại công khai chủ trương chống Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani và trù dập bất cứ ai không theo ý đồ của ông ta. Theo một nguồn tin có kiểm chứng, Imam Từ Bát và phe nhóm có ý đồ tổ chức Suk Muharam vào ngày 20.8.2021 bất chấp Chỉ thị 16 của Chính phủ về phòng, chống Covid-19, nhằm loại bỏ Katip Từ Công Tấn lên Imam Tal theo kế hoạch, mà để cho ông ta (Imam Bát) trở lại làm Imam Tal, tức là một chức vụ quyền lực để thao túng điều hành Ban bốn đạo Thánh đường Hồi giáo Bani Thành Tín, để định hướng cho tín đồ Bani chống nhà nước và lôi kéo tín đồ Bani gia nhập quỹ Porome, một tổ chức trá hình Chính phủ lưu vong Champa ở hải ngoại do Thành Thanh Dải thành lập. Tuy nhiên, mọi ý đồ thâm hiểm của Imam Bát bị tín đồ Bani Awal thôn Thành Tín phát hiện và tẩy chay.

Theo nhận định nhiều người Chăm cho biết, chính ông Từ Bát khơi mào và lôi kéo nhiều phân tử nhẹ dạ cả tin tạo thành nhóm đối nghịch tuyên truyền phản đạo chống Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani kéo dài trong thời gian qua và nay trở thành “đề tài nóng” chiến trường tranh chấp tôn giáo tại Thành Tín, gây chia rẽ nghiêm trọng khối đại đoàn kết dân tộc tại địa phương. Hành động của Imam Từ Bát tỏ ra xem thường pháp luật và đạo lý, không chỉ vi phạm pháp luật Việt Nam mà còn vi phạm nghiêm trọng giáo luật của Awal (agama Awal).

Sự kiện Imam Từ Bát và phe nhóm chủ trương loại bỏ các giáo sĩ chân chính hiện đang phụng sự Thượng đế Allah tại Thánh đường Hồi giáo Bani Thành Tín, rất cần sự can thiệp kịp thời của tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận đứng ra làm trọng tài phán xét nhằm bảo vệ những chức sắc chân chính đóng góp cho công cuộc sự nghiệp đại đoàn kết dân tộc tại địa phương.

Theo nhận định của Tổ chức Kauthara: chủ trương của Đảng và Nhà nước Việt Nam không can thiệp vào nội bộ tín ngưỡng, tôn giáo. Nhưng đối với trường hợp này rất cần sự can thiệp của Chánh quyền Việt Nam, để làm trọng tài hòa giải, nhằm đem lại sự bình yên cho tôn giáo Chăm, tránh xảy ra chiến trường tranh chấp tôn giáo, không ai tiên đoán được hậu quả do nó gây ra.

Ban biên tập Kauthara.org rất kính mong quý cơ quan hữu trách tỉnh Ninh Thuận cần phải quan tâm giải quyết những mâu thuẫn tranh chấp tên gọi tôn giáo và xử lý thích đáng những phân tử quá khích lợi dụng quyền tự do tôn giáo để kích động tín đồ Bani Awal gây xáo trộn cộng đồng, nhằm đem lại sự bình yên liên quan đến an ninh trật tự tại địa phương.

Hình 1. Imam Từ Bát (Thôn Thành tín – Ninh Thuận).

THÔNG TIN PHÉ TRUÁT KATIP TÀN TỪ LÀ HOÀN TOÀN BỊA ĐẶT

BBT: Kauthara.org

Thông Minh Chánh có đưa thông tin lên trang mạng xã hội vừa qua với lời lẽ phi báng nhục mạ, vu khống Katip Từ Công Tấn, một giáo sĩ Acar đang phụng sự Thượng đế Allah tại Thánh đường Hồi giáo Bani Thành Tín, với lời lẽ cho rằng Katip Từ Công Tấn bị Ban phong tục bản đạo thôn Thành Tín phé truát ra khỏi chức sắc. Thông tin này tạo nên dư luận xấu làm tổn hại đến danh dự cá nhân và gia đình nói riêng cũng như Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani và Thánh đường thôn Thành Tín nói chung.

Kauthara.org là cơ quan ngôn luận có trách nhiệm và nghĩa vụ đưa ra sự thật nhằm bảo vệ quyền lợi cho cá nhân và cho dân tộc Chăm.

Qua xác minh nhân thân Thông Minh Chánh và vụ việc liên quan đến Katip Từ Công Tấn tại Thánh đường Hồi giáo Bani Thành Tín. Ban biên tập Kauthara.org chính thức thông tin cho cộng đồng Chăm sự thật như sau:

1. Về nhân thân của ông Thông Minh Chánh

Thông Minh Chánh là người Chăm ở thôn Phò trì, xã Tân Thắng, huyện Hàm Tân, tỉnh Bình Thuận. Với sự chỉ đạo của Ts. Thành Phần, một Tiến sĩ Chăm đang thực hiện dự án của tổ chức phi Chính phủ thuộc Ấn độ để xóa bỏ tôn giáo Hồi giáo Bani (tiếng Chăm: Awal) theo chủ thuyết Hindu hóa (Acar phải thờ thần yáng của Chăm Balamon).

Thông Minh Chánh trở thành tay sai của Ts. Thành Phần, tích cực đi kích động tín đồ Bani Awal ở hai thôn Phò Trì – Tân thắng và Khu phố Chăm – Lạc Tánh, vu cáo Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Bình Thuận là tổ chức vi phạm quyền tự do tôn giáo với âm mưu xóa bỏ tôn giáo Bani (không biết tôn giáo Bani công nhận từ năm nào mà nhóm tuyên truyền Chính phủ xóa bỏ tôn giáo Bani?). Nhận chỉ thị của Ts. Thành Phần, Thông Minh Chánh kích động tín đồ Khu phố Chăm, Lạc Tánh gỡ bỏ bảng Thánh đường Hồi giáo Bani. Theo thông tin từ Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Bình Thuận cho biết thì hành vi của Thông Minh Chánh được cơ quan an ninh đang lấy thông tin để xử lý theo pháp luật.

2. Biên cố liên quan Katip Từ Công Tấn tại Thành Tín – Phước Hải

Theo thông tin từ Ban bản đạo Thánh đường Hồi giáo Bani tại Thành Tín cho biết: Ngày 10 tháng 07 năm 2021, Ban bản đạo Thánh đường có nhóm họp chuẩn bị cho ngày Đại lễ Eid al-Adha (người Chăm gọi: Waha). Nhân dịp này một số chức sắc có góp ý cho Giáo sĩ Katip Từ Công Tấn khi lên mạng xã hội chỉ nên đăng bài hoặc đăng Clip liên quan đề tài giáo dục về tôn giáo, văn hóa, ngôn ngữ,... nên tránh tham gia bình luận trên mạng cộng đồng.

Phiên họp không có nội dung nào bàn đến việc phé truát Katip Từ Công Tấn ra khỏi chức sắc như thông tin của Thông Minh Chánh. Qua vụ việc này, chúng tôi có hỏi ý kiến Imam Từ Công Dư, Phó chủ tịch thường trực Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Bình Thuận cho biết: ... tôi chưa nghe thông tin gì từ Ban bản đạo Thánh đường Hồi giáo Bani Thành

Tín, chắc đây chỉ là thông tin nhằm nhí, bịa đặt nhằm làm tổn thương đến danh dự giáo sĩ Chăm Bani.

Theo chúng tôi được biết, gia đình và người thân của giáo sĩ Katip Từ Công Tấn đang chuẩn bị hồ sơ để kiện Thông Minh Chánh về hành vi bịa đặt, vu khống làm ảnh hưởng đến danh dự theo luật an ninh mạng Việt Nam.

Rõ ràng hành vi của Thông Minh Chánh, cố tình đưa ra những thông tin không đúng sự thật nhằm bôi nhọ danh dự, nhân phẩm của một giáo sĩ Bani Awal làm ảnh hưởng xấu đến dư luận cộng đồng Chăm Bani và Tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận. Thông Minh Chánh có hành vi bôi nhọ danh dự, nhân phẩm, có thể bị truy cứu trách nhiệm hình sự về tội làm nhục người khác theo quy định tại Điều 155 của Bộ luật Hình sự 2015, sửa đổi năm 2017. Theo đó, Thông Minh Chánh có thể bị xử phạt tiền từ 10 - 30 triệu đồng hoặc đối diện án tù không giam giữ đến 03 năm.

BBT Kauthara.org đề nghị các cơ quan hữu trách huyện Hàm Tân, tỉnh Bình Thuận cần phải xử lý nghiêm minh ông Thông Minh Chánh theo pháp luật, để trả lại danh dự nhân phẩm cho một giáo sĩ Chăm chân chính.

Hình 1. Thông Minh Chánh

Nội dung Thông Minh Chánh đăng như hình dưới đây:

Chanh BT
Tin mới nhận 2:
Mẹ Katip đã khóc rất nhiều và xin Po Gru bỏ qua. Cho katip một cơ hội.
Nhưng Po Gru nhất quyết nói không được.
Vì đã làm ảnh hưởng đến Tôn Giáo Bà Ni rất nhiều, không xứng đáng nằm trong hàng ngũ các vị chức sắc chân chính.
Cuối tuần này sẽ họp lại và có câu trả lời chính xác.
Dù cho ông có bị trực xuất hay không thì mong ông nên nhận ra bản thân mình còn thờ mukey, tổ tiên, ông bà, cha mẹ.

THIÊN THỊ NÍN TIẾP TỤC CẬY THỂ LỰC NGÀM KHỦNG BỐ TINH THẦN KATIP TỪ CÔNG TẤN

BBT: Kauthara.org

Thiên Thị Nín

Ngày 13 tháng 07 năm 2021, Ban biên tập Kauthara.org đăng bài “Thiên Thị Nín nhân danh mẫu hệ Chăm vu cáo Nhà nước Việt Nam và Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani vi phạm quyền tự do tôn giáo” của tác giả *Từ Công Bằng* là người Chăm Phan Rang có bài phân tích về thái độ trịch thượng của bà Thiên Thị Nín là một phụ nữ Chăm luôn tự tôn vinh cho mình là người có quyền phỉ báng nhục mạ vu cáo bất cứ ai không đồng quan điểm với bà.

Thiên Thị Nín còn nhân danh phụ nữ Chăm lợi dụng quyền tự do tôn giáo vu cáo Chính quyền Việt Nam vi phạm quyền tự do tôn giáo với âm mưu xóa bỏ một tôn giáo Chăm ra khỏi danh mục tôn giáo Việt Nam.

Tác giả cũng nghiêm khắc yêu cầu bà Thiên Thị Nín không nên khoác áo nhà giáo làm “*nghe ném đá giấu tay*”, phải chấm dứt ngay mọi hành động lừa gạt thiên hạ, từ bỏ mọi thái độ lối bịch và trịch thượng không nên huyênh hoang tự cho mình là người phụ nữ có quyền quyết định mọi vấn đề trong thế gian này.

Qua bài viết này, Ban biên tập Kauthara.org với hy vọng bà Thiên Thị Nín nhận biết những hành động sai lầm mà bà đã vấp phải trong thời gian qua và yêu cầu bà ta phải chỉnh đốn những sai lầm và xem đây là một bài học đắt giá dành cho bà, để bà có thời gian tu tâm luyện tánh cho những khoảng thời gian còn lại trong những ngày về hưu sống hữu ích cho xã hội và cộng đồng hơn.

Tuy nhiên bà Thiên Thị Nín tiếp tục cậy quyền lực gia đình và người thân của bà hiện đang công tác ở các cơ quan nhà nước, tuyên bố sẽ huy động lực lượng là người thân của bà sẽ mang vũ khí khủng bố gia đình giáo sĩ Từ Công Tấn vì tội bảo vệ Hội đồng sư cả Hội giáo Bani Tỉnh Ninh thuận.

Trước tình hình diễn biến phức tạp an ninh trật tự liên quan đến bà Thiên Thị Nín, chúng tôi liên hệ trực tiếp với Cục An ninh xã hội – Bộ Công an đặc trách phía Nam, và người đại diện cơ quan này hứa sẽ thông tin cho Công an địa phương nắm để có biện pháp xử lý vụ việc nhằm bảo vệ cho giáo sĩ Chăm và Hội đồng sư cả Hội giáo Bani Tỉnh Ninh thuận.

Vậy, Ban biên tập Kauthara.org rất mong các cơ quan hữu trách huyện Ninh Phước, tỉnh Ninh Thuận xử lý nghiêm minh một số đối tượng quá khích lợi dụng quyền tự do tôn giáo để để khùng bố một giáo sĩ Chăm là người luôn bảo vệ tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Ninh Thuận, một tổ chức được chính quyền bảo hộ và được tín đồ Bani Awal tín nhiệm, nhằm trả lại sự bình yên cho tín đồ Bani Awal tại địa phương.

Hình 1. Nội dung bà Thiên Thị Nín, kêu gọi người thân mang vũ khí đặc dụng dạy [bắn] Katip. Từ Công Tấn

THIÊN THỊ NÍN VU CÁO NHÀ NƯỚC VIỆT NAM và HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỒI GIÁO BANİ – VI PHẠM QUYỀN TỰ DO TÔN GIÁO

*Từ Công Bằng (Cộng tác viên Kauthara.org)
Email: Tucongbang888@gmail*

Thiên Thị Nín: bà là ai?

Xuất thân từ Làng Chăm Palei Ram - Ninh Thuận, một quê hương gắn liền với nhiều trí thức tên tuổi tiêu biểu như: Nhạc sĩ Từ Công Phụng, Tiến sĩ Bá Trung Phụ, cựu dân biểu Từ Công Xuân, ... Thiên Thị Nín là một nhà giáo đã từng giữ chức vụ Phó Hiệu trưởng Trường Tiểu học Văn Lâm (nay đã nghỉ hưu). Bà cũng là một nhân vật đại diện cho Ban Phụ nữ của Hội đồng Sư cả (HĐSC) Hồi giáo Bani, rất tích cực vận động kinh phí từ tín đồ Bani để xây dựng trụ sở làm việc và kinh phí hoạt động cho tổ chức này trong thời gian vừa qua, đây là một việc làm đáng biểu dương và khích lệ tinh thần của một phụ nữ Chăm. Tuy nhiên, chính bà lại nhân danh Ban Phụ nữ HĐSC Hồi giáo Bani gửi đơn đến các cơ quan chức năng tỉnh Ninh Thuận tố cáo Ban Thường trực HĐSC không sáng suốt nhận định một cách rõ ràng mà nghe theo một số phần tử người Chăm hải ngoại để tôn vinh chủ thuyết Islam và truyền bá tư tưởng sai lệch về tôn giáo Bani. Thiên Thị Nín là một nhà giáo, khi phát biểu hoặc trước khi chụp mũ người khác một cách vô thức ít nhất bà cũng cần phải đưa ra bằng chứng thuyết phục để chứng minh lời nói của mình. Cũng cần nhấn mạnh thêm: HĐSC Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận được thành lập vào năm 2005 theo Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo ngày 18 tháng 6 năm 2004.

Trải qua gần 3 nhiệm kỳ hoạt động, HĐSC Hồi giáo Bani đề ra phương hướng, nhiệm vụ hoạt động, phát huy, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; phối hợp giải quyết các hoạt động tín ngưỡng tôn giáo theo pháp luật. Xây dựng qui chế hoạt động theo nghi lễ tôn giáo phù hợp với nhu cầu thực tế của các tín đồ, đúng theo giáo luật và pháp luật. Thực hiện tốt công tác quản lý, giáo luật về các hoạt động tín ngưỡng tôn giáo Hồi giáo Bani. Vận động chắc chắn, tín đồ thực hiện các nghi lễ tiết kiệm và bảo tồn các giá trị văn hóa bản sắc dân tộc. Đây cũng là sự kiện đáng ghi nhớ khi lần đầu tiên trong lịch sử Việt Nam, tín đồ Bani của Agama Awal (tôn giáo Awal của hệ thống Acar) được chính thức công nhận trong danh mục tôn giáo Việt Nam là Hồi giáo và tổ chức HĐSC Hồi giáo Bani cùng tín đồ Chăm Bani luôn cảm ơn Đảng và Nhà nước đã có chính sách đúng đắn kịp thời phù hợp nguyện vọng của đồng bào Chăm. HĐSC Hồi giáo Bani là một tổ chức duy nhất có tư cách pháp nhân đại diện cho tín đồ Bani, trải qua hơn một thập niên tồn tại, tổ chức này cũng chưa nhận bất cứ ý kiến phản đối từ các nhân sĩ, trí thức, chức sắc Chăm. Đột nhiên những

năm gần đây, với sự giúp sức của một vị Tiến sĩ Chăm ở Phan Rang, bà Thiên Thị Nín đại diện nhóm phụ nữ Chăm gửi đơn tố cáo HĐSC Hồi giáo Bani âm mưu xóa bỏ tôn giáo Bani trong danh mục tôn giáo Việt Nam và đề nghị Chính phủ Việt Nam cấp mã số riêng cho tôn giáo Bani.

Đây là một âm mưu ý đồ thâm hiểm, nhiều người Chăm hiện đang đặt nghi vấn! Thiên Thị Nín là tín đồ Bani Awal đồng thời cũng bà là thành viên của HĐSC Hồi giáo Bani, hơn ai hết bà ta hiểu rất rõ tên gọi “Hồi giáo Bani” hay “Bani” không ảnh hưởng gì đến bản chất truyền thống phong tục của người Chăm Bani xưa nay. Nhưng Thiên Thị Nín vẫn cố tình chụp mũ vu khống Ban Thường trực đứng đầu là Imam Từ Công Dư cho rằng ông là người âm mưu đồng hóa chủ thuyết Islam vào người Chăm Bani. Mặc dù các nhân sỹ, trí thức, chức sắc, nhà khoa học đều khẳng định: Awal (tín ngưỡng Bani Awal của Acar) là một nhánh của Hồi giáo. Nhưng thực tế, tổ chức HĐSC Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận và Ban Đại diện Cộng đồng Hồi giáo Islam tỉnh Ninh Thuận là 02 tổ chức hoạt động hoàn toàn độc lập có tôn chỉ, mục đích riêng. Với tư cách là Trưởng Ban phụ nữ của một tổ chức, đáng lẽ bà Thiên Thị Nín phải là người tiên phong vận động các tín đồ sống “tốt đời đẹp đạo” góp phần thực hiện tốt các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước nhưng bà lại dùng quyền lực là phụ nữ nhân danh cho chế độ mẫu hệ Chăm lên diễn đàn Hội thảo tại Bình Thuận ngồi giữa phòng Hội thảo khóc lóc van xin Ban Tôn giáo Chính phủ công nhận tôn giáo Bani là tên chính danh có mã số riêng, mọi ý kiến đề xuất của bà bị các chức sắc nhân sỹ Chăm và đại biểu tham dự Hội thảo bác bỏ (cũng vì quá tham vọng, tự cho mình là một nhân vật quan trọng có tầm ảnh hưởng đến kết quả Hội thảo tại Bình Thuận theo ý muốn của bà). Kết quả Hội thảo có 80% đại biểu chọn tên tôn giáo “Hồi giáo Bani” làm cho bà phải ngất xỉu trong phòng Hội thảo trước sự ngỡ ngàng của các đại biểu. Đây là câu chuyện khôi hài hi hữu chưa từng xảy ra trong lịch sử cận đại của dân tộc Chăm.

Nhắc đến bà Thiên Thị Nín, chắc có lẽ cán bộ, giáo viên ngành giáo dục huyện Ninh Phước, ai ai cũng không thể nào quên những sóng gió của ngành giáo dục trong thập niên (1993 - 2000) do ông Nãi Văn Anh làm Trưởng phòng với sự nhúng tay điều hành của bà Thiên Thị Nín là phu nhân của Trưởng phòng. Bà Thiên Thị Nín chỉ là giáo viên tiểu học, một thời bà ta tung hoành làm mưa làm gió thay mặt chồng điều hành công tác nhân sự của ngành giáo dục từ việc bổ nhiệm cán bộ đến khâu luân chuyển giáo viên. Tất cả đều thông qua bàn tay đầy quyền lực của bà, thậm chí bà còn gây sức ép kí hồ sơ học bạ phi pháp, để rồi chồng bà tức là ông Nãi Văn Anh bị cách hết chức vụ từ chính quyền huyện Ninh Phước. Đây là bản án nghiêm khắc nhất dành cho ông Nãi Văn Anh, là một vị nhà giáo đáng kính thật thà đức độ, được nhiều thế hệ giáo viên triu mến gắn với tên gọi thân thương “Saa Kacua- Ai Choa” (tức là anh cả của ngành giáo dục lúc bấy giờ). Dư luận đặt câu hỏi, nếu không có sự can thiệp quá sâu của bà Thiên Thị Nín vào công việc nội bộ của Trưởng phòng, thì hôm nay ông Nãi Văn Anh không đến nỗi phải nhận một bản án đầy tủi nhục trong những ngày về hưu tuổi già xế chiều. Bà Thiên Thị Nín nên xem đây là một bài học đặc giá dành cho bà, để bà có thời gian tu tâm luyện tánh cho những khoảng thời gian còn lại trong những ngày về hưu sống hữu ích cho xã hội và cộng đồng. Cũng vì ảnh hưởng tư tưởng cục bộ phong kiến từ gia đình quyền quý, quý tộc,

bà ta có thể làm thay đổi cục diện bộ mặt xã hội Chăm đương thời qua biến cố xáo trộn tôn giáo Bani là ví dụ điển hình.

Hôm nay, bà Thiên Thị Nín lại mượn bóng hình gia đình người thân của bà hiện đang công tác ở các cơ quan nhà nước, tiếp tục tự cho mình là một người phụ nữ quyền lực nhất trong xã hội Chăm, hoành hành điều hành phe nhóm của mình chụp mũ vu cáo cả Chính phủ Việt Nam và HĐSC Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận có mưu đồ đồng hóa tôn giáo Bani với tôn giáo Islam. Qua đây, Thiên Thị Nín muốn gửi “thông điệp” cho cộng đồng Chăm: HĐSC Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận không sáng suốt nhận định một cách rõ ràng mà nghe theo một số phần tử người Chăm hải ngoại để tôn vinh chủ thuyết Islam và truyền bá tư tưởng sai lệch về tôn giáo Bani. Có chăng bà muốn ám chỉ 02 nhân vật mà lâu nay bà hay nhắc tên tố cáo họ trước dư luận quần chúng Chăm về hành vi phá hoại tôn giáo Bani, đó là 02 ông Imam Từ Công Dư (Phó Chủ tịch Thường trực HĐSCHGBN) và Ts.Putra PoDam (Chăm Bani Awal Bình Thuận). Tiếc rằng hai nhân vật này không liên quan đến những gì mà bà vu cáo chụp mũ một cách thiếu chứng cứ. Đúng ra bà nên lên án Ts.Thành Phần là một Tiến sĩ Chăm vô trách nhiệm đã nhận một số dự án của các tổ chức phi chính phủ với mưu đồ xóa bỏ tổ chức HĐSC Hồi giáo Bani để hưởng những bổng lộc dơ bẩn từ dự án này. Imam Từ Công Dư và Ts. Putra PoDam với tư cách là một trí thức, nhân sĩ Chăm phải có nghĩa vụ chứng minh nguồn gốc mối liên hệ tôn giáo Awal với Hồi giáo, nhằm làm sáng tỏ thêm tôn giáo Awal (từ thế kỷ 17 đến nay) là một tôn giáo tiếp thu có chọn lọc tinh hoa giữa chủ thuyết Islam và yếu tố truyền thống bản địa Champa. Bà Thiên Thị Nín luôn tự nhận mình là một tín đồ Bani Awal, không ai cấm đoán bà thờ cúng ông bà tổ tiên cũng như các tín ngưỡng dân gian Chăm, đó là quyền tự do tín ngưỡng của tín đồ.

Thiên Thị Nín, Ts. Thành Phần, Ts. Quảng Đại Can, Ts giả mạo Thành Đài, và nhà thờ Inra_Sara, câu kết viết bài, viết đơn, viết báo, đài radio, ...tố cáo Sở Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính Phủ và Nhà nước Việt Nam xóa tôn giáo Bani của Người Chăm. *Xóa tôn giáo Bani?* Đây là tội tuyên truyền vu khống, vì *Nhà nước Việt Nam chưa bao giờ công nhận tôn giáo Bani của người Chăm, Chưa công nhận thì lấy đâu mà xóa?*

Nói đến tôn giáo Awal (Bani Awal) thì người ta chỉ bàn đến hệ thống chức sắc (Po Gru, Imam, Katip, Acar) là tầng lớp phụng sự trực tiếp và duy nhất Đấng Allah. Chính vì thế, bà Thiên Thị Nín không thể lạm quyền lực một gia đình quyền quý để ép các vị chức sắc (Po Gru, Imam, Katip, Acar) để thờ cúng các vị thần xuất phát từ tôn giáo Hindu (người Chăm quen gọi Balamon). Đây là điều cấm kị “Haram” trong giáo luật Bani Awal. Là một tín đồ Bani Awal chân chính, bà Thiên Thị Nín không thể lấy uy thế của gia đình mình để phỉ báng các vị chức sắc (Po Gru, Imam, Katip, Acar) là tầng lớp lãnh đạo tinh thần của người Chăm Bani đang hành lễ trong Thánh đường Hồi giáo Bani, nơi mà bà đang cầu nguyện trong tháng Ramawan hàng năm. Sự kiện bà Thiên Thị Nín với sự giúp sức của Ts. Thành Phần tạo ra “scandal” trong cộng đồng Chăm vừa qua gây xáo trộn cộng đồng, với chiêu bài thay đổi tên gọi tôn giáo “Hồi giáo Bani” thành “Bani” nhằm kích động tín đồ và quốc tế hóa đề tài tôn giáo Bani thông qua Thành Thành Dãi (“Thủ tướng Champa lưu vong “*tự phong*”, đang làm nghề “*chính trị ba xu*” hiện đang định cư tại Thụy điển), vu cáo Chính quyền Việt Nam vi phạm quyền

tự do tôn giáo với âm mưu xóa bỏ một tôn giáo Chăm ra khỏi danh mục Tôn giáo Việt Nam đến các hãng thông tấn quốc tế và cơ quan LHQ nhờ can thiệp, gây sức ép.

Theo nhận định của các nhân sĩ trí thức Chăm: Việc thay đổi tên tôn giáo hay phát sinh thêm tôn giáo mới theo Danh mục tôn giáo Việt Nam là một việc hệ trọng liên quan đến hệ thống pháp luật, cần trung cầu ý kiến rộng rãi của các tín đồ và tổ chức nhiều cuộc Hội thảo chuyên đề về tôn giáo. Một tôn giáo cần phải đảm các yếu tố giáo chủ, giáo lý, giáo luật, giáo dân trên cơ sở trình lên cấp có thẩm quyền quyết định. Sự khủng hoảng liên quan đến việc tranh chấp tên gọi tôn giáo Bani diễn ra vừa qua trở thành là “*vết nhoe*” cho cộng đồng, trong đó bà Thiên Thị Nín là nhân vật cầm đầu mà người Chăm nhắc tên nhiều nhất Sau đây xin liệt kê vài biến cố do bàn tay người phụ nữ đầy quyền lực này để cộng đồng Chăm đánh giá, phán xét bản chất sự việc:

1. Biến cố đoàn hành hương đến Thánh đường Văn Lâm

Theo tinh thần phiên họp ngày 14 tháng 03 năm 2021 của HĐSC Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận về việc tổ chức đoàn đi thăm và chúc mừng các chức sắc, chức việc trong Tháng Chay tịnh Ramawan 2021, do cả sư Nguyễn Lại chủ trì. Được sự ủy quyền của Ban Thường trực HĐSC Hội giáo Bani, chiếu theo qui chế năm 2017 của tổ chức này, ông Đồng Dương Long kí thừa lệnh Thông báo số 09/TT-HĐSC ngày 23 tháng 04 năm 2021 về việc chương trình thăm, làm việc và chúc mừng Ramadan (Ramawan) 07 Thánh đường Hội giáo Bani tại Ninh Thuận. Cũng nhân chuyến hành hương này, Ts. Putra PoDam là một đứa con của tín đồ Bani Awal có nhờ đoàn hành hương gửi quà mỗi thánh đường 100 USD, gọi là món quà “mọn” trà, nước cho Thánh đường trong mùa tịnh chay Ramadan. Vào lúc 15 giờ 30, ngày 29/04/2021 đoàn hành hương làm việc tại Thánh đường Văn Lâm, khi đoàn đến, giáo sĩ Acar tiếp đón khách rất chu đáo, uống trà, nói chuyện vui vẻ. Thánh đường Văn Lâm tối đó vẫn hành lễ bình thường, không hề có chuyện gì xảy ra. Câu chuyện chỉ đơn giản vậy, tuy nhiên bà Thiên Thị Nín bịa ra câu chuyện thông qua Thập Liên Trường là “*du luận viên*” của bà tuyên truyền lên trang Facebook cá nhân, vu khống đoàn hành hương của HĐSC Hội giáo Bani đòi xóa bỏ tôn giáo Bani và Lễ hội Rija Nagar nhằm tạo dư luận xấu đến HĐSC Hội giáo Bani và tuyên truyền đây là tổ chức bị mua chuộc và phục vụ cho tổ chức Islam. Qua biến cố này, chúng tôi đánh giá bà Thiên Thị Nín không phải là nhà giáo, mà chỉ khoác áo nhà giáo để đánh lừa dư luận làm “*nghề ném đá giấu tay*” thì đúng hơn.

2. Lừa bịp Cả sư Nguyễn Lại kí Tờ trình số 03 ngày 11 tháng 06 năm 2021 tố cáo Ban thường trực HĐSCHGBN sử dụng trái phép con dấu

Sự kiện Cả sư Nguyễn Lại tố cáo cáo 03 ông: Imam Từ Công Dư, Imam Đạo Văn Thị và ông Đồng Dương Long chiếm dụng con dấu của HĐSC Hội giáo Bani trái phép: Đọc qua nội dung của Tờ trình, cả sư Nguyễn Lại có đặt bút kí văn bản là sự thật, nhưng chắc chắn cả sư Nguyễn Lại không biết văn bản nói về nội dung gì? Hơn nữa cả sư Nguyễn Lại tuổi cao, không thông thạo Tiếng Việt. Vậy ai là người đạo diễn nội dung văn bản này? Theo nguồn tin đáng tin cậy từ người thân của cả sư Nguyễn Lại cho biết: Chính Ts. Thành Phần với sự giúp sức của bà Thiên Thị Nín là kẻ chủ mưu soạn thảo văn bản thúc ép cả sư Nguyễn Lại tố cáo 03 ông Imam Từ Công Dư, Imam Đạo Văn Thị và ông Đồng Dương Long là 03 nhân vật có âm mưu phá hoại tôn giáo Bani của Bà Nín. Trên phương

diện pháp lý, cả sư Nguyễn Lài không có quyền ký văn bản thay mặt HĐSC Hồi giáo Bani khi chưa có sự đồng ý của tập thể Ban Thường trực, Ban Chấp hành; điều này trái với quy chế hoạt động của tổ chức nên văn bản của cả sư Nguyễn Lài là văn kiện hoàn toàn vô giá trị. Chính vì thế sự xúi giục của Ts. Thành Phần và bà Thiên Thị Nín chỉ làm cho cả sư Nguyễn Lài mang thêm tội vạ và nhất là làm tổn thương đến danh dự cả cộng đồng chức sắc Bani Awal hôm nay vì HĐSC Hồi giáo Bani không hề hay biết về nội dung văn bản này. Sự nhúng tay của Ts. Thành Phần và bà Thiên Thị Nín nhằm kết tội 03 ông ở trên trở thành văn chương chính trị dựa vào màu cờ tôn giáo để khơi dậy hận thù dân tộc. Đây là hành động có tác hại vô cùng nguy hiểm, có thể gây ra chiến trường tranh chấp tôn giáo, không ai tiên đoán được hậu quả do nó gây ra. Hơn nữa, tín đồ Bani nào không đồng tình quan điểm với hai nhân vật này, đều bị kết tội theo chủ thuyết Islam. Thành Phần và Thiên Thị Nín phải chấm dứt thái độ chụp mũ không lương thiện này, vì người Chăm Bani là một tín đồ thật thà, không quá khích luôn ủng hộ HĐSC Hồi giáo Bani là tổ chức duy nhất đại diện cho tín đồ, có đầy đủ tư cách pháp nhân được Nhà nước bảo hộ. Vì vậy, việc đấu tranh đòi tôn giáo Bani của Thành Phần và Thiên Thị Nín vừa qua trở thành vô ích.

3. Biện cố Hội thảo tại Bình Thuận

Thiên Thị Nín là nhà giáo với vai trò Trưởng Ban phụ nữ của HĐSC Hồi giáo Bani. Tại Hội thảo, bà phải trình bày tham luận đưa ra lý luận. Nhưng lợi dụng diễn đàn này, bà lại đại diện cho chế độ mẫu hệ Chăm đòi Ban Tôn giáo Chính phủ trả lại tên gọi tôn giáo Bani cho người Chăm. Đây không phải phong cách nhà giáo, mà là một diễn viên hài đang “*diễn tuồng làm trò hề*” mua vui cho thiên hạ thì đúng hơn.

Kết Luận

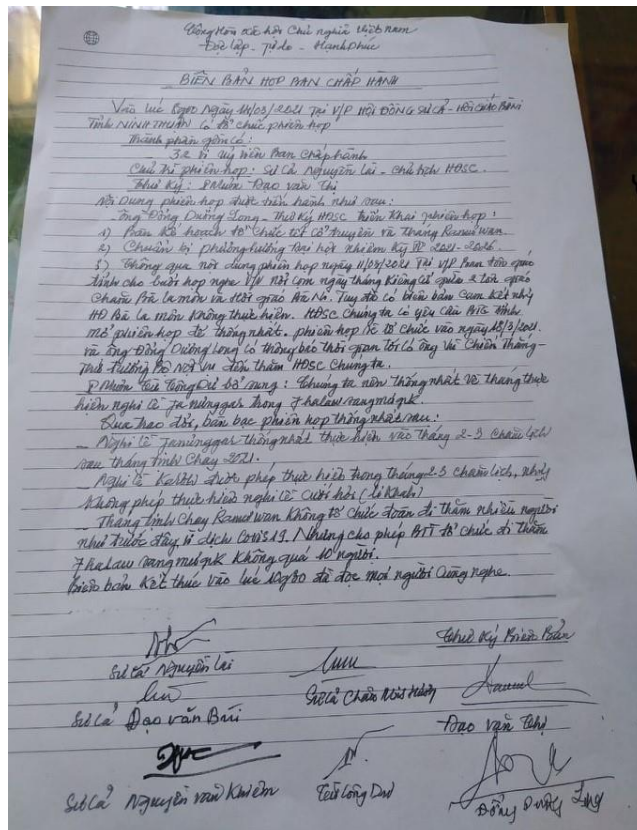
Thiên Thị Nín lúc nào cũng tự tôn vinh cho mình là một người phụ nữ quyền lực nhất, có khả năng đấu tranh vì quyền cho quyền lợi cho dân tộc Chăm nói chung và tín đồ Bani nói riêng, nhưng trong thực tế Thiên Thị Nín chưa chứng minh cho mọi người thấy điều này. Bên cạnh đó, Thiên Thị Nín đang khoác áo một nhà giáo đi tuyên truyền lừa bịp kích động tín đồ Bani Awal chống Chính phủ Việt Nam vi phạm quyền tự do tôn giáo. Hôm nay, Thiên Thị Nín lại cậy quyền lực gia đình, thân nhân, tự cho mình có quyền chê bai, nhục mạ, phỉ báng bất cứ ai không đồng quan điểm với mình cho dù người đó là ai, kể cả các vị chức sắc. Biện cố làm xáo trộn trong tín đồ Bani Awal tại Thánh đường Văn Lâm vừa qua do Thiên Thị Nín đạo diễn, không liên quan đến thân nhân của bà. Tuy nhiên, sự im lặng của một số cá nhân làm việc trong các cơ quan Nhà nước là thân nhân gia đình bà trong sự kiện này, đã tạo sự nghi ngờ trong cộng đồng Chăm, vô tình hoặc gián tiếp sự im lặng đó gây ra hậu quả khôn lường. Đây không phải vụ việc tranh chấp tôn giáo thuần túy mà hành vi bôi nhọ, vu cáo một tổ chức có thể ảnh hưởng đến tình hình an ninh trật tự tại địa phương nếu như chính quyền không can thiệp kịp thời. Qua vụ việc này, nhiều người Chăm bức xúc, thắc mắc về vai trò của chính quyền cơ sở nơi vụ việc diễn ra - xã Phước Nam, huyện Thuận Nam.

Những phản ứng nghiêm khắc đối với thái độ lộ bịch của Thiên Thị Nín mà chúng tôi vừa nêu ra đã chứng minh rằng cộng đồng trí thức Chăm hôm nay không phải là tập thể bù nhìn, thiếu kiến thức như Thiên Thị Nín đã hiểu lầm, mà là một tập thể đã trưởng

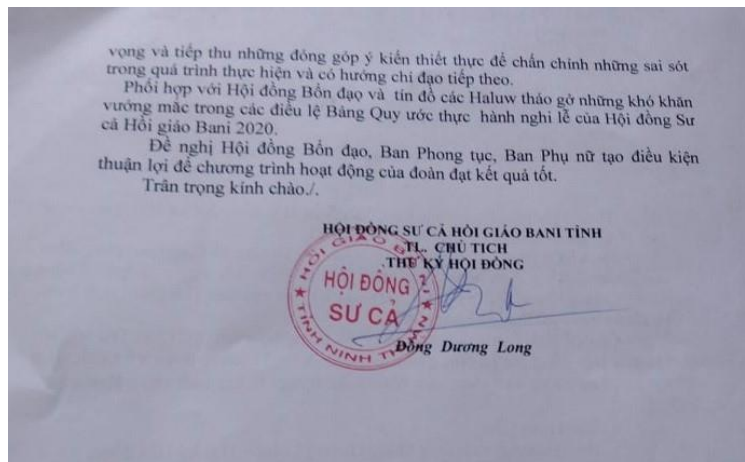
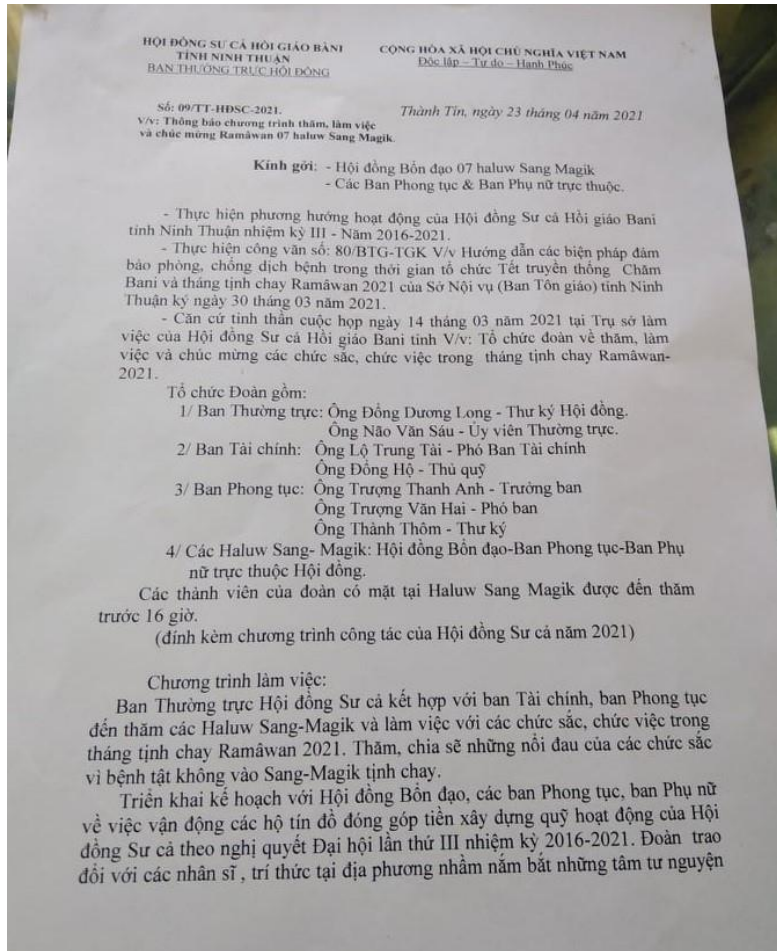
thành, có lập trường, tư duy độc lập và có đủ trình độ để chống lại bất cứ ai không tôn trọng danh dự và quyền lợi của dân tộc, dù nhân vật này là Thiên Thị Nín có uy thế cậy quyền 10 ông Tiến sĩ đi chẳng nữa, chứ một Ts. Thành Phần vô danh tiểu tốt (Tiến sĩ một đêm). Đây cũng là một “thông điệp” của cộng đồng Chăm không nhằm hạ thấp Thiên Thị Nín mà là yêu cầu bà không nên khoác áo nhà giáo làm “nghề ném đá giấu tay”, phải chấm dứt ngay mọi hành động lừa gạt thiên hạ, từ bỏ mọi thái độ lố bịch và trịch thượng không nên huênh hoang tự cho mình là người phụ nữ có quyền quyết định mọi vấn đề trong thế gian này.

Dân tộc Chăm hôm nay là một tập thể trí thức rất khiêm tốn, trong đó có bà Thiên Thị Nín. Chính vì thế, mọi hành động thiếu nghiêm túc của một trí thức này sẽ đưa đẩy dân tộc Chăm và cả người Việt đánh giá ngay về trình độ trí thức của người Chăm trong không gian xã hội hôm nay. Thiên Thị Nín là một nhà giáo, nhưng lại mang tư tưởng “dân tộc cực đoan” càng đưa đẩy hai dân tộc Chăm - Việt sẽ hiểu lầm thêm về trí thức Chăm đang diễn tuồng chính trị để lừa gạt đồng bào hơn là đấu tranh thật sự cho mục tiêu tôn giáo.

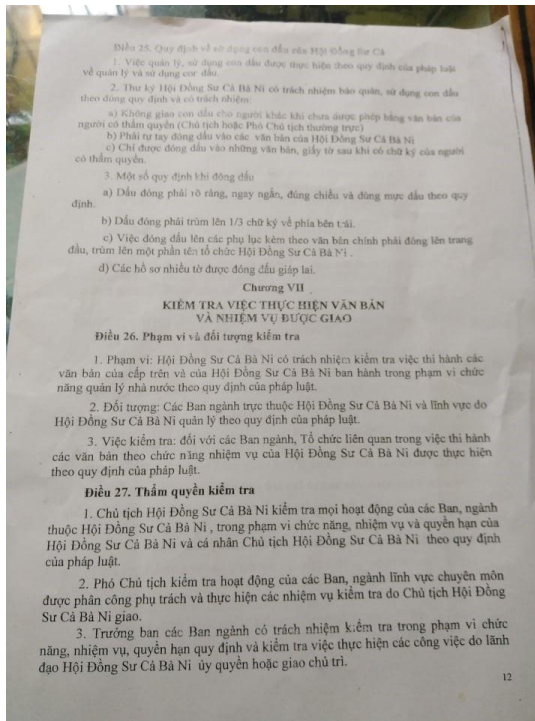
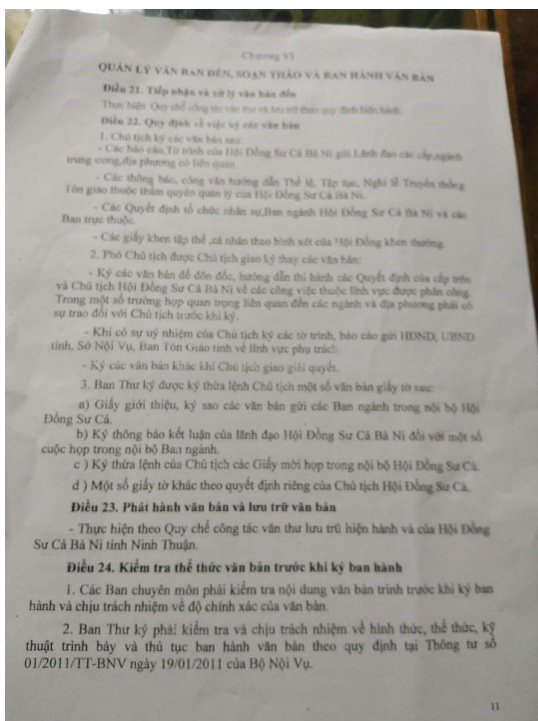
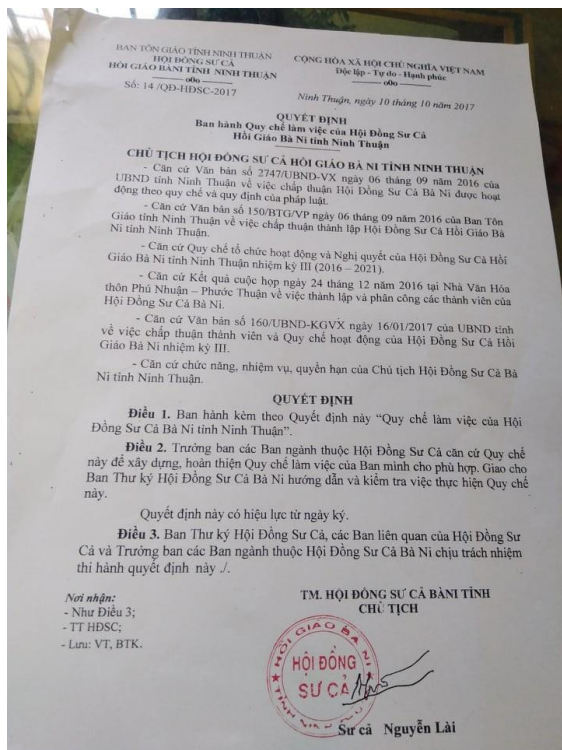
THAM KHẢO CÁC VĂN BẢN

Hình 1. Biên bản họp Ban Chấp Hành thống nhất hành hương 7 thánh đường mùa chay tỉnh Ramawan 2021.

Hình 2. Thông báo Ban thường trực Hội đồng Sư cả (HĐSC) Hội giáo Bani đi thăm 07 Sang Magik (Thánh đường).

Hình 3. Quy chế của HĐSC Hội giáo Bani, ủy quyền cho Thư kí BTT được kí một số văn bản thừa lệnh.

THÁNH ĐƯỜNG THÔN THÀNH TÍN TỔ CHỨC SUK MUHARAM VI PHẠM LUẬT ĐẠO VÀ CHỐNG CHỈ THỊ CHÍNH PHỦ

BBT: Kauthara.org

Năm 1443, theo lịch Hijri, nhằm thứ Hai ngày 01 tháng Muharam, tương đương Tây lịch là thứ Hai ngày 9 tháng 8 năm 2021. Đầu năm 1443 Hijri, tất cả tín đồ Bani Islam trên thế giới và Bani Awal phải tổ chức Suk đầu tiên trong tháng Muharam.

Theo thông tin từ thôn Thành Tín, dưới sự chỉ đạo của Ts. Thành Phần, Ban Phong tục, Ban Bồn đạo Thánh đường Hồi giáo Bani có phiên họp kín vào lúc 8h ngày 25 tháng 8 năm 2021 để bàn việc tổ chức Suk Muharam vào sáng thứ Sáu ngày 27/8/2021 và tìm cách loại Katip Tấn ra khỏi sinh hoạt tôn giáo. Theo chỉ đạo của Ts. Thành Phần thì Imam Kiều Lượng và Imam Bát (Pô Thiện) vắng cuộc họp (ở nhà để không liên quan).

Theo quan điểm của Kauthara thì chúng tôi đưa ra nhận xét như sau:

- 1). Nếu Thành Tín ngang nhiên tổ chức Suk Muharam vào ngày 27/8/2021 thì vi phạm Chỉ thị 15,16 của Chính phủ.
- 2). Tại sao các cuộc họp liên quan đến tôn giáo đều tổ chức kín, bất thường, mời tất cả giáo sĩ Acar nhưng lại bày mưu loại Katip Từ Tấn?
- 3). Suk Muharam chỉ tổ chức vào tuần đầu tiên của tháng Muharam, nay Thành Tín muốn tổ chức Suk vào cuối tuần Muharam thì không còn giá trị.
- 4). Để tổ chức được Suk Muharam:

- *Điều kiện bên Awal* qui định thánh đường đó phải thực hiện đầy đủ quy trình lễ Talaih Waha. Nhưng vừa rồi thánh đường Thành Tín chưa tổ chức lễ Talaih Waha. Nếu thánh đường Thành Tín cứ khăng khăng tổ chức Suk sẽ vi phạm luật đạo.

- *Talaih Waha* cuối tháng Dhu al-Hijja (Dul Ka Hija) của năm 1442 (ngày 21/7/2021) vừa qua Thánh đường Thành Tín chưa tổ chức xong, vì:

Thánh đường Thành Tín lúc đó sẵn sàng chống Chỉ thị của Chính phủ, đã mở cửa Thánh đường tổ chức Wak Magrip (khoảng 4:30) ăn uống và tắm xong, rồi chuẩn bị vào thực hiện Wak Isa (Esa) khoảng 7 giờ tối thì gặp rắc rối do nghe tin phía Chính quyền địa phương và phía thực hiện Chỉ thị đến thì một số giáo sĩ Acar nhảy hàng rào và chui hàng rào chạy trốn hết.

- *Theo quy định* của luật đạo Awal (agama Awal), điều kiện để tổ chức được Suk Muharam thì thánh đường Thành Tín phải thực thi Talaih Waha, nghĩa là phải hoàn thành 3 lễ Wak. Thứ nhất: Wak Magrip, thứ nhì: Wak Isa, và thứ ba: Wak Subuh. Nhưng Thánh đường Thành Tín chưa tổ chức được Talaih Waha, do đó việc tổ chức Suk Muharam vào cuối tháng Muharam là vi phạm nặng về luật đạo.

- *Trường hợp ngoại lệ*, nếu Thánh đường Thành Tín muốn tổ chức Suk vào sáng thứ Sáu tuần này, điều kiện tất cả giáo sĩ Acar thánh đường Thành Tín phải làm lễ tẩy ứ (Thawbah).

Nhưng ở đây chỉ có Po gru La Dur và Imam Kiều Lượng làm lễ tẩy ứ (thawbah), vậy thì hai người này có quyền vào thánh đường, còn lại những giáo sĩ Acar khác không được quyền vào thánh đường (vì chưa làm lễ tẩy ứ - ngak Thawbah).

5). Chẳng hạn năm Hijri 1441, mặc dù Thành Tín không được vào thánh đường thực hiện lễ Ramadan (Ramawan) là do tình hình chung cả 7 Thánh đường (Magik) Ninh Thuận phải đóng cửa do tình hình dịch bệnh. Nhưng năm đó Thành Tín đã hoàn thành lễ Talaih Waha trọn vẹn và tiếp theo đã tổ chức Suk Muharam của năm 1442 thành công.

Đề nghị:

- Thánh đường Thành Tín hãy dừng lại việc tổ chức Suk Muharam vào sáng thứ Sáu ngày 27/8/2021.

- Hội đồng Sư cả (HĐSC) Ninh Thuận phải có biện pháp xử lý, nếu thánh đường Thành Tín tổ chức Suk Muharam vi phạm luật đạo Awal (agama Awal).

- Chính quyền địa phương phải có trách nhiệm và tăng cường thi hành Chỉ thị của Chính phủ.

- Giáo sĩ Acar Thành Tín phải thức tỉnh, nhận diện việc làm đúng sai, đừng để Ts. Thành Phần và đồng bọn lôi kéo làm việc xấu nhằm chống lại Tổ chức Hội đồng Sư cả, chống Chính phủ, chống Ban Tôn giáo – Bộ Nội vụ và Sở Nội vụ.

Hình 1. *Cả Sư La Dur (Po gru La Dur), Thánh đường Thành Tín - Ninh Thuận.*

THÔNG TIN TÍN ĐỒ BANI AWAL THÔN THÀNH TÍN

BBT: Kauthara.org

Theo thông tin dư luận cộng đồng người Chăm Bani Awal thôn Thành Tín, vào 14h30 phút ngày 20 tháng 07 năm 2021, Ban Phong tục và Ban Bồn đạo Thánh đường Hồi giáo Bani Thành Tín tự ý mở cửa Thánh đường sinh hoạt tôn giáo mừng Đại lễ Waha (Eid al-Adha). Việc làm của Ban phong tục, Ban bồn đạo Thánh đường Hồi giáo Bani thôn Thành Tín là trái với Chỉ thị 16 của Thủ tướng Chính phủ về việc cấm sinh hoạt tôn giáo không cần thiết và cấm tập trung quá 02 người. Trước tình hình diễn biến phức tạp dịch Covid-19 lây lan trên diện rộng ở địa bàn Huyện Ninh Phước nói chung và Thôn Thành Tín nói riêng. Dư luận cộng đồng người Chăm Bani Awal thôn Thành Tín bức xúc, phản đối Ban phong tục, Ban bồn đạo Thánh đường Hồi giáo Bani thôn Thành Tín.

Theo nguồn tin rất khả tin từ cộng đồng Chăm Bani Awal thôn Thành Tín cho biết: Bà Châu Thị Cảnh là tín đồ Công giáo hiện đang định cư tại Úc chỉ đạo cho bà Châu Thị Xéo và Châu Thị Thôi vận động lấy chữ kí tín đồ Bani Awal thôn Thành Tín, vu cáo Chánh quyền Việt Nam vi phạm quyền tự do tôn giáo và âm mưu xóa bỏ tôn giáo Bani ra khỏi danh mục Tôn giáo Việt Nam. Bà Châu Thị Cảnh mua chuộc lôi kéo Ban bồn đạo Thánh đường Hồi giáo Bani thôn Thành Tín thông qua Imam tân Kiều Lợn bất chấp Chỉ thị 16 của Thủ tướng Chính phủ về phòng chống dịch Covid-19, để vào Thánh đường sinh hoạt tôn giáo mừng Đại lễ Waha (Eid al-Adha), nhằm loại bỏ Katip Từ Công Tấn là giáo sĩ hiện đang bảo vệ Hội đồng sư cả Hồi giáo Bani.

Qua diễn biến phức tạp trong việc tranh chấp tên gọi tôn giáo có thể ảnh hưởng đến an ninh trật tự tại địa phương. Ban biệp tập Kautharaorg kính đề nghị các cơ quan hữu trách huyện Ninh Phước, tỉnh Ninh Thuận xử lý nghiêm minh một số đối tượng lợi dụng quyền tự do tôn giáo để chống đối Hội đồng sư cả Hồi giáo Bani Ninh Thuận, một tổ chức được chính quyền bảo hộ và được tín đồ Bani Awal tín nhiệm và trả lại sự bình yên cho tín đồ Bani Awal tại địa phương.

Hình 1. Bà Châu Cảnh, tín đồ Công giáo tại Úc.

THÀNH TÍN: IMAM KIỀU LƯỢNG và BĂNG NHÓM CHỐNG CHỈ THỊ 16 CỦA CHÍNH PHỦ

BBT: Kauthara .org

Imam Kiều Lượng

Theo nguồn tin có kiểm chứng từ thôn Thành Tín, ông Imam Kiều Lượng sẽ tổ chức Suk Muharam vào thứ Sáu ngày 20/8/2021.

Suk Muharam (Amharam) là Suk (Jum-at) đầu tiên trong tuần đầu tiên, tháng đầu tiên của năm 1443 theo lịch Hijri Hồi giáo, là sự kiện quan trọng của thế giới Hồi giáo nói chung và hệ phái Awal của người Chăm nói riêng.

Thứ Hai ngày 16 tháng 8 năm 2021, tại nhà Imam Kiều Lượng đã tổ chức một cuộc họp kín gồm 11 Acar thôn Thành Tín (không mời Katip Tấn). Cuộc họp do Imam Kiều Lượng cầm đầu với nội dung tuyên bố:

1. Thôn Thành Tín sẽ tổ chức Suk Muharam vào thứ Sáu tuần này bất chấp Chỉ thị 16 của Chính phủ.
2. Không đồng ý cho Katip Tấn tham gia Suk Muharam và loại trừ Katip Tấn ra khỏi Thánh đường Thành Tín vì Katip Tấn dám đứng ra bảo vệ tổ chức HĐSC Hồi giáo Bani do Nhà nước Việt Nam công nhận.
3. Trường hợp Katip Tấn và gia đình tham dự Suk Muharam thì bản đạo xem như không biết và cấm mọi giáo sĩ Acar trong thánh đường không được Jabat Salam (Athalam) với Katip Tấn.
4. Đưa Imam Bát (Po Thiện) trở lại làm Imam Tal (Thay vì lịch trình Katip Tấn lên Imam Tal năm nay).
5. Imam Kiều Lượng có kế hoạch mời Su cả Tuấn Tú (Po Gru Hương palei Katuh) đến làm Athaw-Bah (lễ tẩy ứ) cho Su cả Thành Tín (Po Gru La Dư, palei Cuah Patih) vào sáng thứ Năm ngày 19/8/2021, sau đó Po Gru La Dư sẽ làm lễ tẩy ứ cho ông Imam Kiều Lượng cùng ngày.
6. Sáng thứ Sáu ngày 20/8/2021 sẽ tập trung tổ chức Suk Muharam tại Thánh đường Thành Tín.

Văn bản cuộc họp ngày 16/8 tại nhà Imam Kiều Lượng do ông Thành Sẻ làm Thư ký.

Theo Công điện Số: 4168/CD-UBND, về việc tiếp tục thực hiện các biện pháp phòng, chống Covid-19 trên địa bàn tỉnh Ninh Thuận ở Mục 1 đã được nêu.

Theo Thông báo Số: 11/BTT/HĐSC/2021 ngày 15/7/2021 tại trụ sở HĐSC về việc áp dụng các giải pháp cấp bách phòng, chống dịch Covid-19 trước tình hình đã có ca lây nhiễm trong cộng đồng trong đó có nêu:

- Không tụ tập từ 10 người trở lên và yêu cầu thực hiện khoảng cách tối thiểu 2 met nơi công cộng.

- Dừng tất cả các hoạt động văn hóa, thể thao, giải trí tại các điểm công cộng.

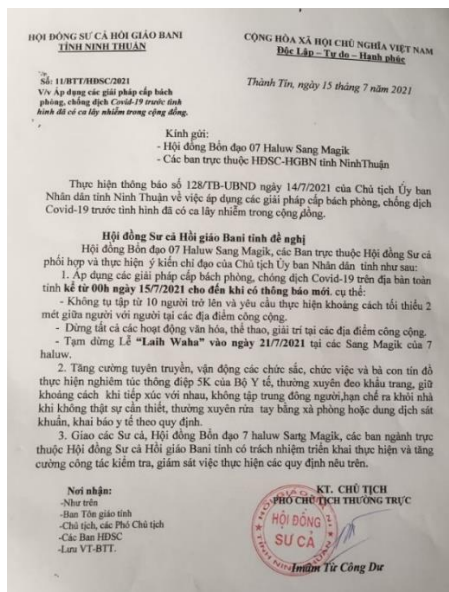
- Tạm dừng Lễ “Talaih Waha” vào ngày 21/7/2021 tại 7 thánh đường.

Cả nước đang phòng, chống Covid-19 theo Chỉ thị 16 của Chính phủ, cả tỉnh Ninh Thuận đang thực hiện Công điện của UBND, thánh đường tỉnh Ninh Thuận chấp hành tốt thông báo của Hội đồng Sư cả.

Vậy tại sao ông Imam Kiều Lượng đứng ra cầm đầu vận động giáo sĩ Acar và bà con thôn Thành Tín tổ chức Suk Muharam coi thường luật pháp, chống Chính phủ và chống HĐSC.

Nếu nội dung cuộc họp trên được thực hiện, thì dự đoán sẽ xảy ra chiến trường tranh chấp tôn giáo mà hậu quả không ai có thể tiên đoán được.

Ban Biên Tập Kauthara đề nghị HĐSC tỉnh Ninh Thuận, UBND xã Phước Hải, Chính quyền tỉnh Ninh Thuận hãy đứng ra giải quyết kịp thời nhằm chặn đứng âm mưu của Imam Kiều Lượng và những kẻ không ra mặt để bảo vệ sự bình yên của người dân thôn Thành Tín.

Hình 1. Thông báo của Hội đồng Sư cả cấm sinh hoạt tôn giáo vì Covid-19.

THÁNH ĐƯỜNG NƠI THỜ PHỤNG ALLAH, KHÔNG PHẢI NƠI THỜ YANG, THẦN HAY THỜ TS. THÀNH PHẦN

BBT: Kauthara.org

Thánh đường, phiên nghĩa từ “Masjid” tiếng Ả Rập, là nơi thờ phụng, cầu nguyện của tín đồ Bani Islam (Hồi giáo) trên thế giới nói chung hay tín đồ Awal (Acar theo hệ phái Awal) nói riêng tại Việt Nam.

Trong tiếng Anh, Masjid được viết là Mosque, và tiếng Pháp viết là Mosquée.

Trong tiếng Chăm, “Masjid” được phiên âm thành: “Magik”. Tùy theo khu vực và vùng miền, tên gọi này xưng hô khác nhau như: Chăm Châu Đốc gọi là: Sâm Magik, Chăm Tây Ninh gọi là: Sang Magik, Chăm Bình Thuận, Ninh Thuận gọi là: Thang Magik.

Tại Việt Nam, “Masjid” của Islam (Hồi giáo) tạm dịch là “Thánh đường”. Vì đa số tín đồ Kito giáo đã dùng từ “Nhà thờ”.

Nhưng ngược lại, tại tỉnh Ninh Thuận, Sở Nội vụ thường gọi “Magik” là “Chùa”. Đây là cách gọi sai, hay chưa chính xác.

Ban tôn giáo Chính phủ đã thống nhất dùng từ “Masjid” là “Thánh đường”. Tin vui, Ban Tôn giáo Chính phủ cũng sẽ công nhận “Magik” là “Thánh đường” trong năm nay.

Vấn đề tình hình thôn Thành Tín cũng như thánh đường thôn Thành Tín có nhiều vấn đề nổi cộm trong thời gian gần đây.

Trước năm 1970, Thánh đường thôn Thành Tín được xây gần ranh giới thôn Hòa Thủy, phía Đông sân bóng đá, phía đường đi Giếng cổ Chăm. Do chiến tranh, Thánh đường bị cháy, nên ông Từ Công Phú đề nghị dân làng chuyển thánh đường về xây dựng nơi khu mới.

Ông Từ Công Phú là trí thức làng Thành Tín lúc bấy giờ, sau khi tốt nghiệp Tú Tài 1, ông Từ Công Phú bị bắt đi quân dịch phục vụ cho Việt Nam Cộng Hòa được 2 năm. Sau đó Ông qua công tác tại Ty sắc tộc. Từ đây Ông có nhiều mối quan hệ với chính khách thời đó. Ông liên lạc với lính Mỹ xin vật tư xi-măng, gỗ, sắt, ...và xin máy ủi, máy xúc,...sang lắp mặt bằng để chuẩn bị khu vực xây thánh đường mới.

Với sự đóng góp của địa phương và sự ủng hộ nhiệt tình của chính quyền thời đó, Thánh đường Thành Tín đã sớm hoàn thiện trong năm 1970 (Thun Asau Jim Awal).

Cuối năm 1970, ông Từ Công Phú được ông Lưu Quang Sang, Nguyễn Văn Tỷ, Thành Phú Bá (Bah) mời sang công tác và giảng dạy tại trường Trung học Po Klaong (Tp. Phan Rang Tháp Chàm).

Theo ông Từ Công Phú và các giáo sĩ Acar lúc đó đều rất mừng vì tín đồ đã xây được một ngôi nhà khang trang để thờ tự duy nhất Po Allah và tôn kính Thiên sứ (Nabi) Muhammad. Dưới sự đồng ý của Po Gru Bụt, giáo sĩ, và tín đồ thôn Thành Tín cũng như

tham khảo ý kiến của các Haluw khác ở Ninh Thuận và Bình Thuận, Thánh đường Thành Tín đã được trân trọng khắc dòng chữ: Allah, Muhammad và biểu tượng trăng lưỡi liềm, ngôi sao 5 cánh trên đỉnh thánh đường.

Thánh đường Thành Tín nói riêng, 7 thánh đường Ninh Thuận và 10 thánh đường Bình Thuận nói chung đều công nhận là nơi thờ phụng Po Allah và tôn kính Nabi Muhammad, và đã được Chính phủ Việt Nam công nhận lấy tên tổ chức tôn giáo là Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani đã qua 3 nhiệm kỳ.

Lưu ý 1: “Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani” là tên tổ chức được Nhà nước công nhận, cũng như Cơ sở thờ tự tại địa phương đã được Sở Nội vụ đồng ý xây dựng.

Tôn giáo chính thức của giáo sĩ Acar đang hành đạo tiếng Chăm là “Agama Awal” tạm dịch “đạo Awal” hay hệ phái Awal có nguồn gốc từ Hồi giáo (Islam).

Lưu ý 2: “Bani” không phải tên tôn giáo, càng không phải tôn giáo do tổ tiên Chăm sáng lập, đây chỉ là chiêu trò siêu lừa của Ts. Thành Phần mà thôi. Vì Bani chỉ mang nghĩa “Đạo” ám chỉ cho tín đồ theo thờ phượng Allah trên thế giới.

Như: Bani Do Thái; Bani Isael; Bani Jawa; Bani Chăm; Bani Awal; Bani Ahier, ...

Nếu bà con là tín đồ Chăm theo agama AWAL chân chính thì hãy tôn trọng tổ chức của “Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani”

Lưu ý 3: Nếu ai, đã bị Ts. Thành Phần xúi giục, nhà thơ. InraSara, Ts. Quảng Đại Cẩn, nữ Kiều Maily lôi kéo, Ts. Giả mạo Thành Thanh Dải (chủ tịch nước, thủ tướng Champa lưu vong, nay xuống cấp còn tộc trưởng) kích động, bà Thiên Thị Nín, Châu Thị Cảnh, Châu Thị Trạnh, Tâm Thành Thi,... gõ cửa lấy chữ ký phản động, và danh sách anh hùng, cầu kết Thủ tướng Champa lưu vong Thành Thanh Dải bên dưới:

1. Thành Phần,
2. Thập Liên Trường,
3. Thành Quang Dũng,
4. Kiều Trung,
5. Thiên Thị Nín,
6. Đạo Thanh Chiêu,
7. Thành Kim Cúc,
8. Báo Ngọc Líp,
9. Thành Thị Kim Cúc,
10. Imam. Trương Thanh Huấn,
11. Imam. Nguyễn Văn Công,
12. Nguyễn Ngọc Quỳnh.
13. Imam. Kiều Lương,

14. Imam Từ Bát,
15. Trương Văn Hai,
16. Từ Công Thánh,
17. Châu Thị Cảnh,
18. Châu Thị Trạnh,
19. Châu Văn Dè,
20. Kiều Thị Vân Tiên,
21. Tâm Thành Thi,
22. Kiều Maily,
23. Inra Sara (Phú Trạm),
24. Ts. Quảng Đại Cận,
25. Ts giả mạo Thành Thanh Dải.

Lưu ý 4: Nếu giáo sĩ Acar nào ở thánh đường Thành Tín, tin vào những kẻ phản bội dân tộc, buôn bán văn hóa, tôn giáo Chăm như Ts. Thành Phần, Inra Sara từng cho rằng Acar không nên thờ Po Allah nữa, mà hãy thờ Po Kuk, thờ vua Po Rome (giáo chủ Awal, Ahier) và thờ yàng thần Chăm. thì:

...Hãy cởi áo dài “jubah”, bỏ cây gậy “gai Jâ”, bỏ chiếc mũ “kalah aia”, bỏ khăn vấn “khen jram”, cởi bỏ váy Xà Rông, không dùng Thiên kinh Koran, không làm thủ tục chết Chôn theo Hồi giáo nữa.

...Hoặc các vị kéo nhau ra khỏi thánh đường Thành Tín, không được phép sinh hoạt tôn giáo nơi đây, mà đi gặp ông Ts. Thành Phần bảo ông ta viết Kinh sách mới cho các vị (từ nay không được phép dùng Thiên kinh Koran), các vị có quyền thích đưa ai đó làm giáo chủ (vua Po Rome, Inra Sara, hay ông Thành Phần, ...). Các vị có quyền múa, có quyền lác mông, có quyền ôm nhau nhảy điệu Slow hay tung tung gì đó đưa vào Kinh sách các vị nhé.

Nếu thực sự các vị giáo sĩ Acar Thành Tín theo hết ông Ts. Thành Phần, thì Thành Tín chỉ còn lại duy nhất Katip Tấn Từ, người giáo sĩ Chăm anh hùng sẵn sàng bỏ ngoài tai mọi dư luận của bầy nhóm TS. Thành Phần. Giáo sĩ Katip Tấn Từ xứng đáng được khen ngợi, vì lý tưởng cao cả bảo vệ Po Allah, bảo vệ Nabi Muhammad của tổ tiên để lại, bảo vệ tổ chức Hội đồng Sư cả, bảo vệ công lao mà người cha quá cố Từ Công Phú đã gầy công xây dựng Thánh đường Thành Tín, bảo vệ giáo luật mà Po Gru Bùi là ông Nội của Katip Tấn, người cha của Imam Mai vừa mất đã đồng ý xây dựng thánh đường này.

Một lần nữa, chúng tôi kêu gọi các giáo sĩ Acar thôn Thành Tín hãy cùng nhau đoàn kết, đừng nghe chiêu trò xúi giục từ các phần tử xấu mà Ts. Thành Phần là tên cầm đầu và chủ mưu.

Hình 1. Lư Quang Sang, Nguyễn Văn Tý, Từ Công Phú, Thành Phú Bá (trái sang phải).

Hình 2. Po Gru Bui, người cho phép xây dựng thánh đường Thành Tín là cha Imam Mai, là ông Nội Katip Tấn Từ.

Hình 3. Că Sư La Dư (Po gru La Dư), Thánh đường Thành Tín - Ninh Thuận.

Hình 4. Ts. Putra Podam cùng đoàn Acar Tánh Linh đến thăm Thánh đường Thành Tín

Hình 5,6,7. Dòng chữ Allah & Muhammad và biểu tượng lưỡi liềm sao 5 cánh

LỰU HOÀNG ĐIỆP TRỞ LẠI CHIẾN TRƯỜNG HỦY HOẠI NGHĨA TRANG HỒI GIÁO BANI VĨNH HANH

Cei Sit (Thành viên Kauthara.org)

Lựu Hoàng Điệp là người Chăm Palei Karang (Vĩnh Hanh – Bình Thuận) đã từng theo học khoa Báo Chí tại Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn TP. Hồ Chí Minh (2013-2016), Lựu Hoàng Điệp là đồ đệ của Ts. Thành Phần trong thời gian theo học tại trường. Ra trường không tìm được việc làm, Điệp đi lang thang làm công nhân kiếm sống qua ngày. Nhận chỉ thị của Ts. Thành Phần, Lựu Hoàng Điệp tự xưng nhà báo tự do, đi khắp các làng Chăm Bani ở Bình Thuận xách động thu thập chữ kí tín đồ Bani vu cáo chính quyền Việt Nam xóa bỏ tôn giáo Bani ra khỏi danh mục tôn giáo Việt Nam. Cũng cần lưu ý thêm cho Ts. Thành Phần và Lựu Hoàng Điệp biết rằng: Tôn giáo Bani mà hai ông yêu cầu chưa từng nhà nước công nhận (kể từ thời Pháp Thuộc đến nay), xét về góc độ pháp lý chỉ công nhận Bani Awal là nhánh Hồi giáo theo danh mục tôn giáo Việt Nam. Lựu Hoàng Điệp còn manh động bất chấp pháp luật, lợi dụng quyền tự do tôn giáo để phỉ báng nhục mạ Đấng tối cao Po Allah và Thiên sứ (Nabi Muhammad) của tôn giáo Hồi giáo (tên Quốc tế: Islam), gây thêm kì thị giữa tín đồ Islam và tín đồ Bani Awal, tạo làng sóng bức xúc bất bình trong cộng đồng người Chăm Bani Awal nói riêng và cộng đồng Islam nói chung. Kauthara đã từng có bài phân tích chỉ trích thái độ của Lựu Hoàng Điệp trong thời gian gần đây. Theo tìm hiểu của chúng tôi, hồ sơ phạm pháp của bị can Lựu Hoàng Điệp được cơ quan an ninh Tỉnh Bình Thuận đang thụ lý, hiện Lựu Hoàng Điệp đang bỏ trốn khỏi địa phương.

Hôm nay Lựu Hoàng Điệp tiếp tục trở lại chiến trường theo sự chỉ đạo của Ts. Thành Phần, lừa đảo Pô gru Sang Magik Karang để tu sửa bảng hiệu, nhưng Lựu Hoàng Điệp gỡ bỏ bảng hiệu nghĩa trang Hồi giáo Bani ở Vĩnh hanh tiến tới gỡ bỏ bảng hiệu Thánh đường Hồi giáo Bani Vĩnh Hanh. Trao đổi với chúng tôi, Pô gru Đàng Lao là cả sư chủ trì Thánh đường Vĩnh hanh cho biết: “Lựu Hoàng Điệp chỉ xin phép chúng tôi tu sửa bảng hiệu nghĩa trang cho đẹp và khang trang, không ngờ Lựu Hoàng Điệp lừa đảo chúng tôi phá bỏ bảng hiệu nghĩa trang Hồi giáo Bani ở Vĩnh Hanh. Ban bôn đạo Thánh đường Hồi giáo Bani Vĩnh hanh đang làm đơn tố cáo hành vi Lựu Hoàng Điệp đến công an Tuy phong xử lý theo pháp luật”.

Rõ ràng hành vi của Lựu Hoàng Điệp đã vi phạm Điều 178 Bộ luật Hình sự năm 2015 về tội “Tội hủy hoại hoặc cố ý làm hư hỏng tài sản”. Người nào hủy hoại hoặc cố ý làm hư hỏng tài sản của người khác trị giá từ 2.000.000 đồng đến dưới 50.000.000 đồng hoặc dưới 2.000.000 đồng nhưng thuộc một trong các trường hợp sau đây, thì bị phạt tiền từ 10.000.000 đồng đến 50.000.000 đồng. Căn cứ vào điều luật trên, Lựu Hoàng Điệp có thể đối diện án tù phạt cải tạo không giam giữ đến 03 năm hoặc phạt tù từ 06 tháng đến 03 năm. Kauthara liên hệ trực tiếp qua điện thoại (0252.3850.163) Công an Huyện Tuy phong, được cơ quan cho biết: "Hiện công an Huyện Tuy phong đã nhận đơn tố giát tội phạm liên quan bị can Lựu Hoàng Điệp từ Ban bôn đạo Thánh đường Vĩnh hanh và Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Bình thuận, chúng tôi đang củng cố hồ sơ xử lý theo pháp luật"

Ban Biên tập Kauthara kiến nghị cơ quan chức năng huyện Tuy Phong, tỉnh Bình Thuận cần phải xử lý nghiêm khắc bị can Lữ Hoàng Điệp là thành phần luôn lợi dụng quyền tự do tôn giáo để phá rối xã hội Chăm, nhằm trả lại sự bình yên cho tín đồ Bani nói riêng và cộng đồng Chăm nói chung.

Hình 1: Lữ Hoàng Điệp, thôn Vĩnh Hanh.

Hình 2: Lữ Hoàng Điệp trao đổi với Thủ tướng Chăm lưu vong (tự xưng)

Lần 1: LỰU HOÀNG ĐIỆP- LỰU ĐẠN ĐIỆP

Hình 3: Lưu Hoàng Điệp tự ý tháo bảng Hồi giáo Bani.

LẦN 2, TIN MỚI CỦA NGÀY HÔM NAY 17-08-2021

Hình 4: Lưu Hoàng Điệp, lừa Po Gru trùng tu, nhưng mục tiêu xóa Hồi giáo Bani.

LUU HOÀNG ĐIỆP – TÍN ĐỒ BANI AWAL LỢI DỤNG QUYỀN TỰ DO TÔN GIÁO LÀM TRÁI ĐÒI, NGƯỢC ĐẠO

Cei Sit (Thành viên Kauthara.org)

Lưu Hoàng Điệp

Trong những năm qua, với sự quan tâm của Chính phủ Việt Nam, tôn giáo Hồi giáo (tiếng Chăm: Awal), với tên tổ chức: Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani (viết tắt: HĐSC Hồi giáo Bani) đã phát huy và bảo tồn bản sắc văn hóa dân tộc, đóng góp to lớn vào công cuộc xây dựng và phát triển đất nước. Tuy nhiên, bên cạnh những chức sắc, giáo sĩ chân chính thực hành đúng giáo lý, giáo luật; còn có một số người lợi dụng tôn giáo để thực hiện những hành vi đi ngược với giáo lý của tôn giáo và đạo lý của dân tộc Chăm trái với quy định của pháp luật. Hành vi của số người này đã làm mất thanh danh của tôn giáo, gây bức xúc trong dư luận cộng đồng Chăm.

1. Những hành vi trái đời, ngược đạo của Lưu Hoàng Điệp

Tôn giáo là niềm tin của con người tồn tại với hệ thống quan niệm và hoạt động bao gồm đối tượng tôn thờ, giáo lý, giáo luật, lễ nghi và tổ chức. Luật Tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016 quy định: “Nhà nước tôn trọng và bảo hộ quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của mọi người; bảo đảm để các tôn giáo bình đẳng trước pháp luật” (Điều 3), đồng thời khẳng định các hoạt động tín ngưỡng, hoạt động tôn giáo bị nghiêm cấm: “xâm hại đạo đức xã hội; xâm phạm thân thể, xúc phạm danh dự, nhân phẩm của người khác; cản trở việc thực hiện quyền và nghĩa vụ công dân và lợi dụng hoạt động tín ngưỡng, hoạt động tôn giáo để trục lợi theo phe nhóm (Điều 5).

Tuy nhiên, thời gian qua Lưu Hoàng Điệp một tín đồ Bani (thuộc Agama Awal), tự cho mình là một nhà báo tự do bất chấp pháp luật, lợi dụng quyền tự do tôn giáo để phỉ báng nhục mạ *Đấng tối cao Po Allah* và *Thiên sứ (Nabi Muhammad)* của tôn giáo Hồi giáo (tên Quốc tế: Islam), gây thêm kì thị giữa tín đồ Islam và tín đồ Bani Awal, tạo làn sóng bức xúc bất bình trong cộng đồng người Chăm Bani Awal nói riêng và cộng đồng Islam nói chung.

Qua vụ việc này, chúng tôi có hỏi ý kiến ông Lý Du Sô, Trưởng ban đại diện cộng đồng người Chăm Hồi giáo Islam Tp.Hồ Chí Minh, ông cho biết: “*Ông rất bức xúc hành vi Lưu Hoàng Điệp phỉ báng nhục mạ Đấng tối cao Allah và Thiên sứ Muhammad, hiện ông đang phối hợp với Ban đại diện cộng đồng người Chăm Hồi giáo Islam Ninh Thuận, thu thập hồ sơ và thủ tục pháp lý trình cơ quan an ninh Việt nam kiện Lưu Hoàng Điệp theo quy định tại Điều 331 Bộ luật hình sự 2015, sửa đổi, bổ sung 2017 về tội lợi*

dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức”.

Rõ ràng hành vi của Lữ Hoàng Điệp đã vi phạm Khoản 1 Điều 64 luật tín ngưỡng tôn giáo quy định tổ chức, cá nhân có hành vi vi phạm pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo hoặc lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo để vi phạm pháp luật thì tùy theo tính chất, mức độ vi phạm mà bị xử lý vi phạm hành chính hoặc bị truy cứu trách nhiệm hình sự, theo quy định tại Điều 331 Bộ luật hình sự 2015, sửa đổi, bổ sung 2017 về tội lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân, theo đó Lữ Hoàng Điệp đối diện án tù không giam giữ đến 07 năm. Đây là hành động có tác hại vô cùng nguy hiểm, có thể gây ra chiến trường kì thị tôn giáo, không ai tiên đoán được hậu quả mà nó gây ra.

Cũng cần nhắc lại sự kiện đòi xóa tên “*Hồi giáo*” trong tên tổ chức “*Hồi giáo Bani*” diễn ra trong cộng đồng Chăm vừa qua, mà báo điện tử Kauhara.org phản ánh một số trí thức Chăm tiêu cực như: Phú Trạm, Thành Phần, Thành Đài, Quảng Đại Cận, Thiên Thị Nín, Thập Liên Trường, ... gây xáo trộn cộng đồng, với chiêu bài thay đổi tên tổ chức với cụm từ “*Hồi giáo Bani*” thành “*Bani*” nhằm kích động tín đồ và quốc tế hóa đề tài tôn giáo Bani, viết bài, trả lời phỏng vấn hãng thông tấn quốc tế như: BBC, VOA, vu cáo Chính quyền Việt Nam vi phạm quyền tự do tôn giáo với âm mưu xóa bỏ một tôn giáo Chăm ra khỏi danh mục Tôn giáo của Việt Nam.

Thực tế, tổ chức HĐSC Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận và HĐSC Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận, từ khi được nhà nước Việt Nam công nhận theo Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo ngày 18 tháng 6 năm 2004, trải qua hơn 15 năm hoạt động, tổ chức HĐSC hoạt động rất có ích, tốt đời đẹp đạo, thuận lòng dân.

Từ khi Ts. Thành Phần người đầu tiên khơi mào chống phá HĐSC và lôi kéo nhiều phần tử nhẹ dạ cả tin tạo thành nhóm đối nghịch tuyên truyền phản đạo chống tầng lớp giáo sĩ Po Gru, Imam, Katip, Acar kéo dài trong thời gian qua và nay trở thành “*đề tài nóng*” như chiến trường tranh chấp tôn giáo, gây chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc.

Mới đây nhất, Lữ Hoàng Điệp đã nhận chỉ thị của Thành Đài (Thành Thanh Dãi) hiện là Thủ tướng Champa lưu vong “*tự phong*” lên mạng xã hội, kích động tín đồ Chăm Bani vu cáo Chính quyền Việt Nam đồng hóa Bani với chủ thuyết Islam nhằm xóa bỏ một tôn giáo Bani ra khỏi danh mục Tôn giáo Việt Nam. Thành Đài còn có nhiều bài viết, live stream Facebook xuyên tạc các chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước là chính sách mị dân và đổ lỗi cho Đảng, Nhà nước gây ra nghèo đói, khiến người Chăm phải bỏ đất nước ra đi kiếm sống.

Thành Đài và Lữ Hoàng Điệp còn phát lên trang cá nhân những clip truyền giảng luận điệu với ngôn từ tục tĩu, kích động, xuyên tạc, mạ lỵ tôn giáo. Những lời nói lộng ngôn, coi thường đạo lý, không chỉ vi phạm pháp luật Việt Nam mà còn vi phạm nghiêm trọng giáo lý, giáo luật của Awal và Islam.

2. Biến mình thành một lực lượng chính trị là sai giáo luật Bani Awal

Trong chuyến công tác làng Chăm Bani thôn Vĩnh Hanh xã Phú Lạc - Tuy Phong, không ai trong làng không biết với cái tên Lữ Hoàng Điệp luôn đội lốt trí thức Chăm tự

cho mình là tín đồ Bani chân chính, thay vì vận động các tín đồ sống “tốt đời đẹp đạo”, nay Lữ Hoàng Điệp lại kích động tín đồ Bani thuộc agama Awal xuyên tạc chủ trương, đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo. Chính Lữ Hoàng Điệp là người sách động lấy chữ kí các Acar ở Thánh đường Hồi giáo Bani Vĩnh Hạnh đòi hỏi Chính phủ Việt Nam trả lại Tôn giáo Bani một cách phi khoa học. Cũng cần nhấn mạnh thêm: Tôn giáo Bani mà họ yêu cầu chưa từng nhà nước công nhận (kể từ thời Pháp Thuộc đến nay), xét về gốc độ pháp lý chỉ công nhận Awal của hệ thống Acar là nhánh Hồi giáo theo danh mục tôn giáo Việt Nam.

Vậy Lữ Hoàng Điệp và Thành Đài căn cứ cơ sở pháp lý nào vu cáo Nhà nước Việt Nam xóa tôn giáo Bani của người Chăm??? *Đây là tội tuyên truyền vu khống, vì Nhà nước Việt Nam chưa bao giờ công nhận tôn giáo Bani của người Chăm, Chưa công nhận thì lấy đâu mà xóa???*

Lữ Hoàng Điệp nên nhớ rằng, bản chất của tôn giáo chân chính là luôn hướng con người đến chân-thiện-mỹ, tức là đến những giá trị tốt đẹp nhất của con người. Đáng tối cao Allah hay ông bà tổ tiên (Muk Kei) không bao giờ răn dạy các tín đồ của mình phải làm điều trái với đạo đức, luân thường, đi ngược lại với các quy định của pháp luật. Các đức tin của các tôn giáo đều có chung khát vọng dẫn đường cho con người tu tập, thực hành giáo lý, xây dựng cuộc sống hạnh phúc, xã hội phồn vinh, hướng con người đến với sự tốt đẹp, sống đoàn kết, lương thiện và thương yêu nhau.

Giáo luật Awal (của hệ thống Acar) khẳng định: “Không biến mình thành một lực lượng chính trị vì như thế là sai với bản chất truyền thống người Chăm Bani Awal. Tôn chỉ mục đích của tổ chức HĐSC Hồi giáo Bani nhấn mạnh; phát huy, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; phối hợp giải quyết các hoạt động tín ngưỡng tôn giáo theo pháp luật. Vì vậy Lữ Hoàng Điệp và Thành Đài có hành vi vi động cơ chính trị không trong sáng trái lời dạy của các đức tin trong giáo lý Bani Awal, đi ngược lại những giá trị đạo đức, nhân văn của dân tộc Chăm, chính là kẻ tự đào hố chôn bản thân mình.

3. Hãy hỗ thẹn và tự chỉnh đốn bản thân

Một số trí thức Chăm tiêu cực tạo ra “scandal” trong cộng đồng Chăm vừa qua chỉ là những “con sâu làm rầu nồi canh”. Nhìn tổng thể thì nhiều năm vừa qua, tín đồ, chức sắc chân chính trực thuộc Hội đồng sư cả Hồi giáo Bani Ninh thuận và Bình Thuận đã, đang đóng góp to lớn vào công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, quyên góp kinh phí đồng hành cùng nhà nước xóa đói, giảm nghèo, bảo đảm an sinh xã hội, xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư. Qua các phong trào này đã xuất hiện nhiều tập thể, cá nhân tiêu biểu là Chức sắc, Tín đồ Bani có thành tích xuất sắc được chính quyền tặng giấy khen tiêu biểu như : *Cả sư Xích Dự (Chủ tịch HĐSC Hồi giáo Bani Bình Thuận), Imam Huỳnh Trung (Bình thuận), Imam Đồng Tuyên (Tánh Linh), Imam Từ Công Dự, Imam Đạo Văn Thị (Phó chủ tịch HĐSC Hồi giáo Bani Ninh thuận), Cả sư Đạo Bùi (Thánh đường Hồi giáo Bani Lương tri), Cả sư Châu Minh Hương (Thánh đường Hồi giáo Bani Tuấn Tú), Ông Đồng Dương Long (Thư kí HĐSC),...*

Các trí thức Chăm tiêu cực được cơ quan ngôn luận Kauthara.org điểm danh nêu trên cùng với Lữ Hoàng Điệp đã có những hành vi sai trái với tín đồ Chăm Bani cần cảm

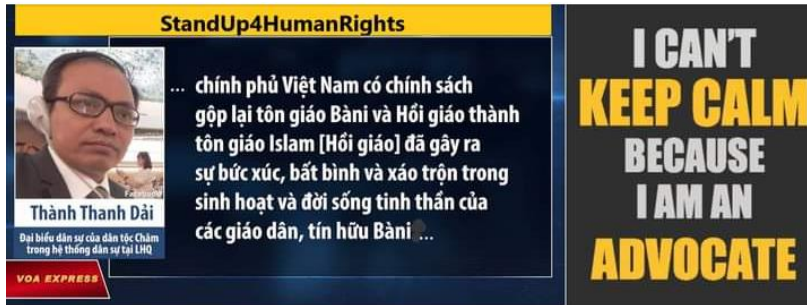
thấy hồ thẹn với những tấm gương chức sắc, tín đồ chân chính đang ngày đêm nỗ lực thực hành giáo lý, giáo luật, đóng góp công sức, tiền của nhằm xây dựng xã hội ngày càng tươi đẹp, phồn vinh hơn.

3. Kết luận

Những biến cố đòi xóa tên gọi tổ chức “*Hồi giáo Bani*” thành “*đạo Bani*”, đã làm phiền hà đến xã hội Chăm do Lự Hoàng Diệp gây ra không biểu tượng cho bản chất của cộng đồng trí thức Chăm, mà là hiện tượng của một nhóm trí thức Chăm tập trung vài ba người mà báo điện tử Kauhara.org đã từng đưa ra phân tích, có một ý thức hệ rất là khác biệt về không gian xã hội và di sản tinh thần của dân tộc Chăm. Họ là nhóm người tự xưng có lòng ái quốc cao độ góp phần vào công cuộc đấu tranh cho mục tiêu tôn giáo. Tiếc rằng, nhóm trí thức này không chấp nhận định nghĩa xã hội Chăm như là một không gian liên đới giữa những thành viên Chăm xuất thân từ một nguồn gốc chung của lịch sử, mà là một thế giới riêng tư trong đó giới trí thức này có quyền hành động hoàn toàn theo quan điểm riêng tư của họ, bất chấp nguyện vọng chung của tập thể cũng như danh dự và quyền lợi chung của dân tộc.

Một khi xã hội Chăm không còn là không gian liên đới giữa người Chăm nữa, thì mỗi thành viên có quyền hành động hoàn toàn theo ngẫu hứng của mình. Nếu Phú Trạm dám đứng ra kết tội vua chúa Champa là những kẻ bán nước về tội “chơi gái”; Ts. Thành Phần, một Tiến sĩ Chăm đang thực hiện dự án của tổ chức phi Chính phủ thuộc Ấn độ để xóa bỏ tôn giáo Hồi giáo Bani (tiếng Chăm: Awal) theo chủ thuyết Hindu hóa (Acar phải thờ thần yàng của Chăm Balamon). Thiên Thị Nín tự cho mình có quyền lực một gia đình quyền quý để ép các vị chức sắc (Po Gru, Imam, Katip, Acar) để thờ cúng các vị thần xuất phát từ tôn giáo Hindu (người Chăm quen gọi Balamon). Thành Đài tự xưng Thủ tướng Champa lưu vong có quyền quyết định vận mệnh của Tôn giáo Bani để lường gạt bà con Chăm, là vì cơ cấu tổ chức xã hội Chăm hoàn toàn bị tan rã, cộng đồng trí thức Chăm lui về thế thụ động vì không muốn gây thêm phiền hà nữa, chấp nhận “ba phải” để mua cái tình “đoàn kết dân tộc” rất là đặc giá: Từ đây ai làm sao thì mặc họ, mình đừng nhúng tay vào để né tránh tai tiếng “gà nhà boi mặt đá nhau, vạch lá tìm sâu, khôn nhà dại chợ,...

Sự ra đời của Kauthara.org vào năm 2015 đã làm đảo lộn thế giới “ba phải” của cộng đồng trí thức Chăm. Là một cơ quan ngôn luận, Kauthara.org có nghĩa vụ chuyển tải đến dân tộc Chăm những sự thật của biến cố đã xảy ra trong không gian của xã hội hôm nay không phải để hạ bệ trí thức Chăm như một số người Chăm hiểu nhầm, mà để “Vạch lá tìm sâu”, tức là vạch lá để tìm cho bằng được những con sâu tiêu cực trí tuệ làm phiền hà người Chăm hầu bảo vệ cho chân lý, cho công bằng và lẽ phải, nhất là giúp dân tộc Chăm có những yếu tố chính xác để nhận định một vấn đề đã xảy ra. Chính vì thế bài phân tích và bình luận về Lự Hoàng Diệp đăng trong Kauthara này, không nằm trong mục tiêu đã phá Lự Hoàng Diệp mà là báo hiệu cho tên lưu manh luôn đội lốt nhà báo tự do này biết những hành động sai lầm mà anh ta đã vấp phải và yêu cầu anh ta phải chỉnh đốn lại những sai lầm này để đưa xã hội Chăm trở về đúng với vị trí của nó, đây là điều chính yếu.

Thành Thanh Dải

Ảnh bìa · 19 tháng 6 · 🌐

Hình 1. Thành Dải (Thành Thanh Dải) nói bìa vụ khổng Chính phủ Việt Nam.

Thụy Điển, Ngày 19 Tháng 05 Năm 2021

Kính gửi:

Báo Cáo Viên Đặc Biệt Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc Về Quyền Tự Do Tín Ngưỡng/Tôn Giáo.

Tôn giáo Bani là một trong ba tôn giáo chính của dân tộc Chăm (Balamôn, Bani, và Hồi Giáo/Islam) hiện diện/thực hành tại hai tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận, Việt Nam.

Theo quy định luật pháp Việt Nam, thì các tôn giáo VN phải được ký hiệu/mã số hóa, và trước đây tôn giáo Bani được phía nhà nước VN đã từng công nhận với tên tiếng Việt là tôn giáo Bani.

Tôn giáo Bani là một tôn giáo độc lập với Hồi giáo (Islam) đã hình thành và phát triển tại Việt Nam, gắn chặt với dân tộc Chăm, và là một phần bản sắc văn hóa của dân tộc Chăm.

Rất tiếc là, hiện nay chính phủ VN đã xóa sổ tên tôn giáo Bani ra khỏi hệ thống/văn bản luật pháp-hành chính Việt Nam.

Sự xóa sổ tên tôn giáo Bani tại VN như là chính sách/hành động vi phạm nhân quyền Liên Hiệp Quốc về quyền tự do tín ngưỡng/tôn giáo, và gây ra tình trạng bất bình/phân nộ trong các cộng đồng tín đồ tôn giáo Bani tại hai tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận, Việt Nam, gây bất an/bất ổn trong đời sống dân tộc Chăm tại Việt Nam.

Vì vậy, trong tư cách là người đại diện tiếng nói/tinh thần dân tộc Champa tại hệ thống dân sự Liên Hiệp Quốc (The Pan-Champa Peoplehood, Independent Ombudsman) tôi, tiến sĩ **Thành Thanh Dải** kính đề trình đến Báo Cáo Viên Đặc Biệt Hội Đồng Nhân Quyền LHQ Về Quyền Tự Do Tín Ngưỡng/Tôn Giáo về thông tin vụ việc đề cập ở trên để cập nhật, quán triệt, giám sát vụ việc/vấn đề, và đồng thời đề khuyến cáo đến chính phủ/nhà nước VN phải bảo đảm quyền bảo tồn/hồi phục tôn giáo dân gian/bản địa của dân tộc Chăm là tôn giáo Bani sao cho phù hợp với tinh thần Tuyên Ngôn Nhân Quyền LHQ về quyền tự do tín ngưỡng/tôn giáo.

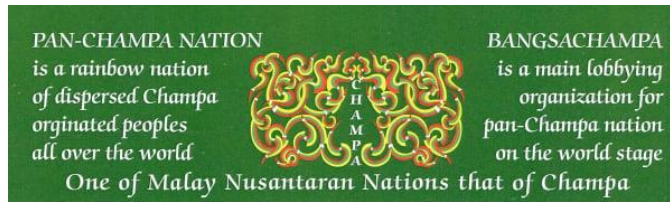
Trí ân và trân trọng!

Ts. Thành Thanh Dải
Pan Champa Independent Ombudsman
In International Framework

Dr. DASA DAO
PhD, Political Science

Hình 2. Thành Dải gửi thư Hội đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc, tố cáo Chính phủ xóa tôn giáo Bani của người Chăm.

Thụy Điển, ngày 31 tháng 5 năm 2021

KHÁNG THƯ

Kính gửi: **Chủ Tịch Nhà Nước VN**, Ngài **Nguyễn Xuân Phúc**
 Kính gửi: **Thủ Tướng Chính Phủ VN**, Ngài **Phạm Minh Chính**

Kính thưa **Quý Ngài!**

Tôi, **Thành Thanh Dải**, tiến sĩ chính trị/quốc tế học, đại biểu tiếng nói/tinh thần dân sự Champa tại hệ thống dân sự Liên Hiệp Quốc, và quan hệ quốc tế.

Nay tôi trân trọng gửi **Kháng Thư** này đến **Chủ Tịch Nhà Nước Việt Nam**, và **Thủ Tướng Chính Phủ Việt Nam** nhằm phản đối trên nguyên tắc về vụ việc Nhà Nước VN, và Chính Phủ VN đã có quyết sách cải hóa 45 ngàn người các tín đồ **tôn giáo Bani** trở thành các tín đồ **tôn giáo Islam (Hồi Giáo)** một cách phi lý và phi pháp.

Trân Trọng!

Ts. **Thành Thanh Dải**

Dr. DAISA DAO
 PhD Political Science

Independent Ombudsman of Pan-Champa Peoplehood

Tel. + 46 76287 2087
 Email: daisadao@gmail.com

THE PAN-CHAMPA NATION BANGSACHAMPA
 Registered number 802489563 under the legislation of Sweden in 2014,
 Locate at # 7A Bennetsv, Room 1001, SE-21367, Malmö, Sweden

Hình 3. Thành Đài gửi thư Chính phủ Việt Nam tố cáo xoa tôn giáo Bani.

Hình 4. CMND Lữ Hoàng Điệp.

NHỮNG HÌNH ẢNH DƯỚI ĐÂY, LỰU HOÀNG ĐIỆP PHỈ BẢNG ALLAH VÀ NABI MUHAMMAD

Lữ Đan Điệp

Sa Laymal Cham Toi Để tao nói cho chúng mày nghe 2 sự thật:

1. Allah đéo có thật.
2. Mohamad là thằng bệnh hoạn ấu dâm bé 8 tuổi.

Tao nói xong rồi đó thằng súc vật @Sa Laymal

46 phút Thích Trả lời

Trả lời

chó, m là thằng bấi não. Yang nào của Ả rập thằng ngu. Nói chuyện toàn theo cảm tính như cdmn...

10 phút Thích Trả lời 2

Lữ Hoàng Điệp

Rohime Trinh Mohammad ấu dâm bé 8 tuổi, bịp dân rằng hần gặp Allah. Mà Allah làm đéo gì có thật mà gặp. Chỉ có lũ bậi não như bọn mày mới tin theo rồi chống lại tổ tiên.

6 phút Thích Trả lời

Rohime Trinh

Lữ Hoàng Điệp cdmn m đưa bằng chứng ra đây cho t, m đi nước này sai rồi cu, m sẽ ko đc yên, bô bắt đức tin người khác là m đã sai lầm r.

4 phút Thích Trả lời 1

Lữ Hoàng Điệp

Rohime Trinh Sai cái lồn mẹ mày, Allah cc gì mình trưng ra bằng chứng xem. Thế giới chỉ còn bọn mày sống trong mọi rợ, không chịu tiếp thu văn minh. Đã ngu còn cố gắng truyền cái ngu cho người khác. Cả thế giới kính hãi bọn mày.

2 phút Thích Trả lời

••• Ai đó đang viết bình luận...

Hình trên: Nội dung Lữu Hoàng Điệp sỉ nhục phi báng Po Allah và Nabi Muhammad.

NGUYỄN NGỌC QUỲNH TRỞ LẠI CHIẾN TRƯỜNG VU CÁO THÀNH VIÊN HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BANİ TỈNH NINH THUẬN

Cei Daliim (Thành viên Ban biên tập Kauthara.org)

Nguyễn Ngọc Quỳnh

Nguyễn Ngọc Quỳnh từng là một Tu sĩ sinh hoạt tôn giáo tại Thánh đường Hồi giáo Bani An Nhơn, do vi phạm tư cách đạo đức nên bị Ban bổn đạo Thánh đường Hồi giáo Bani An Nhơn “*tống cổ*” ra khỏi hàng ngũ chức sắc và bị Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh thuận phế truất ra khỏi thành viên của tổ chức này.

Từ khi bị phế truất ra khỏi hàng ngũ chức sắc, Nguyễn Ngọc Quỳnh trở thành tay sai của Ts. Thành Phần, tích cực đi kích động tín đồ Bani Awal vu cáo Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận là tổ chức vi phạm quyền tự do tôn giáo với âm mưu xóa tôn giáo Bani (*không biết tôn giáo Bani công nhận từ năm nào mà nhóm tuyên truyền Chính phủ xóa tôn giáo Bani?*). Nhận chỉ thị của Ts. Thành Phần, Nguyễn Ngọc Quỳnh xúc phạm phỉ báng một số vị thành viên của Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận là những “*đồng bọn âm mưu muốn cải đạo tín đồ Bani thành Islam gồm: Từ Công Dư, Đổng Dương Long, Nã Văn Sáu, Đổng Hộ, Lộ Trung Tài, nhằm mục đích tuyên truyền tôn giáo Bàni là tôn giáo làm đường lạc lối và vận động các chức sắc Bani xóa bỏ Rija Nagar và là tay sai của bọn ngoại đạo chứ không ai khác, phải chăng ngoài sự hoang tưởng quá độ, Họ còn vẽ đường cho Hưu chạy, hay xúi dục cho ngoại đạo chửi rủa sỉ nhục đạo Bani? Chả lẽ hơn 45.000 tín đồ Bani khoanh tay để yên, ...* (Nguyễn Ngọc Quỳnh đăng tải trên Facebook cá nhân, vào ngày 30 tháng 7 năm 2021).

Trao đổi với chúng tôi, Imam Từ Công Dư, Phó chủ tịch thường trực Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận cho biết: *Nguyễn Ngọc Quỳnh là đối tượng bị phế truất ra khỏi hàng ngũ chức sắc, hành vi của Nguyễn Ngọc Quỳnh cần phải đưa ra Pháp luật xử lý. Hơn nữa, Nguyễn Ngọc Quỳnh đã lợi dụng trang mạng xã hội vu khống nhục mạ chức sắc chúng tôi rất nhiều lần, Ban thường trực Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận sẽ triệu tập phiên họp để hoàn tất thủ tục hồ sơ nhờ cơ quan pháp luật can thiệp.*

Rõ ràng hành vi của Nguyễn Ngọc Quỳnh, cố tình đưa ra những thông tin không đúng sự thật nhằm bôi nhọ danh dự, nhân phẩm của giáo sĩ Bani Awal làm ảnh hưởng xấu đến dư luận cộng đồng Chăm Bani và Tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh thuận. Nguyễn Ngọc Quỳnh có hành vi bôi nhọ danh dự, nhân phẩm, có thể bị truy cứu trách nhiệm hình sự về tội làm nhục người khác theo quy định tại Điều 155 của Bộ luật Hình

sự 2015, sửa đổi năm 2017. Theo đó, Nguyễn Ngọc Quỳnh có thể bị xử phạt tiền từ 10 - 30 triệu đồng hoặc đối diện án tù không giam giữ đến 03 năm. Qua vụ việc này, chúng tôi liên lạc trực tiếp với Công an xã Xuân hải và người đại diện cơ quan này cho biết; *Nguyễn Ngọc Quỳnh hiện không có mặt tại địa phương, khi nào Nguyễn Ngọc Quỳnh trình diện tại địa phương, chúng tôi sẽ mời làm việc liên quan vụ việc nêu trên.*

BBT Kauthara.org đề nghị các cơ quan hữu trách huyện Ninh hải, tỉnh Ninh Thuận cần phải xử lý nghiêm minh Nguyễn Ngọc Quỳnh theo pháp luật, để trả lại danh dự nhân phẩm cho giáo sĩ Chăm chân chính.

BẢN TƯỜNG THUẬT

Nguyễn Ngọc Quỳnh

Đây là nội dung hoàn toàn bịa đặt và vu khống tổ chức HĐSC của ông Thành Phần và Nguyễn Ngọc Quỳnh:

Vào ngày 29/4/2021 lúc 16 giờ 00, Ông Đồng Dương Long lập một nhóm người lợi dụng danh nghĩa HĐSC mang tiền, quà của nhóm hoạt động tôn giáo hải ngoại đến phân phát cho thánh đường Văn Lâm gồm Nã Văn Sáu, Đồng Hộ, Lộ Trung Tài, nhằm mục đích tuyên truyền tôn giáo Bani là tôn giáo lầm đường lạc lối và vận động các chức sắc Bani xóa bỏ Rija Nagar.

Về phía thánh đường Văn Lâm - haluw Palei Ram ra đón tiếp nhóm Đồng Dương Long gồm có Ông Sư cả Po Gru Nguyễn Lại, Imâm Tal Trượng Thanh Huân cùng với các chức sắc Po Acar đang tu niệm trong thánh đường "sang magik".

Trước tiên, ông Imâm Từ Công Dư giới thiệu nhóm Đồng Dương Long là phái đoàn đại diện cho TS. Văn Ngọc Sáng (một tổ chức hoạt động tôn giáo ở hải ngoại) mang quà đến.

Sau đó, Ông Imâm Từ Công Dư đứng ra đại diện phát biểu:

- "Kể từ đây Bani của chúng ta là Hồi giáo (hay còn gọi là Islam). Bởi vì Bani là một tôn giáo lầm đường lạc lối".

- "Thực hiện lễ Rija Nagar là không cần thiết. Do đó, cần phải xóa bỏ Rija Nagar. Bởi vì Rija Nagar là thờ YANG (thờ các Vị thần)". Còn Hồi giáo của chúng ta là độc thân, không thờ YANG.

Sau khi dứt lời, Ông Sư cả Po Gru Nguyễn Lại (Chủ tịch Hội đồng Sư cả của Tôn giáo Bani) đặt câu hỏi:

- Ai cho phép các ông tự quyền lấy danh nghĩa đồng Sư cả thành lập Đoàn đến thăm các thánh đường Haluw Sang magik?".

- "Giấy quyết định thành lập Đoàn đâu?".

- "Tôn giáo Bani là tôn giáo thờ cúng Awluah (Thượng đế), thờ cúng Yang (Vị thần) thờ cúng Muk kei (Tổ tiên). Nếu ai theo Hồi giáo không thờ cúng Yang và ông bà tổ tiên thì hãy ra khỏi Sang magik!

Po Gru Nguyễn Lại tiếp tục chất vấn ông Đồng Dương Long:

"Ai cho phép Ông Đồng Dương Long tự ký giấy thông báo và tự quyền dùng con dấu đóng mộc một cách bừa bãi".

"Yêu cầu ông Đồng Dương Long mang dấu trả lại cho tôi gấp".

Imâm Tal Trượng Thanh Huân chất vấn lời phát biểu ông Imâm Từ Công Dư.

- "Chúng tôi là những người theo tôn giáo Bani không phải là người Islam, cho nên chúng tôi không thể bỏ ông bà tổ tiên. Năm nay chúng tôi phải tổ chức Rija Nagar, đó là lễ hội, lễ nghi của ông bà tổ tiên để lại. Còn ông là người Hồi giáo theo chủ nghĩa độc thần của Hồi giáo thì đừng tham gia vào lễ nghi lễ hội Rija Nagar của chúng tôi".

Cuối cùng, ông Sư cả Po Gru Nguyễn Lại xua đuổi nhóm Đồng Dương Long ra ngoài và không nhận bất kỳ quà và tiền bạc của nhóm hoạt động tôn giáo nước ngoài của Văn Ngọc Sáng.

Trên đây là bài tường thuật về câu chuyện vừa xảy ra tại ngôi thánh đường sang magik haluw palei Ram (Văn Lâm) nhằm để mọi người cảnh giác.

Ảnh: Po Gru Nguyễn Lại đang thực hiện nghi lễ thanh tẩy các phần mộ của tổ tiên, để tổ tiên được thanh khiết, theo con cháu về nhà hưởng thụ 3 ngày "Mbeng Muk Kei" cúng gia tiên.

BÀI VIẾT VÀ BÌNH LUẬN TRÊN FACEBOOK NGUYỄN NGỌC QUỲNH

Nguyễn Ngọc Quỳnh is with Vương Rock and 8 others.
1d · 🌐

BẢN TƯỜNG THUẬT
Vào ngày 29/4/2021 lúc 16 giờ 00, Ông Đồng Dương Long lập một nhóm người lợi dụng danh nghĩa HDSC mang tiền, quà của nhóm hoạt động tôn giáo hải ngoại đến phân phát cho thánh đường Văn Lâm gồm Nào Văn Sáu, Đồng Hộ, Lộ Trung Tài, nhằm mục đích tuyên truyền tôn giáo Bani là tôn giáo lâm đường lạc lối và vận động các chức sắc Bani xóa bỏ Rija Nagar.

Về phía thánh đường Văn Lâm - haluw Palei Ram ra đón tiếp nhóm Đồng Dương Long gồm có Ông Sư cả Po Gru Nguyễn Lại, Imam Tai Trượng Thanh Huấn cùng với các chức sắc Po Acar đang tu niệm trong thánh đường "sang magik".

Trước tiên, ông Imam Từ Công Dư giới thiệu nhóm Đồng Dương Long là phái đoàn đại diện cho TS. Văn Ngọc Sáng (một tổ chức hoạt động tôn giáo ở hải ngoại) mang quà đến.

Sau đó, Ông Imam Từ Công Dư đứng ra đại diện phát biểu:
- "Kể từ đây Bani của chúng ta là Hồi giáo (hay còn gọi là Islam). Bởi vì Bani là một tôn giáo lâm đường lạc lối".
- "Thực hiện lễ Rija Nagar là không cần thiết. Do đó, cần phải xóa bỏ Rija Nagar. Bởi vì Rija Nagar là thờ YANG (thờ các Vị thần)". Còn Hồi giáo của chúng ta là độc thần, không thờ YANG.

Sau khi dứt lời, Ông Sư cả Po Gru Nguyễn Lại (Chủ tịch Hội đồng Sư cả của Tôn giáo Bani) đặt câu hỏi:
- Ai cho phép các ông tự quyền lấy danh nghĩa đồng Sư cả thành lập Đoàn đến thăm các thánh đường Haluw Sang magik?".
- "Giấy quyết định thành lập Đoàn đâu?".
- "Tôn giáo Bani là tôn giáo thờ cúng Awluah (Thượng đế), thờ cúng Yang (Vị thần) thờ cúng Muk kei (Tổ tiên). Nếu ai theo Hồi giáo không thờ cúng Yang và ông bà tổ tiên thì hãy ra khỏi Sang magik !
Po Gru Nguyễn Lại tiếp tục chất vấn ông Đồng Dương Long:
"Ai cho phép Ông Đồng Dương Long tự ký giấy thông báo và tự quyền dùng con dấu đóng mộc một cách bừa bãi".
"Yêu cầu ông Đồng Dương Long mang dấu

Po Gru Nguyễn Lại tiếp tục chất vấn ông Đồng Dương Long:

"Ai cho phép Ông Đồng Dương Long tự ký giấy thông báo và tự quyền dùng con dấu đóng mộc một cách bừa bãi".

"Yêu cầu ông Đồng Dương Long mang dấu trả lại cho tôi gấp".

Imâm Tal Trượng Thanh Huấn chất vấn lời phát biểu ông Imâm Từ Công Dư.

- "Chúng tôi là những người theo tôn giáo Bàni không phải là người Islam, cho nên chúng tôi không thể bỏ ông bà tổ tiên. Năm nay chúng tôi phải tổ chức Rija Nagar, đó là lễ hội, lễ nghi của ông bà tổ tiên để lại. Còn ông là người Hồi giáo theo chủ nghĩa độc thần của Hồi giáo thì đừng tham gia vào lễ nghi lễ hội Rija Nagar của chúng tôi".

Cuối cùng, ông Sư cả Po Gru Nguyễn Lại xua đuổi nhóm Đồng Dương Long ra ngoài và không nhận bảy kỳ quà và tiền bạc của nhóm hoạt động tôn giáo nước ngoài của Văn Ngọc Sáng.

Trên đây là bài tường thuật về câu chuyện vừa xảy ra tại ngôi thánh đường sang magik haluw palei Ram (Văn Lâm) nhằm để mọi người cảnh giác.

Ảnh: Po Gru Nguyễn Lại đang thực hiện nghi

nhỉ lễ hội Rija Nagar của chúng tôi".

Cuối cùng, ông Sư cả Po Gru Nguyễn Lại xua đuổi nhóm Đồng Dương Long ra ngoài và không nhận bảy kỳ quà và tiền bạc của nhóm hoạt động tôn giáo nước ngoài của Văn Ngọc Sáng.

Trên đây là bài tường thuật về câu chuyện vừa xảy ra tại ngôi thánh đường sang magik haluw palei Ram (Văn Lâm) nhằm để mọi người cảnh giác.

Ảnh: Po Gru Nguyễn Lại đang thực hiện nghi lễ thanh tẩy các phần mộ của tổ tiên, để tổ tiên được thanh khiết, theo con cháu về nhà hưởng thụ 3 ngày "Mbeng Muk Kei" cúng gia tiên.

486

182 Comments 127 Shares

BẢN GHI LẠI MỘT SỰ VIỆC TẠI MAGIK HALUW RAM

Đổng Dương Long, (Thư ký hội đồng)

Tháng 9 Hồi lịch là tháng Ramawan, tháng linh thiêng, tháng tất cả tín đồ theo Hồi giáo trên thế giới đều hướng về đấng tối cao Auluah và thiên sứ Mohammad, cùng nguyện cầu cho muôn người, mọi vật được bình an-hạnh phúc, cầu mong gia đình được nhiều sức khỏe, may mắn.

Tín đồ Chăm Ahier-Awal cũng không ngoại lệ, đây là tháng ân xá dành cho những kẻ lừa thầy phản bạn, tháng dành cho những kẻ buôn thần bán thánh, cho những ai vì mưu lợi riêng mình mà lại hãm hại đồng tộc. Nên thường xuyên vào Sang Magik chấp hai tay trên đầu xin đấng tối cao Auluah tha thứ mọi tội lỗi vì những dục vọng đê hèn, nếu biết hối hận nhận tội chắc Pô Auluah sẽ được khoan dung.

Hiểu được như thế nên tôi xin ghi lại một câu chuyện đã xảy ra tại Sang Magik haluw Văn Lâm trong tháng Ramawan năm 2021.

Ngày 23 tháng 4 năm 2021, Ban Thường trực Hội đồng Sư cả phát hành thông báo chương trình thăm, chúc mừng tháng Ramawan và lịch thời gian gửi các haluw Sang Magik.

Ngày 29/04/2021, vào lúc 15 giờ 30, đoàn chúng tôi có mặt tại Sang Magik Văn Lâm, sau Sang Magik Thành Tín, trước đó lúc 14 giờ tôi có điện trao đổi trước với Imam Dur: Quý thầy rồi chưa đoàn chúng tôi đến Sang Magik Văn Lâm, Ts. Văn Ngọc Sáng có gửi phần quà để phụ phần điện, nước trong tháng Ramawan. Imam Dur “được thôi người ta đem khak có gì đâu mà không nhận, khoảng nửa tiếng Wa vào, mấy thầy đang làm vệ sinh” (sau 15 ngày kiêng)

Tôi đến thôn Văn Lâm, đang ở nhà ông Nãi Văn Sáu thành viên của đoàn thì Imam Dur điện “các thầy đã rảnh rồi wa vào đi”

Tôi và ông Sáu tranh thủ vào bởi thời gian hành lễ của các thầy trong ngày có giới hạn khi chúng tôi vào quang cảnh trong Sang Magik vắng lặng bởi quý thầy đang tịnh tâm, tiếp chúng tôi đầu tiên chỉ có một mình Imam Dur, sau vài câu chào hỏi xã giao chúng tôi vào ngồi ghế đá trong sang khách, tôi nói “đây là quà của ông Sáng gửi” nếu họ nhận thì tốt không nhận thì trả lại cho chủ không sao cả, lúc này Mudin Mạng từ trong nhà đi ra, bắt tay với vài câu chào hỏi, thâm tình như ngày nào, xong xin đi tắm để chuẩn bị lễ chiều. Imam Dur vào Sang Magik mời Sư cả và các thầy là thành viên Hội đồng Bổn đạo ra tiếp, khi Sư cả Nguyễn Lài ra, tôi đứng dậy bắt tay hỏi thăm “khỏe không gru” Cùng lúc Sư cả Báo Hùng đến, hai người bắt tay nhau, Sư cả hỏi tôi “Khỏe không Long” tôi trả lời “khỏe Gru”, khi đó thì Imam tan Trương Thanh Huân đang ngồi ghế đá đối diện tôi cũng đến gần hơn hỏi thăm, Imam có nhìn tôi và mỉm cười. Thấy anh em đến gần đủ Imam Dur đứng dậy trải chiếu thành hàng dài, rồi mời tất cả ngồi, rồi Katip tan Nãi Thanh Thoại đến, từ phía sau Imam Nãi Thanh Quyết phó Hội đồng Bổn đạo haluw sở tại cũng có mặt liền thoát lên lời: chào tất cả anh em, bắt tay tôi kèm lời hỏi thăm sức khỏe, tôi đáp khỏe, cảm ơn Imam, liền khi đó ông Hộ, ông Tài bung quà của Hội đồng

vào, Imam Quyết lại hỏi TV máy in mà bự dữ anh Hộ, không khí lúc đó bớt phần ngột ngạt, khó chịu mặc dầu quý thầy mỗi người nhìn một hướng, tôi nghĩ có vẻ căng đây! Không sao cứ vững tin Pô Auluah đang ở phía trước, Imam Quyết rót nước mời anh em uống, ông Sáu nói thôi vào việc đi, tôi tiếp lời “kính thưa Sư cả Chủ tịch Hội đồng, thưa Hội đồng Bôn đạo Haluw Ram, cho phép tôi thay mặt đoàn kính chúc mừng quý thầy nhiều sức khỏe, bình an trong tháng Ramawan nhằm phục vụ đáng tối cao Auluah. Hàng năm vào tháng tịnh chay, Hội đồng Sư cả thành lập đoàn đi thăm các haluw Sang Magik, thăm các chức sắc bệnh đau đang nằm nhà điều trị, việc nữa vì tình hình dịch bệnh hết sức phức tạp nên chỉ một vài người trong ban ngành tham gia trong đó: Đồng Dương Long, thư ký Hội đồng, ông Nã Văn Sáu, Ủy viên ban thường trực, ông Trương Thanh Anh, Trưởng ban Phong tục, ông Trương Văn Hai, phó ban Phong tục, ông Lộ Trung Tài phó ban Tài chính, ông Đồng Hộ thủ quỹ, theo tinh thần phiên họp hội đồng Sư cả vào ngày 14/3/2021 tại trụ sở văn phòng.

Trong chương trình làm việc, chúng tôi xin thay mặt Ban thường trực Hội đồng Sư cả xin thông báo nguồn quỹ hoạt động của Hội đồng đến nay thâm hụt vì hai mùa Ramawan không thu được do tình hình năm 2019 quá khó khăn. Năm 2020 địa phương chúng ta nằm trong tâm dịch nên tạm dừng tháng tịnh chay Ramawan, mong Sư cả, Hội đồng bôn đạo vận động tín đồ đóng góp quỹ sinh hoạt của Hội đồng theo quy định mỗi hộ 20.000 đồng.

Ông Sư cả Chủ tịch Nguyễn Lại tiếp lời: “gần đây tình hình Hội đồng Sư cả chúng ta hơi lơ là, chênh mảng, không gắn bó như trước, khi các thầy mãn tháng chay chúng ta họp, bàn lại tay nắm tay thật chặt cùng nhau làm lại” dứt lời Imam Huân nói: “tôi nghe bà con, phụ nữ haluw Ram bàn với nhau là không thu tiền xây dựng quỹ đóng góp cho Hội đồng bởi nguồn quỹ do tín đồ đóng góp thu chi thế nào Hội đồng không báo cáo công khai, vừa rồi Đạo chúng tôi tổ chức khánh thành Sang khách có gửi giấy mời mà Hội đồng cũng không đến tham dự, Katip Thọai chen vào “tiền thu của tín đồ như đóng thuế mà chúng tôi mời dự khánh thành Hội đồng không quan tâm” tôi ngắt lời “khoản thu này không phải thuế đâu mà chỉ kêu gọi lòng tự nguyện của tín đồ hỗ trợ nguồn quỹ để Hội đồng có khoản chi phí sinh hoạt, giấy bút thôi, ngoài nguồn từ tín đồ, có ai hỗ trợ đâu”

Sư cả Chủ tịch tiếp: “kể từ bây giờ các giấy tờ nào ghi Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani thì tôi không ký nữa, giấy tờ nào ghi Hội đồng Sư cả Bani tôi mới ký”, Imam Dư nói “Gru còn mấy tháng nữa hết nhiệm kỳ, chuẩn bị đại hội mới rồi Gru”

Tất cả như lặng thinh, những ánh mắt nhìn nhau không nói được lời, lại Imam Quyết tôi xin có 3 ý kiến, thứ 1 tôi cũng nghe bà con nhất là Phụ nữ ở haluw Ram không thu tiền từ hộ tín đồ đóng góp xây dựng nguồn quỹ cho Hội đồng, nói đi cũng phải nghĩ lại, nếu không thu quỹ đóng góp thì lấy gì Hội đồng có khoản chi phí giấy bút làm việc, có khoản thăm các chức sắc, các thành viên Hội đồng bệnh đau hoặc qua đời, chúng ta cũng nên nói lại cho bà con thông cảm. Thứ 2 đề nghị Hội đồng tham mưu với các cơ quan chức năng không thể ghi tôn giáo khác bởi con cạp, con voi trong rừng còn có tên mà tôn giáo mình lại không có tên, theo tôi ghi là tôn giáo Hồi giáo mở ngoặt Bani đóng ngoặt, Imam vừa nói vừa chỉ vào Sang Magik, chúng ta đang tôn thờ Po Auluah, đang cung kính

Po Nabi Mohammad, đang sử dụng kinh Koran, Sang Magik là nơi dâng lễ Po Auluah. Thứ 3: một năm đoàn Hội đồng Sur cả mới có dịp đến thăm, tôi đề nghị anh Long ở lại đêm nay nói chuyện cho bà con về nguồn thu và các khoản chi để bà con thông cảm.

Tôi thầm nghĩ, yêu cầu này làm khó cho tôi rồi! tôi liền thưa “tại Haluw Ram có Chủ tịch, Phó Chủ tịch, Trưởng ban Phong tục, Trưởng ban Tài chính, Trưởng ban Phụ nữ, các vị trong Hội đồng Sur cả có đủ ở đây rồi, chắc tôi không dám đâu ai Imam! còn việc giấy mời Hội đồng tham dự buổi khánh thành thì tôi không nhận, biết Chủ tịch, Phó chủ tịch có nhận không? Imam Dur liền đáp không có thấy đâu, tôi tiếp ngay khánh thành thôn Phú Nhuận có 4 giấy mời tôi, ông Hộ, ông Viên, ông Hưởng đều đến dự, hà có gì giấy mời Hội đồng mà chúng tôi lại không quan tâm với Bồn đạo haluw Ram! Việc đó hãy xem lại, có giấy mời không, mà ai gửi, gửi cho ai? Katip Thoại nói “đúng có danh sách chúng tôi đang lưu” Ông Hộ Ban Tài chính Hội đồng xin tiếp lời: “qua ý kiến của quý thầy tôi thấy: thu-chi tài chính Hội đồng thường công khai đến từng haluw khi đoàn đến thăm vào tháng Ramawam, chỉ có năm 2020 vì dịch bệnh, ban Tài chính thường xuyên báo cáo trong hội nghị tổng kết cuối năm, dịp lễ hội Suk Yeng, còn nguồn quỹ Hội đồng chi các khoản văn phòng phẩm, chi xăng xe mỗi khi thành viên tham dự hội họp, tham gia cùng đoàn đi thăm Ramawan, chi thăm bệnh, chi đám tang mỗi khi quý chức sắc qua đời, còn việc giấy mời nêu ban Thường trực có ý kiến thì tôi chi ngay chứ có hề gì? Imam Huấn dịu giọng “nếu thế tôi xem lại, chắc bà con cũng khó đóng”

Sur cả Nguyễn Lại lại tiếp “tôi nói lần nữa, từ bây giờ các giấy tờ nào ghi Hội đồng Sur cả Hội giáo Bani tôi không ký, giấy tờ nào ghi Hội đồng Sur cả Bani thì tôi mới ký”

Imam Dur tiếp “Gru, còn mấy tháng nữa hết nhiệm kỳ rồi, có còn cơ hội được ký nữa không” Imam Dur quay nhìn Imam Huấn và nói “tụi tôi thấy chưa, chính tụi mày tự tay xô ông xuống hố bùn, việc tụi mày ký đơn kiến nghị gửi các cơ quan ban ngành không ai cấm, được quyền ký nhưng bắt ông ký dưới góc đơn là không nên, tự bôi xấu cho vị Sur cả của mình, có thấy điều này không?”

Imam Quyết tiếp lời “tôi đề nghị Hội đồng nên có ý kiến với các ngành có liên quan về việc ghi tên tôn giáo trong thẻ căn cước công dân đang làm, không ghi tôn giáo khác mà ghi là tôn giáo Hồi giáo mở ngoặc Bani đóng lại” không đồng tình với cách nói của Imam Quyết, Imam Huấn phản đối “Hồi giáo sao được, Hồi giáo có cúng các thần yang không, có cúng Rija Nâgar không? Imam Quyết lớn tiếng hơn Rija Nâgar không cần thiết, bỏ cũng được, chỉ giữ Kajang Po Acar thôi” Sur cả Lại quát “sao lại nói bỏ Rija Nâgar, mày nói bậy! Imam Huấn đứng dậy đi vào Sang Magik, không khí lại hùng nóng, tôi nói “chuyện đâu còn đó, sắp tới giờ lễ cơm chiều cho đoàn gửi tặng quà” Sur cả Lại nói “thôi để đó đi” tôi mời hai vị Sur cả cho ghi hình làm kỷ niệm, hai vị ngồi bên phần quà tôi lấy điện thoại ghi vài tấm, thế là xong. Cuối cùng tôi bắt tay hai Sur cả và Imam Quyết, Imam có nói “anh thông cảm nhé”.

Chương trình đến thăm Haluw Ram trong mùa Ramawam 2021, hết sức căng thẳng như báo hiệu cho một nhiệm kỳ III - Hội đồng Sur cả sắp gặp những chuyện không lành. Bù lại, các haluw Sang Magik Thành Tín, haluw Phú Nhuận, haluw Lương Tri tiếp đoàn chúng tôi rất thân thiện, tình cảm, thấm đậm tình đồng tộc.

Sau đó, tại nhà ông Sáu chúng tôi có gặp thư ký Ban Phong tục haluw Ram, Ông Tuấn cho biết “Sang khách là do con em địa phương đầu tư xây dựng, không sử dụng nguồn quỹ tập thể nên Ban Phong tục không phát giấy mời Hội đồng mà chỉ mời cá nhân thôi”

Thế đã rõ, đó chỉ là cái cớ, còn một nguyên nhân sâu xa hơn nữa!

Hình 1. Po Gru, haluw Văn Lâm, nhận quà Ts. Văn Ngọc Sáng (Putra Podam)

Thông tin trên được ông Thập Liên Trường, bịa đặt và phóng đại như sau:

Quấy phá tháng RAMADAN (RAMAWAN) - Bịa đặt và VU KHÔNG

Khi biết trước lịch trình của Ban Đại diện, Ban Thư ký của Hội Đồng Sư cả Hồi giáo Bani (Hồi giáo Awal) tỉnh Ninh Thuận đi hành hương thăm Thánh đường Văn Lâm (palei Rem), ông Thành Phần họp nhóm tìm kế sách bịa đặt và vu khống Ban Đại diện HĐSC Ninh Thuận.

Sự việc trình bày như sau:

Tối ngày 29/4/2021, Ban Đại diện, Thư ký HĐSC đi hành hương thăm thánh đường thôn Văn Lâm. Khi khách đến, giáo sĩ Acar tiếp đón khách rất chu đáo, uống trà, nói chuyện vui vẻ. Thánh đường Văn Lâm vẫn hành lễ bình thường, không hề có chuyện gì xảy ra.

Ngoài đại diện Đồng Dương Long, người Chăm Bani thuộc Ban đại diện HĐSC tặng quà cho thánh đường, còn nhiều bà con trong làng đến thăm, và khách phương xa. Đặc biệt, tối đó còn có đoàn và đại diện bên tôn giáo Hồi giáo ISLAM đến thăm và tặng quà và tiền, mọi người rất vui vẻ,...

Ai ai cũng biết, không những chỉ thôn Văn Lâm mà cả tỉnh Ninh Thuận cũng biết, hàng năm đoàn ISLAM nước ngoài đến thăm Thánh đường Văn Lâm, nổi bật là đoàn nước Nam Phi do ông KAKA (trưởng đoàn) thường hay đến thôn Văn Lâm tặng gần 100

con bò, gần 50 con cừu, tặng quà, tặng tiền,...không những tặng cho tín đồ ISLAM mà còn tặng cho tín đồ Chăm Bani.

Vấn đề chính ở đây, các đoàn Islam trong và ngoài nước đến thăm thánh đường Văn Lâm, mọi người đều vui vẻ, chúc nhau tháng Ramadan được hưởng nhiều ân phúc.

Nhưng tại sao?

Tối 29/4/2021, Ban Đại diện, Thư ký HĐSC đi thăm và tặng quà cho thánh đường Văn Lâm, thì nhóm ông Thành Phần kiểm chuyện, bịa đặt, vu khống, làm xáo trộn cộng đồng Chăm trong tháng Ramadan (Ramawan) linh thiêng.

Sáng hôm sau, ông Thập Liên Trường viết bài đăng trên Facebook cá nhân, bịa đặt câu chuyện, vu khống người khác, nhằm tạo dư luận xấu đến Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani. Tuyên truyền HĐSC Hội giáo Bani chỉ là tổ chức bị mua chuộc và phục vụ cho Nhà nước Việt Nam.

Thập Liên Trường lạm dụng trang mạng xã hội Facebook luôn bịa đặt, vu khống người khác một cách vô văn hóa.

Bài viết của ông Thập Liên Trường đã đăng trên Facebook, tạo nền tảng cho những tuổi trẻ nhẹ dạ cả tin vào lời tuyên truyền, rồi ông Thành Phần tiếp tục viết bài chống HĐSC gửi cho ông Nguyễn Ngọc Quỳnh đăng trên facebook Nguyễn Quỳnh và với những bình luận nhằm sỉ nhục người khác, vi phạm luật mạng xã hội Việt Nam.

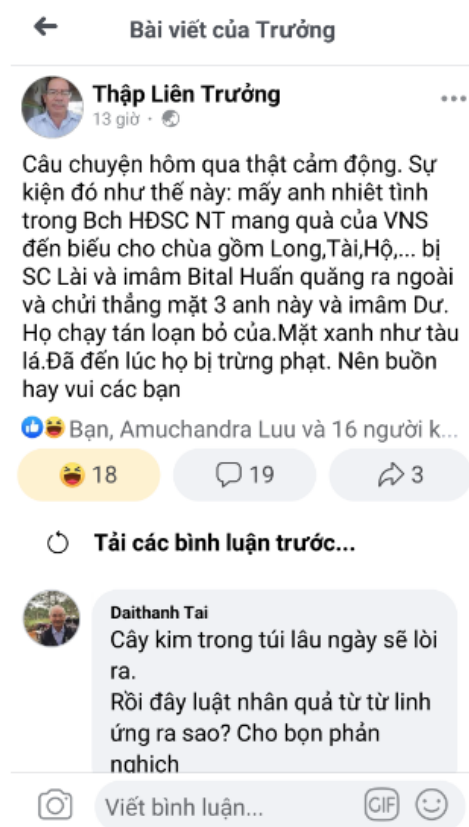
Không hiểu tại sao, hiện nay Facebook của ông Thập Liên Trường đã xóa hết bài đã đăng vào tối 29/4/2021. Không những vậy, cả ba Facebook của ông Thập Liên Trường đều xóa hết Friend, và hầu như xóa sạch để phi tang bằng chứng.

Bài viết này nhằm cung cấp thông tin và bằng chứng cho những ai bị Thập Liên Trường vu khống, để có cơ sở làm việc với bên bộ phận an ninh mạng Việt Nam, để răn đe và dạy dỗ kịp thời.

Bằng chứng Facebook Thập Liên Trường đăng bài và xóa phi tang

Hình 2. Thập Liên Trường bịa đặt vụ không Hội đồng Sư cả Ninh Thuận

Hình 3. Thập Liên Trường bịa đặt câu chuyện để kích động Chăm

INRASARA – KIỀU MAILY

TỔ CÁO CHÍNH QUYỀN NINH THUẬN

Tác giả: Lư Quang Minh
Email: minh_1972@gmail.com

Inrasara – Phú Trạm, sinh 20-9-1957 tại làng Chăm Chakleng- Mỹ Nghiệp, tỉnh Ninh Thuận, là người Chăm Bà La Môn, học trường Trung học Pô-Klong – Ninh Thuận. Phú Trạm chỉ học hết Trung học Pô Klong thì nghỉ học đi chăn bò, bắt ốc, mò cua, ôi cuộc sống ở thôn quê thật đẹp biết bao.

Năm 1982-1986, Phú Trạm xin làm việc thư ký đánh máy tại Ban Biên Soạn Sách Chữ Chăm (BBSSCC) – Ninh Thuận, vì không có bằng cấp Sư phạm, nên BBSSCC không phân công giảng dạy, một thời gian quá chán, Phú Trạm tự bỏ vào Sài Gòn để tìm kế sinh nhai. Tại đây Phú Trạm học được nhiều thứ lưu manh, những trò lắt léo, lưỡng lệu và bỉ ổi, cho xuất bản một số sách thơ tiếng Việt, trong đó có bài tố cáo phụ nữ Chăm như gái điếm, tố cáo vua Chế Mân đóa gái Huyền Trân,...

Những thói hư tật xấu, thói lưu manh, côn đồ của Phú Trạm đã bị dân tộc Chăm khui ra rất nhiều, gần đây có bài viết của tác giả Thành Thanh Huân, người Chăm Phan Rang viết bài tố cáo Phú Trạm với tên “Hiện tượng nhà thơ Chăm Phú Trạm”, qua bài này cộng đồng Chăm biết rõ bộ mặt thật của Phú Trạm.

Theo chúng tôi biết, trong cuộc đời Phú Trạm có cái hay, cái dở, có cái cần ghi nhận, nhưng nhiều cái cần phải lên án như ăn cắp công trình khoa học của người khác làm của mình, tự cao tự đại, tự khoe tự khoang rồi tự cởi áo cho người ta xem...

Những điều xấu của Phú Trạm được Champaka vạch trần, Thành Thanh Huân tô thêm nên Chăm ai ai cũng biết. Trong bài viết này chúng tôi chỉ bàn khía cạnh khác.

Khi trang mạng xã hội Facebook được dùng phổ biến tại Việt Nam, đây là công cụ thuận lợi cho Phú Trạm để truyền bá tư tưởng, dụ dỗ dọa và nạt nhiều trí thức Chăm còn non trẻ, nhẹ dạ cả tin, nên Phú Trạm tập trung được nhiều thành phần hâm mộ và chủ yếu là người Chăm Bà La Môn ở Phan Rang.

Trong những người hâm mộ đó có kiều Nữ ôi me lý Mely, một phụ nữ Chăm Bà Ni. Tới đây chợt nhớ tới tác phẩm Ariya Chăm – Bà Ni có cặp tình sử giữa Chàng trai Bà Ni và cô gái Bà La Môn, nhưng tới thế kỷ 21 thì có cặp tình hờ giữa lão già già Bà La Môn và yêu quí Bà Ni gọi tắt là cặp akaok Kalu (đầu không mọc tóc)

Chuyện như thế này, vào giờ thiên ngày 17 tháng 06 năm 2021, cặp Kalu canh cánh lập ló trước cửa nhà Sư cả Nguyễn Lài. Ông Kalu cầm thanh cây trên tay vì sợ Chó, còn Bà Kalu xách túi nhỏ đựng hồ sơ trong đó nội dung đã soạn sẵn. Khi gặp ông Nguyễn Lài hai bên trao đổi to nhỏ không bình thường, với thuật lắt léo lưỡng lệu của ông Kalu và ma thuật của bà Kalu cả hai dùng phép xảo quyết lừa dối ông Nguyễn Lài vừa già, vừa

yếu, vừa nặng tai, vừa không biết tiếng Việt,... và cuối cùng ông Nguyễn Lại đã ký vào “Thư Giải Trình” tố cáo Chính quyền Ninh Thuận.

Phần 2: TỐ CÁO CHÍNH QUYỀN BÌNH THUẬN, NINH THUẬN

Gồm ba nội dung chính dưới đây:

1. Dấu Mộc: Inrasara viết: “Hiện tại dấu mộc bị nhóm đối nghịch, những người thuận theo tên gọi “Hội giáo Bani”, cố tình GIẤU GIỮ để phục vụ mục đích riêng tư, cụ thể có ba người: Phó chủ tịch Imurm Từ Công Dư, Imurm Đạo Văn Thị và thư ký Đồng Dương Long...”

Việc Dấu Mộc tôi xin bỏ qua vì không đáng bàn, hơn nữa Thành Thanh Huân đã giải thích trong bài viết trước.

2. Đơn khiếu nại: Inrasara viết: đầu tháng 5/2021, bà con hai tỉnh làm đơn khiếu nại về tên gọi Bani không có trong danh mục Ban Tôn giáo Chính phủ. Trong lúc đi lấy chữ ký, tỉnh Bình Thuận, chính quyền địa phương cản trở, khó khăn. Ở Palei Karang, sau khi ...ký vào đơn khiếu nại thì bị chính quyền xã gây áp lực khiến các vị chức sắc phải yêu cầu hủy đơn, và lá đơn bị chủ tịch xã Phú Lạc Huỳnh Tấn Sinh thu giữ.

Theo chúng tôi ông Inrasara hoàn toàn không biết gì, nhiệt tình + ngu dốt = phá hoại mà thôi. Vì Chăm Bani quy định tôn giáo trên danh mục là Hội giáo có từ lâu, cụ thể từ thời *Pháp thuộc*, vậy không có nghĩa thích đối là đối như Inrasara nêu. Việc liên quan tôn giáo của một quốc gia phải thông qua Ban Tôn giáo Chính phủ - Bộ Nội vụ.

Nay Inrasara cố xúi cho hành động đi gây rối đi lấy chữ ký trong làng, nếu không may tin đồ phản đối và xảy ra vụ án mạng thì ai chịu trách nhiệm? hay lúc đó Inrasara chạy trốn sang Campuchia, mà trốn làm sao thoát? sẽ bị người Chăm bên ấy bắt và nhổ từng sợi tóc trên đầu ông cho tới Kalu đúng nghĩa.

Hơn nữa, Ông Inrasara có quyền gì ở đây mà mở miệng tố cáo chính quyền địa phương cản trở, khó khăn, ông tố cáo chính quyền xã Phú Lạc gây áp lực hủy đơn và tịch thu của chủ tịch Huỳnh Tấn Sinh.

Ông tố cáo chính quyền huyện Bắc Bình tịch thu đơn ký của kẻ gây rối.

Tại Ninh Thuận, ông tố cáo Công an hạch hỏi dân tại nhà ông Đạo Thanh Nhung.

Ông Inrasara là Chăm Bà La Môn, không biết gì, nay muốn lấn sân sang Bani để giành Tiếng từ Thành Phần, chưa được gì ông quay lại cắn và tấn công Chính quyền Ninh Thuận, Bình Thuận.

3. Lời hứa Cấp trên

Inrasara viết “Khi chúng tôi đi lấy chữ ký thì được “trên” điện xuống cho Chủ tịch Hội đồng Sư cả...Chăm “hãy yên tâm”, “sau bầu cử sẽ có văn bản chính thức, công nhận chính danh tên gọi tôn giáo Bani”.

Vậy đã rõ Inrasara đã thò bàn tay lông lá gây rối cộng đồng Chăm Bani. Inrasara tố cáo cấp “trên” không thực hiện lời hứa ban cho “tôn giáo Bani” như nguyện vọng ông ta. Ông ta xem chuyện tôn giáo chỉ “nói nhỏ nói thầm với nhau” là được.

Ở đây chúng tôi cũng đặt câu hỏi ai đã hứa? Có chăng Chủ tịch NXP đã hứa?

Một câu hỏi khác, cấp “trên” gọi điện cho ông Nguyễn Lại? Vậy “cấp trên” là cấp nào mà có quyền to như vậy, hay BCT? hay BBT?

Qua nội dung trên có nghĩa ông Nguyễn Lại là đối tượng xúi giục kẻ làm loạn và cấp trên sợ buộc phải thỏa thuận ngầm (riêng) với ông Nguyễn Lại, bằng cách xoa đầu “Hãy yên tâm”.

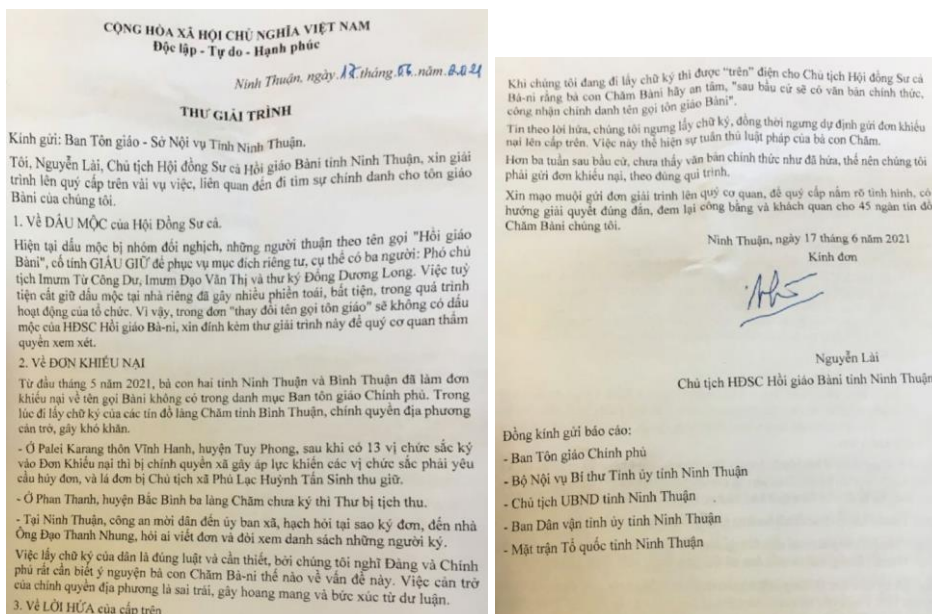
Sao cấp trên hứa với ông Nguyễn Lại, mà ai ai, Inrasara, Kieu Maily,... đều viết bài đăng Facebook giành công trạng và giật công lao của ông Thành Phần.

Cấp trên hứa riêng với ông Nguyễn Lại mà Inrasara, Kieu Maly đăng Facebookoook nghĩa là ông Nguyễn Lại cầu kết với Kiều nữ Mely và Inrasara.

Ông Nguyễn Lại, danh chính ngôn thuận là Chủ tịch Hội đồng Sư cả đại diện tôn giáo cho tín đồ Bani, nhưng trên thực tế ông Nguyễn Lại không làm đúng chức trách của Chủ tịch đối với tổ chức. Được biết ông Nguyễn Lại chủ tịch của tổ chức với tên gọi “Hội giáo Bani” nhưng ông ta bị bà Thiên Thị Nin mua chuộc chống lại cái GHẾ mình đang ngồi, nghĩa là ông ta phản bội các công văn, các văn bản mà Sở Nội vụ, Bộ Nội vụ ban hành công nhận tên tổ chức: HĐSC Hội giáo Bani.

Theo thông lệ nếu không bằng lòng cái GHẾ của tổ chức thì ông Nguyễn Lại về ngôi cái Ghế nhà mình, nay ông ta coi trời bằng sên nhà mình, buộc tổ chức phải theo ông ta.

Ngày 17 tháng 6 năm 2021, ông Nguyễn Lại chính thức ký giấy chống tổ chức HĐSC, chống chính quyền Ninh Thuận, (nội dung đơn kèm theo) dưới sự dụ dỗ dọa và nạt từ ông Inrasara và kiều Mely. Việc ký giấy không thông qua cuộc họp của HĐSC, Ban Chấp hành, Ban Thư ký là trái điều quy định. Việc tự ký giấy và tự gửi chính quyền không khác gì ông ta vạch áo cho đàn bà xem lưng.

Hình 1. Thư giải trình

INRASARA: CẢI CÁCH TÔN GIÁO – CHƯA ĐỔI THOẠI ĐÃ BỎ CHẠY- BLOCK PUTRA PODAM

Ts. Putra Podam

Gửi: Inra Sara

Trong thời gian gần đây Inra Sara đưa loạt chuỗi vấn đề liên quan đến tôn giáo và kêu gọi cộng đồng Chăm Cải Cách tôn giáo.

Chưa một ai hiểu Inra Sara muốn cải cách vấn đề gì trong tín ngưỡng Ahier giáo. Vì Inra Sara chưa đưa ra chương trình cụ thể hay đề cương chi tiết, chưa giải thích tại sao cải cách? Và hướng giải quyết cải cách ra sao? Đề Ban Phong Tục, Ban Tôn giáo, Sở Nội Vụ tham khảo trước hay để rộng đường dư luận trong cộng đồng Chăm.

Việc cần làm thì chưa làm, đằng này Inra Sara hô hào cải cách tôn giáo trên mạng xã hội Facebook và chê bai chức sắc Chăm Balamon, coi thường Po Adhya Hán Bằng, đưa tên Gru lên án trên Facebook. Inrasara đang cố cầm đèn chạy trước ô tô, người Chăm gọi tapa mbaok, tapa salao,...

Sự việc Inra Sara hô hào cải cách tôn giáo chưa thấy gì thì Jalan Dhar Phuel (chức sắc Chăm Ahier) đã lên tiếng phản đối... thì ngay lập tức trên mạng xã hội chửi bới nhau và công kích một chức sắc Chăm Ahier nhiệt huyết với dân tộc.

Sự việc chưa dừng lại, tiếp tục ngày 24/3/2021(VN) trên Facebook Inra Sara xuất hiện bài viết nhằm chia rẽ tôn giáo với tựa đề: “Sao ta cứ mãi chiều Bà-Ni?”, “Hà có Chăm ‘Ahier’ cứ ‘Nô lệ’ Bà-ni?”

Đây mới chính là điều mà Inra Sara cần cải cách, vì Inra Sara đã bộc lộ mâu chốt vấn đề tại sao Ahier cứ mãi phụ thuộc Awal?

Theo Putra Podam, không ai có quyền cải cách tôn giáo Chăm: Awal-AHier (ngoài những thay đổi thiết yếu cho hợp thời đại). Vì chính vua Po Rome đã kế thừa thành quả lịch sử tôn giáo dân tộc mà đưa ra hân gấn dân tộc bằng cách đưa tôn giáo Ấn giáo thành Ahier giáo, nghĩa là Po Rome đã truyền đạo Asulam cho tín đồ Balamon, và mong Chăm Ahier cùng Chăm Awal cùng thờ phụng Allah như Đấng Tối cao, đây là cách hân gấn tôn giáo của vua Po Rome ở Champa và chỉ có ở Champa xưa. (Putra Podam, sẽ có bài viết phân tích sâu hơn).

Điều đáng bàn khi Putra Podam, gửi thư trao đổi với Inra Sara vào ngày 25/3/2021 với tựa đề: “Thư gửi anh Inra Sara” và mong Inra Sara trả lời để cộng đồng Chăm hiểu vấn đề hơn và có thể học hỏi thêm nhiều điều từ Inra Sara.

Không hiểu tại sao? Không những không trả lời thư trao đổi, đối thoại của bên trái chiều hay bên không đồng quan điểm, Inra Sara lập tức.....Các bạn có biết gì không.....

INRA SARA --- BLOCK FACEBOOK PUTRA PODAM

BLOCK: Có nghĩa là Inra Sara không muốn Putra Podam sau này đọc bài viết của mình nữa.

BLOCK: Có nghĩa là Inra Sara không dám đối thoại với nhà khoa học chân chính mà chỉ muốn đối thoại với những người cùng phe, cùng nhóm mà thôi.

BLOCK: Có nghĩa là Inra Sara chỉ muốn kể lể thành tích của mình cho nhóm Inra Sara mà thôi, sẽ bị nhột khi người khác đọc.

BLOCK: Có nghĩa là Inra Sara muốn cải cách tôn giáo như như sự lừa gạt vừa đá bóng, vừa thổi còi.

BLOCK: Có nghĩa là Inra Sara không có khả năng trả lời thư Putra Podam.

BLOCK: Có nghĩa là Inra Sara đang lừa dối cộng đồng Chăm vì không dám nói ra sự thật hay Inra Sara hoàn toàn không biết gì.

BLOCK: Có nghĩa là Inra Sara đã bỏ chạy.

Hình 1. Ts. Putra Podam (bên phải)

HIỆN TƯỢNG NHÀ THƠ CHĂM PHÚ TRẠM

Thành Thanh Huân (*Cộng tác viên Kauthara .org*)
(*thanhthanhhuan@gmail.com*)

Trong quá trình lịch sử, về lãnh vực văn chương tại Việt nam vẫn là sở trường dành cho dân tộc Việt. Sau thập niên 90, trong làng thơ Việt Nam đón thêm cây bút mới đó là Phú Trạm, dân tộc Chăm là một nhà thơ nổi tiếng trong nước cũng như hải ngoại. Phú Trạm đã hai lần đoạt Giải thưởng của Hội Nhà Văn Việt Nam (1997- 2003) và Giải thưởng Văn học Đông Nam Á (Lễ Tây trần tháng tư) năm 2005 tại Thái Lan. Năm 1995, ông cũng được giải thưởng của Trung tâm Lịch sử và Văn minh Đông Dương thuộc Đại học Sorbonne (Pháp) với công trình nghiên cứu Văn Học Chăm (tập 1). Năm 2005, ông được Đài Truyền hình Việt Nam VTV bầu là Nhân vật Văn hóa trong năm.

Cùng nhờ thành tích này, Phú Trạm đã vượt lên đỉnh cao sự nghiệp và gây tiếng vang cho dân tộc Chăm ở Việt nam. Bên cạnh đỉnh cao của sự nghiệp này, Phú Trạm còn là một hiện tượng mang tính chất thời sự trong cộng đồng Chăm hiện nay, đã làm thay đổi hẳn bộ mặt xã hội Chăm hiện đại, mà dân tộc Chăm cần biết sự thật biết cố do nhà thơ này gây ra.

Bài viết về Phú Trạm không nhằm mục tiêu bàn về đời tư của nhà thơ, nhà văn (tình cảm, gia đình hay lối sống đạo đức, đây là điều cấm kỵ trong luật pháp) mà phân tích quan điểm lập trường của Phú Trạm để cấu thành một yếu tố tích cực đưa xã hội Chăm hôm nay vào một khúc quanh mới.

Hiện tượng Phú Trạm trong bối cảnh xã hội Chăm hôm nay chỉ là một hiện tượng cá nhân, nhưng đã trở thành một biểu tượng chung cho một trường phái tiêu cực đã gây bao sự khủng hoảng trong không gian xã hội Chăm ở Việt Nam hiện nay.

Vậy Phú Trạm là ai?

Phú Trạm (bút danh Inrasara) sinh ngày 20 tháng 9 năm 1957 tại làng Chakleng - Mỹ Nghiệp, thị trấn Phước Dân, huyện Ninh Phước tỉnh Ninh Thuận. Ông hiện nay đang giữ chức Chủ tịch Hội đồng thơ trực thuộc Hội nhà văn Việt Nam. Mặc dù ông là chủ tịch Hội đồng thơ nhưng ông luôn tự cho mình là một nhà thơ trung lập không có chịu sự quản lý cấp trên, vì ông là người ngoài Đảng không hưởng lương từ ngân sách nhà nước, Ông luôn tự nhận mình là đứa con của người Chăm luôn có ý thức hệ dân tộc.

Cũng vì mang thân phận họ Inra, tức là dòng tộc của vua chúa Champa xưa, ngoài công việc thơ, Phú Trạm còn nghiên cứu, sưu tầm, dịch thuật văn học và ngôn ngữ Chăm. Phú Trạm để lại công trình rất hữu ích cho cộng đồng Chăm như: Văn học Chăm I - Khái luận, Văn học Chăm II - Trường ca, sưu tầm - nghiên cứu, Ariya Cam - Trường ca Chăm ,...đồng thời là chủ biên của tuyển tập Tagalau, mục đích giới thiệu nâng đỡ, khuyến khích các cây bút Chăm trẻ tuổi.

Dù là một nhân vật có tiếng tăm ở Ninh Thuận, nhưng Phú Trạm có một cuộc sống bình dị, biết hòa đồng với dân tộc, được giới trẻ Chăm mến mộ. Đó là chân dung thật của Phú Trạm trong thời gian vừa qua.

Bên cạnh những chân dung thật của Phú Trạm, ông ta là một nhân vật bí ẩn thường để lại dấu ấn bất thường về nhân sinh quan cũng như quan điểm lập trường để rồi hôm nay người Chăm không nhận diện rõ Phú Trạm là ai? Nhà văn hay nhà đấu tranh cho dân tộc Chăm.

Sinh ra kiếp người làm nghệ sĩ, có chăng Phú Trạm không thể thoát khỏi nghiệp chướng con người làm nghệ sĩ tức là muốn xây dựng cho mình một hình ảnh thế giới huyền ảo, một thế giới rất xa lạ với thế giới mà người Chăm đang sống hiện nay.

Thế giới ảo mà Phú Trạm đang sống hiện nay là không gian tập trung những người rất lạc quan với cuộc đời và thơ mộng trong cuộc sống sao cũng được, miễn là làm vừa lòng một ai đó là được rồi. Chính vì thế, Phú Trạm không phải là một nhà văn là một nghệ sĩ thì đúng hơn, nghĩa là nhân vật không có lập trường rõ rệt, không nghiêm túc trong lời nói, dù đó là vấn đề đại sự hay một cốt truyện khôi hài.

Chỉ một đêm suy nghĩ, Phú Trạm đưa lời tuyên bố hết sức to tát như: Dự án Bách toàn thư Chăm, Dự án xây nhà hỏa thiêu dành cho người Chăm Ninh Thuận hơn 100 tỉ VND, Dự án xây trường tư thục cấp THPT dành cho con em người Chăm tại Phan Rang theo mô hình Trường Po Klaong cũ v.v.

Từ thái độ không nghiêm túc những gì mà mình phát ngôn đã biến Phú Trạm thành nhân vật “xảo ngôn” trong nghĩa “nửa đùa, nửa thật” nhưng Phú Trạm không phải là con người “xảo quyệt” vì ông ta chưa hại và lường gạt ai. Cũng vì bản tánh “nửa đùa, nửa thật” mà hôm nay nhiều người Chăm gắn cho ông ta với biệt danh “Trạm klaoh talei” nghĩa là “Trạm mát, Trạm khùng” tức là phong cách thù hờ quá đáng một vấn đề, để rồi hôm nay người ta không biết Phú Trạm đang nói thật hay đùa.

Bên cạnh những bí ẩn trong tư duy, thù hờ cuộc đời trong thế giới ảo của con người nghệ sĩ, Phú Trạm vẫn là một đứa con Chăm thích hành hành động để bảo vệ quyền lợi cho tôn giáo Chăm. Cũng vì lí tưởng đó, trong thời gian vừa qua, Phú Trạm hô hào cho giới trẻ Chăm đòi cho bằng được tôn giáo Bani mà theo Phú Trạm cho rằng bị Chánh Phủ Việt nam xóa bỏ trong danh dục tôn giáo Việt Nam. Thực hư câu chuyện về tôn giáo Bani hình thành và tồn tại như thế nào, có phải như thông tin Phú Trạm rêu rao không !

Để rộng đường dư luận, chúng ta tìm hiểu về lịch sử hình thành tôn giáo Chăm tại Việt Nam.

Bani là gì?

- Bani: trong tiếng Arabic dùng để chỉ tín đồ của thượng đế Allah. Nhưng theo R.P Durrand (1903), tên gọi Bani là phiên âm theo từ gốc Arab “Beni”, có nghĩa là “đứa con”.

- Bani dùng để chỉ sắc dân thờ Allah như: Bani Israel (sắc dân Do Thái theo đạo Islam), Bani Chăm (sắc dân Chăm theo đạo Asulam và tôn thờ Đấng Allah Tối cao).

- Bani, là “đạo” thường dùng để chỉ người mới nhập đạo, người có đạo, hay người có đức tin với thượng đế Allah.

Cụ thể: Khi thực hiện “lễ cắt bao quy đầu” thì người Chăm Nam bộ, Chăm Kampuchea, Chăm Ninh Thuận hay Bình Thuận đều gọi “Khatan tamâ Bani” nghĩa chính là lễ cắt bao quy đầu, nhưng thường gọi lễ nhập đạo. Ở đây ám chỉ dĩ nhiên là nhập đạo Islam (Asulam) chứ không mang nghĩa khác như nhập đạo Balamon, Tin Lành, Thiên Chúa giáo hay Phật giáo,... Nhưng nghĩa đối với riêng người Chăm thì cụm từ ‘Khatan tamâ Bani’ (nhập đạo), ám chỉ không phải nhập đạo Balamon, mà nhập đạo mới Asulam theo thờ phượng thượng đế Allah.

Năm 1963, sự du nhập trở lại của Islam chính thống giáo vào cộng đồng người Chăm Awal xuất phát từ mối quan hệ chặt chẽ giữa ông Từ Công Xuân (cựu dân biểu) và người Chăm Hồi Giáo gốc Châu Đốc, vốn là cộng đồng đã theo Hồi Giáo chính thống khi họ di cư sang Campuchia.

Khi Islam đến Ninh Thuận, thì tín đồ tôn giáo Awal đã tự gọi mình là tín đồ Bani, đây là lý do chính, để khác biệt với tín đồ Bani, tín đồ Chăm Islam không thể gọi tự gọi mình là Bani như xưa vì sẽ trùng tín đồ bên tôn giáo Awal, do đó tín đồ Islam gọi mình bằng tên quốc tế Ả Rập là tín đồ Islam.

Từ đó hình thành tín đồ Islam (theo Hồi giáo chính thống), và tín đồ Bani (theo Hồi giáo Awal), nhưng dần dần tín đồ Bani tự nhận mình là đạo Bani, và mặc định từ Bani như tên tôn giáo của mình.

Từ đó, một số người Chăm tại Ninh Thuận, Bình Thuận thường hiểu lầm “Bani” là đạo tên Bani. “Chăm Bani” là người Chăm theo đạo Bani. Đây là cách hiểu sai, không đúng hay không chính xác. Vì trên thế giới không có đạo nào tên Bani.

Yếu tố về khoa học lịch sử

Người Chăm đã tiếp cận thế giới Islam từ khoảng thế kỷ thứ 9 và phát triển tùy theo từng giai đoạn lịch sử từ thế kỷ 13, Quốc vương Chế Mân (1285-1307), vị vua ảnh hưởng Asulam khi bang giao với thế giới Melayu, và kết hôn với công chúa Tapasi Majapahit (Indonesia).

Thế kỷ 14, Chế Bồng Nga (1360-1390), là giai đoạn cực thịnh trong lịch sử Champa, ông đã chấn hưng nhà nước Champa từ một quốc gia suy đồi trở nên hùng mạnh, là một vị vua Asulam, khi lên ngôi vua Chế Bồng Nga lấy niên hiệu là Sultan Zainal Abidin và cưới công chúa Siti Zubaidah Kelantan-Malaysia.

Thế kỷ 16, Po At (1553-1579), vị vua Asulam, lịch sử ghi Po At đã giúp vua Johor-Malaysia một vương quốc Hồi giáo bằng cách gửi lực lượng 400 thuyền chiến Champa sang giúp Sultan xứ Johor để tấn công quân Bồ Đào Nha ở Melaka-Malaysia,...

Từ khi tiếp cận thế giới Islam, người Chăm đã tiếp thu thêm nền văn hóa, văn minh mới. Islam xuất hiện trong tài liệu Chăm Thrah với tên gọi Asulam, Athulam, Athalam,... được người Chăm sử dụng từ khi tiếp nhận Islam đầu thế kỷ thứ 9 đến thế kỷ 16. Trong giai đoạn này, tín đồ Chăm Bani gọi tôn giáo của mình là Asulam.

Thế kỷ 17, Po Rome (1627-1651), lấy công chúa bia Than Cih hay Sucih là tín đồ Bani của Asulam con gái vua Po Mah Taha (1622-1627), ông là một vị vua sùng bái Asulam. Po Rome chính thức là người có danh phận là thành viên của dòng dõi vương

triều theo Asulam tại Malaysia. Biên niên sử Malaysia ghi lại khi Po Rome ở Makkah (Serembi Makkah, tức là tiểu vương quốc Kelatan-Malaysia). Tại đây, Po Rome kết hôn với công chúa Islam, chính thức mang tên Thánh Nik Mustafa, tên đầy đủ là: Nik Mustafa Bin Wan Abul Muzaffar Waliyullah.

Chăm Bani, mặc dù tự nhận mình là tín đồ Asulam, nhưng Chăm Bani vẫn tiếp tục duy trì chế độ mẫu hệ và mẫu cư, một qui chế tổ chức gia đình và xã hội hoàn toàn đi ngược với phong tục của Asulam chính thống giáo. Sau thế kỷ 17, do tình hình xung đột tôn giáo trong xã hội người Chăm giữa Hindu và Asulam ngày càng phức tạp, do đó vua Po Rome quyết định hóa giải thành hai thuật ngữ mới mang tên: Awal và Ahier, với ý nghĩa như sau:

Awal: Là tín đồ Chăm Bani đã theo Asulam từ trước, từ thế kỷ thứ 9 cho đến thế kỷ 17 (triều đại Po Rome) nhưng vẫn tiếp nhận văn hóa bản địa Champa. Thuật ngữ Awal (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “đầu tiên, trước” để ám chỉ cho những tín đồ Chăm Bani đã theo Asulam từ nhiều triều đại trước cho đến triều đại vua Po Rome (1627-1651) và chỉ chấp nhận Po Allah Thượng đế, là Đấng Tối cao và duy nhất. Vậy, từ AWAL chỉ xuất hiện từ thế kỷ 17, và Awal vẫn mang nghĩa chính là Asulam.

Ahier: Là người Chăm theo tôn giáo Hindu quen gọi Balamon nhưng tiếp nhận nhiều nghi lễ mang yếu tố bản địa Champa. Thuật ngữ Ahier (gốc từ Ả Rập) có nghĩa là “muộn, sau” để ám chỉ cho người Chăm Balamon chấp nhận thờ thêm Po Allah sau khi vua Po Rome hóa giải. Po Allah xuất hiện trong cộng đồng Chăm Balamon không phải là Thượng đế Duy nhất mà là Đấng Tối Cao đứng đầu trong danh sách các thần linh quan trọng khác của người Chăm Balamon ở Panduranga như Brahman, Vishnu, Shiva.

Thuật ngữ Awal không làm thay đổi giá trị thực thể nội tại của Asulam, mà từ Awal chỉ khẳng định thêm rằng tín đồ Chăm Bani đã theo Asulam và tôn thờ Allah từ trước (nghĩa người Chăm Bani đã theo Asulam từ trước triều đại Po Rome).

Trong khi thuật ngữ AHIER, có thay đổi giá trị nội tại trong tín đồ Chăm theo Balamon, bằng cách Po Rome đã dùng quyền lực ép tín đồ Chăm Balamon phải thờ thêm Allah của Asulam, nghĩa là Chăm Ahier (trước kia chỉ thờ Brahman, Vishnu và Shiva nay phải thờ thêm Allah của Asulam như một Đấng Tối Cao). Điều này chính vua Po Rome đã truyền đạo Asulam cho tín đồ Chăm Balamon và mong sau này tín đồ Chăm Balamon phải thay đổi nhận thức chỉ tôn thờ Đấng Allah Duy nhất, hay thờ phượng thêm Đấng Allah để cùng tín đồ Bani của Asulam giải quyết mâu thuẫn, xung đột tôn giáo ở Panduranga xưa. Trong giai đoạn này tín đồ Chăm Bani gọi mình là Awal (Awal mang nghĩa Auslam từ giai đoạn đầu).

Đặt tên tôn giáo

- Một tín ngưỡng được gọi là tôn giáo phải có đủ bốn yếu tố cấu thành, đó là: giáo chủ, giáo lý, giáo luật và tín đồ. Giáo chủ là người sáng lập ra tôn giáo ấy (như đức chúa Jesus sáng lập ra đạo Công giáo, Thiên sứ Muhammad sáng lập ra đạo Islam,...); giáo lý là những lời dạy của đức giáo chủ đối với tín đồ; giáo luật là những điều luật do giáo hội soạn thảo và ban hành để duy trì nếp sống đạo trong tôn giáo đó; tín đồ là những người tự nguyện theo tôn giáo đó. Thì các loại hình tín ngưỡng dân gian không có bốn yếu tố đó.

- Hai: nếu đối với tín đồ tôn giáo, một người, trong một thời điểm cụ thể, chỉ có thể có một tôn giáo. Thì tín ngưỡng của một người dân có thể đồng thời sinh hoạt ở nhiều tín ngưỡng khác nhau.

- Ba: nếu các tôn giáo đều có hệ thống kinh điển đầy đủ, đồ sộ như bộ kinh, luật, luận rất đồ sộ của Phật giáo; bộ “Kinh thánh” và “Giáo luật” của đạo Công giáo; Thiên kinh “Koran” của Islam,... thì các loại hình tín ngưỡng chỉ có một số bài văn tế (đối với tín ngưỡng thờ thành hoàng), bài khấn (đối với tín ngưỡng thờ tổ tiên và thờ Mẫu),...

- Bốn: nếu các tôn giáo đều có các giáo sĩ hành đạo chuyên nghiệp và theo nghề suốt đời, thì trong các sinh hoạt tín ngưỡng dân gian không có ai làm việc này một cách chuyên nghiệp cả.

Từ bốn yếu tố trên, thì tín đồ Bani Awal nói riêng hay Bani Islam nói chung được công nhận là tín đồ Bani đang sinh hoạt tôn giáo là Islam.

Theo Ban tôn giáo chính phủ thì Việt Nam đã được công nhận 14 tôn giáo đặt tên và sắp xếp theo thứ tự như sau: Phật giáo, Công giáo, Tin lành, Cao Đài, Phật giáo Hòa hảo, Hồi giáo, Baha'i, Tịnh độ cư sỹ Phật hội Việt Nam, Tứ ân Hiếu nghĩa, Bửu Sơn Kỳ Hương, Giáo hội Phật đường Nam tông Minh sư đạo, Minh lý đạo tam tông miếu, Balamon, tôn giáo Mặc môn.

Trong đó Islam được phiên theo tiếng Việt là Hồi giáo, và từ Hồi Giáo tuy nhiều lần đã bị Bộ Ngoại giao Ả Rập phản đối, nhưng phía Việt Nam không chấp thuận tôn giáo Chăm thường ghi: Hồi giáo Islam (Hồi giáo chính thống) và Hồi giáo Bani (Hồi giáo theo dòng Bani hay Hồi giáo theo hệ phái Bani là Hồi giáo Champa), điều này cũng tương tự như Hồi giáo dòng Sunni ở Ả Rập, Hồi giáo dòng Shi-a ở Iran hay dòng Wahabi,... vì trên thế giới có hàng trăm hệ phái, chi phái, giáo phái,... liên quan đến Hồi giáo.

Quay lại vấn đề Chăm, để đặt tên tôn giáo Chăm cần phải căn cứ vào giai đoạn khoa học lịch sử của Champa thời đó như đã nêu ở trên.

Giai đoạn 1 tên tôn giáo là: Asulam

Giai đoạn 2 tên thuật ngữ là: Awal (Awal mang nghĩa Asulam từ trước, từ đầu)

Do đó đối với tín đồ Bani thì tôn giáo của mình sẽ được chọn là: Asulam (chọn tên giai đoạn trước từ thế kỷ 9 đến thế kỷ 16). Hay tên Awal (chọn tên giai đoạn sau từ thế kỷ 17 cho đến nay).

Do đó để đặt tên danh mục tôn giáo cho tín đồ Bani, đề nghị Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani hai tỉnh Bình Thuận, Ninh Thuận, Sở Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ xem xét bốn tên gọi như gợi ý dưới đây:

Islam: (tên quốc tế);

Asulam: (tên từ thế kỷ thứ 9);

Awal: (tên từ giai đoạn thế kỷ 17);

Hồi giáo: (tên phổ thông được Chính phủ Việt Nam công nhận).

Hiểu và sử dụng đúng tên tôn giáo rất quan trọng, vì tôn giáo chi phối sâu sắc đời sống xã hội của người Chăm. Tôn giáo gắn chặt với quá trình phát triển lịch sử của dân tộc Chăm. Vấn đề tôn giáo của người Chăm gắn liền với vấn đề dân tộc và có mối quan hệ với sự phát triển của các tôn giáo trên thế giới đặc biệt là thế giới Hồi giáo và thế giới Melayu. Do đó Hồi giáo của người Chăm ngày nay cũng có ảnh hưởng và chịu sự tác động từ thế giới bên ngoài.

Hồi giáo Champa

Hồi giáo Bani (hay Hồi giáo Champa) là một tôn giáo độc thần, chỉ thờ phượng Allah là Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhamat là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh.

Hồi giáo Bani của người Chăm được chia thành hai tầng lớp:

- Tầng lớp tín đồ giáo sĩ: Acar (ulama): trực tiếp chỉ thờ phượng Allah.
- Tầng lớp tín đồ thông thường: phục tùng giáo sĩ Acar và thờ phượng Allah. Nhưng lớp tín đồ nếu trang bị đầy đủ kiến thức và Thiên kinh Koran thì cũng có thể trở thành giáo sĩ Acar để trực tiếp thờ phượng Allah.

Vậy khi bàn đến Hồi giáo Bani, thì chúng ta chỉ bàn đến tầng lớp giới giáo sĩ Acar, Imam, Po Gru,...đó là tầng lớp trực tiếp tôn thờ Allah đại diện cho Hồi giáo dòng Bani ở Champa.

Nhà nước Việt Nam chính thức công nhận tín đồ Bani thuộc đạo Awal là một nhánh Hồi giáo tại Việt Nam

Lần đầu tiên trong lịch sử Việt nam, một tôn giáo Chăm được nhà nước Việt nam chính thức thừa nhận theo Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo ngày 18 tháng 6 năm 2004. Cộng đồng người Chăm Hồi giáo Bani luôn cảm ơn Đảng và Nhà nước đã có chính sách đúng đắn kịp thời phù hợp nguyện vọng của đồng bào. Cụ thể tại quyết định: 2161 / QĐ-UBND ngày 31 tháng 10 năm 2012 của UBND tỉnh Bình Thuận còn nhấn mạnh tôn chỉ, mục đích hoạt động: Hội đồng Sư cả lãnh đạo, hướng dẫn chức sắc, tín đồ tuân phục Thượng đế (Allah), tôn kính Đức Giáo chủ Mô-ha-mét (Muhammad) và Thiên kinh Cô-ran (Koran), điều hành các hoạt động tôn giáo tại các Thánh đường Hồi giáo Bani trong tỉnh theo quy định của pháp luật.

Trải qua hơn một thập niên hình thành, Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani đề ra phương hướng, nhiệm vụ hoạt động là tiếp tục phát huy, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; phối hợp giải quyết các hoạt động tín ngưỡng tôn giáo theo pháp luật. Xây dựng qui chế hoạt động theo nghi lễ tôn giáo phù hợp với nhu cầu thực tế của các tín đồ, đúng theo giáo luật và pháp luật. Thực hiện tốt công tác quản lý, giáo luật về các hoạt động tín ngưỡng tôn giáo Hồi giáo Bani. Vận động chắc chắn, tín đồ thực hiện các nghi lễ tiết kiệm và bảo tồn các giá trị văn hóa; củng cố và xây dựng Hội đồng Sư cả vững mạnh. Bộ máy tổ chức của Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Tỉnh Ninh thuận bao gồm: Ban thường trực (04 vị: Chủ tịch, 02 Phó chủ tịch, 01 Thư kí); Ban chấp hành (36 vị: chức sắc 07 làng Chăm Bani); 07 Ban giúp việc

(Ban giáo lí, Ban Sakawi, Ban kế hoạch, Ban hòa giải, Ban phong tục, Ban phụ nữ, Ban tài chính).

Khởi đầu đấu tranh đòi tên tôn giáo Bani của Phú Trạm

Theo Phú Trạm; BÀ-NI không phải là nhánh Hồi giáo

Bà-ni thờ phụng cả 5: - Aulwah và các vị thánh - Các vị Thần Bà-la-môn - Pô Yang: vua, anh hùng liệt nữ được thần hóa - Muk kei Ông bà tổ tiên - và các Yang tiền tôn giáo như Pô Bhum... là điều tối kị với Muslim.

- Kinh

Islam: Kinh Qu'ran.

Bà-ni: rút từ kinh Qu'ran vài chương, đoạn rất ngắn, ngoài ra 'Halau janung' Bà-ni còn soạn ra các 'danak' hướng dẫn hành lễ ghi bằng 'Akhar thrah'.

- Hệ thống chức sắc

Bà-ni có hệ thống chức sắc riêng biệt là là 'Halau janung Awal', cạnh đó còn thêm bộ phận chức sắc phục vụ cho cả hai hệ 'Ahiêr Awal' như Murdôn, Kadhar... được gọi là 'Halau janung Ahiêr Awal'.

Là điều Islam không có.

- Trong Thánh đường Bani Po Acar thờ duy nhất Đấng Allah, ngoài đời Po Acar thờ các vị thần khác?

Qua đoạn trên, chứng tỏ Phú Trạm không biết gì về tôn giáo Bani. Nói đến tôn giáo Bani (Awal) thì phải nói đến các tầng lớp chức sắc (Po gru, Imam, Katip, Acar) là người phụng sự đấng Allah duy nhất. Ngoài ra các tín đồ Bani vừa phụng sự đấng Allah, vừa phụng sự các tín ngưỡng dân gian Chăm. Phú Trạm viết: *Trong Thánh đường Bani Po Acar thờ duy nhất Đấng Allah, ngoài đời Po Acar thờ các vị thần khác?*

Xin hỏi Phú Trạm những vị thần mà Po Acar thờ ngoài đời là vị thần tên gì? Đề nghị Phú Trạm đưa ra bằng chứng! Nếu không, Phú Trạm xúc phạm các vị chức sắc Po Acar. Có chăng, Phú Trạm là nhà thơ đang tập tành làm nghiên cứu tôn giáo thì đúng hơn.

Lừa đảo Cả sư Nguyễn Lại để kí đơn tố cáo Nhà nước Việt nam xóa bỏ Tôn giáo Bani

Cả sư là lãnh đạo tinh thần thiêng liêng của người Chăm Bani, là người có uy tín, năng lực, trong hệ thống chức sắc Hồi giáo Bani, được cả tín đồ Hồi giáo Bani tôn vinh. Sự kiện Kiều Maly tự xưng nhà hoạt động văn hóa Chăm ngồi chung bàn với cả sư Nguyễn Lại bị cộng đồng Chăm phản đối hành động vô pháp, vô luân đối với thái độ Kiều Maly là một ví dụ điển hình. Hôm nay Phú Trạm núp bóng nhà đấu tranh cho dân tộc Chăm dụ dỗ thúc ép cả sư Nguyễn Lại kí đơn tố cáo Nhà nước Việt Nam xóa bỏ tôn giáo Bani ra khỏi danh mục tôn giáo Việt Nam. Phú Trạm là nhà thơ, là một kiếp người làm nghệ sĩ, có thể Phú Trạm hư cấu cốt truyện huyền thoại trong văn chương để lừa gạt ai đó có thể chấp nhận nhận được. Nhưng hôm nay, Phú Trạm đóng vai là một trí thức và

là nhà đấu tranh cho dân tộc Chăm bất chấp cả qui luật không gian tôn giáo Bani để lừa dối cả vị Sư cả Chủ tịch Hội đồng. Đây là câu chuyện khôì hài hi hữu.

Đứng trên phương diện pháp lý, đây thư mang tính chất cá nhân của sư cả Nguyễn Lại, ông ta không thể nhân danh Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Tỉnh Ninh thuận để tố cáo nhà nước Việt Nam xóa bỏ tôn giáo Bani, trong khi Ban thường trực, Ban chấp hành Hội đồng Sư cả không ai biết lá đơn do sư cả Nguyễn Lại kí gửi các cơ quan chức năng nói về nội dung gì? Thêm vào đó, cả sư Nguyễn Lại, tuổi cao lại không rành tiếng Việt. Chính vì thế, cả sư Nguyễn Lại không thể nào thảo lá đơn bằng tiếng Việt để gửi cho cơ quan chức năng. Thế thì ai là người chủ mưu xúi dục cả sư Nguyễn Lại thảo lá đơn này, nếu không phải là Phú Trạm trong đó có Kiều Maly là kiều nữ của ông ta đang núp bóng điều hành biến cố này.

Kết tội Ts. Văn Ngọc Sáng và Ban thường trực HĐSC truyền Islam cho cộng đồng Chăm Bani

Theo Phú Trạm viết: ông Đồng Dương Long, Thư ký Hội đồng Sư cả Hội giáo Bà Ni tỉnh Ninh Thuận bị đã “ăn cắp con dấu” kí “tờ giấy ma và nhận phần quà từ “Hội Bani Champa quốc tế”, chuyến hành hương kì lạ này bị 4 Sang Murgik để truyền đạo Islam trái phép. Sự thật, theo tinh thần phiên họp ngày 14 tháng 03 năm 2021 của Hội đồng sư cả Hội giáo Bani Ninh thuận về việc tổ chức đoàn đi thăm và làm việc và chúc mừng các chức sắc, chức việc trong tháng tịnh chay Ramāan 2021. Được sự ủy quyền của Ban thường trực Hội đồng Sư cả, chiếu theo qui chế năm 2017 của tổ chức này. Ông Đồng Dương Long kí thừa lệnh Thông báo số 09/TT-HĐSC ngày 23 tháng 04 năm 2021 về việc chương trình thăm, làm việc và chúc mừng Ramawan 7 haluw sang Magik. Cũng nhân chuyến hành hương này, Ts. Văn Ngọc Sáng (Putra PoDam) là một đứa con của tín đồ Bani, là giảng viên Trường Đại học Tây Nguyên có nhờ đoàn hành hương gửi quà mỗi thánh đường 100 USD, gọi là món quà “mọn” trà nước cho Thánh đường trong mùa tịnh chay Ramawan. Câu chuyện chỉ đơn giản như thế. Nhưng Phú Trạm và Kiều Maly lợi dụng sự kiện này bịa đặt cốt truyện hư ảo, nào là truyền đạo Islam trái phép, ăn cắp con dấu để kí văn bản “ma” để đi hành hương nhưng không đưa ra bằng chứng gì mà chỉ lời tuyên bố vô thường vô phạt của mình. Có chăng cặp đôi hoàn hảo Phú Trạm- Maly đang lờ bịp dư luận công đồng Chăm thì đúng hơn.

Tự xưng là nhà đấu tranh cho nhân loại và dân tộc Chăm

Phú Trạm viết: Với tư cách kẻ nhân loại, tôi đấu tranh cho thổ dân châu Úc, dân bản địa Đài Loan, nông dân Fukushima Nhật. Là người Việt Nam, tôi lên tiếng về sự kiện HS-Trường Sa, Formosa. Câu nói của Phú Trạm, một học sinh tiểu học và người nông dân Chăm cũng không nhin sự nực cười cho ông ta.

Vậy Phú Trạm đấu tranh kết quả gì cho dân tộc Chăm

- **Về dân tộc bản địa Chăm:** Phú Trạm có công đấu tranh cho thổ dân châu Úc, dân bản địa Đài Loan, nông dân Fukushima Nhật, nhưng về dân tộc Chăm thì ông ta câm và điếc không dám nhắc tên, sợ liên lụy ở tù.

- **Biến cố ở Thành Tín 2006:** Theo Phú Trạm, vụ em Kiều Minh Vũ chết oan, sau khi ông ta ra tay viết bài lên tiếng, chính quyền mới truy tố đối tượng người Kinh giết em

Kiều Minh Vũ. Phú Trạm còn nỗ thêm Biên cố một số người Chăm quá khích đập phá nhà người Kinh ở Hòa Thủy, nếu ông ta có mặc lúc đó kịp thời thì sự việc sẽ êm xuôi, không để lại hậu quả bi đát như hiện nay.

Sự thật câu chuyện biên cố ở Thành Tín 2006, đây là biên cố xảy ra ngoài ý muốn giữa bà con người Chăm, người Kinh ở hai thôn Thành Tín – Hòa Thủy, kể cả chính quyền địa phương. Kết quả giải quyết sự việc đối tượng giết em Kiều Minh Vũ cũng phải ra hầu tòa, nhận bản án và một số người Chăm quá khích cũng phải nhận bản án của pháp luật. Đây kết quả giải quyết thấu tình đạt lý của Chánh quyền. Chứ không phải do công của Phú Trạm đấu tranh.

- Biên cố nghĩa trang người Chăm do dân địa phương lấn chiếm

Phú Trạm nỗ: “Tháng 7-2013, sau chuyến đi thăm các Ghur Bini ở Ninh-Bình Thuận, Nguyễn Vĩnh Nguyên viết bài dài trên Sài Gòn Tiếp thị. Phần tôi, với sự hỗ trợ về hình ảnh của Kiều Maily - sau vài bài đăng báo Trung ương, tôi trả lời phỏng vấn BBC, RFA, rồi mở cuộc thảo luận trên web inrasara.com.

Hội thảo “Báo chí & Vấn đề chủ quyền biển đảo” tại hội trường KS Phong Lan - Ninh Thuận do báo Dân tộc & Phát triển tổ chức, ở tham luận đầu tiên, và ngay câu đầu tiên, tôi nói:

“Ghur Bini là chứng tích văn hóa biển Việt Nam, nêu vấn đề Ghur không gì hơn là giúp Đảng giải quyết vụ việc. Tại sao gọi là giúp Đảng, dù tôi không là đảng viên? Bởi, không chính quyền nào cho phép dân tham [là vài gia đình Việt] xâm hại đất tập thể [là ‘Ghur’ Cham Bà-ni] cả. Không ngăn trước, sẽ có sự cố. Sự cố dẫn đến thiệt hại: Mất đoàn kết cộng đồng cư dân và dân tộc, giải quyết sự cố sẽ mất nhiều tiền hơn, thậm chí xung đột dẫn đến mất mạng. Nhà văn thấy trước, lo trước và cảnh báo trước”.

Tôi lên tiếng, bà con Bà-ni và trí thức Chăm trong lẫn ngoài nước đồng tình, để rồi chính quyền quyết theo chiều hướng tích cực nhất. Sự thật vào thập niên 1990, một số trí thức Chăm ở ba thôn: Lương tri, An Nhơn, Phước Nhơn do ông Nguyễn Công Minh đại diện thảo đơn gửi đến chính quyền tỉnh Thuận Hải cứu xét tình trạng đất nghĩa trang người Chăm do người dân địa phương lấn chiếm ở hai khu vực Đài Sơn – Phan Rang và Khánh Nhơn – Ninh Hải. Kết quả giải quyết, người dân hai địa phương trên trao trả hiện trạng như ban đầu. Tuy nhiên, do người Chăm không quan tâm lo thủ tục hồ sơ sở hữu quyền đất nghĩa trang nên người dân địa phương tiếp tục lấn chiếm. Vào 2015, Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Tỉnh Ninh thuận tiếp tục gửi thư kiến nghị lên cơ quan chức năng tỉnh Ninh Thuận về việc đất nghĩa trang bị người dân lấn chiếm. Kết quả giải quyết, năm 2017 chính quyền địa phương thương lượng bồi thường knh phí để người Chăm di dời, một số ít được cấp đất xây thành kiên cố trở thành di tích cổ của người Chăm. Lợi dụng kết quả giải quyết của chính quyền, Phú Trạm cùng kiều nữ Maly dẫn một số nhà nghiên cứu người Nhật và một số nhà báo đi thực địa chụp ảnh đóng thành tập san đi phân phát cho các làng Chăm Bani nhằm thông tin đến cộng đồng Chăm về công trạng của ông ta về hành trình đấu tranh dành lại đất nghĩa trang cho người Chăm.

Thái độ trịch thượng, kiêu ngạo của Phú Trạm

Phú Trạm tự khoe, *Lúc 5 tuổi thuộc lòng Ariya Chăm, ông ta chê bai nền giáo dục Việt Nam XHCN không có gì để ông ta theo. Phú Trạm công tác nghiên cứu tại BBSSCC, công tác tại Trường Đại học Tổng hợp Tp. HCM, ...*

Phú Trạm tự khoe đang học đại học bỏ ngang, vì thầy không đúng tâm. Đây là lời tự sĩ nhục mình vì Phú Trạm chưa học Đại học.

Phú Trạm hay kể đã từng làm việc ở Ban Biên Soạn nhưng bỏ ngang. Thực ra lúc ở Ban Biên Soạn, Phú Trạm chỉ làm kế toán, lo hậu cần, chứ không phải là cán bộ nghiên cứu, biên soạn gì, lý do đó chán đời bỏ việc.

Phú Trạm từng kể là giảng viên Đại học Khoa Học Xã Hội và Nhân Văn, TP. HCM nhưng bỏ ngang. Thực ra Phú Trạm chỉ là cộng tác viên làm dự án Từ điển Chăm cho Trung tâm Nghiên cứu Việt Nam và Đông Nam Á thuộc Đại học Đại học Khoa Học Xã Hội và Nhân Văn TP. HCM. Thời gian cộng tác làm từ điển 3 năm, làm xong từ điển về quê, đâu có gì mà bỏ ngang, muốn ở lại cũng chẳng được.

Phú Trạm cứ liệt kê hàng loạt cơ quan ông tham gia ... rồi tự bỏ ngang, làm như ông là nhân vật quan trọng.

Tự cao tự đại khi tranh luận các nhà khoa học gốc Chăm về đề tài ngôn ngữ chữ viết

Ngôn ngữ chữ viết Chăm là đề tài cần đưa ra tranh luận để đem lại sự trong sáng cho di sản văn hóa này. Nhưng sự tranh luận này phải là cuộc đối thoại nghiêm túc, khoa học, dựa vào những yếu tố thuyết phục.

Để bảo vệ cho sự sai lầm về lỗi chính tả liên quan đến từ *neh* (nhỏ) và *Ghur* (nghĩa trang), Phú Trạm lên án nhà khoa học gốc Chăm:

- Viết bài lạc đề
- Có thái độ “Gấp lửa bỏ tay người”
- Sai về phương pháp luận
- Không có trình độ ngôn ngữ học
- Không có khả năng tiếng Chăm và tiếng Pháp?

Đây là lời tuyên bố “hồ đồ” và “lỗ măng” mà Phú Trạm thường gán cho trí thức và các nhà khoa học Chăm học gần 4 thập niên qua, tức là hành động của một kẻ mất trí, có đầu óc không bình thường trong xã hội, chứ không phải là trí thức Chăm chân chính tham gia vào cuộc tranh luận về ngôn ngữ Chăm nữa.

Ai cũng biết Phú Trạm là người có tài năng viết thơ bằng tiếng Việt. Nhưng không phải vì thế mà Phú Trạm có quyền vượt “đền đồ” để đóng vai trò của một nhân vật “**loạn luân**” nhằm thay đổi những giá trị truyền thống của dân tộc Chăm đi theo chiều hướng của “chủ thuyết hậu hiện đại” do Phú Trạm chủ trương, tức là thay đổi từ giá trị của thuần phong mỹ tục, đạo đức con người, yếu tố lịch sử, mối quan hệ với người đồng tộc cho đến giá trị của ngôn ngữ và chữ viết.

Lọa luân trong dòng tộc

Phú Trạng là người Chăm nhưng lại có con rơi với một phụ nữ Chăm cùng chung một dòng tộc (tức là cùng chung một Kut). Đây là tội “loạn luân” mà phong tục Chăm không thể tha thứ được. Trước năm 1975, truyền thống Chăm trừng trị gắt gao những người “loạn luân trong dòng tộc” qua hình phạt vô cùng nặng nề, bằng cách bắt nhốt vào rọ rồi quăng xuống sông biển. Câu chuyện Patao Tabai saong Nai Bala là một thí dụ điển hình về tội “loạn luân” mà dân tộc vẫn còn nhắc đến.

Lọa luân đối với dân tộc

Là đứa con của người Chăm, nhưng Phú Trạng lại đứng ra kết tội dân tộc Chăm chỉ là tập thể có 12 khuyết tật vô cùng đơ bản. Đây là hành động “phản dân tộc” nhưng Phú Trạng chưa có lời nào xin lỗi để hàn gắn lại vết thương của dân tộc.

Lọa luân đối với lịch sử

Chưa làm gì cho dân tộc và lịch sử, nhưng Phú Trạng giám đưng ra kết án vua Chế Mân là kẻ “chơi gái” bán đứng vương quốc Champa cho Việt Nam. Nếu Ngài Chế Mân có sai lầm thì nên đưa những sai lầm đó ra bàn luận, chứ Phú Trạng không có quyền chê bai vua chúa Champa một cách “đơ bản” như vậy.

Phú Trạng còn mạ nhục phụ nữ Chăm là đám người đàn bà “dâm dục”, thích làm tình với bất cứ ai cũng được, dù dưới bóng cây hay trên cục đá. Đây là hành động “vô văn hóa” thì đúng hơn. Nếu Phú Trạng có bệnh về “dâm dục”, thì đó chuyện riêng tư của Phú Trạng. Nhưng Phú Trạng không có quyền cho rằng phụ nữ Chăm chỉ là đám người “dâm dục”.

Lọa luân đối với người đồng tộc

Nhân danh nhà thơ Chăm, Phú Trạng không ngần ngại chê bai Ts. Thành Phần chỉ có mảnh bằng tạm tạm, bằng tiến sĩ hữu nghị; mia mai Ts. Văn Ngọc Sáng không đủ tầm để tranh luận với ông ta, lên án Ts. Po Dharma và Lộ Trung Cân là những người không có kiến thức về văn học, nhưng Phú Trạng không nêu ra một bằng chứng cụ thể nào. Đây là phong cách đối thoại của một người Chăm có tư duy bệnh hoạn thì đúng hơn.

Lọa luân đối với ngành nghiên cứu

Năm 1995, Phú Trạng và Bùi Khánh Thế xuất bản tự điển Chăm-Việt dày gần 900 trang. Sau khi kiểm chứng lại qua hệ thống máy vi tính, các nhà khoa học Chăm đưa ra kết luận rằng tự điển Chăm-Việt của Phú Trạng và Bùi Khánh Thế chỉ là công trình “sao chép” những từ vựng đã có sẵn trong tự điển E. Aymonier và G. Moussay, ngoại trừ khoảng 300 từ là từ mới mà Phú Trạng thêm vào, nhưng Phú Trạng và Bùi Khánh Thế không bao giờ nhắc đến công lao của Aymonier và Moussay. Mục tiêu “lấy của người làm của ta”, tức là không tôn trọng bản quyền trí tuệ của người khác là điều cấm kị trong ngành nghiên cứu. Đây là thái độ loạn luân trong ngành nghiên cứu.

Kết luận

Xã hội là một không gian liên đới giữa những thành viên cùng chung một lí tưởng và một nhận định về giá trị lịch sử của cộng đồng mà họ xem đó là một hiện tượng thiêng liêng ăn sâu vào tiềm thức. Mọi hành động đi ngược lại với qui luật không gian liên đới này trở thành thái độ lừa gạt nhau.

Phú Trạm tự nhận là nhà đấu tranh cho dân tộc Chăm đồng thời là Luận sư cho giáo phái Awar, A hier, tức là nhân vật luôn sát cánh bảo vệ sự trường tồn cho tôn giáo Chăm. Nhưng hôm nay, chính ông ra tay điều hành nhóm chống đối Hội đồng sư cả Hội giáo Bani, phá tan sự bình yên của tín đồ Bani. Đây là thái độ lừa gạt của Phú Trạm, mà các chức sắc, tín đồ Bani Awal không bao giờ chấp nhận Phú Trạm là nhà đấu tranh cho dân tộc Chăm như ông đã từng tuyên bố bấy lâu nay. Phú Trạm đã bị thôi miên bởi một kiêu nữ nào đó, đang núp bóng để chèo lái ông ta kích động phá tan sự đoàn kết của tín đồ Bani nói chung và Tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani nói riêng, để rồi hôm nay Phú Trạm phải nhận một kết quả phủ phàng: người Chăm không biết ông ta là ai.

Phân tích hiện tượng của Phú Trạm trong một không gian của xã hội tức là làm sáng tỏ lại lịch trình của một biến cố mà dân tộc Chăm cần biết sự thật và yếu tố cấu thành dự kiện lịch sử hiện đại của dân tộc Chăm.

TRƯỜNG THANH TỚI – CON VIRUS BIẾN THỂ MỚI

Ts. Putra Podam

Được biết, Trường Thanh Tới, là giáo viên cấp 1 trường Văn Lâm, Ninh Thuận, nay là trường Tiểu học & THCS Nguyễn Bình Khiêm, công tác liên quan đoàn, đội hay thể thao,...

Mấy năm trước, mỗi lần tổ chức sự kiện ở thôn Văn Lâm thì thầy Tới thường nhờ Ts. Putra Podam tư vấn và thiết kế giùm Băng Rôn chữ Chăm cho làng. Từ chỗ thân quen này tôi đã một lần gặp thầy Tới tại Văn Lâm và dùng cơm trưa thân mật.

Vấn đề chính, vừa qua vài người dân Chăm Phan Rang thuộc thành phần không hiểu biết về tôn giáo, bị kích động và lôi kéo chống phá nhằm lật đổ tổ chức "Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani" do Chính phủ VN thành lập, nhằm thay một tổ chức khác do Ông Thành Phân cầm đầu. (Có nhiều đơn kiến nghị mà Thành Phân gửi cấp Trung ương).

Nguồn gốc sự việc trên hoàn toàn không liên quan gì đến Ts. Putra Podam.

Khi biết thành viên chủ chốt của HĐSC Hồi giáo Bani bị kẻ xấu coi thường, lăng mạ và tìm cách đảo chánh. Lúc này Ts. Putra Podam đứng ra bảo vệ tổ chức duy nhất của dân tộc Chăm mà Nhà nước công nhận, đó là: Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani.

Nhằm rộng đường dư luận, Ts. Putra Podam đã viết nhiều bài khoa học về Tôn giáo: Awal, mà tiếng phổ thông gọi " Hồi giáo" và Quốc tế hóa là " Islam ", để cộng đồng Chăm tìm hiểu.

- Ngoài ra, TS. Basiron cũng viết nhiều bài và minh chứng cho rằng "Bani" là " Islam.
- TS. Bá Trung Phụ, cũng đăng bài cho rằng Chăm Bani là tôn giáo Hồi Giáo.
- TS. Phú Văn Hãn, khẳng định Bani là Islam, và tên tổ chức: Hồi giáo Bani là hoàn toàn đúng.
- NCS. Dominique Nguyen, ở pháp cũng đăng bài cho rằng, Bani là tín đồ của Islam, agama Awal là tôn giáo Hồi giáo.
- TS. Văn Món, có bài đăng báo và in sách cho rằng, Bani là Islam, và

Awal: là Hồi giáo cũ, và

Ahier: là Hồi giáo mới.

Như vậy ít nhất có 6 Tiến sĩ Chăm đều công nhận Bani là Islam, công nhận Awal và Ahier đều Hồi giáo vì cùng thờ chung Thượng đế Allah.

Trong 6 Tiến sĩ liệt kê ở trên đều có ý kiến như nhau,nhưng điều kỳ lạ chỉ có Ts. Putra Podam là người Bình Thuậnthì bị dân Chăm Phan Rang chửi, nhục mạ, và dùng nhiều ngôn từ dơ bẩn, thậm chí còn mất dạy, có cả anh hùng trẻ trâu, anh hùng nặc danh, anh hùng sống lâu làm lão làng....như Inra Sara, Quảng Đại Cận, Thành Đài Thủ tướng Chăm lưu vong, Xuân Bao và Don Nguyễn Chế Don là con Thầy Tỷ, Thập

Văn Sự, Kiều Kiều MaiLy, YaTrang nguyên, Nguyễn Ngọc Quỳnh là cháu Thầy Tỷ và nhiều người khác làng Mblap trong đó có nặc danh của ông Thành Phân. Các chiến binh này kêu gọi dập tắt Ts. Putra Podam.

Nay có thêm một chiến binh mới là thầy Trọng Thanh Tới, vì thấy Chứng minh Nhân dân của Ts. Putra Podam ghi Islam, thầy Tới liền nổi cơn giận....lên hung hăng viết bài đăng Facebook chửi Putra Podam, cha mẹ và tổ tiên Putra Podam.

Theo sự hiểu biết mà nói, mọi công dân VN đều có quyền tự do tín ngưỡng và tôn giáo.

Căn cứ vào đâu, Trọng Thanh Tới là một giáo viên, có quyền phán xét và chửi cha mẹ, tổ tiên Putra Podam vì thấy CMND ghi Islam.

Hãy đọc bài Trọng Thanh Tới, sẽ thấy ông thầy này có quyền chửi Ts. Putra Podam, chửi Bộ Nội vụ và chửi Bộ Công an VN như thế nào, vì Công an Daklak cấp CMND ghi Islam cho Ts. Putra Podam.

CÂU CHUYỆN CMND ghi: ISLAM

Putra Podam, là đứa con Chăm Bani, Bình Thuận, 15 tuổi phải xa làng đi học xa, duyên nợ, nên đã gắn bó trên vùng Cao Nguyên 30 năm, học tập, công tác và giảng dạy. Trong 30 năm đấy có 1 năm ở Pháp, 3 năm ở Thái Lan và gần 12 năm ở Malaysia.

Nhập cư ở Buôn Ama Thuật, Daklak, do đó Ts. Putra Podam phải làm CMND tại Tp. Buôn Ama Thuật, do Công an tỉnh Daklak cấp.

Theo danh mục Ban Tôn giáo Chính phủ xưa nay không có mục Tôn giáo Bani, mà chỉ có Islam. Đây là do Ban Tôn giáo Chính phủ, Bộ Nội vụ và Bộ Công an cấp CMND.

Qua trao đổi với bên Công an về tôn giáo Chăm, thì Putra Podam chỉ chọn hoặc Islam hoặc Balamon để ghi vào CMND, vì Công an Daklak không biết Bà Ni nào cả.

Khi làm CMND ghi Tôn giáo: Islam, sau đó Putra Podam viết bài đăng Facebook lý do tại sao ghi Islam và đăng CMND cho cộng đồng hay vì ở Daklak nên phải ghi Balamon hoặc Islam mà thôi.

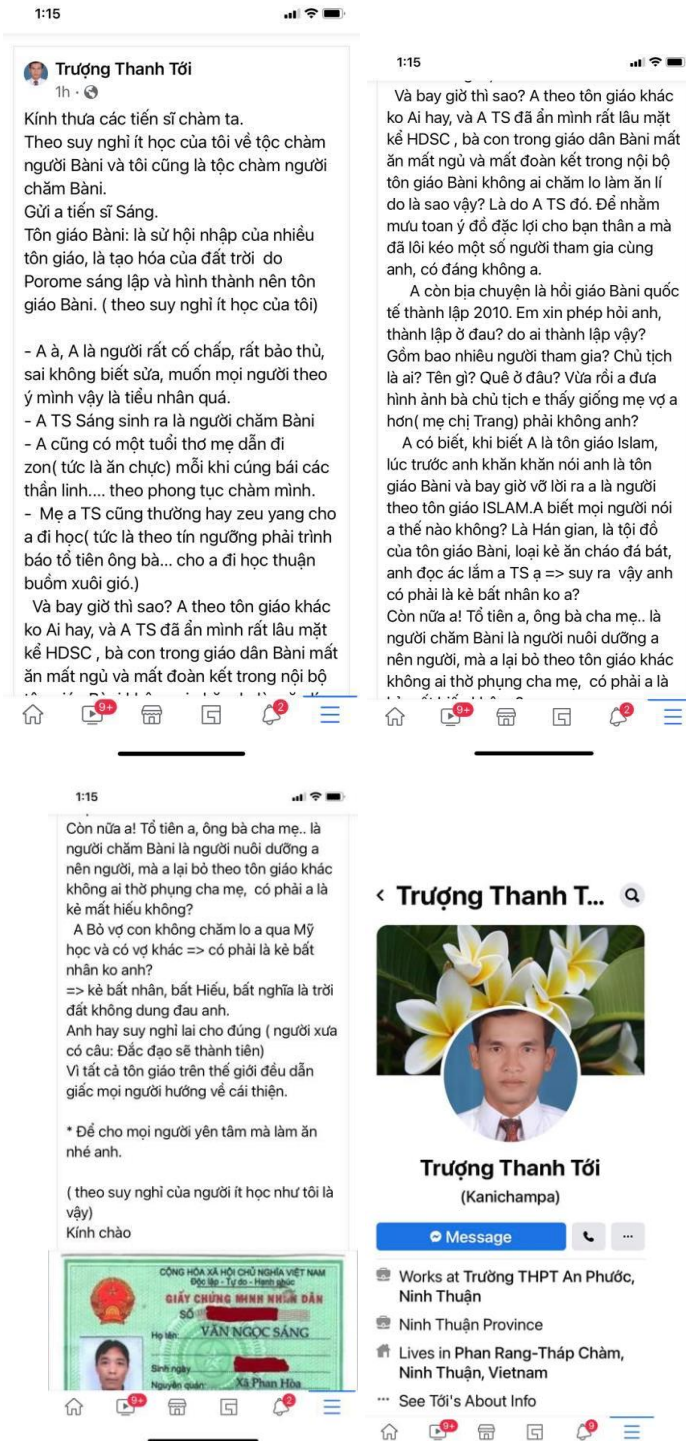
Nay thầy Trọng Văn Tới bóp méo sự thật câu chuyện CMND ghi Islam của Ts. Putra Podam, để thể hiện anh hùng Bàn phím, nhằm adua bày đàn để hạ bệ Tiến sĩ Bình Thuận mà một số người Chăm Phan Rang hô hào tiêu diệt trong thời gian qua.

Ngạn ngữ phương Tây có câu: "Nửa ổ bánh mì thì vẫn là bánh mì, ...nhưng một nửa sự thật thì không còn là sự thật."

Câu chuyện Thầy Trọng Thanh Tới viết bài đăng chửi cha mẹ, tổ tiên Ts. Putra Podam....cho thấy, Trọng Thanh Tới không xứng đáng là người thầy giáo của làng Văn Lâm, chính quê hương của Chủ tịch HĐSC Po Gru Nguyễn Lài.

Hình 1. CMND của Ts. Putra Podam ghi tôn giáo: Islam, do Công an tỉnh Daklak cấp. Vì Công an Daklak chỉ căn cứ vào danh mục tôn giáo của Chính phủ ban hành, chứ không biết tôn giáo: Bà Ní, Bà Nì hay Bà Ba, Bà Ba, Bà Tư... của Chăm Ninh Thuận.

Hình 2. Bài viết ông Trương Thanh Tới là thầy giáo thôn làng Văn Lâm.

TIẾN SĨ “GIẢ MẠO” THÀNH ĐÀI ĐỀ CỬ TIẾN SĨ “PAOH GAK” QUẢNG ĐẠI CẢN ĐIỀU HÀNH DỰ ÁN QUỸ PO ROME

Thành Ariya (Thành viên BBT Kauthara.org)

Khi nói đến những người đã từng đấu tranh cho dân tộc trong lịch sử cận đại, thì cộng đồng Chăm không thể quên Ts. giả mạo Thành Đài và Ts. Quảng Đại Cản, hai nhân vật đã từng gây sóng gió trong dư luận quần chúng, không phải vì hai ông đã đem lại những dự án lợi ích cho dân tộc, mà là chuyên đăng tải lên Facebook quảng cáo cho những dự án viễn vong của mình, để hôm nay dân tộc Chăm không biết xếp hai ông này vào hạng “danh nhân” nào, ngoại trừ “*Tiến sĩ Facebook*” và “*Tiến sĩ Poh Gak*”, một cụm từ mang tính cách châm biếm, nhưng nó biểu lộ một cách trung thực phong cách và hành động của hai nhân vật này trong bối cảnh xã hội Chăm mà chúng tôi đã phân tích sơ qua trong Kauthara.org

Ngày 22 tháng 07 năm 2021, Ts. Giả mạo Thành Đài và Ts. Quảng Đại Cản tuyên bố với cộng đồng Chăm hình thành dự án quỹ POROME với mục tiêu bảo vệ công lý cho hai tôn giáo: BÀ NI và BÀ CHĂM. Phiên họp thông qua điều lệ, chọn biểu tượng, bài hát cho dự án quỹ POROME và bầu Ban lãnh đạo:

1. Chủ tịch Quỹ: Ts. Quảng Đại Cản
2. Thư ký Quỹ: Ts. Thành Thanh Dải (tiến sĩ giả mạo)
3. Thủ Quỹ: Ông Châu Văn Dề
4. Thanh Tra Quỹ: Ông Apou Taleop

Nhìn qua bích trương quảng cáo dự án quỹ PoRome của Ts. Giả mạo Thành Đài và Ts. Quảng Đại Cản, độc giả đánh giá đây không phải là dự án quỹ PoRome thuần túy như (*Quỹ Ford, Quỹ Vingroup*) mà nó mang bóng dáng trá hình giống như Chính phủ lưu vong mà Thành Đài đã hình thành cách đây vài năm. Dự án quỹ PoRome của Ts. Giả mạo Thành Đài và Ts. Quảng Đại Cản thu hút tham gia chủ yếu từ người Chăm Thành Tín gồm những thành phần nhẹ dạ có tư tưởng chống đối nhà nước Việt nam và Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani qua biến cố tranh chấp tên gọi tôn giáo “Hội giáo Bani” và “Bani” mà Kauthara.org đã từng đưa ra phân tích, trong đó thành viên tích cực nhất của dự án quỹ PoRome là bà Châu Cảnh, một tín đồ công giáo có một thời gian tham gia phong trào “*dân tộc cực đoan*” hiện đang định cư tại Úc. Ts. Giả mạo Thành Đài và Ts. Quảng Đại Cản còn quảng cáo dự án quỹ PoRome là tổ chức tương tác với UNESCO bảo tồn di sản Tôn Giáo Bản Địa Chăm và là tiếng nói Đại diện Tôn Giáo Chăm tại hệ thống Liên Tôn Thế Giới. Theo thông cáo Thành Đài gửi cho bà con Chăm, quỹ PoRome là một dự án được sự tài trợ ngân sách của UNESCO (LHQ), không vận động nguồn quỹ từ người Chăm mà chỉ kêu gọi cộng đồng Chăm ủng hộ tinh thần và trí tuệ. Nhưng tại sao hôm nay, Thành Đài lại “xảo ngôn” huy động đồng tiền xương máu của người Chăm nghèo khổ trong lúc họ đang khốn đốn chống chọi hoàn cảnh cơ cực lo từng miếng cơm hàng ngày.

Theo Thành Đài, quỹ PoRome không phải là quỹ nhân đạo hay từ thiện mà là quỹ công lý để ông ta làm lộ phí đấu tranh trên diễn đàn LHQ để bảo tồn di sản Tôn Giáo Bản Địa Chăm. Nhiều người Chăm đặt câu hỏi, nhìn qua lí lịch “đen” của Ban lãnh đạo của dự án Quỹ PoRome liệu người Chăm nào giám trao niềm tin vào dự án Quỹ POROME hay không? (*Chúng tôi sẽ có bài phân tích lí lịch của Ban lãnh đạo dự án quỹ PoRome*).

Chúng tôi nghĩ rằng: Dân tộc Chăm rất phấn khởi khi nghe tin có thêm hai vị tiến sĩ người Chăm. Nhưng dân tộc Chăm lại càng tủi phận khi gặp phải Ts. Giả mạo Thành Đài và Ts. Quảng Đại Cẩn, không thấy hình thành dự án hữu ích nào cho người Chăm mà chỉ thấy phiền hà thêm với những huênh hoang của các dự án hoang tưởng “đồ sộ”, trong khi đó xã hội Chăm hôm nay chưa thoát khỏi môi trường thấp kém từ yếu tố kinh tế và kỹ thuật cho đến nền tảng giáo dục đang sống trong hoàn cảnh khốn đốn về kinh tế. Trước thực trạng bi đát này, chúng tôi nghĩ rằng có hàng ngàn giải pháp đơn giản hơn và thực tiễn hơn mà Thành Đài và Quảng Đại Cẩn, có thể làm được trong tầm tay và theo khả năng của ông ta để xây dựng tương lai cho xã hội Chăm. Tại sao phải bỏ thì giờ để nghĩ đến những dự án “Ma” quỹ PoRome” mà không dùng thì giờ đó để tìm phương hướng thực tiễn hơn để đưa dân tộc Chăm ra khỏi nạn nghèo đói, nâng cao trình độ dân trí để xây dựng một đội ngũ dân sự, bảo tồn di sản văn hóa, ngôn ngữ chữ viết Chăm nhằm xác định sự hiện hữu của họ trong thế kỷ thứ 21 này. Chính đó là công tác hàng đầu mà Thành Đài và Quảng Đại Cẩn phải nghĩ đến để cứu vớt xã hội Chăm đang lâm vào con đường thoái hóa, chứ không phải hình thành “quỹ PoRome” để có được tiếng vang nhưng không thực tế.

Trong bối cảnh hiện nay người Chăm ở quê nhà đang gặp bao khó khăn khốn đốn để chống chọi vì đại dịch bệnh COVID-19 đang hoành hành lây lan khắp các làng Chăm, Thành Đài và Quảng Đại Cẩn nên học hỏi mô hình làm công tác từ thiện những tấm gương một số người Chăm ở hải ngoại chủ yếu ở Hoa kì tiêu biểu như: *gia đình cựu dân biểu Lưu Quang Sang, Thạch Ngọc Xuân, Đàng Reo, Thành Ngọc Có, MusaPorome, Từ Thị và Champa Bani Quốc tế*, ... đang kêu gọi giúp đỡ người Chăm trong nước chia sẻ những khó khăn mà họ đang gánh nặng. Thế thì Thành Đài và Quảng Đại Cẩn muốn thành lập dự án quỹ PoRome để làm gì và ai là người Chăm ở nước ngoài có đủ trình độ uy tín để điều hành dự án quỹ POROME của Thành Đài và Quảng Đại Cẩn.

Chính vì thế, chúng tôi phải đặt 3 nghi vấn về mục tiêu của dự án này:

1). *Có chăng đây chỉ là một dự án điên rồ phát sinh từ tư duy của một trí thức người Chăm không bình thường, muốn thành lập dự án quỹ PoRome cho có lệ để quảng cáo tài năng chính trị học của mình, bất chấp sự tác hại của nó mà chính dân tộc Chăm là người phải gánh chịu hậu quả trước dư luận quần chúng trong và ngoài nước.*

2). *Dự án quỹ PoRome của Thành Đài và Quảng Đại Cẩn cũng có thể có sự tính toán trong đó mà mục tiêu chỉ bán tiền ủng hộ của các thành viên chủ yếu tập trung người Chăm ở Thành Tín mang tư tưởng “dân tộc cực đoan” để Thành Đài và Quảng Đại Cẩn dựa vào đó đi xin tài trợ hầu nuôi bản thân mình. Chỉ trong vòng 5 năm, Thành Đài đã hình thành 11 dự án cộng đồng để xin tài trợ, mặc dù ông ta không đem lại một kết quả gì, đã chứng minh phần nào giả thuyết của chúng tôi.*

3). Kể từ năm 2015 dự án thành lập Bangsa Champa của Thành Đài đã cấp passport và ID cho hàng trăm người Chăm hai quốc gia Mã lai và Cambuadia, từ đó Thành Đài đã ngã hẳn về phe chống cộng sản theo mô hình tổ chức Chánh phủ Việt nam lưu vong do Đào Minh Quân làm Tổng thống “tự phong” (là một tổ chức bị cộng đồng người Việt hải ngoại tẩy chay) chính cháu ruột của ông ta là Thành Huy Chương đã từng cảnh báo cho cộng đồng Chăm biết về mô hình này trong thời gian qua.

Thành Đài thường đứng ra chê bai các phong trào văn hóa người Chăm tại hải ngoại chỉ làm phong trào múa hát thì giỏi chứ không ai có trình độ làm chính trị như ông ta. Điều này chứng tỏ rằng Thành Đài chỉ “nói bừa, nói càn, nói để hạ bệ nhau”, như những người thiếu học đối thoại với nhau bên lề của hệ phố, không tiêu biểu cho một nhà trí thức người Chăm chân chính.

Hôm nay, Thành Đài lại kêu gọi người Chăm thành lập dự án quỹ PoRome (tức là Chính Phủ Chăm Lưu Vong trá hình), một dự án phục quốc có thể gây thêm bao sự hiểu nhầm giữa chế độ cộng sản Việt Nam đối với người Chăm hôm nay. Có chăng lời kêu gọi của Thành Đài chỉ là một cạm bẫy chính trị, qua dự án quỹ PoRome (tức là Chính Phủ Chăm Lưu Vong trá hình), có bàn tay lông lá của tổ chức thế lực ngầm nào đó nhúng vào hầu kiểm điểm lại danh sách ai là người Chăm tham gia trong dự án này, tức là danh sách người Chăm muốn phục hưng lại vương quốc Champa tại Việt nam và hải ngoại.

Kết luận

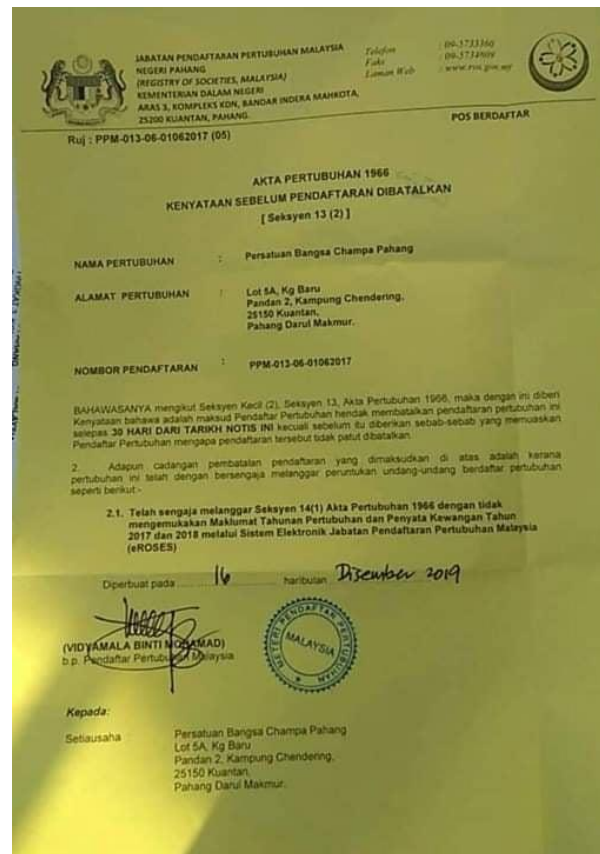
Thành Đài và Quảng Đại Cẩn là hai nhân vật người Chăm có khoa bảng, trong đó Thành Đài là một nhân vật có học vị tiến sĩ với nhiều bí ẩn, hai nhân vật này sống hoàn toàn cô lập tại vương quốc Thụy Điển và Hoa kì, là nhân vật bị quên lãng trong các tổ chức hội đoàn người Chăm tại Âu Châu và Mỹ Châu, vì người ta không biết Thành Đài và Quảng Đại Cẩn là ai và chưa bao giờ gặp mặt một lần. Chính vì thế, dự án quỹ POROME của Thành Đài và Quảng Đại Cẩn chỉ là một sự mơ ước hão huyền của Thành Đài và Quảng Đại Cẩn, không biểu lộ cho quan điểm của cộng đồng người Chăm tại Việt Nam và hải ngoại hôm nay. Đây là dự án chính trị có thể gây ra một sự hiểu lầm lớn lao giữa chính quyền Việt Nam và dân tộc Chăm trong nước nói riêng cũng như giữa cộng đồng người Việt quốc gia và cộng đồng người Chăm tại hải ngoại nói chung.

Hình 1. Phiên họp Ban lãnh đạo dự án Ma quỹ POROME

Hình 2. Phiên họp Ban lãnh đạo dự án Ma quỷ POROME

Hình 3. Trục xuất Ts. giả mạo Thành Thanh Dải khỏi Pahang - Malaysia.

Hình 4. Những người tham gia Quỹ POROME

THÀNH THANH DẢI ĐANG SINH HOẠT ISLAM TẠI THỦY ĐIỀN

Cei Sit (Thành viên BBT Kauthara.org)

Tôn giáo là niềm tin của con người tồn tại với hệ thống quan niệm và hoạt động bao gồm đối tượng tôn thờ, giáo lý, giáo luật, lễ nghi và tổ chức. Tôn giáo luôn dẫn dắt con người theo hướng thiện.

Thành Thanh Dải (Thành Đải) là gốc người Bani Awal thuộc hệ thống Acar (Agama: Awal, hay còn gọi Islam Awal tức Islam hệ phái Awal hay Islam Champa), với tổ chức được thành lập lấy tên: "Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani", trong khi Ban Tôn giáo Chính phủ đặt trong Danh mục là: Hồi giáo. Hiện nay, Thành Thanh Dải (đứa con Bani) cùng gia đình và con cái đã nhận thức được tôn giáo của mình Awal chính là Islam, hơn nữa ở nước ngoài để dễ dàng sinh hoạt tôn giáo, tín ngưỡng nên Thành Thanh Dải đã chuyển sang Islam chính thống. (Thực tế chưa rõ Thành Thanh Dải vào Islam từ năm nào, nhưng qua nhiều tư liệu ảnh thì Dải theo Islam tại Campuchia từ năm 2013).

Ngược lại, trước công chúng Chăm Thành Thanh Dải luôn tuyên bố ông chỉ là tín đồ Bani Awal đơn thuần và luôn thể hiện quan điểm chống đối Hồi giáo (Islam) thậm chí còn nặng lời phân biệt tôn giáo giữa Hồi giáo Islam và Hồi giáo Awal (Awal là Hồi giáo Champa được vua Po Rome đặt tên từ thế kỷ 17, được các giáo sĩ Acar tôn thờ duy nhất Đấng Tối Cao Allah).

Để tìm hiểu thêm "Agama Awal" tôn giáo Awal của người Chăm Bani, hãy tham khảo đường dẫn: Tại sao Bani không phải tôn giáo

Thành Thanh Dải đã dùng nhiều từ ngữ kích động chia rẽ tôn giáo trên mạng xã hội và trong clip trao đổi giữa Thành Thanh Dải và Quảng Đại Cẩn. Thành Thanh Dải sống hai mặt (dua buka), nghĩa là khi ông sống ở Thủy Điện, ông đi Thánh đường hành lễ thường xuyên (không rõ vì Đức Tin thật sự hay chỉ cần mối quan hệ để làm việc khác?), khi ông muốn lợi dụng bà con Chăm ở quê nhà thì Thành Thanh Dải luôn tự xưng mình là tín đồ Bani Awal (để dụ dỗ người Chăm nhẹ dạ cả tin đóng tiền cho chương trình Quỹ Porome).

Thực tế hiện nay Quỹ Porome mục đích không rõ ràng nên Thành Thanh Dải đã liếm cả hai mặt:

Thứ nhất, Thành Thanh Dải tuyên bố: *“Quỹ Porome không phải quỹ từ thiện, không phải quỹ nhân đạo, không phải quỹ cho người nghèo, không phải tổ chức Bác ái tôn giáo...”* vậy Thành Thanh Dải đã giảng bậy để sau này bà con Chăm không có quyền đòi hỏi chuyện tiền nong từ Quỹ Porome để làm từ thiện nơi quê nhà.

Thứ hai, Thành Thanh Dải buộc phải tuyên bố *Quỹ Porome là quỹ đấu tranh đòi công lý trên Liên Hiệp Quốc, UNESCO* hay đi du lịch đâu đó thăm Quảng Đại Cẩn ở Hawaii, số tiền này Thành Thanh Dải sẽ liệt kê ra các chuyến đi công tác và các khoản chi tiêu hợp lý.

Trong khi bà con Chăm cứ nghĩ rằng Quý Porome sẽ giúp phát triển cộng đồng, tôn giáo Awal, Ahier, tổ chức các sự kiện hợp tôn giáo, thống nhất lịch tôn giáo, các sự kiện tấu chức, tang chay, ...

Ngoài ra một số bà con còn cho rằng, Thành Thanh Dải làm việc trên Liên Hiệp Quốc (LHQ), đứng ra phải xin tiền trên LHQ để giúp đỡ dân nghèo. Nay tại sao lại vận động dân nghèo đóng tiền để ông đấu tranh trên LHQ?

Để đạt mục tiêu, Thành Thanh Dải đã tuyên truyền, kích động những người thiếu thông tin, vùng sâu, vùng xa, dân tộc cực đoan, ... lợi dụng sự ủng hộ đa số từ phía những người này. Thực tế theo Kauthara đưa tin, số người theo ủng hộ quý Porome không nhiều, chủ yếu gia đình và con cháu bà Châu Cảnh, ... Châu Cảnh gia đình theo Công giáo mà ở làng Thành Tín không một ai mà không biết. Dưới sự dụ, dỗ, dọa rỗi xoa bà Châu Cảnh đã ngã về phía Ts. Thành Phần và trở thành phần tử tích cực lôi kéo dòng họ đi theo Thành Thanh Dải.

Có lẽ dân Thành Tín chưa biết nhiều lý lịch Thành Thanh Dải, nên vô tình đã tiếp tay và tham gia tổ chức phục quốc Champa của Thành Thanh Dải.

Thành Thanh Dải, theo nhiều nguồn báo đưa tin như: báo Ninh Thuận, báo Ninh Thuận ngày mới, báo Công an Tp.HCM, báo Tiền phong, báo Thanh niên, báo điện tử Champaka, báo điện tử Kauthara, ... cho biết: Thành Thanh Dải đã từng là Thủ tướng Champa lưu vong (tự xưng), Chủ tịch Bangsa Champa, Viện trưởng viện Champa quốc tế, hiệu trưởng đại học Champa, và luôn xuyên tạc, chống đối Nhà nước VN trên LHQ, UN và nhiều tổ chức khác.

Đặc biệt gần đây, *Thành Thanh Dải kích động công chúng Chăm tố cáo Chính phủ VN đã xóa tôn giáo Bani của người Chăm, Thành Thanh Dải đưa tin trên báo BBC, VOA, LHQ, UNESCO và đăng tải nhiều clip trên mạng xã hội. Đây là hành vi xuyên tạc, vu khống Chính phủ VN.*

Theo nguồn gốc lịch sử, Champa chưa từng có tôn giáo Bani. Từ khi lập quốc, Champa đầu tiên tiếp nhận tôn giáo Hindu từ Ấn Độ (tiếng phổ thông: Bà La Môn), đến thế kỷ thứ 9, Champa tiếp nhận thêm tôn giáo Islam (tiếng phổ thông: Hồi giáo), đến thế kỷ thứ 17 vua Porome hóa giải tình hình mâu thuẫn tôn giáo của dân tộc Champa thành hai tín ngưỡng: Awal (Hồi giáo cũ), Ahier (Hồi giáo mới) và cả hai tín ngưỡng cùng tôn thờ Đấng Tối Cao Allah nhưng khác nhau về Đức tin. Còn Bani là những tín đồ theo Đạo Islam cùng thờ Thượng đế Allah như Bani Irsael (Bani Do Thái), Bani Ả Rập, Bani Jawa, Bani Awal, Bani Ahier,...

Thực tế, Bani không phải tôn giáo nên chưa từng có một Chính phủ nào biết và công nhận, cụ thể từ thời Pháp Thuộc, thời VNCH, đến CHXHCNVN chưa bao giờ công nhận tôn giáo Bani của người Chăm. Chưa công nhận.... nghĩa là không tồn tại thì lấy đâu mà Thành Thanh Dải tố cáo Chính phủ VN xóa tôn giáo Bani của người Chăm.

Đây là thông tin đáng tin cậy từ cơ quan ngôn luận báo điện tử Kauthara và nhiều nguồn tin có giá trị khác để bà con biết và tránh xa những phần tử xấu.

Những ai đã bị thôi miên bởi Thành Thanh Dải mà vô tình tham gia Quỹ Porome phục quốc Champa, hãy...hãy rút tên ra khỏi danh sách Quỹ Porome, rút tên ra khỏi danh sách nhóm...để khỏi ảnh hưởng đến lý lịch bản thân, ảnh hưởng đến gia đình.

Cơ quan ngôn luận, báo điện tử Kauthara.ORG đã cung cấp thông tin có ích đến xã hội Chăm.

Hình 1. Thành Thanh Dải, đi lễ tại Tiểu thánh đường (Surao), với bộ đồ Melayu. Thành Thanh Dải mới Wudu (lấy nước xong) nên phần dưới áo vẫn còn ướt, đi chân không vào Surao để chuẩn bị Solat (Samieng - Sambah Yang).

Hình 2. Thành Thanh Dải, chụp hình lưu niệm cùng tín đồ Islam tại Đan Mạch vào ngày Jummat.

THÀNH THANH DÃI LỪA CHĂM MALAYSIA và CAMPUCHIA LÀM PASSPORT GIẢ

Hứa Ngọc Tuấn (độc giả trong nước)

Thành Thanh Dãi

Trong thời gian vừa qua, báo chí trong nước cũng như hải ngoại tốn khá nhiều giấy mực để bàn về nhân vật Thành Thanh Dãi, không phải vì ông ta đóng góp cho quê hương đất nước, mà ông ta để lại cho cộng đồng dân tộc Chăm một vết nhơ, một dấu ấn không mấy tốt đẹp đối với dân tộc Chăm. Nhắc đến ông ta, người Chăm nghĩ đến những dự án “Ma”, những hành vi lừa đảo tiền bạc xương máu người Chăm nghèo đói ở Cambuadia của ông ta. Cũng vì quá ngán ngẫm những lời tuyên truyền lòe bịp của ông ta trên mạng xã hội hàng trăm, hàng nghìn dự án Ma của Thành Thanh Dãi. Nên người Chăm không biết xếp ông ta thuộc hạng người nào; Tiến sĩ giả mạo, Tiến sĩ viễn vọng, Tiến sĩ lừa đảo, Tổ sư lừa bịp quốc tế... Chắc có lẽ “Tổ sư lừa bịp Quốc tế” là tên gọi mà người Chăm ghep cho ông ta là xứng đáng nhất.

Sau khi định cư tại Thụy điển, Dãi không tìm được việc làm, sáng ngời máy tính, chiều ngời máy tính, để vẽ ra những dự án viễn vọng, hàng ngày chỉ ăn bám vào đồng tiền trợ cấp thất nghiệp của Chánh phủ. Theo nguồn tin từ người thân của Thành Thanh Dãi cho biết: Vào năm 2015, Thành Thanh Dãi tức là anh ruột của Dãi, vì thương xót và xấu hổ đưa em được cha mẹ nuôi ăn học tử tế, nhưng không tìm được việc làm ở đất khách quê người, nên Thành Thanh Dãi tạo điều kiện giúp cho Dãi về Úc phụ bán xe Ô tô cho Thành Huy Dương, để ông ta kiếm thu nhập thêm. Tuy nhiên, làm đúng một tháng, anh ta lại bỏ về Thụy điển tiếp tục “Ngựa quen đường cũ “thích ngời mát hưởng bát vàng”.

Thành Thanh Dãi là một trí thức Chăm vô dụng nhất, sau một đêm ông ta có thể phát họa ra hàng trăm các dự án về Champa, nhưng thực tế chưa một dự án nào thiết thực để giúp ít cho người Chăm. Trước những dự án ảo tưởng của ông ta, cộng đồng Chăm khắp nơi đồng loạt lên án tố cáo hành động không lương thiện của Dãi. Tuy nhiên, ông ta đều bác chấp bỏ ngoài tai, xem không có chuyện gì xảy ra. Theo nhận định nhiều người Chăm cho rằng: Thành Thanh Dãi là một con người không có liêm sỉ, lợi dụng tên gọi “Champa” làm trò chơi mua vui cho thiên hạ là chính. Hơn nữa, ông ta làm bất cứ việc gì miễn là có tiền tiêu xài cá nhân. Ông làm cả bằng Tiến sĩ giả mạo, để làm bùa hộ mệnh, tự tôn cho mình là trí thức chân chính, đi tới đâu ông tự xưng mình là Tiến sĩ chính trị

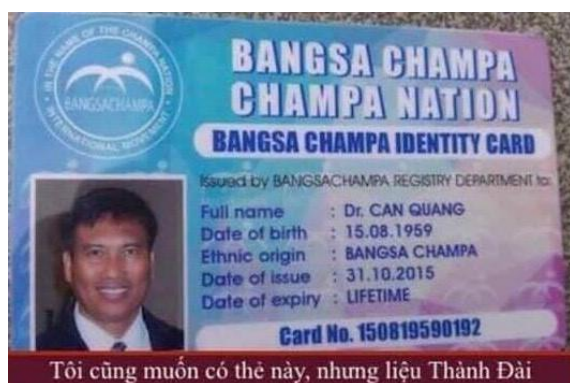
học, dân tộc học, là người rất am hiểu luật pháp quốc tế, để quảng cáo cho bản thân mình. Sự kiện ông ta cấp hàng nghìn ID Bangsa Champa cho người Chăm ở Malaysia và Cambodia để thu tiền bắc chính với hàng trăm nghìn USD từ người Chăm, ông ta cũng không cần giải thích sở hữu thẻ này nhằm mục đích gì? Cũng vì quá uất hận về hành động của Dãi, nhiều người Chăm đành phải vứt nó vào sọt rác. Hôm nay, Thành Thanh Dãi tiếp tục trở lại tuyên truyền trên mạng xã hội làm Passport cho người Chăm, đây là mẫu chốt bài viết này để vạch mặt hành vi lưu manh dối trá của ông ta.

Thành Thanh Dãi luôn tự xưng mình là Thủ tướng Chính phủ lưu vong Champa, là người Chăm duy nhất đại diện dân tộc Champa toàn thế giới đủ điều kiện làm việc với cơ quan Liên hiệp quốc và các Quốc gia có người Chăm sinh sống, để đấu tranh vì quyền lợi cho dân tộc. Đây là lời tuyên bố quá trịch thượng, lộ bịch để lừa bịp người Chăm. Đứng trên phương diện pháp lý, Thành Thanh Dãi không có đủ tư cách đại diện cho dân tộc Chăm, mà ông ta chỉ có thể đại diện cho một nhóm người Chăm thất học ngu muội mang tư tưởng như ông ta mà thôi! Tự xưng là người rất am hiểu luật pháp Quốc tế, mà ông không hiểu tối thiểu Tổ chức Hội đoàn thiện nguyện hoạt động như thế nào? Có chăng Thành Thanh Dãi trình độ kiến thức què quác mức độ quá mạn tính. Trên thế giới, có rất nhiều tổ chức Hội đoàn của người Chăm, mục đích nhằm bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc Chăm, làm sao để văn hóa, ngôn ngữ dân tộc Chăm tồn tại ở thế kỷ 21 này. Nhưng hiện chưa có tổ chức nào hình thành dự án cấp PasPort cho Hội viên của mình như tổ chức Bangsa Champa. Một thẻ Passport cấp cho người Chăm, Thành Thanh Dãi tán tận lương tâm móc túi họ hơn 200 USD, trong khi người Chăm sở tấm thẻ này không giá trị gì về thực tế.

Pasport (Hộ chiếu) được hiểu là một giấy thông hành được cấp cho mọi công dân ở quốc gia có chủ quyền, để xuất cảnh tham quan du lịch, học tập, làm việc ở nước ngoài.v.v.. Thế thì đối với tổ chức Bangsa Champa của Thành Thanh Dãi tập trung một nhóm người mà đòi nhân danh cả cộng đồng Chăm toàn thế giới cấp PasPort cho người Chăm nhằm mục đích gì hả ông Tiến sĩ giả mạo? Chính lời giải thích của ông là PasPort Bangsa Champa nhằm giúp người Chăm ý thức nguồn gốc Champa vong quốc mà thôi. Nếu Thành Thanh Dãi là người Chăm có ý thức hệ dân tộc thật sự và kêu gọi người Chăm tìm lại cuội nguồn Champa như ông vừa tuyên truyền cấpPasPort, ông nên giúp đỡ tài chính để họ xây Thánh đường Chăm, xây trường học để dạy chữ Chăm. Đây là nhu cầu thiết yếu mà người Chăm Cambodia rất cần ông giúp đỡ họ.

Hình 1. CMND giả mà Thành Đãi rao bán lừa bà con Chăm khắp nơi.

Hình 2. *Ts. Quảng Đại Cẩn, làm CCCD giả do Ts giả mạo Thành Đài cấp.*

Trong chuyến viếng thăm Cambodia vào dịp Khánh thành Thánh đường Chăm Bani làng SvaiYo, Tỉnh Bat Tam Bong, nhiều người Chăm Cambuadia oán trách và tố cáo Dãi về hành vi mượn tiền bạc bà con không trả, hình thành ra hàng trăm dự án hứa là để giúp người Chăm thoát cảnh nghèo đói, nhưng ông ta không thực hiện lời hứa của mình và cũng không một lời giải thích cho bà con Chăm biết vì sao dự án không thực thi. Bản thân tôi cùng phái đoàn Champa từ Việt nam ngậm ngùi thương xót đành lòng phải xin lỗi bà con người Chăm Cambudia về những hành vi gian dối của ông ta. Một sự kiện trở trêu nữa là Thành Thanh Dãi hứa là sẽ về dự Lễ khánh thành Thánh đường Chăm Bani tại làng SvaiYo, đồng thời sẽ ủng hộ tài chính cho Thánh đường, nhưng chẳng thấy mặt mũi ông đến dự, cũng không ủng hộ một đồng nào cho BTC lễ khánh thành. Khôi hài hơn nữa, Dãi viết thư đại diện toàn thể dân tộc Champa thế giới chúc mừng lễ Khánh thành Thánh đường Chăm SvaiYo và đề nghị Ban tổ chức đọc thư của ông ta trước buổi lễ, tuy nhiên yêu cầu của Dãi bị BTC khước từ. Chúng tôi nghĩ rằng, lâu nay người Chăm Việt nam chỉ nghe hoạt động phi pháp của Dãi ở Cambodia qua bài phân tích Tổ chức Champaka.info, nay mới được tận mắt nghe lời trần tình thật thà của bà con Chăm Cambudia tố cáo phanh phui hành vi lừa đảo của ông ta. Sự thật là Thành Thanh Dãi rất e ngại khi đối diện với người đồng tộc trong nước, vì ông ta luôn quan ngại rằng người Chăm trong nước sẽ rất rành về lý lịch bần thiếu của ông ta trong quá khứ. Cũng nhân dịp về dự khánh thành, người Chăm Việt nam mới đủ thông tin để vạch mặt hành vi vô đạo đức, lưu manh, không lương thiện con người của Thành Thanh Dãi. Với bản chất bụng xin, khéo kiệt về tiền bạc, ông ta chỉ biết ăn bám người Chăm ở Malaysia và Cambuadia, chứ ông ta không dám bỏ ra một đồng đôla nào để làm từ thiện cho người Chăm. Nói đến làm công tác xã hội cho người Chăm, Thành Thanh Dãi nên phải học hỏi hai ông Phú Văn Lưu và Lư Quang Sáng, vì hai vị này để lại hình ảnh rất ấn tượng giúp đỡ từ thiện cho người Chăm trong thời gian vừa qua.

Thành Thanh Dãi luôn tự xưng là Tiến sĩ về chính trị học, nhưng ông ta chỉ làm trò hề mua vui cho thiên hạ theo kiểu “Chính trị ba xu”. Điển hình, vào 2018 Thành Thanh Dãi tuyên bố tổ chức Đại hội Champa Quốc tế 2018, khoảng 200 người Đại biểu Champa ở các nước trên thế giới đến dự, dưới sự bảo trợ tài chính của Chánh phủ Hoàng gia

Malaysia. Đại hội sẽ bầu ra Thủ tướng và nội các Bộ trưởng, các Nghị viện Bangsa Champa. Nhưng cuối cùng, Đại hội diễn ra theo kiểu “Đầu voi đuôi chuột” chỉ tập trung một nhóm người Chăm Mã lai thất học, ảo tưởng ôm mộng khôi phục Vương quốc Champa ở Việt nam theo lời tuyên truyền xúi dục của Dãi. Ông ta lợi dụng sự nhẹ dạ của người Chăm tán tận lương tâm móc túi họ hơn 5000 USD với gọi là tiền ủng hộ Đại hội. Đại hội vừa kết thúc ông ta ôm tiền bay sang phương trời Tây để tiêu xài cá nhân. Để minh chứng điều này, chính ông Mohamad Zien là người Chăm Mã lai, nhân vật mà Dãi vừa phong cho chức Chủ tịch Nghị viện Bangsa Champa, không được bao lâu ông ta xin rút ra khỏi tổ chức Bangsa Champa và tố cáo Dãi về hành vi lừa tiền gia đình ông và người Chăm. Cũng vì ăn cướp tiền người Chăm quá dễ dàng mà không hao tổn mồ hôi nước mắt, nên Dãi tiếp tục thực hiện chiêu bài cũ, đó là vẽ ra dự án Đại hội Bangsa Champa 2019 tổ chức tại Malaysia ngày 14.9.2019, lập ra danh sách Đại biểu dự Đại hội “MA” 60 người từ các nước Hoa kỳ, Malai, Cambodia, Việt nam, nhưng người nằm trong danh sách này cũng không biết họ là Đại biểu.

Trước những hành động dối trá, thiếu đạo đức của Thành Thanh Dãi, cộng đồng người Chăm khắp nơi cũng như người thân, bạn bè của Dãi phản ứng gay gắt:

1. Thành Huy Dương (Cháu ruột Dãi): Dãi là chú ruột của tôi, vì thấy hoàn cảnh thất nghiệp của ông ta, bản thân tôi có giúp ông ta về Úc để phụ quản lý bán xe Ô tô cho gia đình. Tuy nhiên, làm đúng một tháng, ông ta mượn tiền gia đình tôi 5000USD, rồi bỏ đi Thụy điển. Ông ta lập nhiều dự án viễn vông, tự phong Thủ tướng này nọ, tôi thấy tổ chức ông ta giống tổ chức Đào Minh Quân ở bên Mỹ, tôi cũng không quan tâm cho lắm về ông ta.

2. Thành Thanh Dỗ (Anh ruột Dãi): Dãi là đứa em ruột, mà tôi luôn yêu thương, thời gian Dãi đi học du học ở Liên Xô, bản thân tôi là người duy nhất trong gia đình cu mang Dãi suốt thời gian ở giảng đường Đại học. Hôm nay, bản thân rất thất vọng về Dãi trượt du luận mà cộng đồng Chăm tố cáo anh ta về hành vi lừa đảo tiền bạc bà con Chăm, tôi đã chấm dứt liên lạc với Dãi rất lâu.

3. Thành Dũng (Anh ruột Dãi): Gia đình tôi rất nghèo, chỉ bán thuốc Nam sống qua ngày. Cũng vì tin vào đứa em ruột của mình là sẽ giúp qua Malaysia kinh doanh buôn bán sau này trở thành giàu có. Tôi đã bán hết tài sản bên Việt nam đem tiền qua Mã lai cùng hùng vốn làm ăn với Dãi, buôn bán kinh doanh không thấy, Dãi dẫn tôi đi khắp các làng Chăm vẽ ra hàng trăm dự án kinh tế, chẳng dự án nào ra hồn! Cuối cùng, tôi trắng tay về Việt nam. Tôi rất hận Thành Thanh Dãi!

4. Đạo Tín (Bạn thân học cùng trường của Dãi): Vào năm 2014, Thành Thanh Dãi lần đầu tiên về Việt nam, anh ta hứa đủ điều là sẽ giúp bạn bè học cùng trường trong thương hiệu kinh doanh ở Thụy điển. Nhưng anh ta không bỏ một xu nào để xây mộ bà cụ đã cu mang anh ta suốt ba năm học phổ thông. Thành Thanh Dãi là kẻ ăn cháo đá bát, vô liêm sĩ!

5. Nhà giáo Nguyễn Văn Tỷ (Thầy dạy Dãi thời phổ thông): Danh từ mà người Chăm phong cho Dãi “Tổ sư lừa bịp quốc tế” là rất đúng. Anh đã không giúp gì cho dân làng Phước nhơn. Ngược lại anh ta để lại một vết nhơ quá đau buồn cho người Chăm nói chung và quê Phước nhơn nói riêng. Tôi không có từ ngữ gì để bàn về Dãi.

Tóm lại Thành Thanh Dãi một người có tư duy không bình thường. Cho đến hôm nay, Thành Thanh Dãi chưa hình thành một dự án gì gọi là cụ thể cho người Chăm ngoài hình thành dự án ảo tưởng viễn vông. Một tiến sĩ không bằng cấp và không nghề nghiệp, đang sống cô lập bên lề của xã hội Chăm tại Việt nam và hải ngoại hôm nay, chưa làm được việc gì cho dân tộc ngoại trừ lường gạt tiền bạc thiên hạ và đăng Facebook để quảng cáo cho những tổ chức viễn vông của mình. Trước hành động không lương thiện này, một số trí thức Chăm, gia đình, bạn bè người thân của Thành Thanh Dãi lên tiếng yêu cầu ông ta phải từ bỏ những thái độ lối bịch, nhất là phải chấm dứt ngay hành động tuyên truyền cấp PasPort BansaChampa vô giá trị với chiêu trò ăn cướp tiền xương máu của người Chăm. Những phản ứng nghiêm khắc đối với thái độ lối bịch của Thành Thanh Dãi vừa nêu trên, đã chứng minh rằng cộng đồng Chăm hôm nay không phải là tập thể thiếu kiến thức như Thành Thanh Dãi đã hiểu lầm, mà là một tập thể đã trưởng thành, có lập trường đấu tranh, có tư duy độc lập và có đủ trình độ để chống lại bất cứ ai không tôn trọng danh dự và quyền lợi của dân tộc!

Hình 3. Passport giả của Thành Đài, hiện nay đang rao bán giá rẻ.

DỰ LUẬN XUNG QUANHBAN LÃNH ĐẠO DỰ ÁN “MA” QUỸ PO ROME ÂM MƯU PHỤC QUỐC CHAMPA- Phần 1

BBT: Kauthara.org

Ban biên tập (BBT) Kauthara.org có bài phân tích dự án “ma” quỹ Porome do Ts. Giả mạo Thành Đài và Ts. Quảng Đại Cẩn hình thành với mục tiêu bảo vệ công lý cho hai tôn giáo: Bà NI và Bà Chăm.

Theo tìm hiểu của Kauthara.org, đây không phải là dự án quỹ Porome thuần túy như (Quỹ Ford, Quỹ Toyota, Quỹ Vingroup, ...) mà nó mang bóng dáng trá hình giống như Chính phủ lưu vong mà Thành Đài học hỏi theo mô hình tổ chức Chánh phủ Việt nam lưu vong do Đào Minh Quân làm Tổng thống “tự phong” (là tổ chức bị cộng đồng người Việt và người Chăm hải ngoại tẩy chay). Cũng theo Ts giả mạo Thành Đài gửi thông cáo cho bà con Chăm, quỹ Porome là một dự án được sự tài trợ ngân sách của UNESCO (LHQ), không vận động nguồn quỹ từ người Chăm mà chỉ kêu gọi cộng đồng Chăm ủng hộ tinh thần và trí tuệ. Nhưng thực tế Thành Đài lại “xảo ngôn” huy động đồng tiền xương máu của người Chăm nghèo khổ đang chống chọi với đại dịch Covid-19.

Thành Đài tuyên bố cho bà con Chăm biết: ... Quỹ Porome không phải là quỹ nhân đạo hay không phải quỹ từ thiện mà là quỹ công lý để ông ta làm lộ phí đấu tranh trên diễn đàn Liên Hiệp Quốc (LHQ) để bảo tồn di sản Tôn Giáo Bản Địa Chăm.

Từ những yếu tố trên, chúng tôi khẳng định quỹ Porome là một dự án “ma” do Ts. giả mạo Thành Đài và Ts. Quảng Đại Cẩn hình thành với 02 mục tiêu chính:

1. Dự án “Ma” quỹ Porome của Thành Đài và Quảng Đại Cẩn hình thành với mục tiêu lợi dụng sự nhẹ dạ một số người Chăm ở thôn Thành Tín mang tư tưởng “dân tộc cực đoan” để Thành Đài và Quảng Đại Cẩn huy động tiền để lừa đảo nhằm nuôi vợ con và bản thân.

2. Thành Đài và Quảng Đại Cẩn kêu gọi người Chăm thành lập dự án quỹ POROME (tức là quỹ Chính Phủ Chăm Lưu Vong trá hình), một dự án phục quốc Champa chỉ là một cạm bẫy chính trị, để Thành Đài và Quảng Đại Cẩn có thông tin danh sách những ai là người Chăm tham gia trong dự án này, tức là danh sách người Chăm muốn phục hưng vương quốc Champa tại Việt nam và hải ngoại.

Qua dự án quỹ Porome và lí lịch của Ban lãnh đạo quỹ Porome với nhiều bí ẩn, nhiều người Chăm đặt câu hỏi! Ban lãnh đạo quỹ Porome họ là ai?

1. Ts. Quảng Đại Cẩn, Sinh năm 1959,

Chủ tịch quỹ Porome

Quảng Đại Cẩn từng là sinh viên năm thứ 3 khoa điện năng trường Đại học bách khoa Tp.HCM, năm 1976 tham gia phong trào phục quốc Champa, năm 1979 vượt biên bị chính quyền CSVN bắt cải tạo đến 1982 thả tù trước thời hạn theo Chỉ thị 121-CT năm 1982 về chính sách đồng bào Chăm.

Năm 2002 nhận bảo trợ quỹ Ford Foundation học Thạc sĩ tại Bang Hawaii, sau khi tốt nghiệp thạc sĩ, ông ở lại Hawaii bội tín cam kết với Quỹ Ford trở về Việt Nam công tác.

Theo Gs. Po Dharma (Champaka), Quảng Đại Cẩn trốn tị nạn tại Hoa Kỳ với lý do CA VN trù dập ông và ông tuyên bố chống CS để xin tị nạn chính trị tại Hoa Kỳ. Trong thời gian đó, ông đã hoàn thành luận án tiến sĩ về phương pháp giảng dạy, với khung bài hoàn toàn chép (copy) từ Ban Biên Soạn Sách Chữ Chấm (BBSSCC) để viết luận án, do đó Quảng Đại Cẩn được cộng đồng Chấm gọi là Tiến sĩ “Paoh Gak”.

Năm 2015, Ts. Quảng Đại Cẩn được Ts. Giả mạo Thành Đài đề cử làm Chủ tịch Bangsa Champa tại khu vực Đông Nam Á cấp thẻ ID (*giả mạo*) cho hàng trăm người Chấm tại Mã Lai và Campuchia, thu tiền bất chính bỏ túi gần 1 triệu USD.

Quảng Đại Cẩn hiện đang trốn và định cư tại Hoa Kỳ, chuyên đăng tải quảng cáo đề tài Akhar Thrah Chấm theo quan điểm riêng tư, nên người Chấm gắn cho ông ta với biệt danh Tiến sĩ “Paoh Gak”.

Hôm nay ông Ts. Quảng Đại Cẩn được Ts. Giả mạo Thành Đài đề cử làm Chủ tịch quỹ POROME. Đây là chân dung thật của Ts. Quảng Đại Cẩn

(Theo Champaka.info)

Hình 1. Ts. Quảng Đại Cẩn

I. DANH SÁCH BAN LÃNH ĐẠO QUỸ POROME

STT	Họ và tên	Chức vụ	Quê quán	Nơi ở
01	Quảng Đại Cẩn	Chủ tịch	Vũ bản	Hoa Kỳ
02	Thành Thanh Dải	Thư ký	Phước Nhon	Thụy điển
03	Châu Văn Dè	Thủ quỹ	Thành Tín	Úc
04	Apou Taloep (Khên Khúc Khải)	Thanh tra	Phan Thanh	Campuchia

Hình 2. Ts. Danh sách Ban Lãnh đạo Quỹ POROME (phục quốc Champa)

II. DANH SÁCH THÀNH VIÊN QUỸ POROME

STT	Họ và tên	Nơi ở	Chức vụ
1	Pgs.Ts Thành Phần	Phước Nhơn	Trưởng nhóm
2	Châu Cảnh	Thành Tín	Thành viên
3	Châu Thị Tranh	Thành Tín	Thành viên
4	Trương Văn Hai	Thành Tín	Thành viên
5	Châu Hồng Hiếu	Thành Tín	Thành viên
6	Kiều Hồng Tuyết	Thành Tín	Thành viên
7	Kiều Ngoai Thi	Thành Tín	Thành viên
8	Châu Thị Xéo	Thành Tín	Thành viên
9	Kiều Thiên Dưỡng	Thành Tín	Thành viên
10	Kiều Thanh Thiên	Thành Tín	Thành viên
11	Châu Dung	Thành Tín	Thành viên
12	Châu Thủy	Thành Tín	Thành viên
13	Đào Ai Du	Thành Tín	Thành viên
14	Hoàng Lim	Thành Tín	Thành viên
15	Imam Thiện	Thành Tín	Thành viên
16	Kiều Thị Vân Tiên	Thành Tín	Thành viên
17	Trương Thị Tư	Thành Tín	Thành viên

Hình 3. Ts. Danh sách thành viên tham gia Quỹ POROME (phục quốc Champa)

Hình 4. Thành Thanh Dải tuyên bố: quý Porome không phải quỹ từ thiện, không phải quỹ vì người nghèo...mà là quỹ công lý và hòa bình...

DỰ ÁN “MA” QUỸ POROME ÂM MƯU PHỤC QUỐC CHAMPA-Phần 2

BBT: Kauthara.org

Ts giả mạo Thành Thanh Dải gửi thông cáo cho bà con Chăm rằng: quỹ Porome là một dự án được sự tài trợ ngân sách của UNESCO (LHQ), không vận động nguồn quỹ từ người Chăm mà chỉ kêu gọi cộng đồng Chăm ủng hộ tinh thần và trí tuệ. Nhưng thực tế Thành Đài lại “xảo ngôn” huy động đồng tiền xương máu của người Chăm nghèo khổ đang chống chọi với đại dịch Covid-19.

Thành Đài tuyên bố "Quỹ Porome là quỹ đấu tranh..., không phải là quỹ nhân đạo hay không phải quỹ từ thiện mà là quỹ công lý để ông ta làm lộ phí đấu tranh trên diễn đàn Liên Hiệp Quốc..."

Dưới đây là hồ sơ hoạt động chính của Thành Đài đã từng lừa gạt cộng đồng Chăm và quốc tế.

Dur luận xung quanh Ban lãnh đạo dự án “Ma” quỹ Porome âm mưu phục quốc Champa - Phần 2

Ts. Giả mạo Thành Đài (Thành Thanh Dải), Thư ký quỹ Porome

Ts. Giả mạo Thành Đài tên thật là Thành Thanh Dải, sinh năm 1964 tại Phước Nhơn, Xuân Hải, Ninh Hải – Ninh Thuận, hiện đang định cư tại Thụy Điển. Sau khi học xong bậc trung học ở quê nhà, năm 1987 Thành Đài là người dân tộc Chăm nên được nhà nước VN ưu tiên cho du học tại Ukraine (thuộc Liên Bang Xô Viết) về ngành Chính trị học. Chưa kịp tốt nghiệp Đại học thì Liên Bang Xô Viết tan rã vào năm 1991.

Dải không về VN mà trốn ở lại nước ngoài. Đầu năm 1994, Dải sang Mỹ với ý đồ móc nối với một số đối tượng phản động lưu vong. Sau đó Dải quay lại Ukraine thành lập “Tổ chức xã hội quốc tế Ukraine – Việt Nam” (IPO) và lợi dụng vỏ bọc này để hoạt động chống phá Việt Nam cũng như lừa đảo tiền bạc của bà con Việt kiều. IPO đã được các nhóm người Việt phản động lưu vong ở Mỹ, châu Âu tài trợ tiền bạc và thường xuyên cung cấp các ấn phẩm phản động để Dải tuyên truyền xuyên tạc về tình hình đất nước. Thành Thanh Dải với danh xưng là “Chủ tịch IPO”, mở các dịch vụ tư vấn pháp lý, đưa người từ VN sang Ukraine du học tự túc. Bằng các thủ đoạn như thế, Dải và đồng bọn (ở trong nước) như Nguyễn Văn Hồng, Lý Đại Lợi... đã lừa được hơn 10.000 USD của 23 người lao động VN muốn xuất cảnh sang Ukraine tìm việc làm.

Năm 1997, Nguyễn Văn Hồng bị TAND tỉnh Thanh Hóa tuyên phạt ba năm tù về tội lừa đảo, Lý Đại Lợi bị TAND tỉnh Tuyên Quang phạt ba năm tù về tội “tổ chức người khác trốn đi nước ngoài”. Thành Thanh Dải vì sống lưu vong, các cơ quan pháp luật VN chưa thể xử lý, nên y tiếp tục dùng danh nghĩa IPO để lừa đảo.

Năm 2000, Dải dụ dỗ một gia đình người thân của y ở Ninh Thuận cho con đi du học ở Ukraine. Dải hứa sẽ làm nhanh thủ tục và chỉ nhận 5.000USD. Khi khổ chủ đã chi đủ tiền, y giờ quẻ đòi thêm 20.000 USD. Biết đã mắc lừa, bị hại đòi lại tiền, Dải quyết luôn và đổ lỗi cho Bộ Giáo dục VN làm khó!

Trong thời gian ở Ukraine, ngoài IPO, Thành Thanh Dải do không có nghề nghiệp kiếm sống nên thành lập thêm hàng loạt tổ chức “hữu danh vô thực”, như tổ chức PHAVINA (1996), Hội đồng dân tộc Chăm (2001), Hiệp hội quốc tế phục sinh Champa (2002),... Dải còn liên kết với các nhóm người Việt phản động lưu vong, được cung cấp phương tiện để tuyên truyền xuyên tạc chống phá đất nước, như nhận thường xuyên các tạp chí: “Kháng chiến” (của tổ chức khủng bố, lừa đảo có danh xưng “Đảng Việt Tân” – do Hoàng Cơ Minh thành lập); “Làng văn” (phát hành tại Toronto – Canada), “Sinh hoạt cộng đồng”, “Ngày mới” (xuất bản ở Đức và Mỹ). Dải từng sang Mỹ nhận 30.000USD từ các nhóm người Việt phản động lưu vong, để về Ukraine tổ chức “Hội bảo vệ nhân quyền người nước ngoài ở Ukraine”. Tiếp đó, Dải mời Nguyễn Văn Bảy – đầu sỏ trong tổ chức phản động “Hội đồng hương hải ngoại” từ Đức sang Kiev tìm hiểu cộng đồng người Việt tại Ukraine...

Với các hoạt động lừa đảo, chống phá đất nước như vậy, Thành Thanh Dải đã bị bà con Việt kiều ở Ukraine xa lánh, tẩy chay. Chính quyền Ukraine đã trục xuất Dải do vi phạm pháp luật nước sở tại. Cùng đường, Dải năn nỉ Quảng Văn Đủ ở Pháp; Lộ Trung Cán ở Malaysia và anh trai là Thành Thanh Đỗ ở Australia xin được bảo lãnh định cư; nhưng đều bị từ chối. Dải đành bay sang Campuchia, xin UNHCR (cao ủy về người tị nạn của Liên Hiệp Quốc) cho hưởng trợ cấp 95 USD/tháng. Trong thời gian thuê nhà sống tại Campuchia, Dải thành lập “Hiệp hội quốc tế Chăm – IRACN” (2003). Sau đó, Dải “Liên đoàn dân tộc Chăm – CUEA. Trong tổ chức “Liên đoàn dân tộc Chăm – CUEA”, Talép Khải xưng là “Chủ tịch”. Đối tượng lừa đảo bị trục xuất khỏi Ukraine là Thành Thanh Dải, làm “Tổng thư ký”. Lúc này Dải thường dùng danh xưng “TS. Thành Đài” chỉ bấy nhiêu đủ hiểu “giá trị” của tổ chức này!

Năm 2005, lợi dụng danh nghĩa “liên đoàn dân tộc Chăm – CUECA”, Dải xin được 5.000 USD từ những người Chăm ở Mỹ. Sau khi chi 1.000 USD để làm một lớp học 60m2 cho người Chăm ở Campuchia; 4.000USD. Vì Dải được xài tiền “chùa” nhiều hơn nên Khải ganh tỵ, ám ức và tuyên bố rút khỏi CUECA. Dải liền dụ dỗ ba người Chăm khác đang sống ở Campuchia thành lập “Trung tâm thúc đẩy lợi ích các dân tộc thiểu số – CAPMI”. Tháng 11-2006, Dải được UNHCR can thiệp cho định cư tại Thụy Điển. Dải tiếp tục thành lập “Liên đoàn Champa thế giới – IFC” và “Hội đồng Champa thế giới – WCC”. Tháng 2-2009, Dải công bố điều lệ thành lập “Chính phủ Chăm vong quốc”. Dải cùng vợ là Đạo Thị Thanh Hương tích cực gửi thư, tài liệu cho hàng chục địa chỉ email của trí thức Chăm đang sống trong, ngoài nước. Vợ chồng Dải đã “nổ” rằng “Chính phủ Chăm vong quốc” đã được Thụy Điển cấp phép hoạt động công khai, “Hội nghị thế giới Chăm” dự kiến tổ chức tại Thái Lan vào cuối năm 2010 hoặc đầu năm 2011 được liên hiệp quốc tài trợ.

Hoạt động, hành vi của vợ chồng Thành Thanh Dải đã bị người Chăm ở khắp nơi phản ứng, bài xích. Các trang web do các trí thức Chăm phụ trách đã mĩa mai, gọi Dải là “TS. email”, “TS. bịp bợm” – vì không có nghề gì, chỉ viết thư và vẽ vờ ra các dự án vì người Chăm, để xin tài trợ nuôi thân thất nghiệp.

Trên trang web Anakhan Champa, ngày 28-1-2010 có bài viết dài đến 15 trang về “TS Thành Đài”. Tác giả viết nguyên văn “...Thành Đài (tức Thành Thanh Dải) lúc nào

cũng tự tôn cho mình là nhà chính trị có học vị và khoa bảng... Thế nhưng Thành Đài chỉ biết ăn bám vào người Chăm trong thời gian sống ở Campuchia và cũng không tìm được việc làm khi sang Thụy Điển định cư từ năm 2006. Nếu Thành Đài đã là tiến sĩ của nhiều ngành như ông ta nêu ra, có sao lại có nhiều hành động lỗ mãng và không tìm được việc làm? ...”. Bài báo cho biết, trước áp lực của dư luận nghi vấn về bằng cấp tiến sĩ của Thành Thanh Đài, Đài đã công bố với bà con Chăm “bằng tiến sĩ” mà ông ta đã đạt được ở Ukraine. Thế nhưng đó chỉ là hai văn kiện viết bằng... tiếng Việt. Đó là bản báo cáo tốt nghiệp Thành Đài viết vào ngày 4-5-1997 để nộp cho sứ quán VN tại Ukraine. Sứ quán VN xác nhận: “Chúng nhận nghiên cứu sinh Thành Thanh Đài là lưu học sinh từ 1987; nghiên cứu sinh từ 1993-1997. Kết quả nghiên cứu như trong báo cáo”. Sứ quán không xác nhận Thành Đài (Thành Thanh Đài) đã có học vị tiến sĩ hay chưa?

“Sự dối trá về mảnh bằng tiến sĩ của ông Thành Đài đã gây ra một làn sóng bất đồng trong giới trí thức Chăm. Hàng loạt email gửi đến phản đối hành động không lương thiện của Thành Đài chung quanh 4 vấn đề:

– Thành Đài gian trá hồ sơ du học; tham gia các tổ chức lừa đảo tiền bạc của người Việt tại Ukraine; không khai báo nghiêm túc tiền bạc của hội đoàn người Chăm tại Campuchia từ 2003 đến 2006; lừa gạt tiền bạc của một người Chăm cùng làng với ông ta...

Để đánh dấu cho cuộc phiêu lưu mạo hiểm trong nghề làm chính trị, Thành Đài (Thành Thanh Đài) gởi cho bà con Chăm lần đầu tiên vào năm 2002 một dự án thành lập “Hội liên hiệp quốc tế phục hưng dân tộc Chăm”. Một năm sau, tức 2003, Thành Đài giải tán tổ chức này, để hình thành một tổ chức mang tên “Liên đoàn dân tộc Chăm Campuchia”, những mục tiêu không phải giúp dân tộc Chăm Campuchia, mà ăn bám vào người Chăm nghèo đói tại vương quốc này để sống qua ngày. Kể từ đó ông ta tha hồ đưa ra hàng loạt dự án “ma” đồ sộ hơn, hấp dẫn hơn, như: “Viện bảo tàng Champa tại Campuchia”; “Đại học Champa tại Campuchia”; “Liên đoàn Champa quốc tế”; “Hội đồng Champa thế giới”; “Quỹ di sản văn hóa Champa”; “Hội đồng khiếu nại Chăm hải ngoại”; “Trung tâm văn hóa Chăm tại Campuchia”; “Quỹ phát triển cộng đồng Chăm khu vực sông Mêkông”... Có đến 11 dự án quá vĩ đại như thế, nhưng Thành Đài chưa làm được một chút gì cho bà con được nhờ! Bên cạnh những dự án “ma” vừa nêu, ngày 16-4-2007, TS. Giả mạo Thành Đài quyết định thành lập “Chính phủ Chăm lưu vong”. “Chính phủ” này chỉ có Thành Đài và vợ là Đào Thị Thanh Hương, bị bà con Chăm coi đây là “làm trò cười cho thiên hạ”! Bởi thế mới có ý kiến mỉa mai rằng: “Thành Đài làm thủ tướng và Đào Thị Thanh Hương làm thư ký, thì còn ai lái xe chở thủ tướng đi dạo!”. Các trí thức Chăm đã kết luận: “Chính phủ Chăm lưu vong” của Thành Đài đã làm tổn thương đến danh dự giới trí thức Chăm; là dự án điên rồ, gây hại cho dân tộc Chăm... Thế nhưng Thành Thanh Đài phớt lờ những cảnh báo này, tiếp tục chạy theo những ảo vọng điên cuồng. Cuối năm 2009, Đài thành lập “Đại hội thế giới Chăm”. “Đại hội” chưa diễn ra, nhưng Đài đã gởi cho bà con Chăm “nghị quyết của đại hội thế giới Chăm”. Giới trí thức Chăm đã ôm bụng cười lăn, gọi đây là “vở kịch chính trị rất khôi hài, chưa từng xảy ra trên thế giới”. Quá “quê” với sơ hở này nên ngày 29-12-2009, Dãi xúi vợ là Đào Thị Thanh Hương gởi email cho nhiều người, giải thích vụng về rằng “Đại hội thế giới Chăm” là nhằm mục đích giải thể “Chính phủ Chăm lưu vong”! Như vậy “Chính phủ”

này chưa ra đời đã bị... khai tử! Bên cạnh vô số dự án hoang tưởng, bịp bợm, Thành Đài còn lâm nặng bệnh... vĩ cuồng! Trong các thư từ trao đổi với các trí thức Chăm sống trong, ngoài nước, Đài huênh hoang tự cho mình là người tài giỏi, khoa bảng nhất của dân tộc Chăm và không tiếc lời chê bai, nhục mạ các bậc tiền bối Chăm. Đài hỗn xược gọi họ là nhóm người “vô học, mất trí, thiếu văn hóa tối thiểu, già mà như con nít...”.

Với những mưu đồ xấu xa và đức hạnh kém cỏi như vậy, Thành Đài đã bị cộng đồng Chăm khắp nơi tẩy chay, lên án... Đây là cái giá phải trả cho những kẻ có tư tưởng ích kỷ, cục bộ muốn xuyên tạc lịch sử và phá hoại truyền thống đại đoàn kết của cộng đồng các dân tộc Việt Nam.

*Nguồn: Theo Báo Công an Tp. HCM, Báo điện tử Champaka*info*

Hình 1. Thành Đài (Thủ tướng Chăm lưu vong tự xưng và đệ nhất phu nhân). Nguồn Champaka

Hình 2. Thành Đài tổ chức phục quốc Champa tại Pahang- Malaysia và lừa đảo cộng đồng Chăm Malaysia. Nguồn: Facebook Thành Đài

Hình 3. Thành Thanh Dải kích động hận thù tôn giáo, dân tộc... Nguồn: Facebook Thành Dải

Hình 4. Thành Thanh Dải (thủ tướng Chăm lưu vong tự xưng) tuyên bố: sẽ quan sát chính sách của Thủ tướng Phạm Minh Chính về dân tộc Chăm. Nguồn: Facebook Thành Dải

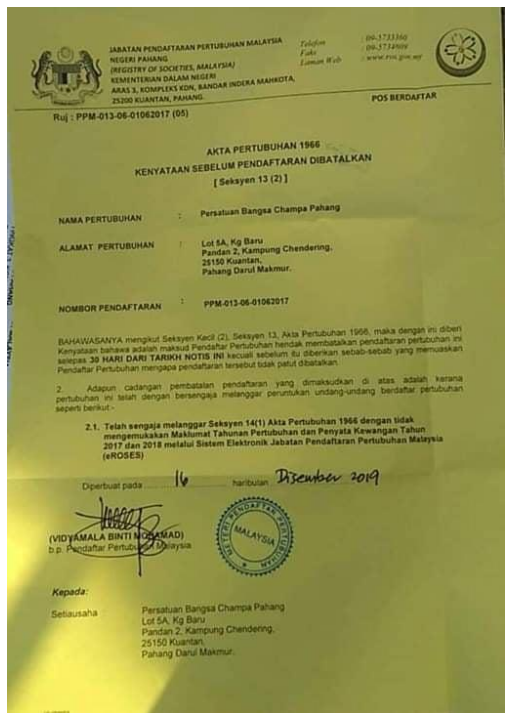

Thành Thanh Dải

Ảnh bìa · 19 tháng 6 · 🌐

Hình 5. Thành Thanh Dải (thủ tướng Chăm lưu vong tự xưng), vụ không Chính phủ VN xóa tôn giáo Bani của người Chăm. Nguồn: Facebook Thành Dải.

Cần biết: Cái gọi là tôn giáo "Bani", từ thời Pháp thuộc đến nay, chưa có chính phủ nào công nhận. Chính phủ VN hoàn toàn không biết tôn giáo Bani, nhưng thủ tướng Thành Thanh Dải, Chủ tịch Bangsachampa vụ không Chính phủ VN xóa tôn giáo Bani của người Chăm. Nguồn: Facebook Thành Dải.

Hình 6. Trục xuất Ts. giả mạo Thành Thanh Dải khỏi Pahang - Malaysia. Nguồn: Facebook Thành Dải

**PAN-CHAMPA
PEOPLEHOOD
OMBUDSMAN**

**IN INTER
- NATIONAL
FRAMEWORK**

Organization № 802489563. Legal Address: Bennetsv 7A, Room 1001, SE-21367, Malmo, Sweden.

Thụy Điển, Ngày 19 Tháng 05 Năm 2021

Kính gửi:

**Báo Cáo Viên Đặc Biệt Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc
Về Quyền Tự Do Tín Ngưỡng/Tôn Giáo.**

Tôn giáo Bani là một trong ba tôn giáo chính của dân tộc Chăm (Balamôn, Bani, và Hồi Giáo/Islam) hiện diện/thực hành tại hai tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận, Việt Nam.

Theo quy định luật pháp Việt Nam, thì các tôn giáo VN phải được ký hiệu/mã số hóa, và trước đây tôn giáo Bani được phía nhà nước VN đã từng công nhận với tên tiếng Việt là tôn giáo Bani.

Tôn giáo Bani là một tôn giáo độc lập với Hồi giáo (Islam) đã hình thành và phát triển tại Việt Nam, gắn chặt với dân tộc Chăm, và là một phần bản sắc văn hóa của dân tộc Chăm.

Rất tiếc là, hiện nay chính phủ VN đã xóa sổ tên tôn giáo Bani ra khỏi hệ thống/văn bản luật pháp-hành chính Việt Nam.

Sự xóa sổ tên tôn giáo Bani tại VN như là chính sách/hành động vi phạm nhân quyền Liên Hiệp Quốc về quyền tự do tín ngưỡng/tôn giáo, và gây ra tình trạng bất bình/phân nộ trong các cộng đồng tín đồ tôn giáo Bani tại hai tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận, Việt Nam, gây bất an/bất ổn trong đời sống dân tộc Chăm tại Việt Nam.

Vì vậy, trong tư cách là người đại diện tiếng nói/tinh thần dân tộc Champa tại hệ thống dân sự Liên Hiệp Quốc (The Pan-Champa Peoplehood, Independent Ombudsman) tôi, tiến sĩ **Thành Thanh Dải** kính đệ trình đến **Báo Cáo Viên Đặc Biệt Hội Đồng Nhân Quyền LHQ Về Quyền Tự Do Tín Ngưỡng/Tôn Giáo** về thông tin vụ việc đề cập ở trên để cập nhật, quán triệt, giám sát vụ việc/vấn đề, và đồng thời đề khuyến cáo đến chính phủ/nhà nước VN phải bảo đảm quyền bảo tồn/hồi phục tôn giáo dân gian/bản địa của dân tộc Chăm là tôn giáo Bani sao cho phù hợp với tinh thần **Tuyên Ngôn Nhân Quyền LHQ về quyền tự do tín ngưỡng/tôn giáo**.

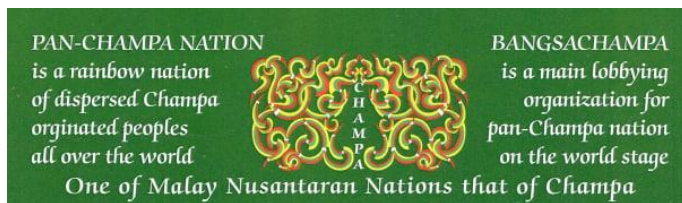
Tri ân và trân trọng!

Ts. Thành Thanh Dải
Pan Champa Independent Ombudsman
In International Framework

Dr. DAISA DAO
PhD Political Science

Hình 7. Thành Thanh Dải, báo cáo Liên Hiệp Quốc, VN xóa tôn giáo Bani của người Chăm. Nguồn: Facebook Thành Dải

Thụy Điển, ngày 31 tháng 5 năm 2021

KHÁNG THƯ

Kính gửi: **Chủ Tịch Nhà Nước VN**, Ngài **Nguyễn Xuân Phúc**
 Kính gửi: **Thủ Tướng Chính Phủ VN**, Ngài **Phạm Minh Chính**

Kính thưa Quý Ngài!

Tôi, **Thành Thanh Dải**, tiến sĩ chính trị/quốc tế học, đại biểu tiếng nói/tinh thần dân sự Champa tại hệ thống dân sự Liên Hiệp Quốc, và quan hệ quốc tế.

Nay tôi trân trọng gửi **Kháng Thư** này đến **Chủ Tịch Nhà Nước Việt Nam**, và **Thủ Tướng Chính Phủ Việt Nam** nhằm phản đối trên nguyên tắc về vụ việc Nhà Nước VN, và Chính Phủ VN đã có quyết sách cải hóa 45 ngàn người các tín đồ **tôn giáo Bani** trở thành các tín đồ **tôn giáo Islam (Hồi Giáo)** một cách phi lý và phi pháp.

Trân Trọng!

Ts. **Thành Thanh Dải**

Dr. DAISA DAO
 PhD Political Science

Independent Ombudsman of Pan-Champa Peoplehood

Tel. + 46 76287 2087

Email: daisadao@gmail.com

THE PAN-CHAMPA NATION BANGSACHAMPA
 Registered number 802489563 under the legislation of Sweden in 2014,
 Locate at # 7A Bennetsv, Room 1001, SE-21367, Malmö, Sweden

Hình 8. Thành Thanh Dải, gửi kháng thư lên Chủ tịch và Thủ tướng VN.
 Nguồn: Facebook Thành Đà

THE CONGRESS IN EXILE
OF THE STATELESS NATION
OF CHAMPA

CHAMPANATION
BANGSACHAMPA

THE GOVERNMENT IN EXILE
OF THE STATELESS NATION
OF CHAMPA

**TUYÊN BỐ VỀ QUYỀN TỰ QUYẾT
DÂN TỘC VONG QUỐC CHAMPA**

**THÀNH LẬP
CHÍNH PHỦ DÂN TỘC VONG QUỐC CHAMPA**

Bày tỏ ý chí dân tộc vong quốc Champa, và vì sứ mệnh cứu nguy sự
tiêu diệt hoàn toàn dân tộc vong quốc Champa.

ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU DÂN TỘC VONG QUỐC CHAMPA:

1. Thông qua Tuyên Ngôn Về Quyền Tự Quyết Dân Tộc Vong Quốc Champa.
2. Nhằm bênh vực lợi ích dân tộc vong quốc Champa, nay tuyên bố thành lập **CHÍNH PHỦ DÂN TỘC VONG QUỐC CHAMPA**, và phê chuẩn thành phần lãnh đạo **CHÍNH PHỦ DÂN TỘC VONG QUỐC CHAMPA**.
3. Yêu cầu các quốc gia, và Liên Hiệp Quốc công nhận **Quyền Tự Quyết Dân Tộc Vong Quốc Champa** phù hợp với Tuyên Ngôn Liên Hiệp Quốc Về Quyền Các Dân Tộc Bản Địa đã ban hành ngày 12 tháng 9 năm 2007.

ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU DÂN TỘC VONG QUỐC CHAMPA

Chủ Tịch

Mohd Zain Bin Mohd Ali

Kuantan (Malaysia)
Ngày 19 tháng 04 năm 2018

BANGSACHAMPA
(Legal Entity Registered No. 802489563 Under Law of Sweden)
Bennetsv 7A, Room 1001, SE-21367 Malmo, Sweden

Lot 14A, Paya Jaras Hilir, 47000 Sungai Buloh, Selangor, Malaysia
www.bangsachampa.org

Hình 9. Đại hội Chính phủ dân tộc vong quốc Champa (do thủ tướng Chăm lưu vong Thành Đài tổ chức). Nguồn: Facebook Thành Đài

THE CONGRESS IN EXILE
OF THE STATELESS NATION
OF CHAMPA

THE GOVERNMENT IN EXILE
OF THE STATELESS NATION
OF CHAMPA

ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU BANGSACHAMPA QUỐC TẾ
(Ngày 19 tháng 04 năm 2018, tại Kuantan, Malaysia)

ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU BANGSACHAMPA QUỐC TẾ là diễn đàn của các đại diện dân tộc Champa thế giới – các đại biểu tự nhận diện dân tộc mình là BANGSACHAMPA.

Đánh giá các sự kiện diễn ra trong các cộng đồng dân tộc Champa thế giới, chúng tôi nhận định rằng, ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU BANGSACHAMPA QUỐC TẾ là sự kiện lịch sử có tầm vóc quốc tế, nhằm tạo xung lực hồi sinh dân tộc Champa thế giới.

Chúng tôi cho rằng, để phát triển dân tộc Champa thế giới một cách căn bản, hệ thống toàn diện, cần phải hình thành cơ chế **Đại Diện** và **Tham Gia** của dân tộc Champa thế giới vào các sinh hoạt chung trong hệ thống **Liên Hiệp Quốc (UN)**, và trong các tổ chức **Quốc Tế (ASEAN...)** trong các lĩnh vực xã hội, văn hóa, giáo dục, thông tin, nhân quyền, quyền các dân tộc bản địa, và dân tộc thiểu số.

ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU BANGSACHAMPA QUỐC TẾ
Chủ Tịch
Mr. Mohd Pozain Bin Ali

BANGSACHAMPA
(Legal Entity Registered No. 802489563 Under Law of Sweden)
Bennetsv 7A, Room 1001, SE-21367 Malmö, Sweden

Lot 14A, Paya Jaras Hilir, 47000 Sungai Buloh, Selangor, Malaysia
www.bangsachampa.org

Hình 10. Đại hội Bangsa Champa Quốc tế tại Malaysia. Nguồn: Facebook Thành Đài

DỰ ÁN “MA” QUỸ POROME ÂM MƯU PHỤC QUỐC – Phần Cuối

Cei Sit (Thành viên BBT Kauthara.org)

Theo tìm hiểu của Kauthara.org, dự án quỹ Porome không thuần túy như (Quỹ Ford, Quỹ Toyota, Quỹ Vingroup, ...) mà nó mang bóng dáng trá hình giống như Chính phủ lưu vong mà Thành Đài học hỏi theo mô hình tổ chức Chánh phủ Việt nam lưu vong do Đào Minh Quân làm Tổng thống “tự phong” (là tổ chức bị cộng đồng người Việt và người Chăm hải ngoại tẩy chay).

Cũng theo Ts. giả mạo Thành Đài gửi thông cáo cho bà con Chăm, quỹ Porome là một dự án được sự tài trợ ngân sách của UNESCO (LHQ), không vận động nguồn quỹ từ người Chăm mà chỉ kêu gọi cộng đồng Chăm ủng hộ tinh thần và trí tuệ. Nhưng thực tế Thành Đài lại “xảo ngôn” huy động đồng tiền xương máu của người Chăm nghèo khổ đang chống chọi với đại dịch Covid-19.

Thành Đài tuyên bố cho bà con Chăm biết:... Quỹ Porome không phải là quỹ nhân đạo hay không phải quỹ từ thiện, không phải quỹ phục vụ người nghèo..... mà là quỹ công lý để ông ta làm lộ phí đấu tranh trên diễn đàn Liên Hiệp Quốc (LHQ) để bảo tồn di sản Tôn Giáo Bản Địa Chăm.

Phần 1. Dư luận xung quanh Ban lãnh đạo dự án “ma” quỹ Porome âm mưu phục quốc Champa - Phần 1

Phần 2. Dự án “ma” quỹ Porome âm mưu phục quốc Champa - Phần 2

Phần 3. Dự án “ma” quỹ Porome âm mưu phục quốc - Phần cuối

Apou Taleop (Khê Khúc Khải) Thanh Tra Quỹ Porome

Apou Taleop tên thật là Khê Khúc Khải, dân tộc Chăm, sinh năm: 1963 tại Phan Thanh – Bắc Bình – Bình Thuận.

Vào tháng 7-1990, Talép Khải cùng Lư Quốc Thiện, Nguyễn Văn Đại đã lấy cắp của bà Thềm (người giữ bảo vật các đời vua Chăm) 7 hộp Klaong (các hộp này làm bằng bạc và vàng, đựng di cốt của các vua Chăm).

Thực hiện xong vụ trộm, Khải – Thiện – Đại đã bán các cổ vật làm lộ phí vượt biên. Thiện và Đại sau đó đã quay về địa phương, riêng Talép Khải bỏ trốn sang Campuchia và bị truy nã.

Trong tổ chức “Liên đoàn dân tộc Chăm – CUEA”, kẻ bị truy nã về tội trộm cổ vật Chăm là Talép Khải xưng là “Chủ tịch”. Đối tượng lừa đảo bị trục xuất khỏi Ukraine là Thành Thanh Dải, làm “Tổng thư ký”. Năm 2005, lợi dụng danh nghĩa “liên đoàn dân tộc Chăm – CUECA”, Dải xin được 5.000USD từ những người Chăm ở Mỹ. Sau khi chi 1.000USD để làm một lớp học 60m2 cho người Chăm ở Campuchia; 4.000USD còn lại Khải và Dải tư túi.

Nguồn: Theo Báo Công an Tp. HCM

I. DANH SÁCH BAN LÃNH ĐẠO QUỸ POROME

STT	Họ và tên	Chức vụ	Quê quán	Nơi ở
01	Quảng Đại Căn	Chủ tịch	Vũ bản	Hoa Kỳ
02	Thành Thanh Dải	Thư ký	Phước Nhơn	Thụy Điển
03	Châu Văn Dè	Thủ quỹ	Thành Tín	Úc
04	Apou Taloep (Khên Khúc Khải)	Thanh tra	Tịnh Mỹ	Campuchia

II. DANH SÁCH THÀNH VIÊN QUỸ POROME

STT	Họ và tên	Nơi ở	Chức vụ
01	Ts Thành Phần	Phước Nhơn	Trưởng nhóm
02	Ken Kieu	Thành Tín	Thành viên
03	Châu Cành	Thành Tín	
04	Châu Thị Tranh	Thành Tín	
05	Trượng Văn Hai	Thành Tín	
06	Châu Hồng Hiếu	Thành Tín	
07	Kiều Hồng Tuyết	Thành Tín	
08	Kiều Ngoai Thi	Thành Tín	
09	Châu Thị Xéo	Thành Tín	
10	Kiều Thiên Dương	Thành Tín	
11	Kiều Thanh Thiên	Thành Tín	
12	Đạo Văn Hương	Thành Tín	
13	Châu Dung	Thành Tín	
14	Châu Thủy	Thành Tín	
15	Đạo Ai Du	Thành Tín	
16	Hoàng Lim	Thành Tín	
17	Imam Thiện	Thành Tín	
18	Kiều Thị Vân Tiên	Thành Tín	
19	Trượng Thị Tư	Thành Tín	
20	Thành Kim Cục	An Nhơn	

21	Đạo Vân Chiên		
22	Đạo Thị Khi	An Nhơn	
23	Thập Thị Thuế	Văn Lâm	
24	Dụng Thị Bích Thùy	Bình thuận	
25	Tạ Ngọc Thủy	GV A.Phước	
26	Phú Thị Luyện	GV Ninh sơn	
27	Thập My Sa	Dân chủ(V.Lâm)	
28	Imam Thập Liên	Văn Lâm	
29	Lữ Hoàng Điệp	Bình Thuận	
30	Thông Minh Chánh	Bình Thuận	
31	Dụng Chính	Bình Thuận	
32	Imam Thành Lượ	Phước Nhơn	
33	Thiên Thị Mai	Văn Lâm	
34	Đạo Mỹ Bình	Phước Nhơn	
35	Lư Duẫn	Bình Thuận	
36	Đạo Tấn	Phước Nhơn	
37	Tài Tín	Phước Nhơn	
38	Nguyễn Thị Xiêng	Phước Nhơn	
39	Đạo Xuân Hồng	Phước Nhơn	
40	Thập Tư	Phước Nhơn	
41	Đạo Thị Hồng Vân	Phước Nhơn	
42	Thành Thị Tâm Thy	Phước Nhơn	
43	Đạo Văn Mùi	Phú Nhuận	
44	Thành Ngọc Nhũng	Phước Nhơn	
45	Đạo Khoa	Phước Nhơn	
46	Nguyễn Hoàng Vũ	Phước Nhơn	
47	Đạo Thanh Bùi	Phước Nhơn	
48	Báo Đại Ngọc	Văn Lâm	
49	Đạt Thang	Văn Lâm	

50	La Ny		
51	Liên Bá		
52	Ngọc Cát		
53	Le My		
54	Hai Lua		
55	Dương Tâm		
56	Không Bốn		
57	Tài Tuấn		
58	Đạo Thị Thanh Hương	Thụy Điền	
59	Trương Văn Phục		
60	Quảng Đại Vẽ		
61	Y Mum Vĩ		
62	Ba Ala		
63	Văn Mộng		
64	Đàng Xuân Hòa		

THÔNG TIN THÔN AN NHƠN

BBT: Kauthara.org

Sự kiện một nhóm người tự xưng đại diện cho bô lão nhân sĩ trí thức và các chức sắc thôn An Nhơn gửi đơn lên các cơ quan chức năng tố cáo và xin rút khỏi Tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận. Câu chuyện này thực hư ra sao! Để rộng đường dư luận, qua tìm hiểu xác minh, Kauthara ghi nhận người trong cuộc nói gì?

Theo cả sư Nguyễn Khiêm cho biết, ông có ký trong trong đơn là có thật, nhưng ông khẳng định là ông không biết nội dung trong đơn với nội dung gì? Theo lời giải thích của Cả sư Nguyễn Khiêm cho biết thêm, hai người thúc ép cho Cả sư ký là Imam Nguyễn Văn Công và ông Đạo Thanh Chiêu. Khi chính quyền địa phương đến vận động, Cả sư Nguyễn Khiêm mới vỡ lẽ chuyện đã rồi. Ông tỏ ra khá bức xúc việc làm "trái đờn ngược đạo " của Imam Nguyễn Văn Công và Đạo Thanh Chiêu.

Theo ghi nhận của Kauthara, trong nhóm người tự xưng đại diện cho bô lão nhân sĩ trí thức và các chức sắc thôn An Nhơn gửi đơn lên các cơ quan chức năng tố cáo và xin rút khỏi Tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, Kauthara chỉ ghi nhận 13 người trong sổ họ biết nội dung lá đơn, đa số còn lại họ không biết nội dung trong đơn nói gì, chỉ nghe theo lời thúc ép của Imam Nguyễn Văn Công và ông Đạo Thanh Chiêu là hai nhân vật quyền lực nhất ở địa phương.

Theo ông Thành Công Tân, Bí thư kiêm Trưởng thôn An Nhơn tiết lộ, “Đạo Thanh Chiêu có cầm đơn cho ông ký nhưng ông từ chối và ông có vận động cán bộ Đảng viên ở địa phương không nên ký đơn. Ông Thành Công Tân cũng cảnh báo một nhóm người này không thể đại diện cho nhân dân ở Thôn An Nhơn chúng tôi, mà họ chỉ đại diện cho quan điểm riêng tư của nhóm thiểu số mà thôi”.

Theo một nguồn tin từ giới thạo tin ở An Nhơn cung cấp cho chúng tôi, nhân vật chủ mưu và đạo diễn chính trong vụ này là Ts. Thành Phần và hai cộng sự Imam Nguyễn Văn Công và Ông Đạo Thanh Chiêu. Ý đồ sâu xa của Ts. Thành Phần muốn tái lập lại Tổ chức HỘI ĐỒNG LIÊN CHÙA BANI PHAN RANG, sẽ phong chức cho Imam Đạo Thanh Huệ làm chủ tịch (Imam Đạo Thanh Huệ là anh ruột của Đạo Thanh Nhung và Đạo Thanh Chiêu) đặc trụ sở này tại thôn An Nhơn, để ông ta dễ thao túng tổ chức này và lôi kéo tín đồ các địa phương khác tham gia.

Rõ ràng hành vi của Ts. Thành Phần và hai cộng sự Imam Nguyễn Văn Công và ông Đạo Thanh Chiêu đã vi phạm khoản 1, 2, Điều 5 của Luật Tín ngưỡng tôn giáo 2016 quy định:

1. Phân biệt đối xử, kỳ thị vì lý do tín ngưỡng, tôn giáo.
2. Ép buộc, mua chuộc hoặc cản trở người khác theo hoặc không theo tín ngưỡng, tôn giáo.

Qua sự việc của nhóm người này gây ra, có thể gây một chiến trường tranh chấp tên gọi tôn giáo một cách thảm khốc không ai tiên đoán được hậu quả. Chúng tôi liên hệ với

lãnh đạo xã Xuân hải, được một vị trong cơ quan này cho biết: “Hiện chúng tôi có nắm vụ việc và báo cáo cấp trên chờ xử lý, chưa có thể thông tin cho báo chí”

BBT Kauthra.org kiến nghị lên các cơ quan hữu trách xã Xuân hải, Ninh Hải xử lý thích đáng những phân tử quá khích âm mưu đả phá tôn giáo gây chia rẽ đại đoàn kết dân tộc ở địa phương, trả lại bình yên cho Tín đồ Bani nói chung và thôn An Nhơn nói riêng.

Hình 1. Ts. Thành Phần và ông Đạo Thanh Chiếu.

Hình 2. Imam. Nguyễn Văn Công

TS. THÀNH PHẦN QUYẾT TÂM THÀNH LẬP TÔN GIÁO BÀ-NI CHO CHÙA AN NHƠN

Cei Sit (Thành viên BBT Kauthara.org)

Ts. Thành Phần nguyên là giảng viên Trường Đại học KHXH& NV Tp. HCM, nay đã nghỉ hưu và hiện đang sinh sống tại làng Chăm An Nhơn – tỉnh Ninh Thuận.

Ông là nhân vật cầm đầu khơi mào lôi kéo tín đồ Bani Awal tạo thành nhóm đối nghịch và tuyên truyền phản đạo chống giáo sĩ (Po Gru, Imam, Katip, Acar) kéo dài trong thời gian qua và nay trở thành “đề tài nóng” như một chiến trường tranh chấp tôn giáo, gây chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc. Đây là hậu quả mà chính Tiên sĩ này gây ra, để lại ấn tượng xấu trong cộng đồng Chăm, đề tài mà họ đang bàn tán.

Theo nguồn tin mà chúng tôi ghi nhận, Ts. Thành Phần và băng nhóm của ông gồm: Thập Liên Trường, Thành Quang Dũng, Thiên Thị Nín, Đạo Thanh Chiêu,... lợi dụng sự kiện Cả sư Nguyễn Lài qua đời, ông ta cùng băng nhóm vận động các thầy tu ở một số Nhà chùa tìm cách phé truất Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, và đề nghị tái thành lập tổ chức: “Hội Đồng Liên Chùa Bà-ni Phan Rang”, được biết tổ chức này xin thành lập vào những thập niên 1960, do Imam Đạo Thanh Huệ làm Chủ tịch (Lưu ý: tổ chức này chưa được chính thể VNCH thừa nhận). Tuy nhiên mọi ý đồ của Ts. Thành Phần đã bị cộng đồng Chăm Bani ở Ninh Thuận, Bình Thuận phát hiện và tẩy chay.

Thua keo này ta bày keo khác:

Ngày 12 tháng 10 năm 2021, Ts. Thành Phần và băng nhóm tiếp tục kích động các vị thầy tu ở Chùa thôn An Nhơn (ông Thành Phần gọi Acar là thầy tu / Thánh đường là Chùa) vu khống, tố cáo tổ chức: "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận". Ông đề nghị Nhà chùa An Nhơn (không tham gia) rút khỏi tổ chức "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận". Và bướng bỉnh hơn ông đề nghị các thầy tu ở chùa An Nhơn thành lập "Tôn giáo Bani" cho riêng Chùa An Nhơn! (chỉ có Tiên sĩ 1 đêm mới làm được điều này).

Theo lời ông Thành Phần tiết lộ, tổ chức "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bà-ni tỉnh Ninh Thuận" là chính ông xây dựng đề án và đề nghị chính quyền thành lập, nhưng hôm nay tổ chức này lại không nghe theo sự chỉ đạo của ông, nên tổ chức này không nên tồn tại nữa.

Theo Kauthara, vấn đề tổ chức "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bà-ni" là đề xuất của Ban Tôn giáo Chính phủ gửi Sở Nội vụ bàn bạc và lập kế hoạch xây dựng. Trong quá trình xây dựng, các giáo sĩ (Acar) mời trí thức Chăm góp ý trong đó có Thành Phần, và cuối cùng thống nhất ý kiến của Ts. Thành Phần lấy tên "Hội giáo Bani". Cũng cần nhấn mạnh thêm, chính Ts. Thành Phần cho rằng, phải lấy tên "Hội giáo", thứ nhất để cho thế giới biết tổ chức của mình là ai; thứ hai để cho thế giới biết Awal chính là "Hội giáo".

Tại sao hôm nay Ts. Thành Phần lại trở mặt chống "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bà-ni" và đề nghị thành lập "Tôn giáo Bani" ? Bởi vì ông ta cam kết với dự án Ấn Độ, mà bản

thân ông là chủ dự án đã kí kết. "Tôn giáo Bà-ni" phải thành lập thì dự án Ấn Độ mới được phép báo cáo nghiệm thu.

Cũng vì dự án Ấn Độ, vì đồng tiền mà Ts. Thành Phần bắt chấp mọi thủ đoạn giang manh trong mấy năm vừa qua, mà nhiều cơ quan ngôn luận trong và ngoài nước đưa tin cảnh báo. Hơn nữa nhiều người Chăm cho rằng, Ts.Thành Phần là người đã từng buôn bán văn hóa Champa và nay sẵn sàng bán tôn giáo Chăm cho ngoại bang. Với việc làm bị ối của Ts.Thành Phần ,rồi mai đây, trong những ngày tháng về hưu ông ta ngẩng mặt sống với ai ? Vì các bô lão Chăm, Giáo sĩ (Acar), nhân sĩ, trí thức và tín đồ Bani Awal không ai còn niềm tin với ông ta.

Thành Phần là một Tiến sĩ có thâm niên nghiên cứu về các lãnh vực văn hóa, tôn giáo,...ông ta thừa hiểu rõ Awal là hệ phái Islam, nếu xét về mặt độc lập thì Awal chưa đủ điều kiện để trở thành tôn giáo. Trên phương diện lăng kính khoa học, thì cả nghiên cứu Tây phương và nhiều nghiên cứu trên thế giới khẳng định: Bani Awal là một phiên bản không đầy đủ của Hồi giáo, nói cách khác, Bani Awal là hệ phái Islam của Champa.

Trên thực tế, tổ chức "Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani" tỉnh Ninh Thuận và "Ban Đại diện Cộng đồng Hồi giáo Islam" tỉnh Ninh Thuận là hai tổ chức hoạt động hoàn toàn độc lập có tôn chỉ, mục đích riêng.

Ts .Thành Phần đã từng tự cho mình là người có quyền lực trong xã hội Chăm, ông ta cũng đã can thiệp quá sâu vào nội bộ tổ chức "Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận" như can thiệp phé truất ông Nguyễn Văn Tỷ ra khỏi tổ chức vào 2016 để tranh dành tầm ảnh hưởng với Nguyễn Văn Tỷ ,Thành Phần tham gia đấu thầu xây dựng trụ sở Hội đồng Sur cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận và in ấn tài liệu quyền thiên Kinh Koran với số tiền quá cao so với thực tế,... nên mọi ý đồ của ông ta đều bị lộ tẩy và thất bại.

Thành Phần âm mưu tách Ninh Thuận thành lập tôn giáo riêng cho người Chăm không thành công, bây giờ ông ta quay lại lừa gạt những phần tử thất học, nhẹ dạ cả tin ở chính quê hương mình để thành lập tôn giáo riêng mang tên: Tôn giáo Bà-ni???

Nhiều người Chăm đã đặc nghi vấn! Ts Thành Phần là một người Chăm thật sự có ý thức hệ dân tộc hay chỉ vì mưu đồ đồng tiền của các dự án của Tổ chức phi chính phủ Ấn độ?

Câu hỏi này dành cho Ts.Thành Phần trả lời cho cộng đồng Chăm!

Lưu ý:

- Ts. Putra Podam gọi **Magik** là "Thánh đường", thì Ts. Thành Phần gọi **Magik** là "Nhà Chùa"

- Ts. Putra Podam gọi **Acar** là "Giáo sĩ", thì Ts. Thành Phần gọi **Acar** là "Thầy Tu"

VÌ SAO ĐẢNG VIÊN BÁO NGỌC TÍNH KÝ ĐƠN TẬP THỂ ĐẢ PHÁ TỔ CHỨC TÔN GIÁO

BBT: Kauthara.org

Trong thời gian vừa qua, sự việc một nhóm người ở thôn An Nhơn do Ts. Thành Phần cầm đầu đã gửi đơn tố cáo Tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận với nội dung bịa đặt vu khống và xin rút ra khỏi tổ chức này để lập một tổ chức riêng "Hội Đồng Liên Chùa Phan Rang". Sự kiện trên đã tạo một dư luận xấu đến cộng đồng Chăm nói chung và người Chăm An Nhơn nói riêng. Đáng chú ý, trong nhóm người tự xưng là đại diện các bô lão trí thức Chăm ở An Nhơn gửi đến cơ quan chức năng có ông Báo Ngọc Tính là một Đảng viên, nguyên Phó Bí thư thường trực Đảng, Chủ tịch UBMT xã Xuân Hải, cũng là nhân vật tham gia kí tập thể trong đơn trên. Dư luận đặt câu hỏi? Vì sao Báo Ngọc Tính là một cán bộ Đảng viên đã từng giữ chức vụ trọng trách ở địa phương, lý ra ông ta phải là người tiên phong vận động các tín đồ sống "tốt đời đẹp đạo" góp phần thực hiện tốt các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, nay Báo Ngọc Tính lại tham gia nhóm người tự xưng đại diện thôn An Nhơn đả phá kích động vu cáo Tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận (cũng cần nhấn mạnh thêm đây là tổ chức được nhà nước chính thức công nhận vào năm 2005 theo Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo ngày 18 tháng 6 năm 2004).

Là một cán bộ Đảng viên, ông Báo Ngọc Tính thừa hiểu, việc làm của ông là hoàn toàn trái với nguyên tắc điều lệ Đảng, những điều Đảng viên không được làm.

Căn cứ tại điểm 3, mục I, quy định số 19-QĐ/TW, ngày 3-1-2002 của Bộ Chính trị về những điều đảng viên không được làm, đã ghi rõ: "...Đảng viên không được tham gia hoặc vận động người khác, viết, ký tên tập thể (từ 2 người trở lên) vào đơn thư tố cáo, khiếu kiện".

Rõ ràng Đảng viên Báo Ngọc Tính đã vi phạm nghiêm trọng Quy định số 19 của Bộ Chính trị về những điều đảng viên không được làm.

Ban Biên Tập Báo Điện Tử Kauthara.org kính đề nghị Thường trực Đảng ủy xã Xuân Hải, huyện Ninh Hải cần phải xử lý nghiêm minh Đảng viên Báo Ngọc Tính vi phạm theo những điều lệ cấm của người Đảng viên.

Hình 1. Ông Báo Ngọc Tính và ông Thành Phần.

ĐƠN KÝ TẬP THỂ DO ÔNG BÁO NGỌC TÍNH SOẠN THẢO CÙNG THÀNH PHẦN

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

—o—

ĐƠN XIN THỜI THAM GIA
HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BÀNÍ TỈNH NINH THUẬN
CỦA BÓN ĐẠO BÀNÍ THÓN AN NHÓN

Kính gửi:

- Ủy Ban Nhân Dân tỉnh Ninh Thuận
- Ủy Ban Mặt Trận Tổ Quốc Việt Nam tỉnh Ninh Thuận
- Sở Nội Vụ tỉnh Ninh Thuận
- Hội Đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận

Chúng tôi là Bón Đạo tôn giáo Bàní thón An Nhón cùng với các chức sắc và tín đồ tôn giáo Bàní thón An Nhón kính gửi đơn xin thời tham gia Hội Đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận vì những lý do sau:

1/. Tình hình hoạt động Hội Đồng Sư cả Hội giáo Bàní Tỉnh Ninh Thuận mất đoàn kết nghiêm trọng. Nguyên nhân là do 3 người: Từ Công Dư, Phó Chủ tịch thường trực; Đạo Văn Thị, Phó Chủ tịch kiêm thư ký; Đổng Dương Long, Ủy viên thư ký là thành viên Ban thường trực cố ý làm trái ngược với phương hướng hoạt động của Hội đồng và sự chỉ đạo của Chủ tịch Nguyễn Lái.

Cụ thể trong buổi họp (ngày) lấy ý kiến về tên tôn giáo BÀNÍ hay HỒI GIÁO và tên tổ chức tôn giáo là BÀNÍ hay HỒI GIÁO BÀNÍ. Đa số trong buổi họp đều thống nhất đồng ý lấy tên tôn giáo là BÀNÍ, không lấy tên tôn giáo là HỒI GIÁO.

Gần cuối buổi họp, ông Đổng Dương Long đề nghị Chủ tịch Nguyễn Lái tổng kết ý kiến, kết luận và quyết định lấy tên tôn giáo và tên tổ chức tôn giáo chính thức. Căn cứ vào các ý kiến trong buổi họp đã thống nhất, Chủ tịch Nguyễn Lái kết luận quyết định lấy tên tôn giáo là BÀNÍ và tên tổ chức tôn giáo là HỒI ĐỒNG SƯ CẢ TÔN GIÁO BÀNÍ TỈNH NINH THUẬN.

1

Sau khi Chủ tịch Nguyễn Lái vừa mới dứt lời, thư ký Đạo Văn Thị đang ngồi viết biên bản trong buổi họp tự đồng đứng lên bỏ ra ngoài mang biên bản theo, không đọc biên bản trong cuộc họp.

2/. Trong Văn bản Báo Đại hội nhiệm kỳ III (2016 - 2021) đã đề ra phương hướng hoạt động là làm thủ tục giấy tờ đổi tên gọi Hội Đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận thành **Hội Đồng Sư cả Tôn giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận**. Chính ông Từ Công Dư là người ký tên và đóng dấu trong văn bản báo cáo đã thông qua Đại hội III (có đính kèm văn bản báo cáo đại hội theo đơn).

Do đó, trong nhiệm kỳ III này, các thành viên Hội đồng đã nhiều lần ý kiến trong nhiều buổi họp cần phải tiến hành sớm làm thủ tục hồ sơ đổi tên gọi Hội Đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận thành **Hội Đồng Sư cả Tôn giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận** như trong Văn bản Báo Đại hội nhiệm kỳ III (2016 - 2021) đã đề ra trong phương hướng hoạt động. Nhưng Ban thường trực gồm ông Từ Công Dư, Đạo Văn Thị, Đổng Dương Long lúc nào cũng tìm cách cản trở, chằng đối và không thực hiện.

3/. Do không thực hiện làm thủ tục hồ sơ đổi tên tôn giáo HỒI GIÁO thành tôn giáo BÀNÍ và xin mã số mới cho tôn giáo BÀNÍ nên đã xảy ra việc làm chứng minh nhân dân cho một số thanh niên theo tôn giáo Bàní là HỒI GIÁO. Thậm chí không từ mọi thủ đoạn nào, nhóm Từ Công Dư, Đạo Văn Thị, Đổng Dương Long lợi dụng chức vụ trong Ban thường trực tự viết bản trường trình giữ nguyên tên "Hồi giáo Bàní", ngược lại với ý kiến của các thành viên trong ban chấp hành và nguyện vọng của các tín đồ và đánh lừa Sư cả Nguyễn Lái để ký tên và đóng dấu trong bản trường trình và âm thầm tham tự gửi lên cấp Tỉnh. Điều này đã gây xáo trộn trong tín đồ suốt thời gian qua.

4/. Năm 2017 đã xảy ra vụ việc làm chứng minh nhân dân cho một số thanh niên Bàní không ghi vào mục tôn giáo là "BÀNÍ" mà buộc phải ghi là "HỒI GIÁO" đã gây bức xúc và hoang mang trong dân chúng. Để đáp ứng nguyện vọng của dân chúng, chính quyền địa phương cấp Xã đã mở một cuộc họp tại thôn làng để lấy ý kiến dân.

2

Qua buổi họp của chính quyền Xã (xã Xuân Hải) tổ chức tại thôn An Nhón về việc ghi tên tôn giáo trên chứng minh nhân dân bằng cách phát phiếu lấy ý kiến của dân đã thu lại kết quả là 100% đồng ý ghi tôn giáo trên chứng minh nhân dân là tôn giáo Bàní (có biên bản kèm theo đơn). Bởi tôn giáo của chúng tôi là tôn giáo bản địa thờ ông bà tổ tiên không phải là HỒI GIÁO (ISLAM). Vậy mà, nhóm ông Từ Công Dư, Đạo Văn Thị, Đổng Dương Long lấy danh nghĩa là Ban thường trực béc bét điều này và cố tìm cách tuyên truyền tôn giáo Bàní không phải là tôn giáo. Chỉ có Hồi giáo mới là tôn giáo.

5/. Ông Từ Công Dư đã cài đặt Bàní theo Hồi Giáo (Islam) và lợi dụng vụ trong Ban thường trực để ngầm phá rối tôn giáo Bàní (trong video của Thành Thanh Dải có phỏng vấn ông Từ Công Dư).

6/. Ông Đổng Dương Long viết bài xúc phạm tôn giáo Bàní và kết hợp với Văn Ngọc Sáng là tên phản động ở nước ngoài hiện đang định cư ở Hoa kỳ viết bài đăng trên mạng xã hội để bôi nhọ tôn giáo Bàní và nhiều cá nhân khác gây bức xúc trong cộng đồng người Chăm nói chung, người Chăm Bàní nói riêng.

7/. Cả 3 ông Từ Công Dư, Đạo Văn Thị, Đổng Dương Long đều cấu kết với Văn Ngọc Sáng muốn phá bỏ tôn giáo Bàní nhằm mục đích muốn người Bàní chúng tôi thành những tín đồ ISLAM (Hồi giáo), bằng cách vận động tuyên truyền đánh lừa các chức sắc và tín đồ: Bàní là Hồi giáo. Nhà nước không công nhận tôn giáo Bàní.

8/. Ông Từ Công Dư, Đạo Văn Thị, Đổng Dương Long cấu kết với nhau qua mặt Chủ tịch Nguyễn Lái đánh tráo hồ sơ đã được thống nhất trong các buổi họp (các biên bản, tờ trình).

9/. Nhóm ông Từ Công Dư, Đạo Văn Thị, Đổng Dương Long không tôn trọng ông Chủ tịch Hội đồng, luôn tìm cách chống đối ý kiến phát biểu của chủ tịch trong buổi họp và tìm cách làm ngược lại sự chỉ đạo của ông Chủ tịch.

10/. Lợi dụng các chức sắc đang tập trung tu niệm trong chùa vào tháng Ramawan, nhóm Từ Công Dư, Đạo Văn Thị, Đổng Dương Long tự tổ chức hành hương tháng Ramawan 2021 không xin ý kiến Chủ tịch Nguyễn Lái.

3

Lợi dụng danh nghĩa tổ chức HDSC tự lập nhóm móc nối với tổ chức hoạt động tôn giáo ở hải ngoại nhận tiền bất hợp pháp để mua chuộc tín đồ, chức sắc của Bàní cài đặt theo tôn giáo Islam (Hồi giáo) và đòi xóa bỏ lễ hội Rija Nagar (Lễ hội đón mừng năm mới đầu năm), một lễ hội mang tính nhân văn và giá trị văn hóa rất cao của dân tộc Chăm mà cả hai tôn giáo Bàní và Balamôn luôn giữ gìn và bảo tồn. Đây là một lễ hội có từ lâu đời, một lễ hội mang đậm đà bản sắc văn hóa dân tộc và mang tính đoàn kết của các dân tộc Chăm.

10/. Sau khi Chủ tịch Nguyễn Lái qua đời, nhóm Từ Công Dư, Đạo Văn Thị, Đổng Dương Long lại càng lỏng lẻo hành thêm. Chúng tôi, không tin nhiệm ông Từ Công Dư, Đạo Văn Thị và Đổng Dương Long.

Với những lý do trình bày ở trên, chúng tôi xét thấy Hội Đồng Sư cả Hội Giáo Bàní Tỉnh Ninh Thuận không đại diện cho tôn giáo Bàní của chúng tôi. Qua đơn này, Bón đạo và các tín đồ An Nhón xin thời và không tiếp tục tham gia hoạt động của Hội Đồng Sư cả Hội Giáo Bàní Tỉnh Ninh Thuận.

Trân trọng kính chào.

An Nhón, ngày 12 tháng 10 năm 2021

Kính đơn

- Đại diện Hội Đồng Bón Đạo thón An Nhón

Sư cả Nguyễn Văn Khai
Huỳnh Trọng
Nguyễn Văn Công
Nguyễn Văn Công
Nguyễn Văn Công
Nguyễn Văn Công
Nguyễn Văn Công
Nguyễn Văn Công
Nguyễn Văn Công

- Đại diện người cao tuổi thôn An Nhơn

Uyên
Ưng Nhi Ủy Ban Hội người cao tuổi.
Hương Công Phụ
Bùi Văn Thọ
Chánh Ngọc Hương

- Đại diện Ban Phong tục thôn An Nhơn

Nguyễn
TBPT: Thành phần
Lời Đạ
Nguyễn
Tài Văn Dũng
Nguyễn
Đào Thanh Chiếu

HẬU QUẢ SAU LÁ ĐƠN XIN RA KHỎI TỔ CHỨC TÔN GIÁO CỦA BAN BỒN ĐẠO AN NHƠN

BBT: Kauthara.org

Sự kiện một nhóm người tự xưng là đại diện cho bô lão, nhân sĩ, trí thức, chức sắc thôn An Nhơn gửi đơn lên các cơ quan chức năng xin rút khỏi Tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận vừa qua, là tâm điểm gây chú ý xôn xao dư luận công đồng Chăm trong nước và hải ngoại. Đây cũng là sự kiện hi hữu đầu tiên trong lịch sử cận đại Champa, có một làng Chăm duy nhất tự tách khỏi tổ chức Tôn giáo người Chăm để lập ra một thế giới Tôn giáo riêng biệt dưới sự điều hành của một Tiên sĩ Chăm. Đáng chú ý nhất trong nhóm người này, có ông Nguyễn Khiêm là vị Cả sư đại diện lãnh đạo tinh thần tín đồ Bani An Nhơn cũng là người đặc bút kí trong đơn, nhưng chưa lường hết hậu quả để lại cho tín đồ của mình. Theo dư luận nhân dân An Nhơn cho biết, lá đơn do một nhóm người tự xưng đại diện cho bô lão, nhân sĩ, trí thức, chức sắc ở địa phương đệ trình lên các cơ quan chức năng chỉ là quan điểm riêng tư của nhóm phần tử thiểu số người do Ts.Thành Phần chủ mưu mà thôi.

Qua việc này, đa số các tín đồ Bani ở An Nhơn phản ứng bất bình và oán trách Cả sư Nguyễn Khiêm là nhân vật lãnh đạo tinh thần được tín đồ suy tôn Cả sư, có quyền tối cao duy nhất đại diện cho họ. Hôm nay ông ta lại bội tín nguyện vọng của tín đồ và nghe theo lời xúi giục những kẻ "lừa thầy phản đạo" đơn phương kí đơn tự phế truất mình ra khỏi Tổ chức tôn giáo mà không tham khảo ý kiến của tín đồ. Người chịu thiệt thòi nhất vẫn là tín đồ Bani thôn An Nhơn, Cả sư Nguyễn Khiêm là người chịu hoàn toàn trách nhiệm trước cộng đồng Chăm Bani và tín đồ Bani An Nhơn.

Theo giáo luật Bani Awal, sau khi tự rút khỏi tổ chức tôn giáo, nghĩa là tín đồ Bani thôn An Nhơn và Cả sư Nguyễn Khiêm tự cô lập trước công đồng Chăm theo Bani, một khi Cả sư Nguyễn Khiêm có sự cố liên quan bản thân, theo giáo luật tôn giáo buộc phải rửa tội, ai là người đảm trách rửa tội cho ông ta, trong khi chính bản thân Cả sư Nguyễn Khiêm tự loại mình ra khỏi Tổ chức tôn giáo.

Theo nhận định của một số vị chức sắc cho biết, nếu Cả sư Nguyễn Khiêm không làm đảm rửa tội cho bản thân thì đồng nghĩa ông ta không đủ điều kiện thực hiện một số nghi lễ cho tín đồ của Bani và không được phép vào Thánh đường để hành lễ. Đây là một hậu quả bi đát nhất mà tín đồ Bani An Nhơn phải gánh chịu trong tương lai.

Dư luận luôn đặt câu hỏi, vì sao Tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận là một tổ chức được Chánh phủ Việt nam chính thức thừa nhận theo Pháp lệnh Tôn giáo vào năm 2005, nhưng Ts.Thành Phần lại xúi giục Cả sư Nguyễn Khiêm rút ra tổ chức Hội đồng Sư cả. Có chăng vì tổ chức này có sự hủ thuận của Nhà nước nên ông ta

kích hoạt thành lập Tôn giáo Bani và "Hội đồng liên chùa Bani" tỉnh Ninh Thuận tồn tại dưới hình thức ngoại vi của Tổ chức Ấn độ do Tiến sĩ Thành Phần chỉ đạo và điều hành. Rõ ràng những âm mưu nham hiểm của Ts.Thành Phần đã đánh lừa tín đồ Chăm theo Bani và nhóm người tự xưng là trí thức nhân sĩ chức sắc Chăm thôn An Nhơn, đáng trách hơn nữa nhóm người này đa số đều có người thân là cán bộ Đảng viên hiện đang giữ trọng trách ở địa phương và ban ngành huyện Ninh Hải.

Kauthara sẽ có bài phân tích liệt kê danh sách cán bộ Đảng viên có thân nhân kí đơn trong thời gian tới.

Theo nguồn tin mà Kauthara ghi nhận, sau khi hỏi ý kiến tham khảo của Ban tôn giáo Chánh phủ và Sở Nội vụ Ninh Thuận, Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận sẽ có phiên họp xem xét lá đơn xin rút ra khỏi tổ chức Tôn giáo của Ban bản đạo An Nhơn.

Đây là hồi chuông cảnh báo cho tất cả cộng đồng Chăm theo Bani (Agama Awal) và tín đồ Bani thôn An Nhơn, nếu mỗi tín đồ chúng ta không có bản lĩnh lập trường rõ ràng về niềm tin của Tôn giáo, sẽ xảy ra chiến trường tranh chấp tên gọi Tôn giáo một cách thảm khốc, không ai tiên đoán được hậu quả của nó gây ra.

Theo quan điểm của Tổ chức Kauthara, qua lăng kính góc nhìn các nhà khoa học trong nước và hải ngoại đều khẳng định, Chăm theo Bani (nghĩa Chăm theo đạo), mà giáo sĩ (Acar) là Awal là một hệ phái của Hội giáo ở Champa xưa, chưa đủ điều kiện trở thành một tôn giáo độc lập và đảm bảo các yếu tố: Giáo chủ, Giáo luật, Giáo lý. Nếu tín ngưỡng Awal một hệ phái Hội giáo được nhà nước Việt Nam công nhận độc lập có mã số riêng, sẽ tạo một tiền đề cho các hệ phái: Phật giáo, Tin lành và nhiều hệ phái khác,... tiếp tục đấu tranh đòi hỏi tên tôn giáo riêng cho tổ chức của họ. Vì vậy công cuộc đấu tranh đòi tên Tôn giáo Bani của một nhóm người tự xưng là đại diện cho bô lão, nhân sĩ, trí thức, chức sắc Chăm do Ts.Thành Phần chủ trương, trở thành một con rối cho xã hội Chăm nói chung và tín đồ Chăm theo Bani nói riêng.

Nhóm người tự xưng là đại diện cho các bô lão trí thức, nhân sĩ, chức sắc Chăm An Nhơn do Ts .Thành Phần cầm đầu bao gồm: Cả sư Nguyễn Khiêm, Imam Nguyễn Văn Công, Đạo Thanh Chiêu, Báo Ngọc Tính, Đạo Duy Tấn, Đạo Thanh Nhung, Tài Văn Năm, Thành Kim Trọng ,... lý ra được tín đồ Bani An Nhơn quý mến trân trọng, nay trở thành một tội đồ dân tộc, ghi danh vào "trang sử đen" lịch sử dân tộc Chăm để hậu thế phán xét.

Hình 1. Hình ảnh Sư cả Nguyễn Khiêm và Ts. Thành Phần

TS. THÀNH PHẦN VÀ ĐẠO THANH CHIÊU CHÍNH THỨC BỊ CƠ QUAN AN NINH TRIỆU TẬP

BBT: Kauthara.org

Trong trong thời gian gần đây, dư luận cộng đồng Chăm nói chung và thôn An Nhơn tỏ ra bức xúc bởi nhóm người do Ts.Thành Phần và Đạo Thanh Chiêu cầm đầu tự xưng đại diện cho bô lão, nhân sĩ, trí thức, chức sắc thôn An Nhơn gửi đơn lên các cơ quan chức năng xin rút khỏi Tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, để kích hoạt thành lập "Hội đồng liên chùa Bani Ninh Thuận". Qua sự việc trên, các tín đồ Bani ở địa phương thật sự có đồng thuận với lá đơn này hay không?

Theo tin Kauthara ghi nhận, ngày 30 tháng 10 năm 2021, Ủy ban MT xã Xuân Hải phối hợp với Chi bộ thôn An Nhơn có mở phiên họp trung cầu ý kiến rộng rãi các ban ngành đoàn thể cũng như tín đồ trong thôn, đa số ý kiến của các tín đồ đều phủ nhận nội dung lá đơn xin rút khỏi tổ chức Hội đồng Sư cả do Thành Phần và Đạo Thanh Chiêu chủ mưu soạn thảo, và họ cho biết chỉ là nạn nhân của hai ông này mà thôi.

Trước áp lực của dư luận, tín đồ thôn An Nhơn tố cáo hành vi Ts.Thành Phần và Đạo Thanh Chiêu là hai nhân vật cầm đầu khơi mào lời kéo tín đồ Bani tạo thành nhóm đối nghịch và tuyên truyền phản đạo chống giáo sĩ (Po Gru, Imam, Katip, Acar) kéo dài trong thời gian qua và nay trở thành “đề tài nóng” như một chiến trường tranh chấp tôn giáo, gây chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc tại địa phương. Theo nguồn tin từ các bô lão, nhân sĩ, trí thức, chức sắc thôn An Nhơn cung cấp cho chúng tôi rằng, ngày 06 tháng 11 năm 2021, cơ quan An ninh Huyện Ninh Hải chính thức triệu tập Ts.Thành Phần và Đạo Thanh Chiêu đến cơ quan công an để làm rõ hành vi xúi giục, kích động tuyên truyền phản đạo chống tổ chức tôn giáo làm xáo trộn an ninh trật tự tại địa phương của hai bị can này.

Tuy nhiên, cũng theo nguồn tin trên cho biết thêm, hai vị này đều chối bỏ hành vi của mình gây ra và cho rằng mình không liên quan đến sự việc trên. Dư luận tín đồ Bani An Nhơn tỏ ra phần nộ oán trách Ts.Thành Phần và Đạo Thanh Chiêu là nhà giáo đã từng đứng trên bục giảng để lại hình ảnh đẹp cho bao thế hệ học trò, nay chính hai nhân vật này lại núp bóng nhà giáo để làm nghề “ném đá giấu tay” kích động tín đồ phản đạo, chống chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước. Cũng chỉ vì bổng lộc và đồng tiền dơ bẩn từ dự án Ấn Độ mà Ts.Thành Phần và Đạo Thanh Chiêu nhẫn tâm bán đứng tôn giáo Chăm cho ngoại bang, bất chấp sự phản đối của dư luận cộng đồng Chăm trong nước cũng như hải ngoại trong thời gian qua.

Hai nhân vật này là nhà giáo rất đáng được trân quý, nay trở thành một tội đồ dân tộc, ghi danh vào “trang sử đen” lịch sử dân tộc Chăm để lại cho hậu thế!

Hình 1. Ts. Thành Phần và Đạo Thanh Chiêu

NẠI CAO LIÊM MỘT CHỨC SẮC AHIER CHÍNH NGHĨA

BBT: Kauthara.org

Từ khi thần dân Champa không còn chủ quyền trên mảnh đất Champa và phần còn lại của Panduranga vào năm 1832 thì hệ thống, cơ cấu tổ chức xã hội của dân tộc Chăm gần như bị tê liệt hoàn toàn. Đây là giai đoạn đen tối nhất mà xã hội Chăm không còn lối thoát, ... chú không còn nhận cháu, anh không còn nhận em, hoàn toàn mất phương hướng. Giai đoạn này một số cuộc khởi nghĩa Champa mang tầm quốc tế đều do người Hồi giáo lãnh đạo, có thể kể đến như phong trào Katip Sumat (1833-1834), Katip Ja Thak Wa (1834-1835), Haji Les Kosem (1964 – 1975), ... và một số giáo sĩ Chăm Awal (vai phải) và chức sắc Chăm Ahier (vai trái) gánh nặng trọng trách của dân tộc trên đôi vai và lèo lái con thuyền Champa đậu bến an toàn như ngày hôm nay.

Chăm Awal đã nhận thức đầy đủ về tín ngưỡng, tôn giáo và luôn khẳng định Awal (có từ thế kỷ 17) là một hệ phái riêng của vương quốc Champa có nguồn gốc từ Isam và có thể gọi Islam Awal (tiếng phổ thông: Hồi giáo Awal).

Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani: chỉ là tên của một tổ chức đại diện cho phía Awal mà thôi. *Chứ không có tôn giáo nào tên Bani*.

Chăm Ahier, từ sau khi Vijaya sụp đổ (1471), tôn giáo Hindu của Ấn Độ (tiếng phổ thông: Balamon là từ Hán Việt dịch từ tiếng Phạn) hoàn toàn bị sụp đổ không chỉ riêng ở Champa mà cả khu vực các nước Đông Nam Á. Do đó, Ahier (có từ thế kỷ 17) đã tiếp nhận Islam và thờ thượng đế Allah là Đấng Tối cao, sau đó mới thờ yáng thần Chăm có công với đất nước.

Đây là mâu chốt mà vua Po Rome đã hòa giải dân tộc Chăm bằng cách bắt buộc Chăm theo Hindu phải thờ Allah gọi là Chăm Ahier (Hồi giáo sau/ hồi giáo mới), để cùng Chăm Awal (Hồi giáo trước/ hồi giáo cũ) cùng thờ Đấng Allah để giải quyết mâu thuẫn.

Nếu Ts. Po Dharma và Ts. Sakaya (Chăm theo Ahier) đều viết sách và nhận định giống nhau là: Awal là Hồi giáo trước và Ahier là Hồi giáo sau (cùng thờ Đấng Allah) là khoa học và đúng nguồn gốc lịch sử Champa.

Điều đáng ngạc nhiên và đáng cổ vũ cho chức sắc Ahier là *Ong Bac Nại Cao Liêm (làng Tân Bôn - Phó Cả sư quản lý khu vực tháp Po Rome và Paseh Quang Sơ (làng Hiếu Lễ) đều có cùng nhận định rằng:*

- Balamon: không phải một tôn giáo do tổ tiên người Chăm sáng lập, mà dân tộc Chăm chỉ tiếp nhận từ Ấn Độ.
- Ahier: là người Chăm theo Balamon tiếp nhận Hồi giáo từ Ả Rập và thờ Allah. Thượng đế Allah xuất hiện trong một số lễ tục liên quan của người Chăm Ahier.
- Ahier: xuất hiện từ thời vua Po Rome, tiếp nhận Hồi giáo từ Ả Rập hay từ Malaysia.
- Ahier: không thờ thần của Ấn Độ (Brahma, Vishnu Shiva).

- Ahier: còn thờ thần yang là những người có công với Champa.

Nhận thức của Ong bac Nại Cao Liêm và Ong Paseh Quang Sơ là hoàn toàn chính xác đúng tư liệu lịch sử tôn giáo Champa. Những thế hệ sau cần phải nghiên cứu đúng đắn như lịch sử tôn giáo mà cha ông để lại, chứ đừng vội nghe một chiều mà đi chống lại tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani cũng như tổ chức Hội đồng Chức sắc Chăm Balamon.

Hình 1. Nại Cao Liêm chức sắc Ahier.

**TS. PUTRA PODAM MUỐN TRAO ĐỔI ONLINE VỚI TS.THÀNH PHẦN
ĐỀ TÀI: ISLAM, HỒI GIÁO, AWAL, AHIER, BANI**

Ts. Putra Podam

Ts. Thành Phần đi tới đâu thì Dân trách, Thiên oán đến đó. Tả xung hữu đột lộn xộn đi theo. Vấn đề tôn giáo dân tộc, không thuộc riêng ai, không ai có quyền thích hay không thích mà muốn thay đổi theo ý riêng của mình.

Ts. Thành Phần, là nhân vật gây chia rẽ trong cộng đồng Chăm, lợi dụng những phần tử thiếu kiến thức về tín ngưỡng, tôn giáo mà nhồi sọ để chống lại Hội đồng Sư cả, một tổ chức duy nhất của dân tộc Chăm được Nhà nước công nhận.

Ts. Thành Phần tuyên truyền rằng Chăm tồn tại một tôn giáo Bani? Nhưng ông ta chưa viết hay chưa xuất bản sách giải thích về tôn giáo Bani để bôi trơn dư luận.

Mặc khác, Ts. Thành Phần kích động Chăm chống Hội đồng Sư cả, nhưng bản thân ông ta không dám lộ mặt mà chỉ lợi dụng những bọn đàn em và bọn đàn bà,...

Ts. Thành Phần kích động Chăm cho rằng Chính phủ Việt Nam xóa tôn giáo Bani, nhưng Ts. Thành Phần không đưa ra bằng chứng cụ thể nào?

Chẳng hạn: Tôn giáo Bani của dân tộc Chăm được Nhà nước nào công nhận? Thời Pháp thuộc hay thời Việt Nam Cộng Hòa hay Chính phủ Champa lưu vong của Thành Thanh Dải công nhận?

Đừng coi thường và đừng kích động bà con Chăm chống Chính phủ. Ông Thành Phần nên nhớ: Cha nó lú thì còn chú nó khôn.

Ông đừng đi cổ võ, vừa đánh trống vừa múa, làm ồn lên để lôi kéo bày đảng đi phá hoại, ...

Ông nên nhớ: Chân lý không thuộc số đông.

Những việc làm của Ts. Thành Phần rồi cũng sẽ kết thúc sớm và chắc chắn chẳng ảnh hưởng gì đến tôn giáo Chăm. “Làm sao cũng chẳng làm sao, dẫu có bè gì cũng chẳng làm chi. Làm chi cũng chẳng làm chi, dẫu có bè gì cũng chẳng làm sao”.

Theo Ts. Putra Podam, Bani không phải tên tôn giáo, càng không phải tên tôn giáo của người Chăm. Vì tổ tiên Champa chưa sáng lập ra một tôn giáo nào.

Cụ thể:

-Hindu tiếng phổ thông là Bà-la-môn là tôn giáo của Ấn Độ, nhưng hiện nay hầu như người Chăm đang hiểu sai cho rằng Balamon là tôn giáo do tổ tiên người Chăm nặn ra.

Islam tiếng phổ thông là Hồi giáo là tôn giáo đến từ Ả Rập, được người Chăm tiếp nhận và cải biến thành Awal. Còn Ahier tiếp nhận Hồi giáo và văn hóa bản địa Champa.

Để giải quyết dứt điểm cần phải làm sáng tỏ vấn đề Islam, Hồi giáo, Awal, Ahier, Bani để rộng đường dư luận.

Ts. Putra Podam đề nghị, cần trao đổi trực tiếp với Ts. Thành Phần trên trực tuyến online để cộng đồng Chăm cùng nghe.

Ts. Putra Podam sẽ mời thêm Ts. Basiron để làm chứng.

Rất mong Ts. Thành Phần bớt chút thời gian để lên sóng giải thích cho cộng đồng Chăm cùng nghe.

Hãy liên lạc Facebook: Putra Podam, để sắp xếp ngày giờ nói chuyện trực tiếp trên online.

Hình 1. Ts. Putra Podam

CHÍNH QUYỀN NINH THUẬN QUA TÂM XỬ LÝ THI HÀI NHIỆM COVID-19 PHÙ HỢP NGUYỆN VỌNG CHĂM HỒI GIÁO

BBT: Kautara.org

Theo giáo luật và giáo lý của tôn giáo Bani Awal và Bani Islam, thì không được phép hỏa táng thi hài tín đồ của mình trong mọi trường hợp. Vì trong luật Hồi giáo, việc hỏa táng thi hài không được quy định trong giáo lý nghĩa là Haram (không đúng quy ước).

Thượng Đế (Allah) là Đấng Tạo hóa đã quy định khi một tín đồ Hồi giáo qua đời, thì chúng ta phải tắm, tẩy rửa, và khâm liệm trong một tấm vải trắng, sau đó thủ tục dâng lễ cầu nguyện, cầu xin lòng thương xót và sự tha thứ. Sau đó, bắt buộc đối với chúng ta phải chôn cất và lấp phần đất.

Theo một số ý kiến nguyện vọng người Chăm Hồi giáo nói chung và người Chăm theo tín ngưỡng Bani Awal nói riêng cho rằng; khi bệnh nhân qua đời tại bệnh viện, thì xin phép đưa thi hài thẳng về nghĩa địa (Gahul), không cần tắm rửa, nhưng làm đầy đủ thủ tục tôn giáo. Việc này có thể Ban Đại diện Cộng đồng Islam và Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani xem xét cho phù hợp nguyện vọng của tín đồ cũng như đầy đủ thủ tục theo giáo lý tôn giáo và đảm bảo qui định của Bộ Y tế về việc xử lý thi hài nhiễm Covid-19 liên quan đến tín ngưỡng tôn giáo.

Ngày 07 tháng 10 năm 2021, UBND tỉnh Ninh Thuận ra công văn số 5386/UBND-VXNV, về việc xử lý thi hài nhiễm Covid-19 liên quan đến tín ngưỡng tôn giáo. Nội dung công văn ghi rõ: "Trong trường hợp gia đình người tử vong nhiễm Covid-19 có nguyện vọng mai táng thi hài phù hợp với qui định giáo luật tôn giáo, chính quyền địa phương xem xét chấp thuận, đồng thời phải hướng dẫn gia đình mai táng thi hài nhiễm Covid-19 tuyệt đối an toàn theo đúng hướng dẫn của Bộ Y tế, các qui định về phòng chống dịch Covid-19 và các qui định pháp luật có liên quan".

Vào ngày 16 tháng 11 năm 2021, tại làng Chăm theo Bani tại thôn Thành tín, một bệnh nhân nhiễm Covid-19 đã qua đời tại Bệnh viện. Trong thời gian làm thủ tục hỏa táng theo quy định, gia đình người quá cố làm thủ tục xin Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận xác nhận thi hài là tín đồ Bani Awal cần xử lý "Thổ táng" theo chủ trương của UBND tỉnh Ninh Thuận Số: 5386/UBND-VXNV ngày 7 tháng 10 năm 2021, về việc xử lý thi hành nhiễm SARS CoVi-2 liên quan tôn giáo, tín ngưỡng.

Chính quyền địa phương đã tạo điều kiện xử lý chôn cất thi hài phù hợp với tín ngưỡng tôn giáo và đảm bảo qui định của Bộ Y tế.

Đây là chủ trương mang tính nhân văn và hoàn toàn phù hợp với nguyện vọng cộng đồng Chăm nói chung và tín đồ Bani Awal cũng như tín đồ Bani Islam ở địa phương.

Chăm Hồi giáo (Bani Awal và Bani Islam) tìm hiểu Công Văn của UBND tỉnh Ninh Thuận

**ỦY BAN NHÂN DÂN
TỈNH NINH THUAN**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Số: 5386 /UBND-VXNV
V/v xử lý thi hải nhiệm SARS-
CoV-2 liên quan đến tôn giáo,
tín ngưỡng

Ninh Thuận, ngày 07 tháng 10 năm 2021

Kính gửi:

- Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh;
- Các Sở: Nội vụ, Y tế, Tài nguyên và Môi trường;
- Công an tỉnh;
- Các tổ chức chính trị- xã hội cấp tỉnh;
- Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố.

Nhằm đáp ứng nguyện vọng của gia đình người tử vong, phù hợp với tôn giáo, tín ngưỡng và bảo đảm an toàn về phòng, chống dịch Covid-19 theo ý kiến của Bộ Y tế tại Công văn số 7107/BYT-MT ngày 27/8/2021 về việc xử lý thi hải do nhiễm SARS-CoV-2 liên quan đến tôn giáo, tín ngưỡng;

Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh yêu cầu Thủ trưởng các Sở ngành liên quan, Chủ tịch Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố theo chức năng, nhiệm vụ triển khai thực hiện và đề nghị Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh, các tổ chức chính trị-xã hội cấp tỉnh phối hợp thực hiện các nội dung sau:

1. Sở Nội vụ chủ trì, phối hợp với Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị-xã hội cùng cấp và Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố thực hiện việc tuyên truyền, vận động chức sắc, chức việc và tín đồ các tôn giáo biết, thực hiện nghiêm túc, đầy đủ các quy định về việc xử lý thi hải nhiệm SARS-CoV-2 theo hướng dẫn của Ban Chỉ đạo Quốc gia phòng, chống dịch Covid-19 tại Quyết định số 2233/QĐ-BCDQG ngày 29/5/2020 và Quyết định số 5188/QĐ-BYT ngày 14/12/2020 của Bộ trưởng Bộ Y tế;

Trong trường hợp gia đình người tử vong do nhiễm SARS-CoV-2 có nguyện vọng mai táng thi hải phù hợp với quy định luật của tôn giáo, chính quyền địa phương xem xét, chấp thuận, đồng thời phải đảm bảo việc hướng dẫn, hỗ trợ gia đình mai táng thi hải nhiệm SARS-CoV-2 tuyệt đối an toàn - theo đúng hướng dẫn của Bộ Y tế, các quy định về phòng, chống dịch Covid-19 và quy định của pháp luật hiện hành có liên quan.

2. Sở Y tế chỉ đạo Trung tâm kiểm soát bệnh tật tỉnh, Trung tâm y tế các huyện, thành phố, các cơ sở y tế tại địa phương theo chức năng, nhiệm vụ làm công tác truyền thông, hướng dẫn và hỗ trợ các tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, các cơ sở mai táng, gia đình người tử vong thực hiện việc xử lý thi hải nhiệm SARS-CoV-2 theo quy định. Đảm bảo tuyệt đối an toàn phòng, chống dịch Covid-19 trước, trong và sau khi thực hiện mai táng đối với các thành phần tham gia mai táng và cộng đồng dân cư; đồng thời, tổ chức kiểm tra việc thực hiện xử lý thi hải nhiệm SARS-CoV-2 theo quy định.

3. Sở Tài nguyên và Môi trường hướng dẫn việc thu gom, vận chuyển, xử lý chất thải phát sinh trong quá trình xử lý thi hải nhiệm SARS-CoV-2 kịp thời theo quy định.

4. Công an tỉnh chỉ đạo các Phòng chức năng và Công an các địa phương chủ động triển khai các biện pháp công tác nghiệp vụ có liên quan, không để phát sinh các tình huống phức tạp ảnh hưởng đến an ninh, trật tự trong việc mai táng thi hải nhiệm SARS-CoV-2 tại địa phương.

5. Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố:

- Phối hợp công tác tuyên truyền, vận động chức sắc, chức việc và tín đồ các tôn giáo trên địa bàn thực hiện nghiêm túc, đầy đủ các hướng dẫn của Ban Chỉ đạo Quốc gia phòng, chống dịch Covid-19 và Bộ Y tế về việc xử lý thi hải nhiệm SARS-CoV-2 và khi có trường hợp xử lý, phải kịp thời báo cáo cho Ủy ban nhân dân cấp xã, cơ sở y tế tại địa phương để triển khai công tác phối hợp.

- Triển khai việc thành lập các đội xử lý thi hải nhiệm SARS-CoV-2, thu gom và chuyển giao chất thải phát sinh trong quá trình xử lý thi hải nhiệm SARS-CoV-2 cho các đơn vị có chức năng xử lý theo quy định, cung cấp đầy đủ hóa chất, trang thiết bị, phương tiện trong quá trình thực hiện xử lý thi hải nhiệm SARS-CoV-2 tại địa phương.

- Chỉ đạo Ủy ban nhân dân cấp xã, các cơ sở y tế tại địa phương phối hợp với các tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, các cơ sở mai táng, gia đình người tử vong do nhiễm SARS-CoV-2 tổ chức việc mai táng tại các nghĩa trang, nghĩa địa, phần mộ gia đình, đồng thời đảm bảo các quy định về phòng, chống dịch Covid-19.

6. Đề nghị Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh, Ban Dân vận Tỉnh ủy, Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy, các tổ chức chính trị-xã hội cấp tỉnh phối hợp với các Sở ngành, địa phương trong công tác tuyên truyền, vận động chức sắc, chức việc, tín đồ các tôn giáo thực hiện nghiêm túc, đầy đủ các yêu cầu về phòng, chống dịch trong việc xử lý thi hải nhiệm SARS-CoV-2 có liên quan đến tôn giáo, tín ngưỡng theo hướng dẫn của Ban Chỉ đạo Quốc gia phòng, chống dịch Covid-19 và Bộ Y tế.

Giao Sở Y tế chủ trì, phối hợp với Sở Nội vụ, các Sở ngành liên quan, Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố theo dõi, kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện; báo cáo kết quả về Ủy ban nhân dân tỉnh. Trong quá trình triển khai thực hiện nếu phát sinh khó khăn, vướng mắc; kịp thời báo cáo Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh để xem xét, chỉ đạo.

Nơi nhận:

- Như trên;
- TT. Tỉnh ủy, TT. HĐND tỉnh (b/c);
- Các Ban: Dân vận, Tuyên giáo Tỉnh ủy;
- CT, các PCT UBND tỉnh;
- Trung tâm KSBT tỉnh;
- VPUB: LĐ, KTTĐ, BTCĐNC;
- Lưu VT, VTXNV, PĐ

**KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**

Nguyễn Long Biên

THÀNH THANH DÀI TUYÊN TRUYỀN VÀ CẤP "PASSPORT CHAMPA" GIẢ CHO NGƯỜI CHĂM

BBT Kauthara.org

Trên facebook tuần qua, Thành Thanh Dài giải thích rằng “trên thế giới có vài dân tộc không có chính phủ/nhà nước và không có lãnh thổ độc lập và chủ quyền riêng, được phía LHQ/UN cho phép phát hành hộ chiếu căn cước sắc tộc, như là dân tộc Zigan/Rom, Tây Tạng và Champa,... Điển hình dân tộc Roma là nhóm người du mục ở Âu Châu có quyền mang thẻ “Passport” riêng. Thế thì tại sao người Chăm không có quyền mang thẻ “Passport” thuộc về Bangsa Champa của họ”.

Đây là câu chuyện khôi hài của tiến sĩ giả mạo Thành Thanh Dài, nếu đọc giả đọc qua lịch sử của người Roma sau đây:

Trên thế giới hôm nay có một nhóm người du mục, không thuộc quốc gia nào, di chuyển từ từ nước này sang nước khác để tìm việc làm và sinh sống, mang tên là người Roma, tức là tên gọi chung của những nhóm người không có gia cư cố định. Sự hiện diện của người Roma ở Âu Châu đã từng diễn ra từ thời thượng cổ, trước thế kỷ thứ XI. Dân số của họ hôm nay ước tính gần 10 triệu người trên khắp Âu Châu.

Là một nhóm người du mục không gia cư cố định và cũng không có chứng minh nhân dân và hộ chiếu của quốc gia nào, người Roma trở thành nạn nhân dưới chế độ Đức Xã và bị tiêu diệt bởi quân đội Đức dưới thời đệ nhị thế chiến.

Sau đệ nhị thế chiến, sự hiện diện của họ đã gây ra bao vấn đề tranh cãi về qui chế của “quyền công dân” trong khu vực Âu Châu. Năm 1967, các quốc gia Âu Châu quyết định hình thành một tổ chức mang tên “Ủy Ban Quốc Tế Roma” dành cho những người du mục này, nhưng kết quả không giải quyết được vấn đề gì.

Năm 1971, một “Hội nghị quốc tế về Roma” tập trung các đại biểu của 14 quốc gia Âu Châu đặt dưới sự bảo trợ của Liên Hiệp Quốc, đã diễn ra tại Anh Quốc. Kết quả, Hội Nghị này quyết định tất cả những người du mục Roma được hưởng quyền tự do đi lại và sự giúp đỡ trong khắp nước Âu Châu. Nhưng kết quả chỉ là hình thức trên giấy tờ, không đi vào đâu cả.

Sáu năm sau, tức là vào ngày 31/8/1977, Liên Hiệp Quốc đưa ra một quyết nghị công nhận dân tộc Roma là nhóm người không có quốc gia, cần được sự bảo trợ của các quốc gia Âu Châu. Mặc dù đã có quyết nghị của Liên Hiệp Quốc, nhưng không có quốc gia nào ở Âu Châu áp dụng.

Năm 1978, Liên Hiệp Quốc tổ chức tại Geneva (Thụy Sĩ) một hội nghị cuối cùng, đưa ra quyết nghị rằng tất cả người du mục Roma trên thế giới phải là thành viên của tổ chức phi chính phủ, mang tên là “International Roma Union”, có Passport riêng, để họ có quyền di chuyển mà không có ai bắt bớ họ. Kể từ đó, tổ chức quốc tế của người Roma được công nhận là thành viên thường trực, với tư cách là “hội đoàn phi chính phủ” tại Liên Hiệp Quốc. Mặc dù được Liên Hiệp Quốc công nhận, nhưng nhiều quốc gia Âu

Châu không muốn dân tộc Roma du mục vào đất nước của họ, vì sợ gây ra bao vấn đề an ninh và trộm cắp.

“International Roma Union” là một tổ chức phi chính phủ đặt dưới sự bảo trợ của Liên Hiệp Quốc, có trụ sở tại Prague của Cộng Hòa Séc (Czech Republic). Tổ chức này có quốc hội, ban điều hành, toà án và ngân sách riêng.

Dân tộc Chăm có quyền mang Passport Bangsa Champa hay không?

Tất cả dân tộc Chăm hôm nay đều mơ ước có thể “Passport Bangsa Champa” như người Roma ở Âu Châu mà Thành Thanh Dải vừa nêu ra, với điều kiện là thẻ “Passport” của người Chăm phải có sự công nhận của nhiều quốc gia trên thế giới và có nghị quyết của Liên Hiệp Quốc phê chuẩn, chứ người Chăm không mơ thẻ Passport Bangsa Champa "giả mạo" do Thành Thanh Dải tự tiện đánh trên máy vi tính, gán hình vào, in ra, rồi phân phát cho bà con Chăm nhằm xin tiền nguyệt liễm, tiền ủng hộ,...nhưng người Chăm không biết số tiền này sẽ dùng vào mục tiêu gì.

Hôm nay, Thành Thanh Dải tự xưng là Thủ tướng Chính phủ Champa lưu vong (tổ chức âm mưu phục quốc Champa) cấp thẻ “Passport Bangsa Champa” cho hàng ngàn người Chăm ở Campuchia và Mã Lai và cả ở Việt nam (chủ yếu người Chăm là thành viên quĩ POROME ở Thành tín), nhưng không có giấy phép hoạt động của các quốc gia này. Đối với Mã Lai, Campuchia và Việt Nam, đây là hành động phạm pháp, có thể đưa cộng đồng Chăm vào con đường nguy hiểm phạm pháp tù tội , mà không ai có thể đo lường được thế nào là hậu quả của nó.

Hình 1. Passport Champa (Hộ chiếu lừa bịp Chăm của Thành Thanh Dải).

Hình 2. Hộ chiếu của Eya (Hộ chiếu lừa bịp Chăm của Thành Thanh Dải). Hộ chiếu thiết kế sai, chữ Chăm viết sai.

Hình 3. Hộ chiếu của Mohammad (Hộ chiếu lừa bịp Chăm của Thành Thanh Dải). Hộ chiếu thiết kế sai, chữ Chăm viết sai.

Hình 4. Hộ chiếu của Abdulah (Hộ chiếu lừa bịp Chăm của Thành Thanh Dải). Hộ chiếu thiết kế sai, chữ Chăm viết sai.

VĂN HÓA CHĂM KHÔNG CÓ TRIẾT LÝ ÂM-DƯƠNG

BBT: Kauthrara.org

Trong thời gia qua, một số độc giả thắc mắc cho biết dân tộc Chăm có triết lý “âm dương” hay không? Nếu có, thì đâu là nguồn gốc của sự du nhập triết lý “âm dương” vào nền văn hoá Chăm?

Để trả lời cho câu hỏi này, BBT Kauthrara.org xin đăng nguyên bài viết của cố Pgs.Ts. Po Dharma, chuyên gia về lịch sử và nền văn minh Champa, cho biết thế nào là quan điểm của ông về triết lý âm dương Chăm.

DÂN TỘC CHĂM KHÔNG CÓ TRIẾT LÝ ÂM DƯƠNG

*Cố Pgs. Ts. Po Dharma
(Viện Viễn Đông Pháp)*

Trong quá trình lịch sử, Đông Nam Á là khu vực tập trung nhiều quốc gia và chủng tộc chia làm hai khối rõ rệt. Dân tộc Chăm, Campuchia, Lao, Thai và Mã Lai Đa Đảo, v.v. chịu ảnh hưởng nền văn minh Ấn Giáo, trong khi đó dân tộc Việt theo khuôn mẫu văn hoá của Trung Quốc. Phát xuất từ hai nền văn minh khác nhau, dân tộc Việt và Chăm đã đón nhận hai khái niệm hoàn toàn khác nhau về qui luật cấu trúc vũ trụ. Đối với dân tộc Việt, “âm dương” là triết lý nhằm giải thích cho sinh tồn của “vũ trụ”, trong khi đó dân tộc Chăm lại dựa vào qui luật “tanaow-binai / lakei-kamei” (đực-cái / nam-nữ) để làm nền tảng để giải thích cho mối liên hệ giữa Chăm Ahier (Balamon) và Chăm Awal (Hồi Giáo). Chính đó là trọng tâm của vấn đề cần cứu xét lại trước khi đi đến kết luận dân tộc có chịu ảnh hưởng triết lý “âm dương” của dân tộc Việt hay không?

** Triết lý âm dương của dân tộc Việt*

Âm dương (tiếng Hán: Ying Yang) là hai khái niệm để chỉ hai thực thể đối lập, tạo nên toàn bộ vũ trụ, bao gồm những qui luật liên quan đến nền tảng của không gian học, thiên văn học, triết học, y học, vật lý học, v.v. Theo triết lý này, “âm” thể hiện cho những gì yếu đuối nhỏ bé, tối tăm, thụ động, nữ tính, mềm mại... đối lập nó là “dương” thể hiện sự mạnh mẽ, cho ánh sáng, chủ động, nam tính, cứng rắn.. Qui luật giải thích “vũ trụ” dựa trên âm và dương được gọi là triết lý “âm dương”.

Ai cũng biết, “Âm dương” là qui luật phát sinh từ nền văn minh Trung Quốc. Kể từ đó, các chuyên gia về Đông Phương học đưa ra kết luận rằng “âm dương” là triết lý chỉ dành cho các dân tộc nằm trong không gian văn hoá của Trung Quốc, đó là xã hội người Hoa, Nhật Bản, Đại Hàn trong đó có Việt Nam. Người Chăm là dân tộc chịu ảnh hưởng nền văn minh Ấn Giáo, không bao giờ có triết lý “âm dương” như dân tộc Việt mà chỉ có qui luật: tanaow-binai / lakei-kamei (đực cái / nam nữ)

*** Qui luật “tanaow-binai / lakei-kamei” của dân tộc Chăm**

Qui luật “tanaow-binai / lakei-kamei” (đực cái / nam nữ) là khái niệm phát xuất từ qui luật Linga và Yoni nằm trong nền văn minh Ấn Giáo, không liên hệ gì với triết lý âm dương của dân tộc Việt. Theo triết Ấn Giáo, Linga biểu tượng cho dương vật và Yoni biểu tượng cho âm vật, là hai hình tượng thiêng liêng nhất được tôn thờ trong nền văn minh Ấn Giáo.

Tục thờ Linga và Yoni có nguồn gốc từ Ấn Độ. Tín ngưỡng này gắn liền với triết lý dựa vào mối kết hợp giữa dương vật của đàn ông và âm vật của đàn bà, cấu thành động cơ của mọi sự sáng tạo. Theo triết lý này, vũ trụ sẽ bị diệt vong, nếu vũ trụ này chỉ có Linga (dương vật) nhưng không có Yoni (âm vật), hay ngược lại. Và vũ trụ này cũng bị tiêu diệt, nếu vũ trụ này có cả hai yếu tố Linga (dương vật) và Yoni (âm vật), nhưng không kết hợp với nhau một cách sung túc về tình dục.

Người Chăm là cộng đồng chịu ảnh hưởng nền văn minh Ấn Giáo. Tục thờ Linga và Yoni vẫn còn thể hiện hôm nay qua nhiều tục lễ của người Chăm nhất là lễ Kate và Cambur trên đền tháp. Và mối liên hệ giữa Linga và Yoni vẫn còn đó, nhưng người Chăm gọi là qui luật “tanaow-binai / lakei-kamei” (đực-cái / nam-nữ).

Đối với người Chăm, “tanaow-binai / lakei-kamei” là triết lý của hai thực thể đối lập nhau nhưng không thể tách rời với nhau. Hoàn toàn khác hẳn với triết lý “âm dương” của dân tộc Việt, qui luật “tanaow-binai / lakei-kamei” của dân tộc Chăm chỉ áp dụng vào không gian rất giới hạn nhằm giải thích cho mối liên hệ giữa Awal và Ahier, tức hai thực thể tín ngưỡng hoàn toàn khác nhau về triết lý và nghi lễ, nhưng lúc nào cũng gắn liền với nhau một cách có hệ thống, không thể tách rời nhau được. Awal và Ahier là hai thuật ngữ có nguồn gốc lịch sử riêng:

- Awal là từ Á Rập có nghĩa “trước, khởi đầu”. Chăm Awal ám chỉ cho những người Chăm đã theo Hồi Giáo “trước” triều đại Po Rome, tức là Chăm Bani hôm nay.
- Ahier cũng là từ Á Rập, có nghĩa là “sau, cuối cùng”. Chăm Ahier ám chỉ cho những người Chăm chấp nhận Po Uluah là đáng thượng đê “sau” triều đại Po Rome, tức là Chăm Balamon hôm nay.

Cho đến hôm nay, người ta không biết triết lý “tanaow-binai / lakei-kamei” đã xuất hiện trong xã hội Chăm từ lúc nào. Theo truyền thuyết Chăm cho biết, trước vương triều Po Rome, Hồi Giáo đã có mặt tại vương quốc Champa, nhưng sự hiện diện của Hồi Giáo chỉ nằm bên lề của xã hội. Các chức sắc Acar của Chăm Bani không đóng vai trò gì trong triều đình bên cạnh vua chúa Champa như các vị tu sĩ Basaih của Chăm Balamon. Sự cách biệt này đã gây ra bao xung đột giữa hai cộng đồng, buộc vương triều Po Rome phải giải quyết vấn đề bằng cách triển khai qui luật “tanaow-binai / lakei-kamei” (đực cái / nam nữ) để làm biểu tượng cho sự gắn bó giữa Chăm Awal và Chăm Ahier, tức là hai tín ngưỡng hoàn toàn đối lập nhau, nhưng không thể tách rời với nhau được, như mối liên hệ giữa nam và nữ.

Chăm Awal và Chăm Ahier là hai cộng đồng tín ngưỡng biểu tượng cho hai thực thể: tanaow-binai / lakei-kamei (đực cái / nam nữ). Kể từ đó, tất cả những gì nằm trong hai tín ngưỡng này đều được phân chia thành hai thực thể khác nhau, hoặc Tanaow-lakei (nam) hay Binai-kamei (nữ), dù đó là các bậc tu sĩ, những vật dụng, thức ăn, màu sắc áo quần mà người Chăm thường dùng trong lễ tục. Tanaow-lakei (nam) hay Binai-kamei (nữ) là hai yếu tố đối lập nhau nhưng luôn luôn đi đôi với nhau, không thể tách rời với nhau được trong tín ngưỡng của người Chăm, cấu thành yếu tố cơ bản để Awal và Ahier cùng nhau phát triển và tồn tại. Những thuật ngữ đối lập nằm trong hệ thống tín ngưỡng Awal và Ahier là:

- Tanaow (đực) – Binai (cái)
- Lakei (nam) – Kamei (nữ)
- Klam (ám chỉ cho nam, những gì có màu rực rỡ nếu là khăn vải, có thịt nếu là thức ăn và có nhiều hương ngọt nếu là bánh trái) – Yuer (ám chỉ cho nữ, những gì có màu lò nhạt nếu là khăn vải, không có thịt hay ít ngọt nếu là thức ăn)
- Pagruak (úp lại, ám chỉ cho cách nằm của đàn ông khi làm tình) – Pa-ndang (nằm ngửa, ám chỉ cho cách nằm của đàn bà khi làm tình)

Dựa vào qui luật vừa nêu trên, người Chăm đưa ra hàng loạt danh sách của các biểu tượng tanaow-binai / lakei-kamei (đực cái / nam nữ) trong cách cấu trúc tín ngưỡng Awal và Ahier như sau:

*** Biểu tượng Lakei-Kamei**

- Basaih biểu tượng cho lakei (nam) – Acar biểu tượng cho kamei (nữ). Vì Basaih ngồi trong nghi lễ như đàn ông (crah kanal) trong khi đó Acar ngồi như đàn bà (jaoh angua)
- Basaih > kamei (nữ) – Acar > lakei (nam). Vì Basaih để tóc dài trong khi đó Acar cạo đầu như con trai
- Basaih > kamei (nữ) – Acar > lakei (nam). Vì Basaih mang bị túi có hình dạng âm vật và Acar mang bị túi có hình dạng dương vật

*** Biểu tượng Klam-Yuer**

Trong các lễ tục, một số dụng cụ, khăn vải, áo quần hay thức ăn, v.v. cũng đều mang biểu tượng cho Lakei (nam) và Kamei (nữ), luôn luôn đi đôi với nhau:

- Kaya klam, ám chỉ cho “lakei”, bao gồm bánh tét, bánh bột gạo hấp (kur) và chuối – Kaya yuer, ám chỉ cho “kamei”, gồm có nếp, bánh bột gạo hấp (kur) và chuối
- Aw klam, ám chỉ cho “lakei”, tức là áo có màu rất đậm – Aw yuer, ám chỉ cho “kamei”, tức là áo có màu hơi phai dợt
- S'alaw klam ám chỉ cho “lakei”, vì s'alaw klam là mâm cúng có thịt – S'alaw yuer ám chỉ cho “kamei”, mâm cúng không có thịt.

*** Biểu tượng Atau pa-ndang–Yang pagruak**

Atau là thuật ngữ ám chỉ cho thần linh có nguồn gốc từ hệ thống Hồi Giáo và Yang là thần linh mang tính cách bản địa.

- Trong các lễ tục dành cho thần linh thuộc về “Atau”, thì người Chăm phải để nãi chuỗi nằm giữa trên mâm cúng hay trái chiếu nằm giữa (pa-ndang).
- Trong các lễ tục dành cho thần linh thuộc về “Yang”, thì người Chăm Ahier hay Awal phải để nãi chuỗi nằm úp lại trên mâm cúng hay trái chiếu nằm úp lại (pagruak).

* *Biểu tượng Tanaow-binai*

Vào dịp cúng tế Po Yang In, người Chăm thường tổ chức lễ Paper Kalang (lễ thả điều). Lễ tục này có nguồn gốc từ Mã Lai. Trong lễ này gồm có hai con điều mang tên là Kalang tanaow (điều đực) và Kalang binai (điều cái). Đây là hai biểu tượng nằm trong hệ thống tanaow-binai / lakei-kamei (đực cái / nam nữ) của dân tộc Chăm, không liên hệ gì đến triết lý “âm dương” của người Việt như một số người thường hiểu lầm, để rồi từ đó họ tự chế biến ra bao lý thuyết mơ hồ nhằm giải thích cho sự hòa hợp các yếu tố: trời-đất, đực-cái, đất-nước, mặt trời-mặt trăng, không trung-mặt đất, hình tròn-hình vuông, vân vân, không liên hệ gì đến truyền thống lễ Paper Kalang (lễ thả điều) của dân tộc Chăm.

Tóm lại, người Chăm là dân tộc chịu ảnh hưởng của nền văn minh Ấn Giáo, không bao giờ có qui luật “âm dương” của Trung Quốc như dân tộc Việt. Nếu một số trí thức Chăm hôm nay thường bàn về triết lý “âm dương” trong nền văn hoá Chăm, thì đó chỉ là quan điểm mang tính cách suy diễn, không dựa vào cơ sở khoa học nào, vì những lý do sau đây.

1). *Yếu tố ngôn ngữ*

Trong kho tàng ngôn ngữ, người Chăm không có cụm từ để ám chỉ cho “âm dương”. Thế thì từ “âm dương” xuất hiện từ đâu đến? Có chăng “âm dương” chỉ là cụm từ do một số trí thức Chăm vừa sáng chế ra dưới chế độ xã hội chủ nghĩa, mang tính cách suy đoán, phát xuất từ sự nhầm lẫn giữa qui luật tanaow-binai / lakei-kamei (đực-cái / nam-nữ) của người Chăm và triết lý “âm dương” của dân tộc Việt.

Một khi ngôn ngữ Chăm không có từ vựng để ám chỉ cho “âm” và “dương”, thì người ta có quyền đưa ra kết luận ngay: văn hoá Chăm không có qui luật “âm dương” hay chịu ảnh hưởng ít nhiều về qui luật này.

2). *Yếu tố lịch sử*

Người Chăm là thân dân của vương quốc Champa xưa kia. Sau tám thế kỷ đương đầu với cuộc Nam Tiến của dân tộc Việt, chấp nhận cúi đầu sống dưới nền đô hộ của nhà Nguyễn kể từ năm 1692 và chịu bao thống khổ của chính sách đồng hoá và diệt chủng của hoàng đế Minh Mệnh kể từ năm 1832, nhưng dân tộc Chăm không tiếp thu từ những yếu tố gì mang tính cách văn hoá, tín ngưỡng hay nghệ thuật của dân tộc Việt, ngoại trừ một vài chi tiết rất nhỏ nhoi nằm bên lề của nền giao lưu văn hoá, như:

- Vây mượn vài từ tiếng Việt: klan thu = trần thủ, lik kleng = lý trường, aen ngai = ơn nghĩa, cip = chịu, v.v.,

- Vẽ biểu tượng “âm dương” trên trống baranang mà người Chăm cũng không biết tên gọi biểu tượng này là gì. Sự hiện diện của biểu tượng “âm dương” trên trống của người Chăm chỉ bắt đầu dưới thời vua Minh Mệnh, tức là vào lúc Minh Mệnh buộc dân tộc Chăm phải mời người Kinh diễn tuồng hát bội trong lễ múa Rija để phô trương cho tinh thần đoàn kết dân tộc Chăm-Việt.

- Bắt chước vài món ăn có dầu mỡ: cien = chiên, sao = xào...

- Văn hoá ăn đũa thay vì ăn bốc kể từ thời Ngô Đình Diệm

Ai cũng biết, tanaow-binai / lakei-kamei (đực cái / nam nữ) là qui luật ra đời vào thời Po Rome (1627-1651), tức là vào thời kỳ hưng thịnh của Champa, một quốc gia độc lập không bao giờ chấp nhận những yếu tố văn hoá của dân tộc Việt ở phương bắc xâm nhập vào đất nước này. Kể từ đó, là tanaow-binai / lakei-kamei (đực cái / nam nữ) là qui luật riêng của dân tộc Chăm dựa vào triết lý Linga và Yoni của Ấn Giáo, chứ không phải là qui luật chịu ảnh hưởng triết lý “âm dương” của dân tộc Việt.

3). *Yếu tố biên giới*

Mặc dù nằm trong khu vực Đông Nam Á, nhưng dân tộc Chăm có khái niệm về biên giới hoàn toàn khác biệt so với các dân tộc khác. Theo truyền thống, biên giới Champa là ranh giới mang tính cách chính trị và tín ngưỡng, có yếu tố thần quyền trấn giữ, nhằm

- Ngăn cấm bất cứ ai dùng bạo lực để xâm nhập vào lãnh thổ của mình.

- từ chối mọi yếu tố văn hoá hay nghệ thuật của dân tộc khác du nhập vào lãnh thổ của mình, dù văn hoá này là triết lý âm dương của người Việt đi nữa.

Và biên giới thần quyền này vẫn còn có hiệu lực cho đến thời Việt Nam Cộng Hoà. Mặc dù chung sống trên địa bàn dân cư ở hai tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận, nhưng phong tục Chăm không bao giờ chấp nhận người Kinh xây dựng nhà cửa trong biên giới thôn làng của họ. Ngay trong gia đình, con em người Chăm cũng không có quyền nói tiếng Việt, vì truyền thống Chăm xem đây là tiếng nói ngoại lai, không thể xử dụng trong biên giới văn hoá và xã hội của dân tộc này.

Dân tộc Chăm và Việt là hai cộng đồng chịu ảnh hưởng hai nền văn minh hoàn toàn khác biệt. Nếu dân tộc Việt có triết lý “âm dương” thì dân tộc Chăm cũng có qui luật “tanaow-binai / lakei-kamei” (đực cái / nam nữ). Đây là hai triết lý phát xuất từ hai nguồn gốc khác nhau và có hai mục tiêu hoàn toàn khác nhau.

Để giải thích cho hai thực thể đối chọi nhau nhưng không thể tách rời với nhau trong văn hoá Chăm, thì các nhà nghiên cứu nên dựa vào qui luật “tanaow-binai / lakei-kamei” để phân tích vấn đề, chứ không nên xoá bỏ qui luật “tanaow-binai / lakei-kamei” để thay vào đó triết lý “âm dương” của dân tộc Việt, không liên hệ gì với yếu tố văn hoá của dân tộc Chăm.

Pgs.Ts. Po Dharma (EFEO - Viện Viễn Đông Pháp).

CHẾ BÔNG NGA và PO BINTHUAR CÓ PHẢI LÀ HAI NHÂN VẬT KHÔNG?

Lời của Ban biên tập: Trong thời gian qua, một số độc giả là sinh viên và nhân sĩ trí thức Chăm gửi thư đến Báo điện tử Kauthara.org yêu cầu giải thích về nguồn gốc lịch sử của Chế Bông Nga và Po Binnasuer (Po Binthuar), hai vị vua khác nhau hay chỉ là một nhân vật như một số người Chăm hiểu nhầm.

Ts.Putra PoDam, giảng viên cao cấp Trường Đại học Tây Nguyên, Tổng biên tập Báo điện tử Kauthara.org sẽ trả lời thắc mắc liên quan đề tài mà quý độc giả quan tâm.

Sau đây BBT Kauthara.org xin đăng nguyên văn bài viết của Ts. Putra PoDam:

CHẾ BÔNG NGA và PO BINTHUAR LÀ HAI NHÂN VẬT ĐỘC LẬP KHÔNG LIÊN QUAN

Ts. Putra PoDam

Chế Bông Nga (Ceï Bunga) [1360 - 23/1/1390], Jaya R'Cam B'nga (Chế Bông Nga là vị vua Hồi giáo, lên ngôi lấy niên hiệu: Sultan Zainal Abidin). Theo Đại Việt Sử Ký Toàn Thư, trong tài liệu Trung Hoa ngài có tên: Ngo-ta-Ngo-che là tên hiệu của vua thứ ba thuộc vương triều thứ 12 Vijaya. Chế Bông Nga là con trai út của vua Chế A Nan (Jaya Ananda). Sau khi Chế A Nan qua đời, con rể là Trà Hòa (Maha Sawa) giành được ngôi vua. Sau khi vua Trà Hòa mất, Chế Bông Nga được quần thần tôn làm kế vương. Kế ngài Chế Bông Nga là tướng La Ngai (Jaya Simhavarman VI).

Nhà Hán học người Pháp Georges Maspero trong cuốn La royaume de Champa (Vương quốc Champa) đã cho hay giai đoạn 1360-1390 dưới triều Chế Bông Nga là giai đoạn cực thịnh trong lịch sử Champa.

Sử gia Ngô Sĩ Liên (người Việt) thừa nhận tài năng của Chế Bông Nga là một vị vua kiệt xuất, có tài võ bị, trong thời gian cầm quyền đã đe dọa sự tồn vong của Đại Việt, bốn lần tiến đánh vào Thăng Long và ông đã chấn hưng nhà nước Champa từ quốc gia suy đồi trở nên hùng mạnh. Chế Bông Nga bị tử trận, chảm đứt một trang hùng sử. Trong vòng 30 năm, Chế Bông Nga đã khôi phục những vùng đã mất từ hơn 300 năm trước đó (Bố Chánh, Địa Lý và Ma Linh bị mất năm 1069; châu Ô, châu Rí năm 1306).

Hình 1. Chế Bông Nga (1360-1390) là vị vua Hồi giáo. Nguồn: Internet.

Hình 2. Chân dung Chế Bồng Nga (1360-1390) là vị vua Hồi giáo. Khi lên ngôi vua Chế Bồng Nga lấy niên hiệu là Sultan Zainal Abidin và cưới công chúa Siti Zubaidah Kelantan-Malaysia. Ảnh VTV1.

SITI ZUBAIDAH là công chúa mỹ miều, được sự chiều chuộng của bao hoàng tử Kelantan-Malaysia, nhưng công chúa quyết định rời hoàng gia về sống chung với hoàng tử Champa là Sultan Zainal Abidin (Chế Bồng Nga). Truyện thơ được viết bằng tiếng Melayu dưới dạng chữ Jawi. Sau ngày cưới, Champa bị nước láng giềng tấn công khủng khiếp, và hoàng tử bị bắt đưa đi. Để cứu chồng mình, công chúa Siti Zubaidah vùng dậy đưa quân tấn công nước láng giềng và đưa chồng về quê hương trong sự chiến thắng huy hoàng. vở kịch được phục dựng với diễn viên Tiara Jacqueline thủ vai chính và nam điện ảnh Halim Othman cùng với 120 diễn viên khác. Điều đáng chú ý là trang phục của nhân vật mang tính truyền thống Champa, như: Aw atah kalau tabaong, Khan ta-mbak di akaok, Talei mbak.

Hình 3. Nữ điện ảnh Tiara trong vai công chúa Siti Zubaidah là chính hậu của vua Chế Bồng Nga (Sultan Zainal Abidin).

CHẾ BÔNG NGA là vua liên bang Champa đóng đô ở Vijaya từ năm 1360 đến năm 1390. Lịch sử Chế Bông Nga không được tìm thấy di tích trên bia đá, mà chỉ truyền lại từ thế hệ này sang thế hệ khác và còn phụ thuộc vào tư liệu của Việt Nam và Trung Hoa.

*Một số sử gia đặt câu hỏi: Chế Bông Nga (Sultan Zainal Abidin - Cei Bunga) có phải là Po Binnasuer (Po Binthuar) ở Panduranga hay không?

- Theo E. Aymonier (*Légendes historiques des Chams, in Excursions et Reconnaissances XIV-32, 1890, trang 165*) có đặt câu hỏi: Cei Sak Birbangu, đọc ra có âm tương tự như Chế Bông Nga, lúc đầu E. Aymonier đặt câu hỏi có chăng hai nhân vật này là một? nhưng về sau ông E. Aymonier khẳng định đây là hai nhân vật khác nhau.

- Theo cô Pgs.Ts. Po Dharma, Chế Bông Nga là người gốc Vijaya, cụm từ phiên âm từ Phạn ngữ = Sri + varman, danh xưng này thiếu một tiền tố, do đó người ta không đoán được ngài tên là Sri Inravarman? Hay Sri Jayavarman? lên ngôi vua từ năm 1360 đến 1390. Sau ngày từ trần của Chế Bông Nga vào năm 1390, thì tướng La Ngai là người nối ngôi vua Champa đóng đô ở Vijaya.

- Ngược lại, Po Binnasuer (Po Binthuar) là người gốc làng Aia Radak, Panduranga có bà hoàng hậu tên là Bia Soy. Đền của Po Binnasuar và Bia Soy vẫn còn ở làng Bal Riya (Bính Nghĩa)-Ninh Thuận. Po Binnasuar lên ngôi từ năm 1316 đến 1361 hay 1328-1373 tùy theo dị bản. Sau ngày từ trần của Po Binnsuer, thì Po Parican là người nối ngôi ở Panduranga năm 1361 hay 1373.

- Theo biên niên sử Chăm, Po Binnasuer là vua thứ 10 của tiểu vương quốc Panduranga ở miền nam Champa, lên ngôi từ 1316 đến 1361 hay từ 1328 đến 1373 tùy theo dị bản.

- Theo tư liệu lưu trữ tại Pháp mang số hiệu CAM 151(14) và CM 13(3), Po Binnasuer sinh tại làng Aia Radak vào năm thìn (Ina garai), mồng 5 (klam) sau rằm vào ngày thứ bảy lịch Chăm. Khi qua đời, ngài được thờ theo Hồi giáo tôn hiệu là Cei Sak Bir Bangu. Ngài cũng được thờ phượng theo Yang với tôn hiệu là Po Var Palei Dhak Nagar Haniem Par.

* Nguyên nhân sai lầm

Dorohiem và Dohamide không phải nhà nghiên cứu và cũng có thể chưa đọc công trình nghiên cứu của E. Durand xuất bản vào năm 1905, nên hai ông viết bài khảo luận mang tên “Biên niên sử hoang đường của dân tộc Chăm” (*Légendes historiques des Chams*) của E. Aymonier thành "Biên niên sử liên bang Champa" lịch sử. Hơn nữa, Dorohiem và Dohamide còn tự kết luận rằng Chế Bông Nga là Po Binthuer trong bài khảo luận. Nhưng theo lịch sử Chế Bông Nga là vị vua liên bang Champa đóng đô ở Vijaya (1369-1390). Còn Po Binthuer gốc làng Bal Riya (Bính nghĩa) là vua của tiểu vương quốc Panduranga (1316-1361 hoặc 1328-1373, tùy theo dị bản). Sự sai lầm trong cuốn sách Dân Tộc Chăm Lược Sử của Dorohiem và Dohamide, sau này hàng loạt nhà nghiên cứu Việt Nam và giới trí thức Chăm sao chép lại sự sai lầm trong tác phẩm của Dorohiem và Dohamide.

*Bài viết khẳng định

-Vua Chế Bồng Nga (Sultan Zainal Abidin hay Cei Bunga), lên ngôi (1360 - 23/1/1390), đóng đô Vijaya. Sau ngày từ trần của vua Chế Bồng Nga vào năm 1390, thì tướng La Ngai (Jaya Simhavarman VI), là người nối ngôi vua Champa đóng đô ở Vijaya năm 1390-1400.

Hoàn toàn khác:

- Po Po Binnasuer (Po Binthuar), Hán văn tên: Bà Đính, lên ngôi từ 1316 đến 1361 hay từ 1328 đến 1373 tùy theo dị bản và đóng đô Panduranga. Sau ngày từ trần của Po Binnsuer, thì Po Parican (Bà Phát) là người nối ngôi ở Panduranga năm 1373 - 1397.

TRIỂN LÃM VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG CỦA CHĂM TẠI PHNOM PENH

BBT: Kauthara.org

Người Chăm hiện nay tập trung đông nhất tại quốc gia Campuchia với ước tính khoảng 950 ngàn người, hiện sinh sống tập trung ba tỉnh: Pusk, Battambang, Kampong Chhnang. Đa số người Chăm ở Campuchia theo đạo Hồi giáo (Islam) và số còn lại là Chăm Imam San hay Chăm Tajuh (Chăm Panduranga quen gọi là Chăm Bani Awal) với dân số khoảng 16.000 người. Chăm Imam San là nhóm Chăm duy nhất còn lưu giữ toàn bộ Ariya Chăm và một số nhạc cụ Chăm, họ thuộc lòng Ariya Chăm, đọc và viết thông thạo akhar thrah truyền thống và đặc biệt họ còn giữ một số phong tục tập quán do tiền nhân Champa để lại như: lễ Rija Praong, lễ cúng rùa biển (mbuen nduk),...

Ngày 4 tháng 12 năm 2021 tại Bảo tàng quốc gia Campuchia diễn ra Festival triển lãm văn hóa truyền thống người Chăm Imam San (Chăm Bani Awal) do Abu Paka Abutaleb và cô Maisam là hai trí thức trẻ Chăm phối hợp cùng với giới trẻ thanh niên, sinh viên Chăm, đặc biệt là sự có mặt của các nghệ nhân Chăm tham gia thực hiện buổi triển lãm này.

Buổi triển lãm do nhóm nghệ nhân Chăm trình diễn các món ẩm thực truyền thống và thực hiện các bài trống cổ truyền Chăm trong các nghi lễ truyền thống như: lễ múa Rija, lễ cúng Yang luk,...

Theo Abu Paka Abutaleb cho biết, đây là buổi triển lãm nhằm quảng bá văn hóa truyền thống Chăm cho cộng đồng thế giới nói chung và cộng đồng Khmer biết đến người Chăm tại quốc gia này. Đồng thời góp phần thêm đa dạng phong phú nền văn hóa Khmer và tăng cường mối giao lưu đoàn kết các dân tộc anh em trong cộng đồng tại Campuchia.

Nhiều trí thức Chăm tại Việt Nam và tại Campuchia cũng như mối quan hệ hôn nhân từ bao đời nay là cầu nối cho người anh em tìm lại cội nguồn (Champa) sau bao thế kỷ xa cách.

The Cham people are currently concentrated in Cambodia estimated 950,000 people, currently living in three provinces: Pusk, Battambang, Kampong Chhnang. The majority of Cham people in Cambodia are Muslim and then are Cham Imam San (Cham Tajuh) known as Cham Bani Awal) with a population of about 16,000 people. Imam San Cham is the only Cham group that still preserves the entire Cham Ariya and Cham musical instruments. They memorize the Cham Ariya, read and write fluently the traditional akhar Thrah, and especially they still keep a number of customs and traditions such as Rija Praong ceremony, sea turtle worshipping ceremony (mbuen nduk), ...

On December 4, 2021, at the National Museum of Cambodia, the Imam San Cham Traditional Cultural Exhibition Festival (Cham Bani Awal) was organized by Abu Paka Abutaleb and Ms. Maisam, two young Cham intellectuals, in collaboration with young people. Young people, Cham students, especially the presence of Cham artisans participating in the implementation of this exhibition.

The exhibition is organized by the Cham group performing traditional dishes and performing traditional Cham drum songs in traditional ceremonies such as Rija dance ceremony, Yang Luk worshipping ceremony, ...

According to Abu Paka Abutaleb, this is an exhibition to promote Cham traditional culture to the world community in general and the Khmer community to know the Cham people in this country. At the same time, it contributes to the rich diversity of Khmer culture and strengthens the exchange and solidarity of ethnic brothers in the community in Cambodia.

Many Cham intellectuals in Vietnam and Cambodia, as well as their long-standing marriage relationship, are a bridge for brothers to find their roots (Champa) after centuries of separation

Một số hình ảnh trong ngày lễ

VÌ SAO BÀ DỤNG THỊ BÍCH THÙY TUYÊN TRUYỀN CÔNG KHAI CLIP NÓI CHUYỆN VỚI ÔNG LƯU VĂN ĐỨC

BBT: Kauthara.org

Tuần qua, dư luận xôn xao đoạn clip dài khoảng gần 4 phút được lan truyền rộng rãi lên mạng xã hội. Qua xác minh đoạn clip trên được xác định danh tính là bà Dụng Thị Bích Thùy, là người chủ mưu ghi âm cuộc gọi với ông Lưu Văn Đức, liên quan đến nội dung phiên họp của Ban Tôn giáo Chính phủ về hướng giải quyết vấn đề tôn giáo Chăm.

Bà Dụng Thị Bích Thùy, sinh 23 tháng 11 năm 1967, là người Chăm ở thôn Bình Thắng, xã Phan hòa, huyện Bắc Bình, tỉnh Bình Thuận. Dụng Thị Bích Thùy là người rất thân cận với Ts.Thành Phần và thường xuyên nhận chỉ thị của Ts.Thành Phần kích động tín đồ Bani thôn Bình Thắng tố cáo chính quyền Việt Nam âm mưu xóa bỏ tôn giáo Bani ra khỏi danh mục tôn giáo Việt Nam. Cũng cần nhấn mạnh, Bình Thắng là làng Chăm duy nhất ở Bình Thuận có thời dài gây xáo trộn tranh chấp tên gọi tôn giáo do bàn tay của bà Dụng Thị Bích Thùy nhúng vào hầu thực hiện âm mưu đen tối của dự án Ấn độ do Thành Phần chủ trương.

Ngày 08 tháng 12 năm 2021, ông Lưu Văn Đức sau khi có phiên họp với Ban tôn giáo Chính phủ bàn về hướng giải quyết về Tôn giáo Chăm, ông ta liền gọi điện trao đổi với Dụng Thị Bích Thùy với nội dung được tóm lược như sau: “Lưu Văn Đức và Trần Trung Hiếu là Vụ phó Vụ dân tộc của Văn phòng Quốc hội có phiên họp với Ban tôn giáo Chính phủ dưới sự chủ trì của ông Vũ Chiến Thắng, Thứ trưởng Bộ Nội vụ -Trưởng ban Tôn giáo Chính phủ. Ông Đức nói rằng, Ban Tôn giáo Chính phủ có hướng giải quyết mới, nghĩa là Hội thảo khoa học về tôn giáo chưa thuyết phục được các tín đồ nên còn kéo dài tình trạng tranh chấp tên gọi, cần phải rà soát lại nhằm trung cầu dân ý. Ông ta là người có khả năng thuyết phục Ban tôn giáo lấy được tên gọi Bani và đề nghị các tín đồ Bani cần phải đoàn kết vững mạnh đấu tranh, hướng tới Đại hội Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani ở hai tỉnh Ninh, Bình Thuận nhiệm kì 2021-2026, phải có kiến nghị trong Báo cáo phương hướng và Nghị quyết Đại hội về tên gọi tôn giáo Bani, tiến tới thay đổi tên tổ chức Hội đồng chức sắc Bani, loại tên Hội giáo ra khỏi tên tổ chức" (Xem clip).

Đây là phiên họp bí mật của Ban Tôn giáo Chính phủ, ông Lưu Văn Đức chỉ thông tin riêng Dụng Thị Bích Thùy biết. Tuy nhiên, bà Dụng Thị Bích Thùy chủ động gài bẫy ghi âm cuộc gọi này và xem đây là tin mừng, nhằm thông tin với phe nhóm về hành trình đấu tranh đòi tôn giáo Bani đã được cán bộ Trung ương hậu thuẫn. Theo ghi nhận của Kauthara, Dụng Thị Bích Thùy đã gởi Clip lan rộng ở trong nước cũng như hải ngoại được xác định danh tính địa điểm như sau:

-Thụy Điển: Thành Thanh Dãi (Thủ tướng Champa lưu vong có âm mưu phục quốc).

-Thành phố Hồ Chí Minh: Ts.Thành phần

-Bình Thuận: Lưu Văn Xướng, Mai Văn Tiền (Bắc Bình); Lưu Hoàng Điệp (Tuy phong); Thông Minh Chánh (Hàm Tân); Đồng Tuyền , Thông Ninh (Tánh Linh)

-Ninh Thuận: Thiên Thị Nín, Thập Liên Trường (Thuận Nam); Đạo Thanh Chiêu và group nhóm Bani (Ninh hải); Châu Thị Cành (Ninh Phước),... và nhiều địa phương khác.

Qua sự kiện này, nhiều người Chăm thắc mắc hoài nghi! Một là, vì sao một phiên họp rất bí mật của Ban Tôn giáo Chính phủ mà ông Lưu Văn Đức tiết lộ cho bà Dụng Thị Bích Thùy biết, đã tạo làng sóng hết sức bất bình giận dữ từ tín đồ Bani. Bởi vì ông Lưu Văn Đức là đại biểu Quốc hội, là người đại diện ý chí nguyện vọng của dân tộc Chăm, với vai trò của mình ông Lưu Văn Đức không được phép cổ súy cho chủ thuyết nào! (Bani hay Hồi giáo Bani), ông ta phải là người trọng tài phán xét dựa trên cơ sở khoa học và kết quả trưng cầu từ các vị nhân sĩ chức sắc và tín đồ Bani. Hai là, vì sao bà Dụng Thị Bích Thùy cố tình gởi clip nói chuyện một cách công khai cho nhiều người, đã có sự đồng ý với ông Lưu Văn Đức chưa?

Theo nhận định của Kauthara, bà Dụng Thị BíchThùy không thể cả gan làm chuyện động trời khi chưa được phép của ông Lưu Văn Đức! Dụng Thị Bích Thùy có thể đối diện với pháp luật khi cố tình tiết lộ nội dung phiên họp của Ban Tôn giáo Chính phủ (chưa được phép công khai), được xếp vào danh mục bí mật Nhà nước!

BBT Kauthara rất mong ông Lưu Văn Đức với vai trò là Đại biểu Quốc hội, là người đại diện cho ý chí và nguyện vọng của dân tộc Chăm cần phải trả lời công khai trước công luận.

Hình 1. Dụng Thị Bích Thùy (Bình Thuận) & Ts. Thành Phần (Ninh Thuận).

Hình 2. Ts. Thành Phần (Ninh Thuận) chụp hình cùng chủ dự án Ấn Độ.

Hình 3. Ts. Thành Phần và nhóm thực hiện dự án Ấn Độ đang xem tài liệu Chăm.

THÀNH THANH DẢI TUYÊN BỐ ĐẠI DIỆN DÂN TỘC CHĂM TẠI DIỄN ĐÀN LIÊN HIỆP QUỐC LÀ HÀNH VI LỪA BỊP

BBT: Kauthara.org

Hàng năm, Liên Hiệp quốc thường tổ chức hội nghị về Dân Tộc Thiểu Số và Dân Tộc Bản Địa tại Geneva (Thụy Sĩ), tập trung hàng trăm phái đoàn trong hội trường của Palais de Nation.

Trong hội nghị gồm có 5 thành phần rất cụ thể:

- Thành viên của tổ chức Liên Hiệp Quốc
- Đại diện của quốc gia độc lập và hai quốc gia có qui chế “quan sát viên” là Vatican và Palestine.
- Các chuyên gia nghiên cứu
- Các hội đoàn phi chính phủ có ghé làm tư vấn Liên Hiệp Quốc
- Các hội đoàn phi chính phủ thông thường nhưng có giấy phép hoạt động (IOC Champa, Hội đồng phát triển, Hội Champa Bani quốc tế, Bangsa Champa,...).

Tuần vừa qua, Báo điện tử Kauthara.org có nhận nhiều câu hỏi của độc giả liên quan các phái đoàn Chăm ở hải ngoại tham gia phiên họp Liên hiệp quốc. Để rộng đường dư luận, BBT Kauthara.org giải đáp câu hỏi thắc mắc của quý độc giả như sau:

1. Ai có quyền tham gia hội nghị Liên Hiệp Quốc (LHQ)

Độc giả: Tại sao Bangsa Champa của Thành Thanh Dải lại có mặt trong hội nghị LHQ?

BBT Kauthara.org: Tất cả hội đoàn phi Chính phủ trên thế giới đều có quyền ghi danh tham dự hội nghị LHQ về dân tộc thiểu số hay dân tộc bản địa tại Geneva. Tổ chức Bangsa Champa của ThànhThanh Dải là một hội đoàn phi chính phủ, cũng như IOC-Champa có trụ sở ở Hoa Kỳ, có quyền ghi danh để tham gia hội nghị này. Nhưng Bangsa Champa của Thành Thanh Dải chỉ đại diện cho Đạo Thị Thanh Hương (Vợ Thành Thanh Dải), chứ ông ta không đủ tư cách đại diện cho dân tộc Champa tại LHQ như Thành Thanh Dải thường lờ bịp người Chăm. Đây chỉ là lời tuyên bố trịch thượng bệnh hoạn của ông ta mà thôi.

2. Thế nào là hội đoàn tư vấn cho LHQ

Độc giả: Bangsa Champa là hội đoàn tư vấn của LHQ không?

BBT Kauthara.org: Tại LHQ hôm nay có hơn 2000 hội đoàn phi chính phủ làm tư vấn cho LHQ. Hội đoàn tư vấn cho LHQ là tổ chức vô cùng quan trọng như; Hội Hồng Thập Tự, có ngân sách khổng lồ trong một năm và phải qua phiên bầu cử có nhiệm kỳ 3 năm mà thôi. Bangsa Champa là tổ chức chỉ lấy tiền túi đi họp, chắc phải chờ đến năm 3000 mới vinh dự có thể làm tư vấn cho LHQ.

3. Tài chánh tham gia phiên họp LHQ

Độc giả: Ai là người trả chi phí này?

BBT Kauthara.org: Mỗi hội đoàn tham gia trong hội nghị của LHQ phải tự túc về tài chánh của mình. LHQ không tài trợ cho bất cứ tổ chức nào tham gia trong hội nghị. LHQ chỉ tài trợ tài chính cho Chánh phủ quốc gia độc lập có chủ quyền khi tham gia phiên họp.

4. Ai có quyền đại diện cho dân tộc trong hội nghị

Độc giả: Tổ chức Bangsa Champa có quyền đại diện cho dân tộc Chăm tại hội nghị LHQ không?

BBT Kauthara .org : Không có tổ chức hội đoàn nào có quyền đại diện cho dân tộc Chăm tại LHQ. Trên phương diện pháp lý, chỉ có Chánh phủ Việt Nam mới có quyền đại diện dân tộc Chăm tại Việt nam. Bằng chứng cụ thể: Số lượng hội đoàn của dân tộc Chăm hay của bất cứ dân tộc nào, không giới hạn, miễn là hội đoàn đó có giấy phép hoạt động và có tiền để trả chi phí. Tại LHQ năm 2013 có cả phái đoàn của IOC-Champa và tổ chức của Thành Thanh Dải, mặc dù tổ chức của Thành Thanh Dải chỉ có hai người: Thành Thanh Dải và phu nhân của ông ta (Đạo Thị Thanh Hương).

Tại các quốc gia tự do dân chủ, thành lập hội đoàn là quyền của nhân dân. Chỉ cần 3 người là đủ điều kiện thành lập hội đoàn và một ngày là có giấy phép hoạt động rồi. Sau vài ngày không thích, họ có quyền lập hội đoàn khác. Thành Thanh Dải đã xin phép quốc gia Thụy Điển hình thành hơn một trăm hội đoàn trong vòng vài năm, có cả hội đoàn mang tên là Chính Phủ Chăm lưu vong do Dải tự phong mình là Thủ tướng, là thí dụ điển hình.

5. Bản thể mang tên của tổ chức có giá trị gì trong LHQ

Độc giả: Tại sao Bangsa Champa có bảng thể và cả hiệu kỳ để trước mặt trong hội trường?

BBT Kauthara.org: Tại hội trường, LHQ chỉ in sẵn bản thể của các quốc gia độc lập như Viet Nam, Campuchia, Thái Lan,... Những quốc gia độc lập mới có quyền để bảng thể này trước mặt của mình.

Những hội đoàn phi chính phủ, như IOC-Champa,... không bao giờ có bản thể trước mặt của phái đoàn. Nếu bản thể hay hiệu kỳ mang tên Bangsa Champa có trong hội trường là vì Thành Thanh Dải tự làm lấy để lừa gạt bà con Chăm mà thôi.

Trong hội trường, LHQ không cấm ai mang theo hiệu kỳ hay để hiệu kỳ trước mặt thành viên. Nhưng các tổ chức phi chính phủ nghiêm túc trên thế giới, không ai làm những phong cách giả tạo này.

Thành Thanh Dải tự làm Logo Bangsa Champa đưa vào phòng để trước mặt và xin chụp hình với quan chức LHQ là mục đích để khoe khoang lừa bịp người Chăm mà thôi.

6. Thế nào là nghị quyết của hội nghị LHQ

Độc giả: Thành Thanh Dải đọc diễn văn, LHQ có đưa vào nghị quyết hay không?

BBT Kauthara.org: Trong hội nghị LHQ có hàng trăm diễn văn. Sau ngày hội thảo, LHQ sẽ nghiên cứu lại những diễn văn này để làm nghị quyết chung, chứ LHQ không bao giờ nêu tên một diễn văn nào trong nghị quyết.

Kết luận:

Trong mấy năm qua Thành Thanh Dải đã từng thành lập hàng trăm dự án "MA" và làm bằng Tiến sĩ giả cũng như Passport Bangsa Champa giả mạo để lường gạt ăn cướp tiền xương máu của cộng đồng Chăm ở Cambodia và Mã lai. Hôm nay, Thành Thanh Dải tự xưng là Tộc trưởng tộc người Champa đại diện cho dân tộc Chăm tham gia phiên họp tại LHQ, để lòn bịp người Chăm là chuyện rất bình thường đối với ông ta

Hình 1. Tổ chức IOC tham gia phiên họp tại LHQ.

Thành tín, ngày 25 tháng 04 năm 2019

ĐƠN XIN KIẾN NGHỊ

V/v: Thay đổi tên gọi Hội giáo Bàni tỉnh Ninh Thuận
thành Tôn giáo Bàni tỉnh Ninh Thuận

Kính gửi: - Bộ Nội vụ
- Ban Tôn giáo Chính phủ
- UBND tỉnh Ninh Thuận
- Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận
- Ban Tôn giáo tỉnh Ninh Thuận

Chúng tôi đồng ký tên dưới đây là các tín đồ Bàni thuộc 7 thôn Chăm Bàni tỉnh Ninh Thuận. Xin kính trình đơn này kiến nghị lên quý cấp chính quyền về tên gọi tôn giáo của người Chăm Bàni ở tỉnh Ninh Thuận như sau:

1. Tên gọi chính thức tôn giáo của người Chăm Bàni là tôn giáo **BÀNI**.
2. Tên tôn giáo ghi trong thẻ căn cước công dân của người Chăm Bàni tỉnh Ninh Thuận là **BÀNI**.

Lý do 1:

Trong Báo cáo Tổng kết hoạt động nhiệm kỳ II (2011 - 2016) và Phương hướng, Nhiệm vụ nhiệm kỳ III (2016 - 2021) của Hội đồng Sư cả đã được thông qua Đại hội vào tháng 12 năm 2016 tại mục D ở trang 19 có ghi: "Kiến nghị Ban tôn giáo Chính phủ cho phép thay đổi tên *Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàni tỉnh Ninh Thuận* thành *Hội đồng Sư cả Bàni tỉnh Ninh Thuận*".

Lý do 2:

"Hội giáo" là tôn giáo độc thân. Tên gọi "Hội giáo" là tên gọi tôn giáo của dân tộc Hồi hệt ở Trung Quốc (Tôn giáo của người Hồi). Về niềm tin tôn giáo, tín đồ

của Hội giáo chỉ tin vào một Đấng Allah (Thượng đế) là duy nhất và không tin bất kỳ vào vị thần nào khác ngoài Thượng đế. Về thực hành nghi lễ, họ không thực hiện các lễ nghi cúng bái các vị thần như tôn giáo Bàni mà chỉ thực hiện lễ cầu nguyện thượng đế một ngày 5 lần. Vì vậy, Hội giáo không phải là tôn giáo của tín đồ người Chăm Bàni.

Lý do 3:

Tôn giáo Bàni là tôn giáo đa thần do chính ông bà tổ tiên chúng tôi sáng lập nên dựa trên nền tảng của tín ngưỡng dân gian và văn hóa bản địa. Tên gọi Bàni là tên gọi chính thức của tôn giáo người Chăm Bàni do ông bà tổ tiên của chúng tôi đã sử dụng từ xa xưa cho tới bây giờ. Về niềm tin tôn giáo, ngoài niềm tin về thượng đế (Po Awluah), tín đồ tôn giáo Bàni còn tin vào các vị thần. Về thực hành nghi lễ, tín đồ của tôn giáo Bàni thực hiện nhiều lễ nghi cúng bái các vị thần và ông bà tổ tiên như Rija Nagar, Rija Praong, Rija Harei, Rija Giyap, Mbang Muk Kei, v...v... Vì vậy, tôn giáo Bàni không phải là Hội giáo.

Căn cứ vào những lý do nêu trên, việc gán ghép hai tên gọi của hai tôn giáo khác nhau thành một tên gọi của một tôn giáo như tên gọi "Hội giáo Bàni" là không có cơ sở và không phù hợp với tôn giáo Bàni.

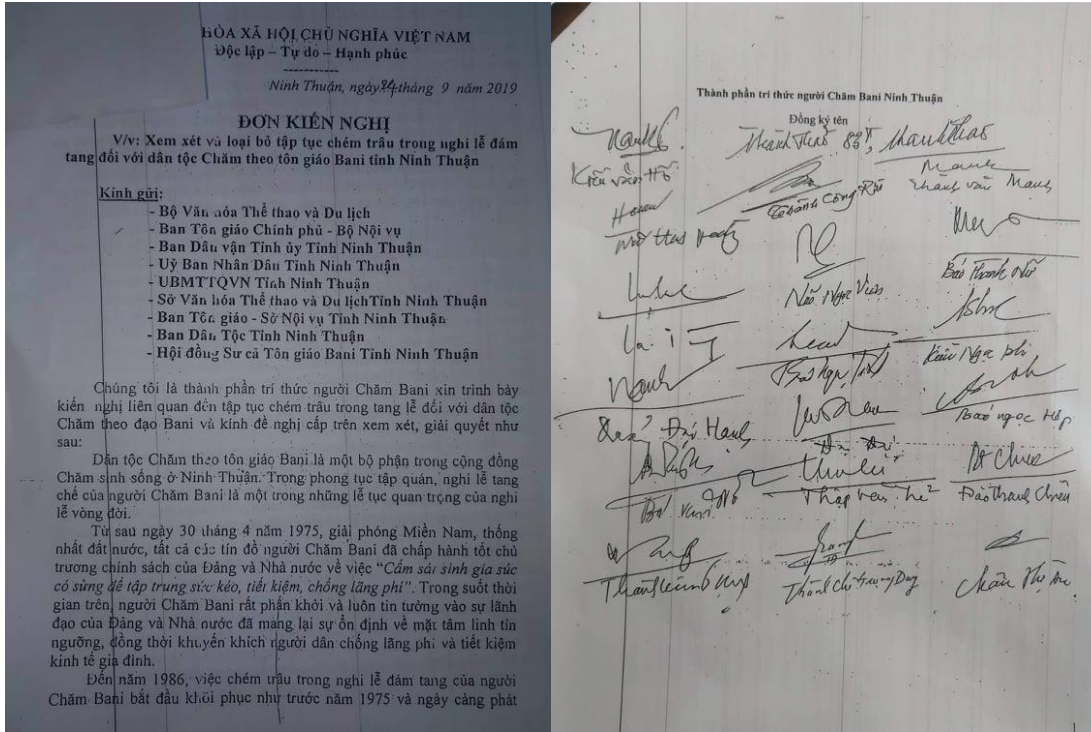
Chúng tôi đề nghị không gán ghép tên "Hội giáo" chung với tên Bàni.

Kính mong Bộ Nội vụ, Ban Tôn giáo Chính phủ, UBND tỉnh, Sở Nội vụ, Ban Tôn giáo xem xét và chấp thuận tên gọi chính thức tôn giáo của người Chăm Bàni ở tỉnh Ninh Thuận là tôn giáo **BÀNI** và ghi trong thẻ căn cước công dân của chúng tôi là tôn giáo **BÀNI**.

Xin chân thành cảm ơn quý cấp./.

Đồng ký tên,
Thành Phần (Thôn Phước Nhơn)
Thành Thị Thanh Nguyên (Thôn An Nhơn)
Nguyễn Tài B' (Thôn An Nhơn)
Hòa Đình Ông

*Đơn kiến nghị Ts. Thành Phần gửi Bộ Nội vụ - Ban Tôn giáo Chính phủ
Đề nghị "xóa bỏ tôn giáo Chăm"*

Đơn kiến nghị Ts. Thành Phần gửi Bộ VHTD TT, Bộ Nội vụ - Ban Tôn giáo Chính phủ "cấm chém trâu trong đám tang người Chăm Bani".

PHỤ LỤC B

RUMI CAMPA

(Tác giả: Ts. Putra Podam)

Theo nghiên cứu Công nghệ Giáo dục của Ts. Putra Podam thì bộ Rumi 1997 của Viện Viễn Đông Pháp, do Ts. Putra Podam đặt tên chính thức là Rumi Cam EFEO 1997, là hệ thống ký tự được ghi lại theo hai dạng thức là Phiên tự hoặc Phiên âm từ hệ thống chữ Thrah.

Theo Ts. Putra Podam, Rumi Cam EFEO đầu tiên chính là cuốn Grammaire de La Language Chame bởi tác giả E. Aymonier, Saigon, imprimerie Coloniale, 1889, từ cuốn này, Putra Podam đã đặt tên là Rumi Cam EFEO-Amonier 1889, vì tập này là bản quyền của Viện Viễn Đông Pháp. Các tài liệu liên quan tiếp theo qua các thời kỳ cũng sẽ được đặt tên là: Rumi Cam EFEO-Cabaton 1901, Rumi Cam EFEO-Cabaton 1905, Rumi Cam EFEO Aymonier - Cabaton 1906, Rumi Cam EFEO-Moussay 1972, Rumi Cam EFEO Phiên tự 1977 và cuối cùng Rumi Cam EFEO 1997 (bản phiên âm).

Rumi Campa (2002), do Ts. Putra Podam cải tiến từ bộ Rumi Cam EFEO 1997. Một số ký tự được thay đổi như sau. Thay nguyên âm “e - é” thành “e” (vị trí trước một từ, đọc như “ê” tiếng Việt). Bán nguyên âm “ e^{h} - é” thành “e” hay “é” (vị trí giữa hoặc sau một từ, đọc như “ê” tiếng Việt). Bán nguyên âm “ a^{h} - â” thành “a” hay “â” (vị trí giữa hoặc sau một từ, đọc như “a” hay “u” tiếng Việt).

1. Nguyên âm (Vowels)

Nhóm nguyên âm trong chữ viết akhar Thrah gồm 6 ký tự như Bảng 1 dưới đây.

Bảng 1. Nguyên âm akhar Thrah Chăm

a^{h}	e^{h}	?	u^{h}	ai^{h}	o^{h}
a	i	u	é/e	ai	o

2. Phụ âm (Consonants)

Nhóm phụ âm akhar Thrah Chăm gồm 35 ký tự, mỗi phụ âm đều mang âm “a” và được liệt kê theo trình tự như Bảng 2 dưới đây.

5. Nhị trùng âm (Diphthongs)

Nhị trùng âm là sự kết hợp giữa hai ký tự hay ba ký tự tạo thành một âm vị. Trong hệ thống chữ viết Chăm gồm 5 nhị trùng âm được trình bày như Bảng 5 dưới đây.

Bảng 5. Nhóm nhị trùng âm

ᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ
ei	ai	ao	au	aow

6. Số (Numeral)

Akhar Thrah Chăm có 10 đơn vị số được trình bày như Bảng 6.

Bảng 6. Nhóm ký tự số

ᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

Nhận xét:

Rumi Campa 2002 được cải tiến từ bộ Rumi EFEO 1997 (Viện Viễn Đông Pháp). Một số ký tự được thay đổi mới như sau.

1. Nguyên âm “e- é”: “é” đổi thành “e” (vị trí trước một từ, đọc như “ê” tiếng Việt).

Ví dụ:

ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ: “éw”, nay viết thành “ew”, đọc vẫn như “éw”.

ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ: “étha”, nay viết thành “etha”, đọc vẫn như “étha”.

2. Bán nguyên âm “ᩉ᩠ᨦ - é”: “é” đổi thành “e” hay “é” (vị trí giữa hoặc sau một từ, đọc như “ê” tiếng Việt).

Ví dụ:

ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ: “Katé”, nay viết thành “kate”, đọc vẫn như “katé”, chứ không đọc “kato”, nếu đọc “kato” thì tiếng Chăm không ý nghĩa.

ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ: “pagé”, nay viết thành “page”, đọc vẫn như “pagé”, chứ không đọc “pago”, nếu đọc “pago” thì tiếng Chăm không ý nghĩa.

3. Bán nguyên âm “ᩉ᩠ᨦ - â”: “â” đổi thành “a” hay “â” (vị trí giữa hoặc sau một từ, đọc như “a” hay “u” tiếng Việt).

Ví dụ:

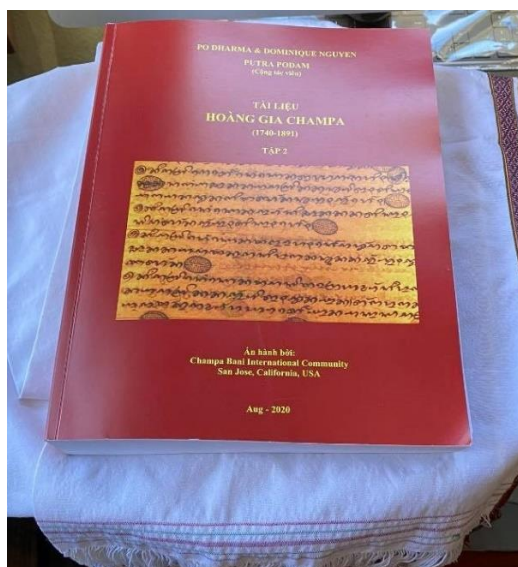
ᩉ᩠ᨦᩉ᩠ᨦ: “amâ”, nay viết thành “ama” hay “amâ”, đọc theo tiếng Chăm là “ama” hay “amâ”.

RUMI CAMPA 2002, là lựa chọn tốt nhất hiện nay khi viết chữ Rumi Cam không dấu.

Sử dụng ký tự hệ thống Rumi cho chữ viết tiếng Chăm là cách lựa chọn khôn ngoan, tiến bộ, văn minh, là cuộc cách mạng tiên phong mà tác giả E. Aymonier đã sử dụng trong cuốn *Grammaire de La Language Chame*, Saigon, imprimerie Coloniale, 1889. Từ cuốn này, Putra Podam đã đặt tên là bộ Rumi Cam EFEO (Rumi Cham của Viện Viễn Đông Pháp) được sử dụng chính thức đầu tiên vào năm 1889.

Sử dụng ký tự Rumi Campa đã hỗ trợ cho việc học và lưu trữ chữ Thrah Cham dễ dàng và trung thực.

Ký tự Rumi Campa mới này, dân tộc Champa sẽ tiếp cận với văn minh hiện đại Tây phương nhanh nhất, cơ hội thoát nạn mù chữ Thrah Chăm và tinh thần dân tộc tự hào nhất vì đã có hai bộ chữ viết phổ thông là Thrah Chăm và Rumi Campa cùng với chữ viết tôn giáo là Jawi Chăm và Arabic cho Thiên kinh Koran.

Sách tài liệu Hoàng gia Champa in tại Hoa Kỳ.

HÌNH ẢNH

Po Gru. Lu Thanh, tổng Sư cả Hội giáo (Awal) tỉnh Bình Thuận.

Po Gru. Xích Dự, Chủ tịch Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận.

Giáo sĩ (Acar) Awal thuộc hệ phái Hồi giáo (Islam) Champa tại tỉnh Bình Thuận.

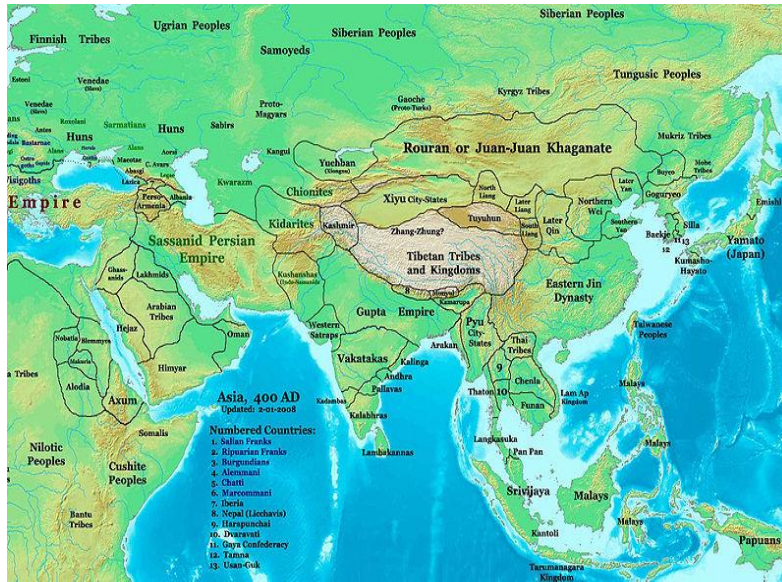

CHAMPA TRÊN BẢN ĐỒ THẾ GIỚI

Sources: 500CE các khu vực giao thương, liên kết văn hóa mạnh với Ấn Độ và ảnh hưởng văn hóa trên khắp Đông Nam Á. Phù Nam tổ chức theo mô hình Ấn Độ. Bán đảo Mã Lai phía đông Sumatra và đông Java có nhiều vương quốc nhỏ. 700 TCN triều đại nhà Đường bắt đầu ảnh hưởng Trung Quốc. Thương mại từ Trung Quốc mở rộng mạnh mẽ và sự trỗi dậy của cường quốc hàng hải Sri Vijaya. Vương quốc Champa vẫn là một trung tâm thương mại thịnh vượng.

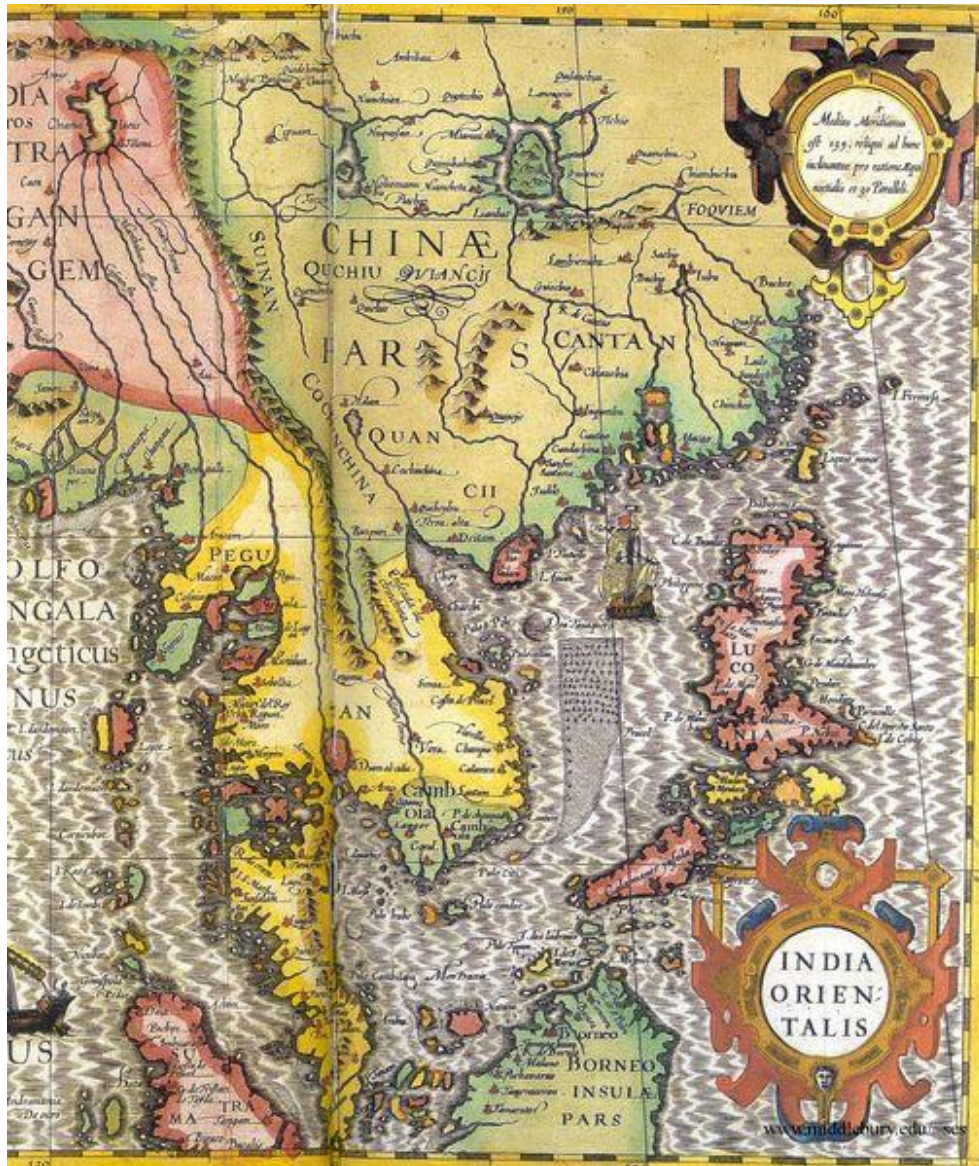
<https://sites.google.com/site/group2angkor/the-historical-setting-during-the-khmer-empire>

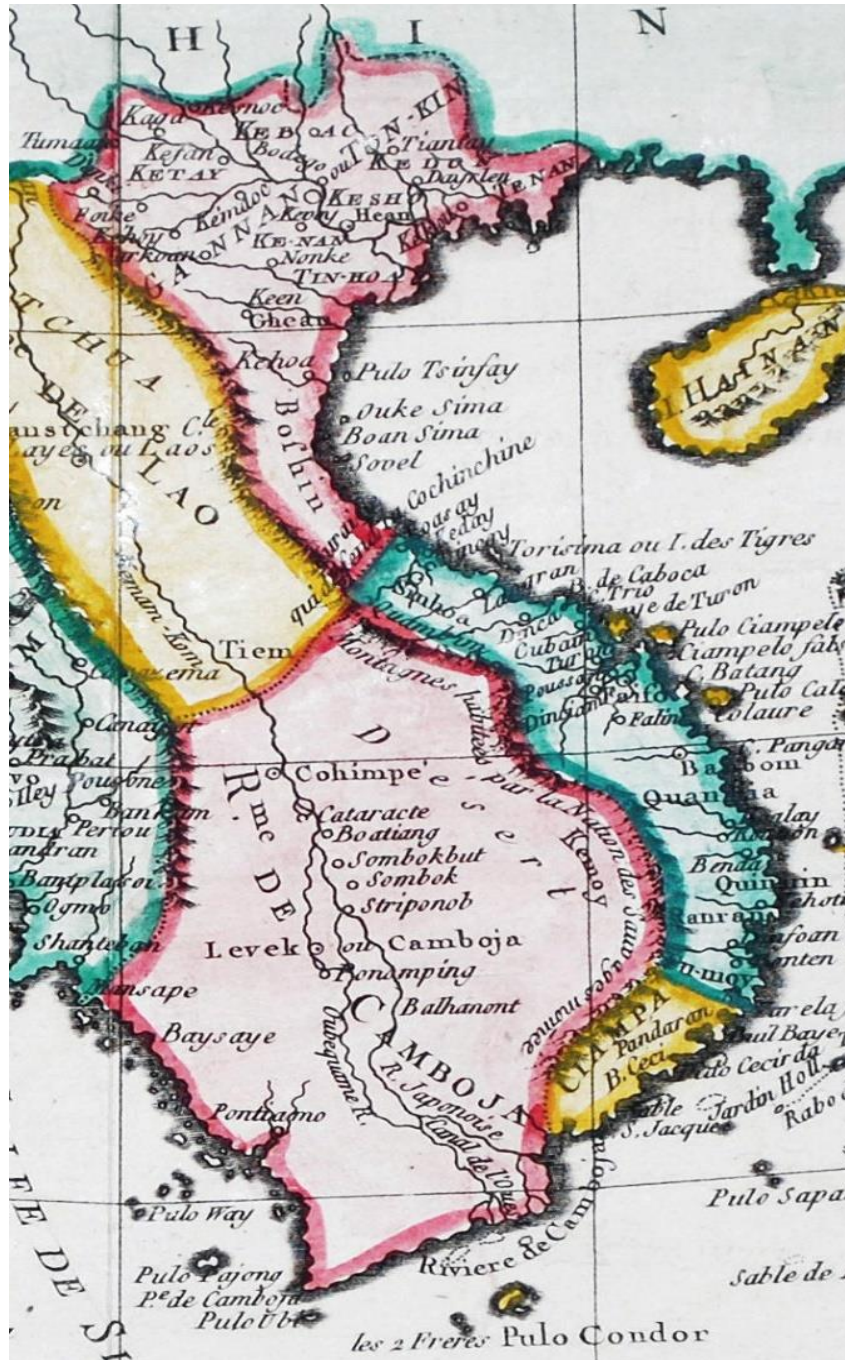
Sources: *Lam Ap Kingdom of 4th-century Asia*. File *Asia 400ad.jpg*. From Wikimedia Commons, the free media repository. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/80/Asia_400ad.jpg

Sources: *Champa Kingdom of 8th-century Asia*. File *Asia 800ad.jpg*. From Wikimedia Commons, the free media repository. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Asia_800ad.jpg

Sources: Bản đồ Đông Nam Á do người phương Tây vẽ năm 1606, Hoàng Sa (Pracel) được ghi thuộc Champa tại vị trí trong đất liền giữa Cinoa (Thuận Hóa) và Champa là Cofta de Pracel (bằng tiếng Latin).

Source: Champa. 1770's map of Champa (Ciampa). Map of Indochina circa 1770s, published in Paris, France in 1774.

File: Indochina map (1770s).jp

Created: 1 January 1774

<https://en.wikipedia.org/wiki/Champa>

DÂN SỐ NGƯỜI CHĂM

Người Chăm được xác định là cư dân bản địa ở khu vực duyên hải Nam Trung Bộ Việt Nam và đã có quá trình định cư lâu đời ở khu vực này. Trải qua hàng ngàn năm, dưới những biến cố lịch sử, xã hội mà chủ yếu là do chiến tranh và mâu thuẫn nội bộ, người Chăm không còn cư trú tập trung ở khu vực duyên hải Nam Trung Bộ mà phân bố rộng rãi ở khắp các tỉnh phía Nam Việt Nam và một số các quốc gia khác.

Hiện nay tổng số người Chăm trên thế giới khoảng 1.300.000 người, phân bố chủ yếu ở Campuchia, Việt Nam, Malaysia, Thái Lan và Hoa Kỳ. Cộng đồng Chăm lớn nhất thế giới là vào khoảng trên 950.000 người tại Campuchia, được gọi là Khmer Islam; kể đến là Việt Nam có 178.948 người. Malaysia thực tế có trên 50.000 người, Thái Lan khoảng 4.000 người

Một số người Chăm di cư sang các nước khác, như tộc Utsul ở đảo Hải Nam, đến bang Terengganu của Malaysia. Trong thế kỷ XX, nhiều người Chăm hoặc gốc Chăm di cư sang Hoa Kỳ và các nước phương Tây khác. Người Chăm ở Lào có hơn 800 hộ gia đình trong đó có 3000 người sống ở thủ đô Viêng-chăn, cộng đồng này di cư từ Campuchia do sự diệt chủng của Khơ-me Đỏ.

Tại Việt Nam người Chăm cư trú tập trung tại các tỉnh: Ninh Thuận (67.274 người, chiếm 41,6% tổng số người Chăm tại Việt Nam), Bình Thuận (34.690 người, chiếm 21,4% tổng số người Chăm tại Việt Nam), Phú Yên (19.945 người), An Giang (14.209 người), thành phố Hồ Chí Minh (7.819 người), Bình Định (5.336 người), Đồng Nai (3.887 người), Tây Ninh (3.250 người). Do đặc điểm cư trú, tính chất tôn giáo và sắc thái văn hóa mang tính vùng miền, người Chăm ở Việt Nam được chia thành 3 nhóm cộng đồng chính là: Chăm H'roi, Chăm Ninh Thuận - Bình Thuận, và Chăm Nam Bộ.

Hình ảnh người Chăm Nam Bộ.

Phụ nữ Chăm Balamon (Ph. Đạo Văn Chi)

Hình ảnh người Chăm Ninh Thuận, Bình Thuận.

Hình ảnh người Chăm Hroi Phú yên.

Hình ảnh người Chăm Campuchia.

THẾ GIỚI MELAYU

Thế giới Mã Lai (tiếng Mã Lai: Dunia Melayu hoặc Alam Melayu), là một khái niệm hoặc một cách diễn đạt đã được các tác giả và nhóm khác nhau sử dụng theo thời gian để biểu thị một số quan niệm khác nhau, bắt nguồn từ các cách hiểu khác nhau về tiếng Mã Lai, hoặc như một loại chủng tộc, như một nhóm ngôn ngữ hoặc như một nhóm văn hóa. Việc sử dụng thuật ngữ tiếng Mã Lai trong phần lớn khái niệm dựa trên ảnh hưởng văn hóa Mã Lai thịnh hành, đặc biệt biểu hiện thông qua sự truyền bá ngôn ngữ Mã Lai ở Đông Nam Á như được quan sát bởi các cường quốc thuộc địa khác nhau trong Thời đại Khám phá.

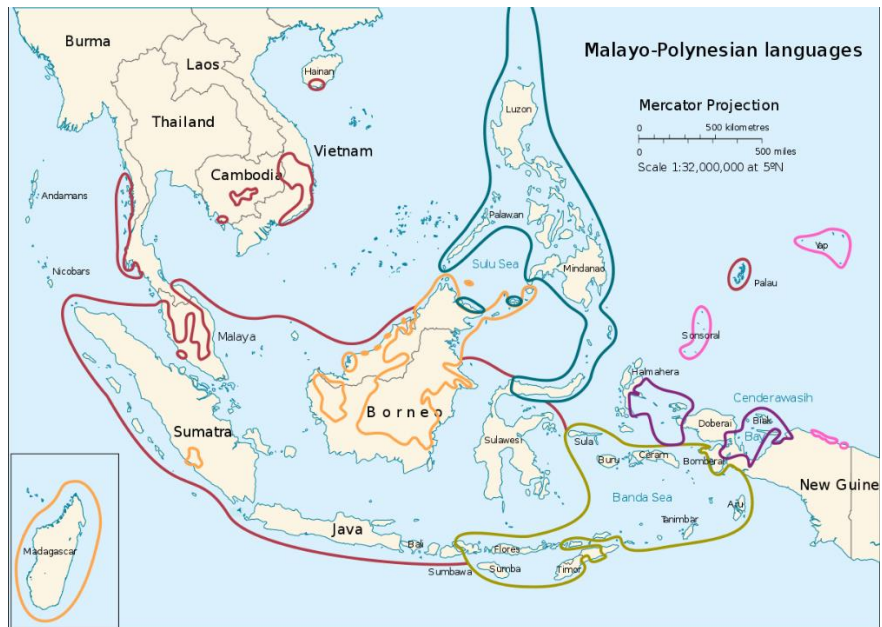
Khái niệm trong phạm vi lãnh thổ rộng nhất của nó có thể áp dụng cho một khu vực đồng nghĩa với Austronesian, quê hương của các dân tộc Austronesian, kéo dài từ Đảo Phục Sinh ở phía đông đến Madagascar ở phía tây. Sự mô tả như vậy có nguồn gốc từ sự ra đời của thuật ngữ chủng tộc Mã Lai vào cuối thế kỷ 18 đã được các nhà phương Đông phổ biến để mô tả các dân tộc Austronesian. Theo nghĩa hẹp hơn, thế giới tiếng Mã Lai đã được sử dụng như một từ đồng nghĩa với tiếng Mã Lai, dùng để chỉ các quốc gia và vùng lãnh thổ nói tiếng Mã Lai ở Đông Nam Á, nơi các tiêu chuẩn khác nhau của tiếng Mã Lai là ngôn ngữ quốc gia hoặc nhiều loại khác nhau của nó là một điều quan trọng. ngôn ngữ thiểu số. Thuật ngữ này theo nghĩa này là Brunei, Indonesia, Malaysia, Champa, Singapore và Nam Thái Lan, và đôi khi được sử dụng thay thế cho các khái niệm 'Ma Archipelago' và 'Nusantara'.

Cách khác, các học giả hiện đại sửa chữa những quan niệm mở rộng này về thế giới Mã Lai, thay vào đó xác định nó là một khu vực chính trị và văn hóa. Trong bối cảnh này, thế giới Mã Lai được thu nhỏ thành một khu vực là quê hương của người Mã Lai, được cai trị bởi các quyền lực của các quốc vương khác nhau, nơi các phương ngữ Mã Lai khác nhau và các giá trị văn hóa chiếm ưu thế. Khu vực này bao gồm các khu vực ven biển của Sumatra, Bán đảo Mã Lai, Borneo và các đảo nhỏ hơn ở giữa.

Cách sử dụng đáng chú ý nhất của khái niệm này là vào đầu thế kỷ 20, được những người theo chủ nghĩa dân tộc Mã Lai áp dụng theo kiểu không trung thực, dưới hình thức 'Đại Mã Lai' (Melayu Raya), như một khát vọng về các biên giới tự nhiên hoặc mong muốn của một quốc gia hiện đại đối với chủng tộc Mã Lai.

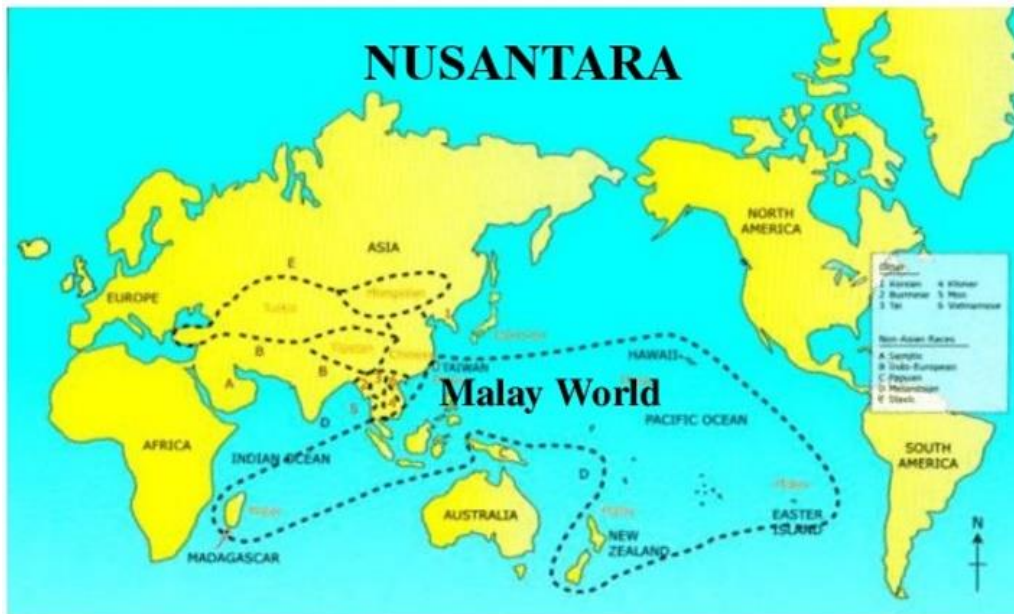
Văn hóa Mã Lai cũng có ảnh hưởng đến các nền văn hóa bên ngoài thế giới Mã Lai truyền thống, đặc biệt là ở Sri Lanka và Thái Lan. Tại Sri Lanka, những ảnh hưởng văn hóa Mã Lai đã tác động sâu sắc đến nhiều khía cạnh của văn hóa Sri Lanka hiện đại. Văn hóa Mã Lai đã ảnh hưởng sâu sắc đến ẩm thực Sri Lanka với nhiều món ăn như sambal, dodol và nasi kuning có nguồn gốc từ quần đảo Mã Lai. Xà rồng Sri Lanka, raban, thực

hành làm batik cũng như cách sử dụng truyền thống của ca nô outrigger và những thứ khác đã được du nhập vào Sri Lanka thông qua sự tiếp xúc của người Mã Lai và Indonesia. Ở Thái Lan, một số nền ẩm thực quốc gia đã hấp thụ ảnh hưởng của Mã Lai và Indonesia với các món ăn có nguồn gốc Indonesia như sa tế có mặt ở khắp nơi trên đất nước này.

*Vương quốc thế giới Mã Lai - Kerajaan Alam Melayu -
Kingdom of the Malay World.*

định là từ người Java; tuy nhiên văn hóa Mã Lai có điểm khác biệt vì nó có tính Hồi giáo mạnh hơn văn hóa Java, một nền văn hóa có tính chất đa tôn giáo hơn.

Vương quốc Mã Lai (kerajaan alam melayu – vương quốc thế giới Melayu)

Nusantara in modern Malay language usage includes Malay-related cultural and linguistic lands (or, the Malay world), namely Malaysia, Indonesia, Singapore, Thailand, Philippines, Brunei, East Timor, Taiwan, Hainan (China), Champa (Vietnam), Oceania, Madagascar, ...

Dr. Putra Podam, tên khai sinh là Văn Ngọc Sáng, tên dùng tại Malaysia: Muhammad Budi, tên dùng tại Thái Lan: Yuthana. Sinh ra tại thôn Bình Minh (Palei Aia Mamih), xã Phan Hòa, huyện Bắc Bình, tỉnh Bình Thuận. Chuyên ngành Tiến sĩ Công nghệ Thông tin. Tiến sĩ Công nghệ Giáo dục chuyên ngành hai tại Đại học Công nghệ - UTM – Malaysia.

TRÌNH ĐỘ HỌC VẤN

- 1977 - 1982, học trường tiểu học Bình Minh, Phan Hòa.
- 1982 - 1985, học trường trung học cơ sở Phan Hòa.
- 1985 - 1986, học trường trung học cơ sở Phan Rí Thành.
- 1986 - 1989, học trung học phổ thông Phan Lý Chàm.
- 1991 - 1995, học đại học tổng hợp Đà Lạt, ngành Toán-Tin.
- 1999 - 2001, học thạc sĩ trường đại học khoa học tự nhiên Hà Nội, chuyên ngành Khoa học Công nghệ.
- 2002 - 2004, học thạc sĩ tại Viện Công nghệ Châu Á - Thái Lan (Asian Institute of Technology - AIT), chuyên ngành Công nghệ Thông tin.
- 2007, Chứng nhận Giảng viên Chính.
- 2011 - 2017, học nghiên cứu sinh (Tiến sĩ) tại Đại học Quốc gia Singapore (NUS), chuyển sang Đại học Công Nghệ Malaysia (Universiti Teknologi Malaysia - UTM).
- 2018, Chứng nhận Giảng viên Cao Cấp.

QUÁ TRÌNH CÔNG TÁC

- 1996 - 2002, giảng viên Đại học Tây Nguyên.
- 2002 - 2004, học thạc sĩ tại Viện Công nghệ Châu Á- AIT.
- 2004 - 2011, giảng viên Đại học Tây Nguyên.
- 2011 - 2017, nghiên cứu tại Malaysia, giảng Đại học UTM.
- 2017 - 2020, giảng viên Đại học Tây Nguyên.